

ZOOOLOMOUC

**OKO DO SVĚTA
DIVOČINY**

**ZOOLOGICKÁ
ZAHRADA
OLOMOUC
VÝROČNÍ
ZPRÁVA 2023**

ZOOLOGICAL
GARDEN OLOMOUC
THE ANNUAL REPORT 2023

ÚVODNÍ SLOVO ŘEDITELE

Vážení přátelé,

dovolu, abych v úvodu této výroční zprávy shrnul uplynulý rok. Rok 2023 považuji za velmi úspěšný. Návštěvníci na naši zoo nezaněvřeli a podpořili nás svou návštěvou i přes dvouletou intenzivní stavební činnost, která probíhala téměř po celé zoo a návštěvníkům částečně omezila průchodnost komunikací a prohlídku zoo. Návštěvnost mě velmi potěšila, protože se zastavila na čísle 381 818, což je téměř o 15 000 návštěvníků více než v roce předchozím. Není to sice rekordní návštěvnost, ale jedná se o nejvyšší hodnotu za posledních 16 let.

V uplynulém roce se podařilo v zoo proinvestovat částku 54 696 917,97 Kč, která sestává ze tří zdrojů. Nejvýznamnější investice byla získána od našeho zřizovatele, a to v částce 35 544 371,73 Kč. Zhotoviteli akce Inženýrské sítě – LB 2000, s. r. o., bylo na prostavenosti za rok 2023 uhrzeno celkem 20 692 947,88 Kč bez DPH. A částky na akci Svatý Kopeček – parkování projekt IDS v roce 2023 14 851 423,85 Kč bez DPH. Zoo uhradila ze svých investičních prostředků 19 152 546,24 Kč, přičemž zdroje na další významné investice – projekty „Zelené střechy Pavilonu žiraf“ a „Hospodaření s dešťovou vodou“ pocházely z dotačních programů, v rámci nichž jsme v roce 2023 obdrželi celkem 6 442 764,70 Kč. První investice byla dokončena na začátku návštěvnícké sezóny a my jsme tak mohli zahájit provoz posledních dvou etap Safari v Zoo Olomouc – Safari Austrálie a Arktida, čímž jsme uzavřeli okružní jízdu safari vláčkem po zoo přes pět kontinentů. Dále byla otevřena nová expozice terárií ve východu ze zoo, kterou nám pomohla instalovat a vybavit technologiemi značky Repti Planet firma Plaček Pet Products, s. r. o. Následně započaly stavební úpravy Pavilonu žiraf, kde došlo k odstranění celé střešní konstrukce. Ta byla nahrazena novou zateplenou železobetonovou konstrukcí, jež je pokryta extenzivním zeleným povrchem. I v tomto roce pokračovala obnova gastro provozů, tentokrát se jednalo

o stánek u výběhu medvědů, kde došlo k instalaci zatepleného provozu s vyšším hygienickým standardem. Výstavba nových inženýrských sítí financovaná z prostředků zřizovatele byla zahájena na podzim roku 2022, pokračovala v průběhu celého roku a bude dokončena na jaře roku příštího. Tuto investici považuji za klíčovou pro následný rozvoj zoo, neboť přinese vyšší pohodu jak zvířatům, tak i pracovníkům zoo. Zastaralé sítě, které již nevládají plnit svou funkci, budou nahrazeny novými a některé sítě v areálu zoo dosud nebyly, jako například kanalizace, veřejné osvětlení, přívod vysokého napětí a venkovní rozvody slaboproudu. Další neméně významná investice zřizovatele byla směřována do parkovací infrastruktury na Svatém Kopečku. Nový informační dopravní systém pomáhá přijíždějícím návštěvníkům zoo v orientaci mezi jednotlivými parkovišti a ve vyhledání volných parkovacích míst.

V předešlém roce se v naší zoo narodilo 266 mláďat, za nejvýznamnější odchov můžeme považovat samičku hrabáče kapského nebo urzona kanadského, kaloně rodriguezského, gibona lara či daňka mezopotámského. Prvním narozeným mládětem roku se stal pakůň běloocasý, který zahájil chovatelskou sezónu a medojed kapský ji uzavřel jako poslední mládě roku.

V průběhu roku jsme vydali přibližně 100 tiskových zpráv, čímž bych chtěl poděkovat médiím za skvělou spolupráci – pomohla nám tak odprezentovat nejvýznamnější události, které se odehrály v olomoucké zoo. Rád bych poděkoval především svým spolupracovníkům, kteří zajišťují každodenní chod zoologické zahrady a mají velký podíl na úspěších naší zoo, dále bych chtěl poděkovat návštěvníkům a sponzorům za jejich přízeň, našemu zřizovateli Statutárnímu městu Olomouc v čele s primátorem Mgr. Miroslavem Žbáňkem za finanční podporu a spolupráci při rozvoji naší zoo a také Ministerstvu životního prostředí za poskytnutí finanční dotace na chov a výživu zvířat.

Věřím, že i v dalších letech si udržíme pozici jednoho z významných turistických cílů ČR a nejnavštěvovanějšího turistického místa v našem kraji.

Dr. Ing. Radomír Habáň,
ředitel Zoo Olomouc

ZOO OLOMOUC

ZOOOLOMOUC

NÁZEV

Zoologická zahrada Olomouc

SÍDLO

Darwinova 29

779 00 Olomouc – Svatý Kopeček

Česká republika

PRÁVNÍ FORMA

Příspěvková organizace

IČO: 000 96 814

Tel.: +420 585 151 601

GSM brána: +420 774 450 419

E-mail: info@zoo-olomouc.cz

zoolog@zoo-olomouc.cz

marketing@zoo-olomouc.cz

uctarna@zoo-olomouc.cz

Web: www.zoo-olomouc.cz

ZŘIZOVATEL

Název: Statutární město Olomouc

Sídlo: Horní náměstí 583, 779 11 Olomouc

Právní forma: Obec

IČO: 002 99 308

PRIMÁTOR STATUTÁRNÍHO MĚSTA OLOMOUCE

/Mayor/

Jméno: Mgr. Miroslav Žbánek, MPA

Datum narození: 3. 1. 1973

Bydliště: Olomouc

ŘEDITEL – STATUTÁRNÍ ZÁSTUPCE ZOO OLOMOUC

/Director/

Jméno: Dr. Ing. Radomír Habáň

Datum narození: 5. 5. 1971

Bydliště: Brodek u Přerova

Telefon: 585 151 605, 774 450 419

E-mail: reditel@zoo-olomouc.cz

VEDENÍ ZOO

Ekonomická náměstkyně

/Assistant director/

Ing. Otilie Pernecká

Vedoucí dopravy /Transportation service/

Ing. Radek Dvořák

Vedoucí údržby /Construction service/

Mgr. Marek Navrátil

Vedoucí návštěvnického servisu

/Visitor service/

Mgr. Ivana Mrtvá

Vedoucí marketingu /Marketing service/

Mgr. Pavel Javůrek

Vedoucí gastro provozu /Catering service/

Ing. Karla Břečková

Vedoucí péče o zeleň /Care of greenery/

Robert Nádvorník, DiS.

ZOOÚSEK

Zoolog /Zoologist/

Ing. Jitka Vokurková

Zoolog /Zoologist/

MVDr. Jan Kirner

Zoolog /Zoologist/

Ing. Eliška Veselá

Zoolog /Zoologist/

doc. RNDr. Jan Pluháček, Ph.D.

Krmivářka /Nutritionist/

Mgr. Dana Smičková

Privátní veterinářka /Veterinary/

MVDr. Lenka Chrastinová

TISKOVÁ MLUVČÍ A KONTAKT S VEŘEJNOSTÍ

/Public relations/

Iveta Gronská

Průměrný přepočtený počet zaměstnanců
za rok 2023 činil 83,64 osob.

REDAKCE VÝROČNÍ ZPRÁVY

M. Kořínek, P. Javůrek, L. Skřipšská, H. Petrová,
I. Gronská

FOTO: M. Kořínek, P. Javůrek, L. Veselá,
J. Vokurková, J. Kirner, L. Čizmarová, R. Habáň,
M. Steinerová, J. Pluháček, V. Mašek

TELEFONNÍ SEZNAM A KONTAKTY NA PRACOVNÍKY ZOO OLOMOUC

Oddělení	Jméno	Mobil	Telefon	E-mail
VEDENÍ ZOO				
Ředitel Zoo Olomouc	Dr. Ing. Radomír Habáň	774 450 419	585 151 605	reditel@zoo-olomouc.cz
Ekonomická náměstkyně	Ing. Otílie Pernecká	774 450 412	585 151 603	pernecka@zoo-olomouc.cz
Vedoucí dopravy	Ing. Radek Dvořák	774 450 423	585 151 607	dvorak@zoo-olomouc.cz
Vedoucí údržby	Mgr. Marek Navrátil	774 450 420	585 151 607	navratil@zoo-olomouc.cz
Návštěvnícký servis	Mgr. Ivana Mrtvá	774 450 425	585 151 600	mrtva@zoo-olomouc.cz
Vedoucí gastro provozu	Ing. Karla Břečková	774 450 014		gastro@zoo-olomouc.cz
Vedoucí péče o zeleň	Robert Nádvořník, DiS.	774 450 414	585 151 607	nadvornik@zoo-olomouc.cz
Adopce zvířat, asist. ředitele	Bc. Markéta Steinerová, DiS.	774 450 013	585 151 600	steinerova@zoo-olomouc.cz
ZOOÚSEK				
Zoolog – zimoviště afr. zvířat	Ing. Eliška Veselá	732 510 082	585 151 608	eliska.vesela@zoo-olomouc.cz
Zoolog – pavilon šelem a opic	Ing. Jitka Vokurková	774 450 415	585 151 608	vokurkova@zoo-olomouc.cz
Zoolog – úsek ptáků a terárií	MVDr. Jan Kirner	774 450 411	585 151 608	kirner@zoo-olomouc.cz
Zoolog – vědecký pracovník	doc. RNDr. Jan Pluháček, Ph.D.	602 426 691	585 151 608	pluhacek@zoo-olomouc.cz
Krmivářka	Mgr. Dana Smičková	774 450 418	585 151 608	smickova@zoo-olomouc.cz
Veterinářka	MVDr. Lenka Chrastinová	603 360 312	585 151 634	info@zoo-olomouc.cz
Zimoviště afrických zvířat	Pavel Vidlář	774 450 428	585 151 604	info@zoo-olomouc.cz
Pavilon šelem, akvária	Josef Drtil	774 450 424		drtil@zoo-olomouc.cz
Pavilon opic		774 450 429		info@zoo-olomouc.cz
MARKETING				
Vedoucí marketingu	Mgr. Pavel Javůrek	774 450 427	585 151 609	javurek@zoo-olomouc.cz
Tisková mluvčí	Iveta Gronská	608 101 325	585 385 382	gronska@zoo-olomouc.cz
Marketing, fotograf	Milan Kořínek	774 450 416	585 151 609	korinek@zoo-olomouc.cz
Marketing, vzdělávání	Mgr. Helena Petrová	774 450 421	585 151 609	petrova@zoo-olomouc.cz
Marketing, zážitkové programy	Lucie Skřípská	778 735 003	585 385 382	skripska@zoo-olomouc.cz
Marketing	RNDr. Libuše Veselá	774 450 417	585 151 634	vesela@zoo-olomouc.cz
DALŠÍ DŮLEŽITÉ KONTAKTY				
Zástupce vedoucí gastru	Jarmila Kovaříková	776 639 826		kovarikova@zoo-olomouc.cz
Účetní	Bc. Jana Kešeláková		585 151 606	keselakova@zoo-olomouc.cz
Účetní	Ing. Martina Maňáková		585 151 606	manakova@zoo-olomouc.cz
Personalistka, referentka pro GDPR	Bc. Šárka Šubová, DiS.		585 151 606	subova@zoo-olomouc.cz
Sklad	Stanislava Kořínková	774 450 426	585 151 630	korinkova@zoo-olomouc.cz
Pokladna zoo			585 310 411	info@zoo-olomouc.cz
Vrátnice, GSM brána		774 450 419	585 151 601	info@zoo-olomouc.cz

OBSAH

ZOOOLOMOUC

ÚVODNÍ SLOVO ŘEDITELE	2	
INFORMACE O ZOO OLOMOUC	4	
TELEFONNÍ SEZNAM A KONTAKTY NA PRACOVNÍKY ZOO OLOMOUC	5	
CHOVATELSKÁ ČINNOST V ROCE 2023	8	
SAVCI	9	
ŠELMY	9	
SPOLEČNÝ ODCHOV DVOU MLÁĎAT BINTURONGŮ	14	
PRIMÁTI	16	
KOPYTNÍCI	23	
ODCHOV VELBLOUDŮ DVOUHRBÝCH	32	
OSTATNÍ SAVCI	34	
AFRICKÝ PAVILON KALAHARI	38	
ODCHOV MLÁDĚTE HŘABÁČE KAPSKÉHO	39	
PTÁCI	42	
PRVOODCHOV VOUSÁKA SENEGALSKÉHO	50	
PRVOODCHOV BANÁNOVCE OBECNÉHO	51	
PRVNÍ PŘIROZENÝ ODCHOV EMU V ZOO OLOMOUC	53	
ODCHOV ČÁJI OBOJKOVÉ PO TŘECH LETECH	54	
TERÁRIA	56	
CHOV OBOJŽIVELNÍKŮ V ZOO OLOMOUC V ROCE 2023	59	
CHOV A ODCHOV ŽIRAFÍKŮ SMARAGDOVÝCH A KOBYLEK SILIQUOFERA GRANDIS	61	
NOVÁ TERARIJNÍ EXPOZICE VE VÝCHODU ZE ZOO	63	
AKVÁRIA	65	
ODCHOV KONÍČKŮ KUDA	68	
VETERINÁRNÍ PÉČE	70	
ŘEŠENÍ ZDRAVOTNÍCH PROBLÉMŮ KLOKANŮ	74	
VÝŽIVA A KRMENÍ	76	
DALŠÍ AKTIVITY CHOVATELSKÉHO ÚSEKU	81	
VÝZKUM	81	
SPOLUPRÁCE SE STUDENTY	82	
EEP	83	
MANAGEMENT POPULACÍ	85	
PUBLIKAČNÍ ČINNOST	85	
SOUTĚŽ O ODCHOV ROKU	87	
DOBROVOLNÍCI V ZOO OLOMOUC	88	
VZDĚLÁVACÍ CENTRUM SVOPAP	88	
OCHRANA PŘÍRODY	89	
HIPPO SPECIALIST GROUP IUCN SSC	92	
ZÁCHRANNÝ PROGRAM KUKANG A PROGRAM NA OCHRANU LUSKOUNŮ	93	
DERBIANUS CONSERVATION	95	
ORIENTAČNÍ BOTANICKÝ PRŮZKUM AREÁLU ZOO	96	
MARKETING A PROPAGACE ZOO	104	
NÁVŠTĚVNOST ZOO OLOMOUC V ROCE 2023	104	
MARKETINGOVÉ AKTIVITY V ROCE 2023	106	
SPOLUPRÁCE S MÉDII	114	
VZDĚLÁVÁNÍ V ZOO OLOMOUC	120	
PŘÍMĚSTSKÉ TÁBORY	124	
ZÁŽITKOVÉ PROGRAMY	127	
NÁVŠTĚVNICKÝ SERVIS A SUVENÝRY	129	
KALENDÁŘ AKCÍ V ROCE 2023	131	
SPONZOŘI ZOO OLOMOUC	145	
GASTRO	150	
VÝSTAVBA, ÚDRŽBA A DOPRAVA PÉČE O ZELENĚ	156	
ZÁKLADNÍ EKONOMICKÉ ÚDAJE	161	
KONFERENCE A SEMINÁŘE V ROCE 2023	164	
ZASEDÁNÍ ODBORNÝCH KOMISÍ UCSZOO	181	
ZASEDÁNÍ ODBORNÝCH KOMISÍ UCSZOO	184	
THE ANNUAL REPORT 2023 - ENGLISH VERSION	190	
PŘEHLED CHOVANÝCH DRUHŮ ZVÍŘAT V ROCE 2023	206	
SAVCI (MAMMALIA)	206	
PTÁCI (AVES)	210	
PLAZI (REPTILIA)	213	
OBOJŽIVELNÍCI (AMPHIBIA)	215	
RYBY (PISCES)	215	
PARYBY (CHONDRICHTHYES)	217	
BEZOBRATLÍ (EVERTEBRATA)	217	
PŘEHLED CHRÁNĚNÝCH DRUHŮ ŽIVOČICHŮ	220	
ZPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDITORA	222	

CHOVATELSKÁ ČINNOST V ROCE 2023

Ke dni 31. 12. 2023 chovala Zoologická zahrada Olomouc celkem 387 druhů a 1 828 kusů zvířat v celkové evidenční hodnotě 8 141 293,33 Kč. V porovnání s hodnotami z předchozího roku počty druhů i chovaných jedinců mírně vzrostly. V roce 2023 bylo v Zoo Olomouc odchováno 266 mláďat. Mezi významné odchovy můžeme nepochybně zařadit mláďata klokanů parma i klokanů rudých, kaloňů rodriguezských, lemurů běločelých a kata, vari černobílých, kotulů veverovitých, kočkodanů husarských, gibbonů lar, medojedů kapských, koček krátkouchých, damanů skalních, hrabáčů kapských, velbloudů dvouhrbých, lam vikuní, sik vietnamských, daňků mezopotámských, sobů polárních, zubrů, kozorožců kavkazských i sibiřských, pakoňů běloocasých, oryxů jihoafrických, urzonů kanadských, mar slaništních, emu hnědých, čapů černých, čají obojkových, jeřábů mandžuských, amazoňanů modročelých, banánovců obecných,

sýčků obecných, sovic sněžních, vousáků senegalských, gekonů obrovských, felzum madagaskarských, koničků kuda a klaunů očkatých.

Mezi nové druhy, které byly do zoo přivezeny, patří gepard štitlý, bažant Edwardsův, bažant Humeové, holub krvavý a celebeský, hrdlička sokorská, sýc rousný, arassari zlatolící, varan stepní, hrabatka drsná, létavka ušatá a pipa Carvalhoova.

Pro doplnění stávajících druhů byla do zoo dovezena ještě tato zvířata – klokan parma, outloň malý, tamarin vousatý, tamarin bělovousý, mirikina bolivijská, mangusta trpasličí, velbloud jednohrbý, daněk mezopotámský, urzon kanadský, nandu pampový, ibis skalní, plameňák růžový, jeřáb panenský, seriema rudozobá, turako Schallowův, vousák senegalský, kraska červenezobá, felzuma madagaskarská, blavor žlutý, krajta zelená, užovka amurská, korálovka sedlatá, korálovka mexická a rohatka Cranwelllova.

PŘEHLED DRUHŮ A KUSŮ ZVÍŘAT CHOVANÝCH V ZOO OLOMOUC K 31. 12. 2023

	Druhů	Kusů	Deponovaná zvířata [kusů]	Cena [Kč]
Savci (<i>Mammalia</i>)	96	711	103	6.166.457,68
Ptáci (<i>Aves</i>)	54	271	35	1.301.511,40
Plazi (<i>Reptilia</i>)	39	113	13	201.367,94
Obojživelníci (<i>Amphibia</i>)	9	56		11.200,00
Ryby (<i>Pisces</i>)	81	205		98.834,91
Paryby (<i>Chondrichthyes</i>)	3	5		281.850,00
Bezobratlí (<i>Evertebrata</i>)	105	467		80.071,40
Celkem	387	1 828	151	8.141.293,33

Zpracovala: Ing. Jitka Vokurková

SAVCI - ŠELMY

Stejně jako v předešlém roce jsou psovitě šelmy zastoupeny v naší zoo třemi druhy. Kojoti se po úpravách výběhu přesunuli k medvědům baribalům. Soužití funguje bez velkých komplikací. Nejlépe lze tyto šelmy pozorovat v době, kdy jsou medvědi v horní části výběhu či na noc zavřeni v ubikaci. Celý výběh pro sebe mají kojoti v období, kdy medvědi spí zimním spánkem. Dalším neméně zajímavým druhem jsou fenci. Ti jsou už druhým rokem ubytováni ve spodní části zoo, kde mají k dispozici i venkovní výběh, který využívají ke slunění. Obě zvířata jsou vyššího věku a jejich rozmnožení již neočekáváme. Jelikož se nám na zimu trošku zakulatili, museli jsme jim upravit krmnou dávku. Nicméně po krátké dietě jsou už oba fenci ve skvělé kondici. Posledním a zároveň nejpočetnějším druhem jsou vlci Hudsonovi, které lze pozorovat v několika výbězích. V největším z nich chováme samce. Tento výběh je součástí safari a projíždějí jím vláčky s návštěvníky v zabezpečených vagoncích, aby nedošlo ke zranění cestujících. Projížděčky se u návštěvníků staly velmi oblíbené a vyhledávané. Další vlci jsou umístěni ve výběhu vedle baribalů.

Medvědi baribalové obývají velký přírodní výběh, kde mohou plně využívat potok ke zchlazení během horkých dnů, ukrýt se před žhavým sluncem ve vegetaci či se naopak vyhřívat na slunci. Během zimních měsíců spí v ubikaci na hromadě slámy, kterou si samostatně upraví pro své potřeby. Příprava na zimu začíná koncem léta a v závislosti na počasí a teplotách končí koncem podzimu, kdy se medvědi ukládají k zimnímu spánku. Příprava na zimní spánek spočívá hlavně v úpravě krmné dávky tak, aby dostatečně přibrali na váze a mohli během zimy hibernovat. Během návštěvnické sezóny probíhalo u tohoto druhu komentované krmení, kdy se návštěvníci mohli dozvědět mnoho zajímavostí.

Vlk Hudsonův (*Canis lupus hudsonicus*)
/Hudson Bay Wolf/

Fenek (*Vulpes zerda*)
/Fennec/

Kojot (*Canis latrans*)
/Coyote/

Vypuštění kojota do výběhu
/Releasing of Coyote in to the enclosure/

Mangusta liščí (*Cynictis penicillata*)
/Yellow Mongoose/

Mangusta trpasličí (*Helogale parvula*)
/Dwarf Mongoose/

Medojed kapský (*Mellivora capensis*)
/Honey Badger/

Kolonok (*Mustela sibirica*)
/Siberian Weasel/

Levhart mandžuský (*Panthera pardus orientalis*)
/Amur Leopard/

Lev berberský (*Panthera leo leo*)
/Barbary Lion/

Tygr ussurijský (*Panthera tigris altaica*)
/Amur Tiger/

Krmení tygra biologickou potravou
/Feeding tiger by biological food/

Samec jaguára (*Panthera onca*)
/Jaguar male/

Ocelot slaništní (*Leopardus geoffroyi*)
/Geoffroy's Cat/

Gepard (*Acinonyx jubatus*)
/Cheetah/

Transport gepardů
/Transport of Cheetahs/

Enrichment u koček krátkouchých
/Enrichment at Amur Leopard Cat/

Mláďata kočky krátkouché
/Amur Leopard Cat kittens/

Serval stepní (*Leptailurus serval*)
/Serval/

Rys karpatský (*Lynx lynx carpathicus*)
/Carpathian Lynx/

Jedinou cibetkovitou šelmou v naší zoo jsou binturongové. Početná skupinka je umístěna v Pavilonu šelem, hned v první ubikaci za vchodem. Po úspěšném spojení mladého samce s našimi samicemi jsme se začátkem roku dočkali porodů u obou samic. Tato mláďata se bohužel nepodařilo odchovat. Nicméně binturongové nám to vynahradili v druhé polovině roku dalšími mláďaty. Obě samice porodily po jednom mláďeti s měsíčním odstupem. Z počátku se každá z nich starala o své mládě, ale po nějaké době pojalý odchov společně a u mláďat, která obývala jednu boudičku, se pravidelně střídaly. Obě mláďata dobře prospívala a pravidelně přibývala na váze. Při prvním odčervování jsme zjistili, že se jedná o samce a samičku. Běžně se tento druh chová v páru, přesto občas v některých zoo musejí samce od samice s mláďaty na nějakou dobu oddělit. Jsme rádi, že naše zvířata mohou fungovat takto pohromadě. Zástupcem promykovitých šelem jsou mangusty liščí. I když jsme provedli změny za účelem sestavení chovné skupiny, k rozmnožení nedošlo. Tento druh chováme ve spodní části zoo, kde je mohou návštěvníci vidět ve vnitřní i venkovní ubikaci. Z řádu šelem jsou v naší zoologické zahradě nejpočetněji zastoupeny kočkovité šelmy. Menší zástupci tohoto řádu jsou chováni v pěti druzích. Druh, který se každoročně pyšní odchovem mláďat, jsou kočky krátkouché. Letos odchovaly dva samce. Starší mládě z loňského roku odcestovalo do polské zoologické zahrady. Dalším, neméně zajímavým druhem, jsou oceloti slaništní. Tento druh se rozmnožil v loňském roce a teprve letos dostala mláďata umístění v rámci chovného programu. Jedno mládě odcestovalo do Maďarska a druhé do Španělska. Pro nadcházející rok máme doporučení k rozmnožení a pevně doufáme, že se to povede a návštěvníci budou moci pozorovat, jak kořata dovádějí ve výběhu. Kočku evropskou máme už jen jednu. Může se pyšnit velmi vysokým věkem. V roce 2024 se dožije 25 let a stále se těší dobrému zdraví. O něco větším druhem jsou servali, kteří jsou již také senioři a užívají si poklidný život v zoo. Obývají expozici ve spodní části zoologické

Kočka krátkouchá (*Prionailurus bengalensis euptilurus*)
/Amur Leopard Cat/

zahrady. Posledním druhem zástupců malých kočkovitých šelem jsou ryši karpatští. Tento druh chováme v relativně velké přírodní expozici poblíž Pavilonu šelem a výběhu gepardů. Máme chovný pár, který má doporučení chovného programu k rozmnožení. Aktuálně probíhá i jednání o tom, zda naše chovatelské podmínky jsou vhodné pro odchov mláďat určených k repatriaci zpět do volné přírody. Pokud naše zařízení uznají za vyhovující, budeme pravidelně našimi odchovy přispívat k posílení populace tohoto druhu ve volné přírodě. Z velkých kočkovitých šelem chováme tygry ussurijské, levharty mandžuské, jaguáry, lvy berberské a gepardy. Lvi berberští obývají dva výběhy. V jednom chováme mladý pětiletý pár sestávající ze samce narozeného v naší zoologické zahradě a samice narozené ve Švýcarsku ve Walter zoo. Druhý výběh obývá starší samice, matka našeho samce. Je jí více než 16 let a stále se těší dobrému zdraví. Tygři ussurijští obývají samostatnou část Pavilonu šelem. I přesto, že spolu trávili relativně dlouhou dobu a došlo i na páření, narození mláďat jsme

se bohužel nedočkali. Doporučení k rozmnožení jsme od koordinátora dostali i na další rozmnožovací období, a tak budeme doufat, že se daří a na jaře se narodí tygřata. Jaguáři jsou již vyššího věku (samec má 12 let a samice více než 14 let), a proto již není chovným programem doporučeno jejich rozmnožení. Chováme je tedy odděleně. Během hlavní návštěvníkové sezóny probíhá u tohoto druhu komentované krmení. Během něj si musí jaguáři vyšplhat pro maso na strom, proto se musí stále udržovat v dobré fyzické kondici. Samec je zbarvený melanicky a samice klasicky, tzn. skvrnami v podobě růžic. Tyto skvrny se odlišují od levhartích, ty tvoří růžice. Levharty mandžuské chováme ve zcela jiné části zoologické zahrady. Mají samostatný pavilon se třemi prostornými výběhy, které jsou dostatečně zarostlé zelení. První výběh obývá jedna z nejstarších samic chovaných v zoologických zahradách (narodila se v naší zoo v květnu 2002). I přes svůj věk je ve velmi dobré fyzické i zdravotní kondici. Další dva výběhy obýval mladý pár těchto nádherných kočkovitých šelem.

Panda červená (*Ailurus fulgens*)
/Red Panda/

Samice bohužel koncem roku uhynula v důsledku zranění. Aktuálně mohou návštěvníci ve výběžích pozorovat samce a starší samici. Zvířata jsou dobře vidět i během zimních měsíců. A na sněhu jim to opravdu sluší. Mají skvrnitou velmi hustou srst a huňatý výrazný ocas. Posledním druhem jsou gepardi. Tento druh se do naší zoo vrátil po krátké odmlce, kdy nám ve vysokém věku uhynula předešlá zvířata. Koncem léta přicestovali dva dospělí bratři narození ve Švédsku ze Zoo Dvůr Králové, kde nějakou dobu pobývali. Jeden z nich se tam dokonce stal otcem dvou koťat. Soužití těchto zvířat bylo nezvykle harmonické. Oba byli na sebe velmi fixováni a ani maso nechtěli žrát odděleně. U jednoho z nich se krátce po příjezdu začaly objevovat urologické problémy. Hodně pil a postupně přijímal méně potravy. Při veterinární prohlídce se zjistilo, že mu selhávají ledviny, a protože nasazená léčba nezabrala, musel být ze zdravotních důvodů utracen. Druhému samci trvalo nějakou dobu, než se se ztrátou bratra smířil.

V expozici umístěné pod schodištěm v Pavilonu žiraf chováme mangusty trpasličí. Po úhynu samce nám zůstala jen samička, ale rozhodli jsme se tento druh podržet v kolekci našich zvířat a doplnili jsme k ní samečka z ostravského zoo. Pár pand červených se těší velké oblibě návštěvníků. Jejich výběh je koncipován tak, že jsou veřejnosti téměř na dosah ruky. Příležitost vyzkoušet si, co obnáší práce ošetřovatele pand, mají nyní také účastníci programu „Dopoledne ošetřovatelem“. Novinkou letošní sezóny bylo spuštění komentovaného krmení pand, které se stalo velmi oblíbeným. Na konci roku jsme v přední části výběhu instalovali tréninkový pult s cílem pracovat s našimi pandami v rámci veterinárního tréninku. Během roku jsme totiž řešili u samice několik zdravotních problémů a odchyt ve výběhu je nejen poměrně složitý, ale hlavně způsobuje zvířeti zbytečný stres.

Pár kolonoků chovaných v zázemí byl konečně přesunut do venkovní expozice na tzv. vrstevnicové cestě, která prošla drobnou úpravou zabraňující úniku těchto mrštných lasiček.

Zpracovali:

Ing. Jitka Vokurková, MVDr. Jan Kirner

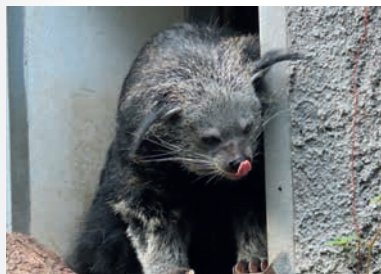
SPOLEČNÝ ODCHOV DVOU MLÁDĀT BINTURONGŮ

Z mnoha již dřívějších důvodů jsme se rozhodli sestavit v naší zoo ne zcela tradiční chovnou skupinu těchto tajemných, ale zároveň velmi zajímavých zvířat. Z posledních mláďat po původním samci jsme si ponechali mladou samičku, která zůstala s matkou a obě spolu dobře kooperovaly. Koordinátor pro tento druh nám následně doporučil samce z Faunia Parku v Madridu. Příchozí samec byl příliš malý, a proto jsme se rozhodli nechat ho dorůst a dospět v jiné ubikaci, neboť naše dvě samice se k němu jako k dorostenci chovaly agresivně. Ke konečnému a úspěšnému spojení došlo v době, kdy samec dosáhl věku dvou let. V tuto dobu již vážil kolem 15 kg a při

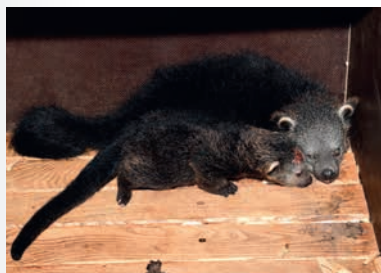
spojování se choval dostatečně dominantně a po pár dnech už se samicemi spal v jedné ubikaci. Krátce po spojení se začal pářit s oběma samicemi. První porod jsme zaznamenali v únoru u starší samice, mládě či mláďata však do týdne zcela zmizela. Druhá mladší samice porodila přibližně za měsíc a i její mláďata zhruba do týdne zmizela. Zvažovali jsme několik možností, jak tomu předejít při dalších porodech. Nakonec jsme se rozhodli nezasahovat, a to hlavně z důvodu bezproblémového soužití celé trojčlenné skupiny, a zkusit to takto ještě jednou. Samec pářil samice v průběhu prosince 2022 a ledna 2023. Tentokrát jako první porodila mladší samice, a to 23. 6. Narodilo se jedno mládě a samice o něj vzorně pečovala. 25. 7. porodila starší samice také jedno mládě. Zpočátku o něj pečovala odděleně, ale po krátké době byla mláďata spolu v jedné boudě a samice se u nich střídaly. Při kontrole a odčerpování jsme zjistili, že starší mládě je samička a mladší samec. Tento druh chováme v Pavilonu šelem. Vzhledem k tomu, že se jedná o zvíře, které je aktivní za soumraku a v noci, mohou návštěvníci tato velmi zajímavá zvířata u nás pozorovat v odpoledních hodinách, kdy dostanou hlad a začínají aktivovat. Odchov se podařil i za těchto ne zcela standardních podmínek a návštěvníci tak mohli pozorovat spokojenou rodinku pohromadě. Obecně jsou odchovy u těchto zvířat sázkou do loterie, neboť samice se pokaždé chová trochu jinak, a ne vždy se to podaří, jako v tomto případě.

Pohlaví	Datum narození	Vážení		
Samice	23. 6.	7. 8.	22. 8.	19. 9.
			1,4 kg	1,7 kg
Samec	25. 7.	7. 9.	19. 9.	20. 10.
			1,3 kg	1,8 kg

Zpracovala:
Ing. Jitka Vokurková

Binturong (*Arctictis binturong*)
/Binturong/

Dvě mláďata binturongů
/Two binturong cubs/

Samice binturonga s mládětem
/Female of binturong with cub/

Kontrola malého binturonga
/Checking a young cub/

PRIMÁTI

ZOOLOMOUC

V olomoucké zoologické zahradě chováme mnoho druhů primátů zahrnujících druhy z Nového a Starého světa, gibony a poloopice.

Mezi starosvětské primáty chované v naší zoo se řadí kočkodani husarští a makáci červenolící. K žádným zásadním změnám u těchto druhů v roce 2023 nedošlo. U makaků červenolících, jejichž výběh je u návštěvníků velmi oblíben, probíhalo během hlavní návštěvnické sezóny komentované krmení. Mláďata se letos nenarodila, protože všechny dospělé plodné samice měly mláďata v předchozím roce. Ale i přes tuto skutečnost bylo ve výběhu velmi živo. O rozruch se postarala mláďata z předěšlých let. Svými rozpustilými kousky rozesmála nejednoho návštěvníka.

Kočkodani husarští obývají výběh na začátku návštěvnické trasy, nemine je tedy žádný příchozí. Těší se oblibě nejen u dětí. Dominantní samec, již krásně vybarvený, je původem z Polska a hlídá si celou tlupu. Trochu se mu do toho plete subadultní sameček, který je povahově velmi dominantní a sebejistý. Bohužel jsme v průběhu roku přišli o jednu samici, která navíc odchovávala mládě. Příčinou úhynu byla bakteriální infekce. O mládě se nakonec vzorně postarala jeho babička. U tohoto druhu používáme často potravinový enrichment. V přírodě kočkodani přijímají mízu stromů, a proto i u nás dostávají pravidelně arabskou gumu.

Novosvětské primáty máme zastoupeny mnoha velmi zajímavými druhy. Jedním z nich byla kalimika, obzvláště samice byla rekordmankou, která se v naší péči dožila velmi vysokého věku 25 let. Takového věku se ani v zoologických zahradách tito malí primáti nedožívají. Oba jedinci v průběhu roku uhynuli. Nicméně v chovu tohoto druhu chceme pokračovat, a tak po dohodě s koordinátorem k nám

Kosman zakrslý (*Callithrix pygmaea pygmaea*)
/Pygmy Marmoset/

začátkem roku 2024 dorazí mladý chovný pár – samička bude ze Slovinska a sameček ze Švýcarska. Tento druh se od většiny dalších drápkatých opiček liší tím, že samice rodí jen jedno mládě. Dalším neméně zajímavým druhem jsou kosmani zakrslí. Chováme chovný pár se čtyřmi mláďaty. V letošním roce se sice mláďata narodila, a to dokonce dvakrát, ale bohužel v raném věku uhynula na bakteriální infekci. Tento druh je nejmenším druhem mezi vyššími primáty. Čerstvě narozená mláďata vážící cca 10 g jsou opravdu velmi zranitelná a náchylná k infekcím. Hned vedle tohoto druhu chováme kosmany rodu *Mico*. Jedná se o kosmany stříbřité. U tohoto druhu se nám již delší dobu moc nedaří. Samice po těžkém porodu jednoho velkého mláděte, které přišlo na svět již mrtvé, onemocněla a rekonvalescence probíhala několik měsíců. Nyní je již samice v pořádku a doufáme, že k ní po úhynu partnera brzy seženeme jiného. Posledním zástupcem kosmanů jsou kosmani běločelí. Tady chováme samičí skupinu čítající 4 jedince bez

jakýchkoliv komplikací a problémů. Všechny spolu vychází velmi dobře, jelikož se jedná o sourozence. Pokud bude chovný program potřebovat doplnit v nějaké zoo chovný pár, tak jim rádi některou z nich poskytneme. Aktuálně je potřeba držet v každé zoologické zahradě jednopohlavní skupiny některých druhů jako záložní zvířata pro případ akutní potřeby chovného programu. Nelze všechny druhy množit, jelikož není dostatek prostoru k umístění jedinců, kteří již v chovných rodinách být nemohou. Dalším takovým druhem, který chováme v jednopohlavní samičí skupině, jsou velmi vzácní lvíci zlatí. V minulosti se náš chovný pár namnožil natolik, že mu byla pozastavena další reprodukce s tím, že se sestavily dvě jednopohlavní skupiny. Samičky v počtu 5 kusů zůstaly v naší zoo a samečci odcestovali do Francie. Jsme velice rádi, že můžeme našim návštěvníkům prezentovat tento nádherný zlatě zbarvený druh primátů. Je to vlajkový druh, který se podařilo zachránit i v přírodě, a to především díky úzké spolupráci zoologických

Kočkodan husarský (*Erythrocebus patas*)
/Patas Monkey/

Mládě kočkodana husarského
/Patas Monkey baby/

Makak červenolíčí (*Macaca fuscata*)
/Japanese Macaque/

Samice makaka červenolíčího s mládětem
/Japanese Macaque female with baby/

Kosman stříbřitý (*Mico argentatus*)
/Silvery Marmoset/

Kosman běločelý (*Callithrix geoffroyi*)
/Geoffroy's Marmoset/

Lviček zlatý (*Leontopithecus rosalia*)
/Golden Lion Tamarin/

Tamarin bělovousý (*Saguinus mystax*)
/Black-chested Mustached Tamarin/

zahrad celého světa. Jeho počty v přírodě natolik stouply, že mohl být přeřazen z kategorie kriticky ohrožený druh do kategorie ohrožený druh v Červené knize ohrožených druhů zvířat. Další zajímavostí je, že všechna zvířata chovaná po celém světě jsou majetkem Brazílie a na jejich chov dohlíží zástupce tohoto státu. Veškerá doporučení regionálních koordinátorů se musí konzultovat s touto osobou v Brazílii. Kromě kosmanů, kalimik a lvíčků chováme i tamaríny, a to konkrétně tamaríny vousaté a bělovousé. Tamaríny bělovousé chová jen hrstka zoologických zahrad nejen v Evropě, ale i ve světě. Nejedná se o druh, který by byl kriticky ohrožený, ale v podstatě téměř všechny druhy obývající Amazonii jsou více či méně ohroženy kácením deštných pralesů. Proto jsme velice rádi, že se podařilo doparovat samce a vhodná samička dorazila ze Zoo Magdeburg. Tento druh je umístěn v Pavilonu šelem nad expozicí krokodýlů. Zvířata tam mají prostorný výběh s dostatečnou vlhkostí. Pevně doufáme, že v sobě najdou zalíbení a brzo se rozmnoží. Posledním druhem drápkatých opic jsou tamaríny vousatí. O samici i narozená mláďata jsme bohužel přišli, ale velmi brzo jsme k samci přivezli novou samici z Německa. Zvířata si nepadla do oka hned napoprvé, a tak probíhá jejich postupné spojování v Pavilonu opic. Věříme, že se to po nějaké době podaří a obě zvířata spolu budou harmonicky žít, případně se i množit.

Dalšími neméně zajímavými primáty jsou akrobati asijských pralesů – giboni. Tato zvířata se pohybují převážně houpavým pohybem zavěšení za horní končetiny, kterému se říká brachiace. Chováme tři druhy těchto malých lidoopů ve čtyřech rodinných skupinách. Giboni lar nás potěšili hned začátkem roku. Narodilo se jim černě zbarvené mládě, stejné barvy jako jeho matka. Časem jsme zjistili, že je to samička. Je to velmi aktivní jedinec a nejeden návštěvník se u výběhu zdrží, aby mohl pozorovat malého akrobata. Nejstarší mládě, sameček, odcestoval do francouzského safari parku, kde na něj čekala samice. Aktuálně je v rodinné skupině chovný pár, dospívající samice a čerstvě

Gibon zlatolící (*Normascus gabriellae*)
/Yellow-cheeked Crested Gibbon/

Mládě gibona zlatolícího
/Yellow-cheeked Crested Gibbon baby/

narozené mládě. U tohoto druhu není zbarvení zvířat vázáno na pohlaví, a tak je pro nás vždy překvapení, jaké barvy mládě bude. Obecně se chová více světlých zvířat, a naopak černých je málo. Dalším chovaným zástupcem čeledi gibonovitých je siamang, největší druh gibona. V současné době máme pouze samce, ale snad už začátkem roku 2024 se dočká partnerky, která má přicestovat z Anglie. Po Brexitu se staly importy a exporty mezi EU a Anglií téměř neřešitelné, a tak bohužel i náš sameček čeká již dlouho sám. Vyřizování importu takového druhu zvířat trvá několik měsíců, nežřídka i rok a déle. Tato úžasná zvířata obývají Indonéské ostrovy. Ozývají se díky hrdelnímu vaku na obrovské vzdálenosti. Své teritorium si vyznačují zpěvem. Songy samců a samic se vzájemně liší. Posledním druhem jsou giboni zlatolící, které chováme ve dvou rodinách. V obou probíhá odchov mláďat z předešlého roku. Starší mládě bylo koncem roku již téměř zbarvené do černa, zatímco o půl roku mladší jedinec s přebarvováním teprve započal.

Již dospělá, do světlé barvy přebarvená samička odcestovala do Anglie, paradoxně do stejné zoo, ze které má přicestovat siamang do té naší. Export se také docela protahoval, ale nakonec to bylo o něco rychlejší než vyřizování importu. U některých jedinců tohoto druhu se objevují občasné zdravotní problémy, které řešíme s veterinárním lékařem. U starší samice byla nasazena perorální antikoncepce k zabránění dalšímu rozmnožení ze zdravotních důvodů. Ve svém vyšším věku by březost a porod hůře snášela, a tak po dohodě s koordinátorem bylo naznáno, že bude pro ni lepší, aby se již vícekrát nerozmnožila.

Poloopice chováme v pěti druzích. Jediný druh, který je původem z Asie, jsou outloni malí. Pro našeho samce se nám podařilo na základě doporučení EEP přivést mladou samičku z Francie. U obou zvířat probíhá lehký trénink pro jejich snadnější kontrolu kondice a zdravotního stavu. Koncem léta jsme zvířata spojili, což proběhlo bez komplikací. I přesto, že úspěšné odchovy nejsou zcela běžné, doufáme, že se to u nás povede, ideálně hned napoprvé. Chováme je v zázemí, protože pro odchov tohoto nočního druhu je potřeba naprostý klid. Každé odchované mládě je žádoucí, a tak i my se maximálně snažíme, aby se vše povedlo. Další chované druhy poloopic jsou původem z ostrova Madagaskar. Největší z nich jsou vari černobílí, které si někteří návštěvníci pletou s pandou. S tou však nemají nic společného, snad jen to černobílé zbarvení. Obě dvouletá mláďata odcestovala do nových destinací – samice do Polska a samec do Německa. V květnu nás potěšilo narození mláďete. Odchov probíhal bez komplikací a malý sameček přibýval na váze a skvěle prospíval. Vari černobílí jsou velmi variabilní ve zbarvení, a proto se koordinátor snaží sestavovat páry z podobně zbarvených jedinců. Nejinak je tomu i u našeho páru. Navíc naši chovní jedinci jsou geneticky velmi vzácní a i jejich mláďata mají další potenciál zařazení do chovu díky dobrému původu. Nejednen jedinec narozený v naší zoo se již v novém místě i rozmnožil. Poslední dobrá zpráva přišla z Rheine zoo, kde se narodila trojčata. Program

je skvěle řízen koordinátorkou z Francie, a tak není třeba se o tento druh obávat. Zástupcem denních lemurů jsou lemuři kata, kteří obývají expozice v prostorách vchodu pro návštěvníky. Dlouhodobě je tento druh nejpočetněji zastoupený v chovech v zoologických zahradách obecně. Aktuálně je chováno ve světě okolo 4 800 jedinců tohoto druhu. Hlavním důvodem je denní aktivita tohoto druhu a také možnosti chovu ve větších skupinách. K atraktivnosti tohoto druhu rovněž přispěl i animovaný film Madagaskar. Většina dalších druhů běžně chovaných má soumrachnou aktivitu a žijí převážně v rodinách. Ve vysokém věku uhynul náš chovný samec a mladý samec následně odcestoval do polské zoologické zahrady. U nás zůstaly jen samice, z nichž dvě ještě odchovávají poslední letos narozená mláďata. Aktuálně je doporučeno rozmnožit zvířata jednou za tři roky, a tak do skupiny plánujeme připojit samce až po této době. Mnohem více ohrožený a v chovech málo zastoupený je lemur tmavý. V naší zoo máme sestavený chovný pár s potenciálem další reprodukce. Samec k nám dorazil v roce 2022 s antikoncepčním implantátem a přebarven do barvy samice. Po odeznění funkce implantátu se začal postupně přebarvovat zpět do černa. Tohoto efektu docílil až letos na podzim těsně před říjí. Během říje se o samici intenzivně zajímal, a tak doufáme, že se na jaře příštího roku dočkáme i mláďat. Na Madagaskaru tento druh obývá severozápad ostrova. Zajímavý je jejich výrazný pohlavní dimorfismus, kdy je samec přirozeně zcela černě zbarvený a samice v různých odstínech hnědé barvy s bílými štetičkami na uších. Posledním druhem jsou lemuři běločelí. Tento druh není řízen chovným programem, ale to neznamená, že se nejedná o ohrožená a zajímavá zvířata. Tento druh je v čistě podobě bez hybridních jedinců v chovech zastoupený řídce. Jsme rádi, že se nám daří čistou linii udržet po dlouhou dobu. Samička na jaře porodila dvojčata, která se jí povedla i přes všechny chovatelské komplikace odchovat. U tohoto druhu se samci odlišují jen zbarvením hlavy. Samečci ji mají zbarvenou do běla a samičky ji mají hnědou.

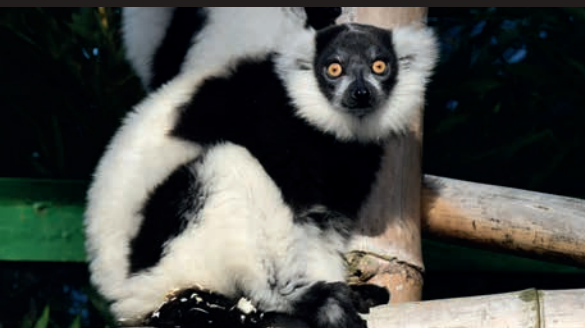

Tamarin vousatý (*Saguinus imperator*)
/Emperor Tamarin/

Gibon lar (*Hylobates lar*)
/White-handed Gibbon/

Vari černobílý (*Varecia variegata*)
/Black-and-white Ruffed Lemur/

Mládě vari černobílého
/Black-and-white Ruffed Lemur baby/

Samice lemura běločelého s mláďaty (*Eulemur albifrons*)
/White-fronted Lemur female with babies/

Mládě lemura běločelého
/White-fronted Brown Lemur baby/

Samice lemura tmavého (*Eulemur macaco macaco*)
/Black Lemur female/

Lemur kata (*Lemur catta*)
/Ring-tailed Lemur/

Mirikina bolivijská (*Aotus azarae boliviensis*)
/Bolivian Night Monkey/

Zkušený chovatel dokáže pohlaví u mláďat rozpoznat téměř záhy po narození. Již druhým rokem se podařilo odchovat po dvou mláďátech odlišného pohlaví.

Mirikiny bolivijské, noční jihoamerické primáty, dlouhodobě chováme v Pavilonu netopýrů. Anglicky se nazývají Owl monkey, což znamená soví opice. Jejich obličejové části dominují veliké oči přizpůsobené pro noční život a tím trochu připomínají hlavu sovy. Tady se pokoušíme sestavit nový chovný pár, což nám kom-

Kotul veverovitý (*Saimiri sciureus*)
/Guianan Squirrel Monkey/

plikuje hlavně samice, která jako mládě byla dokrmena z lahve a není dostatečně přizpůsobivá a hned tak každý sameček se jí nelíbí. S aktuálním partnerem, který pochází ze Zoo Plzeň, to vypadá již nadějně.

Dalším zajímavým, poměrně početným druhem, jsou kotulové veverovití, kteří jsou umístěni v Jihoamerickém pavilonu. Chováme velkou chovnou skupinu a o zábavu v ní se starají nejen mláďata, ale i všichni ostatní členové. Jedná se o velmi hravé a aktivní drobné primáty. Koncem roku se narodila 4 mláďata, z nichž poslední přišlo na svět císařským řezem. Všechna mláďata jsou odchovávána svojí matkou, skupina se tak rozrostla na 24 jedinců. Náš původní chovný samec odcestoval do Zoo Hoyerswerda v Německu a k nám v nadcházejícím roce přijede zkušený samec z francouzské Zoo La Fleche.

Zpracovala:
Ing. Jitka Vokurková

KOPYTNÍCI

AFRICKÉ SAFARI A AFRIČTÍ KOPYTNÍCI

V roce 2023 se podařilo realizovat kompletní rekonstrukci střechy všech částí zimoviště afrických zvířat, jehož podstatná část byla postavena v 70. letech. Jakékoliv zlepšení podmínek pro chovaná zvířata nám udělá vždy velkou radost, a v tomto případě to platí dvojnásobně, protože při každém větším dešti jsme si uvědomovali, jak nutně střecha rekonstrukci potřebuje. Všichni jsme ale věděli, že se bude jednat o velmi složitou a finančně náročnou opravu. O celé akci je pojednáno v části věnované stavební činnosti a ekonomice zoo, avšak i z chovatelského hlediska tato rekonstrukce rok 2023 výrazně ovlivnila, a to především v jeho druhé polovině. Afrických antilop se stavební práce dotkly jen potud, že se jim letní sezóna, kterou tráví ve výběžích, protáhla až do poloviny listopadu. Počasí však bylo téměř po celou dobu příznivé a zhoršilo se až před dokončením prací. Oryxové i adaxi nejsou obyvatelé tropů, takže chladné noci zvládali celku dobře, a o to více potom pospíchali do stáje. Za to žirafy se po dobu prací po všech stránkách velice zocelily. Poznaly, co je to období dešťů bez střechy nad hlavou, protože v době, kdy mimořádně přšelo, stáj skutečně střechu neměla. Na podzim měly „dlouhé směny“ ve výběhu, protože stáje byly plné řemeslníků. Zatímco dříve se lekaly všeho neznámého, na podzim již bez problémů chodily kolem lešení i mezi stavebními stroji, jen byly trochu nejisté, když se jim svařovalo nad hlavami. Ale skončilo to dobře, vše je hotové a nikomu se nestal žádný úraz, což je nejdůležitější. Během roku 2023 nedošlo v chovu k žádné zásadní události, neproběhl žádný porod, úhyn ani transport. Žirafí samec Michal už dávno není nejmenším

Žirafa Rothschildova (*G. c. rothschildi*)
/Rothschild's Giraffe/

Stádo žiraf ve výběhu
/Herd of Giraffes in enclosure/

členem stáda a vzhledem k jeho věku se dá předpokládat, že ještě povyroste. Velmi rozvinul svůj sexuální život a na přelomu roku jsme mohli konstatovat, že většina našich žiraf je březí. Dvě z nich, Natašu a Zwenu, které byly pravděpodobně v nejpokročilejším stádiu březosti, jsme již na konci roku oddělili do porodního boxu.

Oryxům se v roce 2023 podařilo odchovat 4 mláďata, 1 samce a 3 samice. Jsou to mláďata po samci Malkinovi, který pochází ze Švédska a jehož oryxí babička se narodila v naší zoo. Malkin byl ve výběhu i v létě 2023, takže bude i otcem mláďat narozených v příští sezóně. Tento samec je vcelku nekonfliktní jak vzhledem k samicím, tak i k lidem, a to je výhodou při provozování safari vláčku. Adaxí samice se zatím přidělení chovného samce v rámci Evropského zachovného programu nedočkaly, takže v roce 2023 jsme zůstali bez odchovu a bude tomu tak i v roce následujícím. Ze stáda však neodešly ani mladé samice, takže u tohoto kriticky ohro-

ženého druhu nedošlo k žádné změně a dále máme jednopohlavní pětičlennou skupinu.

Mnohokrát jsme na různých místech zmínili, že co se týká výživy a zdravotní problematiky, jsou pakoně běloocasí bezproblémová zvířata, přesto je jejich chov dost náročný, a to z důvodu jejich problematického a vzájemně poměrně nesnášenlivého chování, které bylo také příčinou několika událostí v uplynulém roce. V roce 2023 jsme museli utratit nejstarší asi 12letou samici, která oslepla na jedno oko, byla dezorientovaná a stala se terčem útoků ostatních členů stáda. Následně jsme museli vyřadit z chovu šestiletou samici po úrazu přední nohy, kterou začal napadat samec. Když si poté vybral další samici a hrozilo, že dojde k zabití nebo poranění, musela být tato samice zavřena do stáje a samec do konce sezóny zůstal ve výběhu s těmi zbývajícími. V roce 2023 byly dvě samice březí. Jedna z nich porodila 9. ledna samičku, která se stala prvním mládětem roku 2023. Bohužel i přes určité změny jsme narazili na stejný problém, s jakým jsme se potýkali v uplynulých letech. Při vypouštění matky s tříměsíčním mládětem ze stáje do výběhu se přerušila jejich vzájemná vazba a mládě se nepodařilo úspěšně vypustit. Druhá samička se narodila v létě ve výběhu, ale matka měla zřejmě málo mléka a mládě neprosplávalo. Ošetřovatel však naučil tuto samici s mládětem přicházet do dvorku, kde jim dával zvláštní příděl mléčných granulí, zatímco zbytek stáda zůstal ve výběhu. Mládě se postupně zlepšovalo a ke konci roku bylo v kondici odpovídající věku. Zbývající samice březí nebyly. V současné době máme 4 dospělé a jednu mladou samici a chovného samce Noda, který má poměrně neobvyklý hlasový projev a ani jeho chování příliš neodpovídá představám o chování dospělého teritoriálního samce. Je možné, že vzhledem ke svému věku ještě dospěje, v každém případě dostane v následujícím roce další šanci k reprodukci, protože sehnat nepřibuzného plemeníka tohoto druhu není vůbec jednoduché.

Na zimovišti afrických zvířat máme dva atraktivní druhy zvířat, které mají společné to, že čekají na vyřešení své bytové otázky. Jedná se o štetkouny kamerunské a zebry Chapmanovy.

Stádo oryxů jihoafrických (*Oryx gazella*)
/Herd of Gemsboks/

Vypouštění oryxů do výběhu
/Releasing Gemsboks in to the enclosure/

Souboje oryxů po vypuštění
/Fighting Gemsboks/

Mládě oryx
/Gemsbok calf/

Ošetření narozeného mláděte oryx
/Nursing new born Gemsbok calf/

Pakůň běloocasý (*Connochaetes gnou*)
/Black Wildebeest/

Samice pakoně běloocasého s mládětem
/Black Wildebeest with calf/

Stádo pakoňů běloocasých
/Herd of Black Wildebeest/

Zebra Chapmanova (*Equus quagga chapmani*)
/Chapman's Zebra/

Adax (*Addax nasomaculatus*)
/Addax/

Dvě starší samice štětkounů chováme v Pavilonu žiraf, kde pod vyhlídkou mají provizorní výběh. Těšíme se, že v brzké době bude pro štětkouny vybudována nová ubikace v sousedství voliéry Bábovky. Čtyři zebří klisny mají příslib nové stáje přímo u výběhu, kde tráví letní sezónu ve společném výběhu se žirafami. A protože jsou geneticky velmi cenné, rádi bychom odchovali hříbata, ale bohužel dospělý hřebec není dosažitelný. Je možné, že se situaci podaří vyřešit zapůjčením chovného hřebce v rámci spolupráce s dalšími českými zoo.

Zpracovaly:

RNDr. Libuše Veselá, Ing. Eliška Veselá

SAFARI EUROASIE A OSTATNÍ KOPYTNÍCI

V rámci kopytníků chovaných v Zoo Olomouc představují jednu z nejdůležitějších skupin příslušníci divoce žijících koz a kozorožců (Caprinae). Nejzávažnějším u nás chovaným druhem je

kozorožec kavkazský, jehož Evropský záchovný program (EEP) Zoo Olomouc dlouhodobě řídí. Velkým problémem při chovu všech druhů kozorožců je značný výskyt parazitů v uzavřených prostorech výběhů, který postihuje zejména mláďata, a má za následek jejich vysokou úmrtnost. Jelikož se tomuto problému dlouhodobě věnujeme, daří se nám ho výrazně eliminovat. V roce 2023 jsme odchovali 9 z 10 narozených mláďat, což je velký chovatelský úspěch a záročení pečlivé a důsledné práce posledních let. Olomoucké stádo čítající na konci roku 29 jedinců je suverénně největším v rámci všech zoologických zahrad světa.

Dalším zajímavým kozorožcem v Zoo Olomouc je kozorožec sibiřský. V našem stádě bylo v roce 2023 odchováno 5 z 8 narozených mláďat. Ze stáda byli odesláni 4 jedinci do Zoologické zahrady Segedín (Maďarsko) a mladý samec do soukromého chovu. V následujícím roce plánujeme zařazení nového chovného samce, kterého jsme si zarezervovali v Zoo Berlín. Ačkoliv je tento druh v přírodě zatím relativně hojný, je chován pouze v 15 evropských zoo a dovoz nových jedinců je s ohledem na složitou geopolitickou situaci ve Střední Asii téměř nemožný. Proto je třeba jeho chovu v evropských zoo věnovat zvýšenou pozornost.

Koza bezoárová je v naší zoo chována ve dvou skupinách. Větší a poddruhově nerozlišené stádo je chováno na safari a narodilo se zde 7 mláďat, z nichž 4 byla odchována. Menší stádo náleží k poddruhu koza krétská a je chováno samostatně. V tomto stádě se narodila 4 mláďata a všechna byla odchována. Do budoucna počítáme pouze s chovem koz čistého poddruhu. Rok 2023 byl zlomovým pro siky vietnamské chované v naší zoo. Jednak v tomto roce převzala Zoo Olomouc jejich Evropský záchovný program (EEP) a i celosvětovou plemennou knihu (International Studbook; více v samostatném textu této výroční zprávy) a jednak se olomoucké stádo díky přírůstkům 7 mláďat stalo se svými 26 jedinci druhým největším v zoologických zahradách na světě. Největší skupinou se může pochlubit zoo ve francouzském Lisieux. S ohledem na velikost výběhu je v plánu udržovat olomoucké stádo ve stávající velikosti.

Sika vietnamský (*Cervus nippon pseudaxis*)
/Vietnamese Sika Deer/

Mládě siky vietnamského
/Vietnamese Sika Deer fawn/

Kozorožec kavkazský (*Capra caucasica*)
/West Caucasian Tur/

Samice kozorožce kavkazského s mládětem
/West Caucasian Tur with kid/

Kozorožec sibiřský (*Capra sibirica*)
/Siberian Ibex/

Muntžak malý (*Muntiacus reevesi*)
/Reeve's Muntjac/

Daněk mezopotámský (*Dama mesopotamica*)
/Mesopotamian Fallow Deer/

Mládě daňka mezopotámského
/Mesopotamian Fallow Deer fawn/

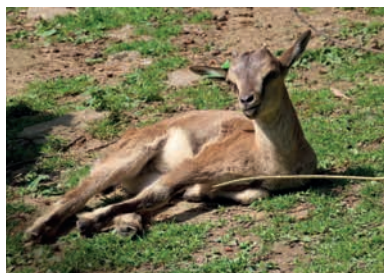
Zubr evropský (*Bison bonasus*)
/European Bison/

Mládě zubra evropského
/European Bison calf/

Koza krétská (*Capra aegagrus cretica*)
/Cretan Wild Goat/

Mládě kozy krétské
/Cretan Wild Goat kid/

Jiným velmi vzácným kopytníkem chovaným v safari části olomoucké zoo je daněk mezopotámský. Tento druh zachránily před vyhubením zoologické zahrady, když v roce 1961 přijelo trio těchto zvířat z Íránu do (tehdy) západoněmeckého Kronbergu. Dnes již evropské zoo chovají 111 daňků mezopotámských a další stovky žijí v zoologických zahradách i ve volné přírodě v Izraeli. Rozvoj našeho stáda dlouhou dobu omezoval nedostatek samic v evropských zoo. V květnu se naši jediné samice narodila mladá samička, kterou se podařilo odchovat. Zároveň dorazila z francouzského Lisieux další samice, takže do roku 2024 vstupujeme se 3 samicemi. Další máme příslibeny v roce 2024. Nutno podotknout, že naše stádo je jediným chovným stádem tohoto ohroženého druhu v českých zoo.

Pravidelně se v naší zoo rozmnožují i zubři evropští. Obě samice odchovaly své potomky a stádo dosáhlo rekordního počtu devíti jedinců. Pro tento počet však již naše chovné zařízení nestačí a bude třeba stádo zredukovat. Repatriační projekt zatím žádné z našich zvířat bohužel nepotřebuje. Samec byl odeslán do Zoo Plzeň.

U velmi dobře se množících muflonů se narodilo a odchovalo 6 mláďat. Všechna mláďata (i ta z předchozího roku) byla odvezena k soukromým chovatelům. Do budoucna bychom rádi tento běžný druh nahradili druhem vzácnějším.

Trio muntžáků malých, které v poklidu sdílí výběh s pandami červenými, přivedlo na svět v září, resp. říjnu, dvě mláďata – samičky. Pozorovali jsme u nich allokojení, což znamená, že mláďata sají mateřské mléko i od jiných samic než od své matky. Mláďata narozená v roce 2022 byla odeslána v rámci Evropského záchovného programu do jiných zoo. Samec do zoo Riga a samička do Tierwelt Herberstein. Bohužel jsme na konci roku přišli o chovného samce.

Zpracovali:

doc. RNDr. Jan Pluháček, Ph.D.,

MVDr. Jan Kirner

SEVERŠTÍ, HORŠTÍ A OSTATNÍ KOPYTNÍCI NA ÚSEKU ZIMOVIŠTĚ

Na jaře 2023 jsme u sobů polárních měli 8 březích samic. Všechna narozená mláďata byla životaschopná a samice se chovaly jako skvělé matky, přesto však u některých z nich vznikly problémy. Snad jen shodou okolností 2 z nich byly mladé samice, které rodily jako dvouleté. Konzistence mleziva jedné z nich byla tak hustá, že se mládě nemohlo napít, další měla mleziva málo. Pro tato mláďata jsme použili na začátku alespoň trochu mleziva jejich matek, a než se je podařilo rozdojit, krmlili jsme kozím mlékem. Situaci však zkomplikovala bakteriální infekce. Nakonec se podařilo odchovat pouze čtyři mláďata. Na podzim 2023 jsme samičky z předchozího roku nepřipouštěli, i když stejně jako vloni byly velmi vyspělé a dobře vyvinuté. Chovný samec Snížek, jak je zvykem, poslední týden v srpnu vyloukl paroží a na říji jsme k němu přidělili 10 samic. Kromě mláďat narozených letos a samicek odchovaných v roce 2022 zůstaly oddělené také 4 staré zasloužilé matky, které nebyly v úplně dobré kondici, jedna samice po císařském řezu a 2 další, které mají se Snížkem shodného otce a do chovu se vrátí až po změně samce. Samice pižmoně měla na začátku roku vážné zdravotní problémy. Nejprve se jednalo o úraz, který jí způsobil samec. Následně téměř přestala přijímat potravu z důvodu, který jsme neodhalili. Symptomatická léčba probíhala několik týdnů a stav se začal zlepšovat. Ve druhé polovině roku již byla opět v dobré kondici a v září jsme ji opět spojili se samcem. U kamzíků se letos mláďata nenarodila. Historické oplocení jejich výběhu bylo již dlouho v havarijním stavu a na přelomu roku 2022/2023 začala jeho rekonstrukce. Již koncem předchozího roku jsme je proto přestěhovali do provizorního ubytování v rozpůleném výběhu markhurů. Přestože jsme měli nového nepřibuzného samce přivezeného z Karlsruhe, ponechali jsme ho v izolaci, protože v období říje potřebují kamzíci více prostoru, než jsme jim v provizoriu mohli zajistit. Do svého

Sob polární (*Rangifer tarandus*)
/Reindeer/

Samice soba polárního s mládětem
/Reindeer with calf/

Stádo sobů
/Herd of Reindeers/

Narozené mládě soba
/Newborn Reindeer calf/

Pižmoň severní (*Ovibos moschatus*)
/Muskox/

Kamzík horský (*Rupicapra rupicapra*)
/Chamois/

Portrét kamzika horského
/Portrait of Chamois/

Markhur (*Capra falconeri*)
/Markhor/

trvalého bydliště se vrátilo celé stádo v průběhu června. Tři mladé samce a 1 samička jme před stěhováním do nového výběhu přesunuli do soukromých oborových chovů. Samice, u které zůstaly následky po úrazu při přesunu, byla převezena do záchranné stanice v Postřelmově, kde bude sloužit ke vzdělávacím účelům. Do říje na konci roku jsme vstoupili se stádem 13 samic a nepříbuzným novým chovným samcem, takže v létě 2024 můžeme očekávat opět přírůsteky.

Stádo markhurů v Zoo Olomouc je dost početné a i jejich výběh bylo nutné opravit, protože ploty zůstaly poškozené ještě po vichřicích Herward a Eberhard. Jakmile své přechodné bydliště u markhurů opustili kamzíci, započala kompletní rekonstrukce oplocení i zde. Protože v předchozích letech byly u mláďat určité potíže především s kokcidiemi, rozhodli jsme se zvolit jinou variantu prevence, přesto úspěšnost odchovu nebyla velká. Svůj podíl na tom určitě měla i skutečnost, že kozy měly k dispozici omezený prostor a neměly dost klidu, neboť ze dvou stran výběhu pracovala stavební firma a z dalších dvou stran si je prohlíželi návštěvníci. Odchováni byli 4 kozlíci.

Zoologická zahrada Olomouc má ve své kolekci již více než 20 let vzácné a ohrožené obyvatel jihuamerických velehor – lamy vikuně. Poprvé se nám podařilo je rozmnožit v roce 2006, kdy jsme odchovali samečka Carlose. Po něm se v roce 2007 narodila samička, následně do chovu přibyla druhá samice a v roce 2011 proběhly dva porody. Obě mláďata byli samečci a další se narodil v roce 2012. Poté mladší samice uhynula, naše původní matka onemocněla, byla vyléčena, ale samec se k ní choval agresivně. Proto jsme je několik let museli držet odděleně. V uplynulém roce z důvodu rekonstrukce výběhů bylo nutné pár spojit a přesunout do společného prostoru mimo návštěvnickou trasu. Chovatelské záměry jsme vzhledem k věku obou zvířat a ke skutečnosti, že od posledního porodu této samice uplynulo 11 let, neměli. Agresivita samce se v nové ubikaci neprojevila, ba naopak, vikuně využily příležitosti a koncem září se jim narodilo

Stříhání alpak
/Alpacas shearing/

Stádo alpak ve výběhu
/Herd of Alpacas/

Alpaka (*Vicugna pacos*)
/Alpaca/

Pár vikuní (*Vicugna vicugna*) s mládětem
/Couple of Vicuñas with calf/

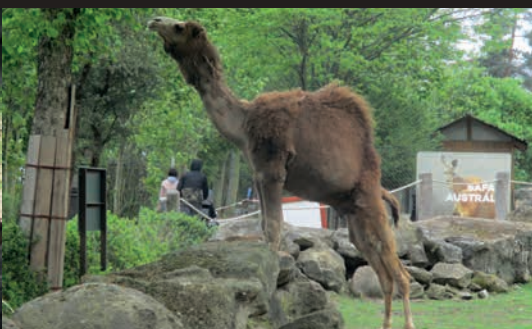
Velbloudi dvouhrbí (*Camelus bactrianus*)
/Bactrian Camels/

Velbloudi dvouhrbí s mláďaty
/Bactrian Camels with calves/

Velbloudi jednohrbí (*Camelus dromedarius*)
/Dromedary Camels/

Velbloud jednohrbý ve výběhu
/Dromedary Camel in enclosure/

Dovoz samice velblouda jednohrbého
/Importing new Dromedary Camel female/

mládě, které matka bez problému odchovala. Kvůli obavám z přerušení vazby mezi matkou a mládětem jsme až po více než měsíci zjišťovali pohlaví tohoto mláděte, je to samec.

LAMY, VELBLOUDI, DOMÁCÍ ZVÍŘATA

Zakrslých koz máme velké stádo, a protože jejich výběh je přístupný návštěvníkům, zaujímají tyto kozy vždy čelní místa v žebříčku oblíbenosti jednotlivých druhů. Na podzim roku 2022 jsme použili jako chovného velmi atraktivního stříbrného kozla, který vnesl do našeho chovu neobvyklá zbarvení kůžlat. K velbloudům jednohrbým přibyla mladá samice, která pochází ze soukromé farmy v Holandsku. Nového nepřibuzného samce máme připraveného i pro stádo lam alpak. Se samicemi jej spojíme až na jaře, aby se mláďata po téměř roční březosti rodila do příznivého období. V roce 2023 se narodilo 7 mláďat, odchováno jich bylo 6 v poměru pohlaví 2,4.

Zpracovaly:

RNDr. Libuše Veselá, Ing. Eliška Veselá

ODCHOV VELBLOUDŮ DVOUHRBÝCH

Velbloudům dvouhrbým se v přebudovaném výběhu daří dobře. Svědčí o tom především zdařilý odchov tří mláďat. Jako první se 18. 3. narodila samička nejstarší chovné samice Elišce, které je již 29 let. Eliška trpí artrózou a je dlouhodobým geriatrickým pacientem naší veterinární lékařky. Během březosti jsme u ní aplikovali kúru preparátem Tildren,

výsledek zpočátku nebyl příliš výrazný, ale po několika týdnech se stav staré velbloudice prokazatelně zlepšil. I když na první pohled je jasné, že se jedná o staré zvíře, mládě s porodní váhou 35 kg se narodilo bez problémů. Eliška mladou samičku kojila a pečlivě se o ni starala. O týden později 24. 3. porodila samice Tereza. Byl to její druhý porod a byl lehce komplikovaný větší porodní hmotností mláďete, která byla 47,6 kg. Mladá samice Masafi se stala poprvé matkou jako poslední z nich. 29. 4. se jí narodil sameček s porodní váhou 35,2 kg. Eliška i Masafi postupem času neměly dost mléka, ale Tereza ho produkovala tak velké množství, že byla schopna částečně kojit všechna mláďata. Po nejnnutnější dobu jsme mláďatům přidávali mléčné granule. Dokud nám to dovolovaly technické možnosti, mláďata jsme pravidelně vážili.

Zpracovaly:

RNDr. Libuše Veselá, Ing. Eliška Veselá

Samice Eliška s narozeným mládětem
/Female Eliška with newborn calf/

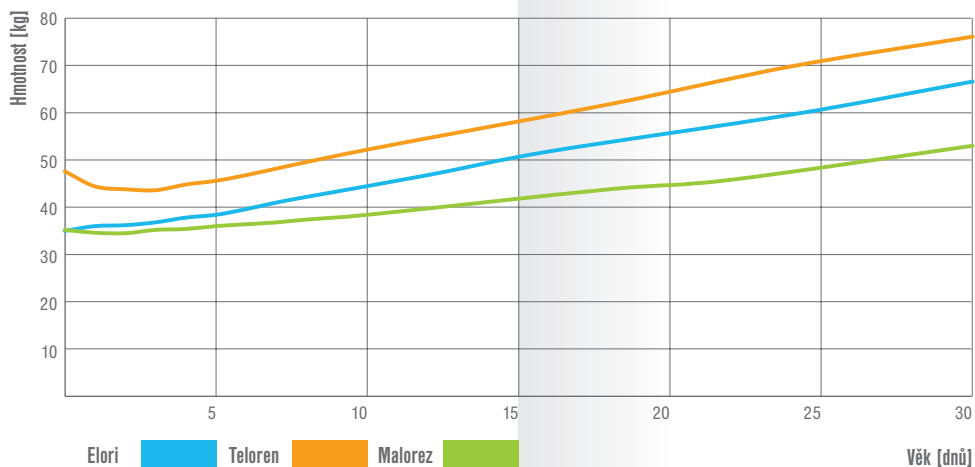

Eliška se o mládě pečlivě starala
/Eliška took care about calf/

Přirůstky mláďat velbloudů v průběhu prvních dvou měsíců

Elori		Teloren		Malorez	
Věk [dnů]	Hmotnost [kg]	Věk [dnů]	Hmotnost [kg]	Věk [dnů]	Hmotnost [kg]
0	35	0	47,6	0	35,2
1	36	1	44,4	1	34,6
2	36,2	2	43,8	2	34,5
3	36,8	3	43,6	3	35,2
4	37,8	4	44,8	4	35,4
5	38,4	5	45,6	5	36
6	39,6	6	46,8	6	36,4
7	41	10	52,2	7	36,8
8	42,2	18	61,8	8	37,4
12	46,8	24	69,8	10	38,4
16	51,8	30	76,1	18	43,8
24	59,6	39	85,6	22	45,8
30	66,6	47	94,4	30	53
45	81,6	-	-	37	61,4

Růstová křivka mláďat velbloudů v průběhu prvního měsíce

Toto mládě mělo porodní hmotnost 47,6 kg
/The born weight was 47.6 kg/

Samice Tereza kojila všechna tři mláďata
/Female Tereza was feeding all three calves/

OSTATNÍ SAVCI

ZOOLOMOUC

V průběhu uplynulého roku se nám narodila 4 mláďata klokanů rudých. Všechna tato mláďata byla samčího pohlaví, stejně jako většina mláďat z roku předešlého, jež jsme nabídli jiným zoologickým zahradám. Během roku 2023 uhynuly 2 samice, i přesto máme jednu z největších skupin klokanů rudých v rámci zoologických zahrad registrovaných v evidenci ZIMS. V roce 2023 byl otevřen australský safari výběh, kterým projíždí vláček s návštěvníky. Výběh s klokany rudými sdílí i klokani parma a emuové. Klokani parma žijí nenápadným a skrytým způsobem života a návštěvníci si jich tolik neužívají, ale v uplynulém roce se jim dařilo dobře. Odchovali jsme jednu samičku, avšak jednu dospělou samici nám bohužel ulovila liška.

Statní severoameričtí hlodavci urzoni kanadští se v evropských zoologických zahradách vyskytují poměrně často, je možné je najít ve 39 institucích a celkově je chováno 84 jedinců. V uplynulém roce v rámci evropských zoo proběhlo pouze 13 porodů. Mláďe, které se po dvouleté přestávce narodilo v olomoucké zoo 13. dubna, je samička a těší se dobrému zdraví. V současné době je chovná skupina umístěna v zázemí, kde se jim velmi dobře daří, ale návštěvníci mohou tato zvířata vidět i v expozici.

Pavilon netopýrů je po rekonstrukci naplněn velmi zajímavými druhy zvířat, která dělají radost nejen chovatelům, ale obohacují i návštěvníky. Ti zde mohou vidět několik druhů vačnatců, z řádu primátů pak mirikiny bolivijské, nosným druhem jsou zde kaloni rodriguezští, kterých jsme na konci roku 2023 chovali 47 jedinců. V průběhu roku se zde podařilo odchovat 10 mláďat těchto letounů. Co se týká vačnatců, tak zde chováme tři druhy klokanů (králíkovité, rudohnědé a krysí) a kusu liščí.

Hlavním druhem krmiva všech klokánků jsou houby. Mimo houbovou sezonu jim kupujeme převážně žampiony, ale pokud chovatelé a další zaměstnanci najdou v našich lesích nějaké jedlé houby, tak jimi jídelníček obohacujeme. Kusu liščí dostávají hlavně zeleninu a okus. V roce 2023 byla v pavilonu ve spolupráci s Pevností poznání instalována hvězdná obloha jižní polokoule. Návštěvníci tak zde mohou pozorovat nejen zvířata, ale i souhvězdí, která na severní polokouli neuvidí. Pro lepší orientaci je zde umístěna světelná tabule, na které jsou souhvězdí zvýrazněna.

V Jihoamerickém pavilonu chováme převážně zvířata řádu chudozubých. Nejzajímavějšími a zároveň největšími zástupci tohoto řádu, které v naší zoo chováme, jsou dva druhy mravenečníků a lenochodi. Zatímco oba druhy mravenečníků bylo možno v pavilonu vidět po celý rok, lenochodi se na část roku přesunuli do zázemí. Důvodem byly zdravotní problémy samice a také zájem o bezproblémový odchov mravenečníků čtyřprstých, kteří s nimi sdílí společnou ubikaci. Věříme, že se v roce 2024 lenochodi do pavilonu zase vrátí. Odchované mládě samčího pohlaví u velkých mravenečníků odcestovalo do Zoo Zagreb v Chorvatsku. Aktuálně nám v pavilonu zůstává pár, v němž samec je už vyššího věku. Co se týká mravenečníků čtyřprstých, tak se nám opět podařilo odchovat jedno mládě, které bude prostřednictvím chovného programu umístěno do jiné instituce v příštím roce. U druhé samice se odchov nepovedl z důvodu bakteriální infekce u novorozeneho mláděte. Dalšími neměně zajímavými druhy jsou listonosí, kterým byla zrekonstruována ubikace. Listonosí se pravidelně rozmnožují a obývají noční expozici na začátku pavilonu. Ve venkovní expozici společně s kouty je možno od jara až do podzimu vidět skupinu zástupců hlodavců, a to maryl slaništní. Ty odchovaly dvě mláďata, která koncem roku odcestovala do Zoo Hluboká.

V chovu dikobrazů srstnatonosých jsme vstupovali do nového roku s počtem 13 jedinců. Díky funkční metodice bezpečné manipulace s dospělým dikobrazem jsme schopni kdykoliv

Klokánek krysí (*Potorous tridactylus*)
/Long-nosed Potoroo/

Klokánek rudohnědý (*Aepyprymnus rufescens*)
/Rufous Rat-kangaroo/

určit pohlaví zvířat. Chovaná zvířata jsme proto rozdělili na samčí skupinu v zázemí a samičí v expozici pod Pavilonem Kalahari. Dvě dříve napášené samice porodily tři mláďata. V průběhu roku odešly čtyři samice do zrekonstruované expozice v Zoo Bratislava a jedna k soukromému chovateli. Z důvodu managementu populace jsme se rozhodli pro utracení tří přebytečných samců, kteří posloužili vzdělávacím účelům na Veterinární univerzitě Brno a SOŠ veterinární v Kroměříži při výuce anatomie. Nejprve jsme ale všem jedincům odebrali vzorky krve, abychom získali fyziologické, hematologické a biochemické parametry krve těchto velkých hlodavců. Na expozici dikobrazů jsme instalovali dva panely z kampaně „Ukradená divočina“, které upozorňují na problematiku lovu dikobrazů kvůli bushmeatu a přítomnosti údajně záračných bezoárů v jejich trávicím traktu.

Zpracovali:

Ing. Jitka Vokurková, RNDr. Libuše Veselá,
Ing. Eliška Veselá, MVDr. Jan Kirner

Klokan rudý (*Macropus rufus*)
/Red Kangaroo/

Stádo klokanů rudých v ubikaci
/Herd of Red Kangaroos/

Klokaní rudí ve výběhu
/Red Kangaroos in enclosure/

Klokan parma (*Macropus parma*)
/Parma Wallaby/

Kaloň rodriguezský (*Pteropus rodricensis*)
/Rodriguez Flying Fox/

Kontrola čipů u kaloňů
/Checking Rodriguez Flying Foxes microchips/

Kaloni u krmení
/Feeding Rodriguez Flying Foxes/

Kusu liščí (*Trichosurus vulpecula*)
/Common Brush-tailed Possum/

Urzon kanadský (*Erethizon dorsatum*)
/North American Porcupine/

Mara slaništní (*Dolichotis salinicola*)
/Chacoan Mara/

Pásovec kulovitý (*Tolypeutes matacus*)
/Southern Three-banded Armadillo/

Psoun prériový (*Cynomys ludovicianus*)
/Black-tailed Prairie Dog/

Mravenečník velký (*Myrmecophaga tridactyla*)
/Giant Anteater/

Mravenečník čtyřprstý (*Tamandua tetradactyla*)
/Southern Tamandua/

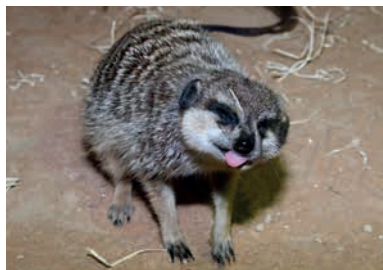
Mládě mravenečníka čtyřprstého
/Youngling of Southern Tamandua/

Dikobraz srstnatonosý (*Hystrix indica*)
/Indian Crested Porcupine/

AFRICKÝ PAVILON KALAHARI

Klíčovou událostí v Pavilonu Kalahari v roce 2023 bylo narození a odchov mláděte hrabáče kapského. Když jsme sledovali před porodem dění v pavilonu mimo pracovní dobu pomocí kamerového systému, zjistili jsme, že damani, kteří s hrabáči obývají společnou expozici, dělají opravdu velkou neplechu. Pomineme-li to, že neustále hrabáče rušili v noře při spánku, představovala tato drobná zvířátka pro malého hrabáče, pokud by se narodil bez přítomnosti chovatelů, velké nebezpečí. Zjistili jsme totiž, že jsou viníky občasných drobných poranění na kůži hrabáčů, a proto jsme upustili od této pro návštěvníky velmi atraktivní smíšené expozice. Damani jsou velmi zajímavá zvířata, ale než jim připravíme jinou expozici, musí být umístěni v zázemí. V roce 2023 se damanům narodilo jen jedno mládě – samička. Ostatních obyvatel pavilonu si návštěvníci užívají. Surikaty mají krásný venkovní i vnitřní výběh, ale mláďata v roce 2023 neodchovaly. Zatímco pár medojeďů kapských v Pavilonu Kalahari

Surikata (*Suricata suricatta*)
/Meerkat/

Dýňový enrichment u surikat
/Pumpkin enrichment at Meerkat/

neustále komunikuje s návštěvníky, jako by byli pracovníci marketingu, chovný pár umístěný v zázemí se postaral o narození posledního mláděte roku 2023 – jejich mládě přišlo na svět na Silvestra. Naši zoo opustila mladá samička narozená v roce 2022, odcestovala do Francie.

Zpracovaly:

RNDr. Libuše Veselá, Ing. Eliška Veselá

Mládě hrabáče kapského
/Young Aardvark/

Enrichment u hrabáčů
/Enrichment at Aardvark/

Hrabáč kapský (*Orycteropus afer*)
/Aardvark/

Medojed kapský (*Mellivora capensis*)
/Honey Badger/

ODCHOV MLÁDĚTE HRABÁČE KAPSKÉHO

Narození mláděte hrabáče kapského bylo dlouho očekávané. Původně předpokládaný termín porodu, který jsme spočítali na základě určité sexuální aktivity samce, byl v polovině dubna. V listopadu 2022 jsme však při vyšetření ultrazvukem pozorovali v děloze matky plod ve velmi pokročilém stádiu vývoje, a protože vlastní páření nikdo neviděl, usoudili jsme, že se mládě narodí pravděpodobně dříve. Podle data spojení samce se samicí mohl porod nastat již od poloviny února 2023. V únoru se u matky objevily první kapky mléka a i její nervozita naznačovala možnost blížícího se porodu. Ve stavu pohotovosti jsme tedy byli už od poloviny února a musíme přiznat, že nastávající matka Nyota nás svým chováním v této pohotovosti udržovala neustále.

Protože příčinou nezdaru v předchozích případech byla bakteriální infekce, provedli jsme u budoucí matky s dostatečným předstihem výtery z čenichu, krku, pochvy i konečníku

a výsledky jsme konzultovali s primářem novorozeneckého oddělení FN v Olomouci MUDr. Lumírem Kantorem, který navrhl přeléčení samice před porodem i po něm.

Mládě se narodilo o Velikonocích v sobotu 8. 4. 2023 ve 14 hodin. Porodní váha byla 1 563 g. U jiných samic mohou určitě nastat zcela odlišné problémy, v našem případě největší úskalí úspěšného odchovu přichází hned první den života mláděte. Nyota, stejně jako v předchozích případech, neobyla placentu krátce po porodu, a to ani po podání Oxytocinu, a neustále chodila po ubikaci. Novorozené mládě by mělo co nejdříve dostat alespoň trochu mleziva. Ideální by bylo, kdyby se napilo přímo od matky, ale pokud to z nějakého důvodu není možné, mlezivo by se dalo z vemene oddojit. V obou případech je však základem úspěchu zastavit pochoduující matku. Naše Nyota po porodu chodila a první malé množství mleziva byla ochotná poskytnout výměnou za moučné červy asi až 3 hodiny po porodu. Neustále někam pospíchala a až

Mládě hrabáče se samicí
/Young Aardvark with female/

Odběr mleziva od samice
/Colostrum extraction/

Přikládání mláděte ke struku
/Attachment youngling to breast/

Mládě se píšálo ke struku brzy po porodu
/Aardvark baby started to suckle early/

do odbytí placenty se o mládě zajímala spíš okrajově. K odbytí placenty došlo v nočních hodinách, matka se uklidnila a tak bylo možné mládě k vemeni přiložit, aby se nakrmilo. Dokonce se podařilo nadojit mléko navíc, pro případ potřeby krmení mláděte v době, kdy matka nebude ochotná ležet.

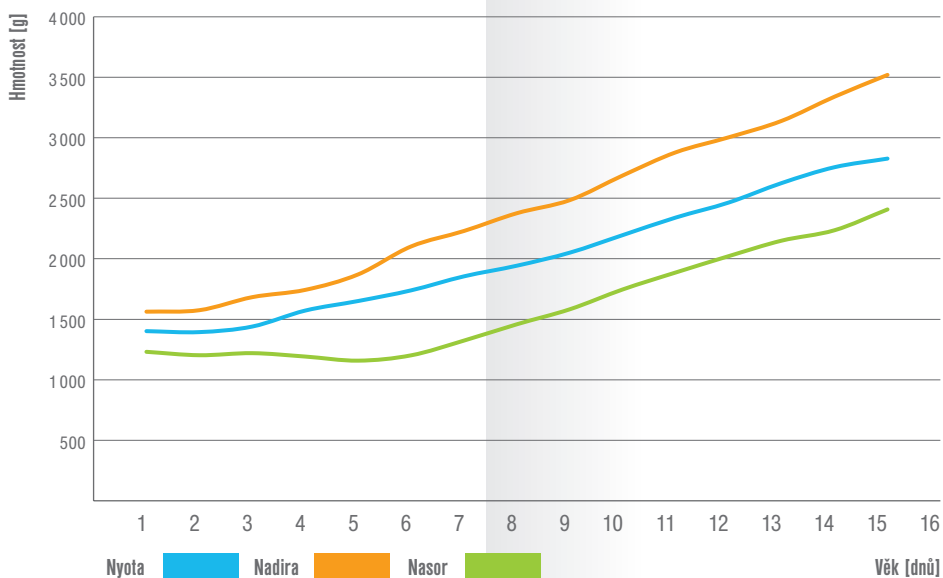
Mládě bylo velmi životaschopné a hned se mu podařilo se píšát. Množství vypitého mleziva neznáme a nemohli jsme ho zjistit ani vážením, protože matka vždy při kojení mládě čistila. První 3 dny po porodu měla matka trochu narušený režim. Střídavě spala nebo byla vzhůru a pochodovala, dělala to jak brzo ráno, tak i pozdě večer nebo přes den. Přesto se mládě dařilo přikládat a nechávat ho matkou nakojit i vyprázdnit. Podařilo se i nadojit malé množství mleziva a uložit do lednice pro případ, že by bylo mládě potřeba nakrmit v době, kdy je matka v pohybu. Váha mláděte neustále rostla, vlastně nedošlo k žádnému jejímu poporodnímu poklesu.

3. týden jsme mládě nechávali u matky stále častěji, částečně i bez dozoru, a mládě si samo řídilo, kdy matka spustí mléko, tak jak se to děje v přírodě. Jediný problém byl v tom, že Nyota občas trochu necitlivě přitiskla mládě ke skále nebo jej přišlápla a nevnímala, když hlasitě protestovalo. To se však během několika dnů upravilo. Zhruba od 5. týdne jsme je začali nechávat pohromadě i přes noc. Zpočátku se váhové přírůstky zastavily, ale od 6. týdne mládě zase začalo rychle přibírat. Po 3,5 měsících, kdy už vážilo více než 20 kg a nebylo plně závislé na mateřském mléku, se k rodině vrátil otec. V tu dobu jsme určili, že se jedná o samičku, a dostala jméno Nadira. Co se týká porovnáni hmotnosti, neustále si udržovala náskok před prvním odchovaným hrabáčem samečkem Nasorem, ale po 4. měsíci se jejich váhy srovnaly na 23,8 kg.

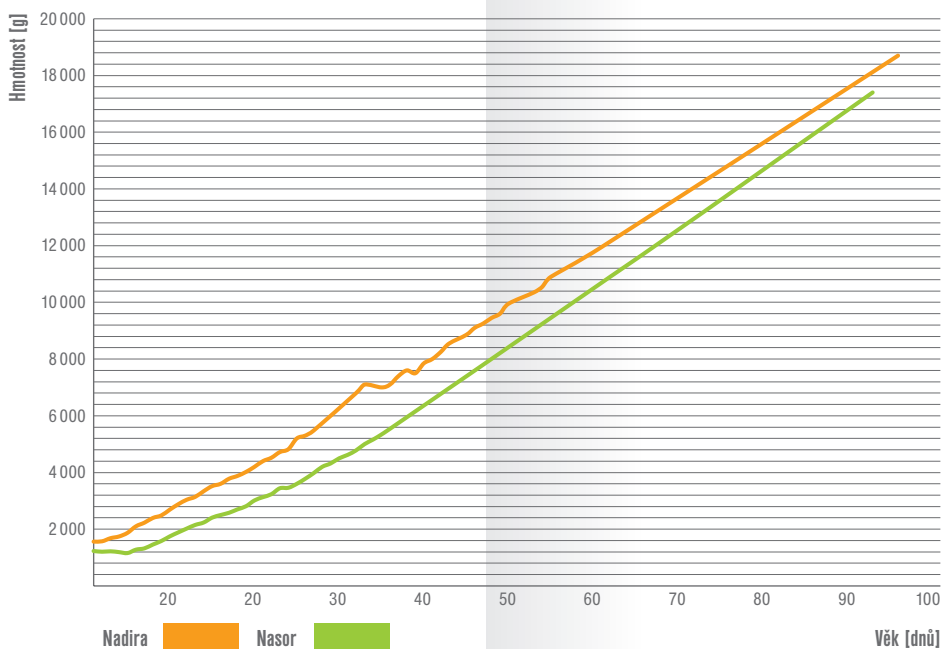
Zpracovaly:

RNDr. Libuše Veselá, Ing. Eliška Veselá

Srovnání růstové křivky našich mláďat hrabáčů a jejich matky Nyoty

Růstová křivka našich mláďat hrabáčů v prvních třech měsících věku

Rok 2023 byl pro olomoucký úsek ptáků jednoznačně rokem úspěšným. V jistém slova smyslu i nejuspěšnějším – sice jsme se s 55 chovanými druhy ocitli na minimu za posledních 20 let, ale podařilo se nám úspěšně odchovat 18 druhů, což je třetina všech chovaných ptáčích taxonů. Došlo také k personální změně, kdy po 27 letech v zoon ukončila pracovní poměr chovatelka Naděžda Veselá, které za odvedenou práci a množství významných odchovů děkujeme.

Nandu pampoví (*Rhea americana*) se v letošním roce obešli bez odchovu. V hejnu došlo k několika úhynům, proto jsme dovezli nové jedince. Rok 2023 tak končíme se stavem dvou samců a dvou samic. Emu hnědí (*Dromaius novaehollandiae*) se stali jedním z hlavních bodů pozornosti uplynulé sezóny. Zhruba po čtyřiceti letech chovu nás konečně odměnili prvním přirozeným odchovem čtyř mláďat. O okolnostech, které tomu předcházely, i samotném průběhu odchovu se dočtete v samostatném článku.

Chovný pár čápů černých (*Ciconia nigra*) umístěný v neveřejném zázemí zoologické zahrady nás neklamal ani letos. Ze tří mláďat úspěšně odchoval dvě – samce a samici. Samec našel nový domov ve spřátelené lotyšské zoo Riga. Dalším druhem z řádu brodivých v Zoo Olomouc je ibis skalní (*Geronticus eremita*) přezdívaný waldrapp. I v letošním roce ještě obývali obří voliér u Pavilonu šelem, do které byli na jaře vypuštěni ve vyšším počtu než vloni. V hejnu byla převaha samic v perspektivním věku, proto jsme ze švýcarské zoo Zürich dovezli tři mladé samce a jednu samici, kteří se rychle aklimatizovali. Jeden pár zahnízdl, nicméně v první snůšce byla vejce po pár dnech nalezena pod hnízdem rozbitá. Druhou snůšku jsme vyměnili za podkladky a umístili do líhně. Vejce

byla oplozená, ale mláďata se nám nepodařilo vylihnut. Po tom, co i podkladky byly nalezeny na zemi, jsme spíše než kunu začali z neúspěchů podezírat zbylé jedince ibisů, kteří usilují o stejnou hnízdní niku. Nově umístěné umělé hnízdní plošiny na různých částech skály zbylí ptáci okamžitě začali využívat k odpočinku a následující sezóna ukáže, zda byly naše domněnky o příčině nezdaru správné.

Hejno plameňáků růžových (*Phoenicopterus roseus*) jsme obohatili o šest mladých ptáků ze Safari Parku Dvůr Králové nad Labem a Jihočeské zoologické zahrady Hluboká nad Vltavou. Mladí ptáci se po čase začlenili do hejna. Hnízdní aktivita započala již druhým rokem až během srpna, přičemž ptáci pouze vytvořili několik hnízd. Zásadním problémem nejen v našem chovu je výskyt chronické pododermatitidy. Těžko řešitelné léze byly příčinou několika úbytků i v uplynulém roce.

Čáje obojkové (*Chauna torquata*) chováme ve dvou párech. Mladší pár mohli návštěvníci nově vidět v přední části voliéry plameňáků, kde hojně využíval jezírka sdíleného s želvami bahenními a možností pastvy. Chovný pár je umístěn v zázemí ptáků, kde mají k dispozici dvě vnitřní ubikace a navazující zatrávněnou venkovní voliéru. Po třech letech se konečně opět podařil odchov, o kterém pojednává samostatný článek. Husy tibetské (*Anser indicus*) zopakovaly úspěšný odchov z minulého roku. Zatímco loni navzdory prostoru sdílenému s hadilovými vyseďeli snůšku přímo ve společné obří voliéře, letos jsme byli nuceni přesunout je v den snesení prvního vejce. S jeřáby mandžuskými a bělošijími ve stejném prostoru je totiž odchov na zemi hnízdících ptáků odsouzen k nezdaru. V zázemí pár úspěšně vyseďel a odvodil pět mláďat, která našla nové domovy v Zoo Zlín a rakouské Tiergarten Wels. Z důvodu konfliktů mezi samci jsme jeden pár husic rezavých (*Tadorna ferruginea*) přemístili do voliéry plameňáků. Soužití těchto dvou druhů je bezproblémové. Kachničky mandarínské (*Aix galericulata*) se v letošním roce odchovat nepodařilo. Přebyteční samci odešli do Zoo Hodonín, z Rigy jsme po letech přivezli do hejna „novou krev“.

Čáp černý (*Ciconia nigra*) s mláďaty
/Black Stork with chicks/

Páření ibisů skalních (*Geronticus eremita*)
/Mating Waldrapps/

V Zoo Olomouc chováme dva hadilovy písáře (*Sagittarius serpentarius*), sedmiletého samce a desetiletou samici. Od příchodu do zoo byl management jejich chovu založen na jarním odchytu a stěhování ze zimoviště v zázemí ptáků do společné kombinované voliéry u Pavilonu šelem. Hadilovi jsou dravci citliví na stres a v dané situaci jsme pravděpodobnost odchovu považovali za mizivou. Rozhodli jsme se proto pro úpravu chovatelského zařízení v zázemí zoologické zahrady. Na vnitřní zimní ubikaci hadilových odněpaměti navazovaly dva velké venkovní výběhy využívané pro chov jeřábů. Tehdejší chovatel ptáků Roman Miesler při navrhování zimoviště myslel i na potenciální propojení výběhů s vnitřní částí a přichystal propojovací výletový otvor. V létě roku 2023 jsme se rozhodli jeho záměr dokončit, výběhy zahradnický upravili a ve spolupráci s externí firmou oba dva zasířovali nylonovou sítí, čímž jsme je povýšili na dvě prostorné voliéry. Menší část pro hadilovy je v nejvyšším místě 4 metry vysoká s půdorysem lichoběžníku

Mláděta husy tibetské (*Anser indicus*)
/Bar-headed Goose chicks/

Hažilov písáň (*Sagittarius serpentarius*) v nové voliěře
/Secretarybird in new aviary/

Nové voliěry v zázemí
/New aviary in background/

Kondor královský (*Sarcoramphus papa*)
/King Vulture/

Bažant Edwardsův (*Lophura edwardsi*)
/Edwards's Pheasant/

Bažant Wallichův (*Catreus wallichii*)
/Cheer Pheasant/

Jeřáb bílý (*Grus leucogeranus*)
/Siberian Crane/

Jeřábi mandžuští (*Grus japonensis*) s mládětem
/Red-crowned Cranes with chick/

o rozměrech 15 m na délku a 4–9 metrů na šířku. Přípravený výletový otvor se tak v září poprvé otevřel. Konzervativní hadilovi jej téměř měsíc úspěšně ignorovali a setrvali ve vnitřních prostorech. Nakonec ale sebrali odvahu, novou voliéru začali plně využívat a my doufáme, že by následující sezóny mohly přinést posun v jejich chovu. Odchyty, přesuny ani zastřihování letek již nebude nutné.

Pár kondorů královských (*Sarcoramphus papa*) trávil druhou sezónu v chovatelském zázemí. Pro zvýšení šancí na odchov jsme se rozhodli pro aplikaci metody zvané double-clutching. Kondoří snůška se sestává vždy jen z jednoho vejce, ale při ztrátě prvního vejce snese pár ještě snůšku náhradní. První vejce jsme na umělé inkubaci odvezli do spřátelené Zoo Zlín. Navzdory oplozenému vejci se zárodek nepodařilo odinkubovat do konce. Druhé vejce jsme našemu páru ponechali a poprvé v historii našeho chovu rodiče seděli celou dobu inkubace. Pomocí fotopasti jsme si ověřili, že se samec se samicí v sezóně poctivě střídají. Po uplynutí inkubační doby jsme nicméně našli pouze skořápky. Jestli se mládě začalo líhnout a bylo sežráno, nebo rodiče vejce rozbili a mrtvý zárodek zkonsumovali, se bez kamerového systému můžeme pouze domnívat. I to však považujeme za posun, který z velké části přičítáme dodržování striktního klidu v chovatelském zázemí.

Kolekci hrabavých rozšířily v průběhu roku dva nové druhy. Ze Zoo Praha jsme v rámci Evropského záchovného programu přivezli mladý pár bažantů Edwardsových (*Lophura edwardsi*). Jedná se o kriticky ohrožený druh, jehož stavy v lesích Vietnamu se nyní odhadují na 50–250 jedinců. Populace v zoologických zahradách i u soukromých chovatelů je naštěstí díky chovným programům stabilizovaná. I tak se z nich ale stalo jedno z nejzávažnějších zvířat v naší zoologické zahradě. Nová EAZA kampaň na ochranu vietnamské přírody si bažanta Edwardsova navíc vybrala za jeden ze svých vlajkových druhů. Druhým novým druhem se v prosinci stal zřídka chovaný bažant Humeova (*Syrnaticus humiae*), který má v přírodě již

ní Číny a východní Indie podle dat IUCN status zranitelného druhu. Druhové jméno dostal po manželce britského přírodovědce působícího v Indii, Allana Octaviana Humeho. Oba druhy jsou zatím umístěny v zázemí.

Zbylé druhy nás potěšily svými odchovy. Jedná se o 1,1 bažanty královské (*Syrnaticus reevesii*), 3,1 bažanty stříbrné (*Lophura nycthemera*), 3,3 bažanty Wallichovy (*Catreus wallichii*) a 1,4 pávy korunkaté (*Pavo cristatus*). Odchované mladé ptáky mohou návštěvníci během zimního období spatřit v jedné z voliér na tzv. vrstevnicové cestě.

Dva samce jeřábů bělošijích (*Grus vipio*) mohli návštěvníci během roku vidět ve voliéře u Pavilonu šelem. V zázemí jsme drželi pár, od kterého jsme se ale nikdy nedočkali vajec. Začátkem podzimu jsme si všimli mírné letargie samice, pospávání a zmenšené útekové vzdálenosti. Navzdory poskytnuté veterinární péči do několika dní uhynula. Pitva odhalila důvod našich chovatelských neúspěchů. Příčinou smrti byl chronický hnisavý zánět vaječniku a vejcovodu, jejichž struktury byly natolik zvětšené, že zabíraly převážnou část dutiny tělní. Zjištěný stav se s možností rozmnožení v žádném případě neslučoval. Osamělý samec byl úspěšně spojen se dvěma samicí v obří voliéře a nadále budeme z důvodu robustnosti evropské populace jeřábů bělošijích pokračovat pouze s expoziční samčí skupinou.

Samice jeřába bílého (*Grus leucogeranus*) dosáhla v uplynulé sezóně věku čtyř let, tj. udávané pohlavní dospělosti, a proto jsme se rozhodli pro spojení s dospělým samcem. Do teď obývali sousedící výběhy, kdy měli možnost vzájemného kontaktu přes pletivo a hlasově na sebe velmi dobře reagovali. Jeřáb bílý je považován za agresivní druh a při chovu se doporučuje zvýšená opatrnost. Proto jsme spojování pojali co nejšetrněji, postupným odmotáváním děličního plotu. Celý proces jsme bedlivě hlídali, naštěstí k naší radosti proběhlo spojení bez sebemenších problémů. Pár byl poté přesunut do velkého přírodního výběhu s periodickým potůčkem, který hojně využívá.

Sourozenecký pár jeřábů mandžuských (*Grus japonensis*) odchovaný v roce 2021 odešel do pražské zoo, odkud po uplynutí povinné před-transportní karantény spolu s jeřábou ze Zoo Praha ve formě dvou nepřibuzných párů odletí do brazilského Zooparku Itatiba. Olomoucký chovný pár začal na jaře jako každý rok hnízdit. Z důvodu udržitelného managementu chovu jsme se rozhodli pro odchov jednoho mláděte namísto dvou. Jedno ze dvou vajec bylo proto nahrazeno podkladkem. Mládě z první snůšky se nepodařilo odchovat, ale napodruhé již byl pár úspěšný a vyvedli samce. Ten si při odchytu drápem rozčísil kůži na krku i s částí průdušnice. Ránu jsme zašili, sekundární bakteriální infekce byla pokryta antibiotiky a poranění se zdárně vyléčilo. Jeřábi panenští (*Anthropoides virgo*) se opět pokusili o hnízdění. Bohužel ani letos nebyla snůška oplozená.

Samec seriemy rudozobé (*Cariama cristata*), odchovaný v roce 2022, odcestoval v květnu do belgické Zoo Pairi Daiza, která patří mezi nejlepší zoologické zahrady v Evropě. Naopak z nejstarší zoologické zahrady na světě, vídeňské Tiergarten Schönbrunn, jsme přivezli novou samici, která se po dosažení pohlavní dospělosti stane chovnou. Seriemy rudozobé z Jižní Ameriky, evolučně konvergentní druh k africkým dravcům – hadilovým písařům, mohou návštěvníci v sezóně obdivovat v jedné z voliér na tzv. vrstevnicové cestě.

V uplynulém roce byl nemalý pohyb v rámci řádů měkkozobých. Odesláním dvou posledních samic hrdlíček damarských (*Streptopelia capicola*) do Dvora Králové jsme ukončili chov tohoto druhu. Ze zoologické zahrady v německém Karlsruhe přišel sameček hrdlíčky sokorské (*Zenaida graysoni*). Jedná se o endemický druh, který je v přírodě na ostrově Sokorro již vyhuben. Na Zemi přežila jen díky chovu v lidské péči. Dalším novým druhem holuba jsou holubi krvaví (*Gallinolumba luzonica*). Vyskytuje se pouze na filipínském ostrově Luzon a své jméno dostali podle jakoby krvavé skvrny na hrudi. Do třetice jsme naši kolekci obohatili o mladý pár holubů celebeských (*Gallinolumba*

tristigmata), zemních holubů z džunglí ostrova Sulawesi.

Čilý ruch panoval i u papoušků. Po mnoha letech jsme oživilí hejno agapornisů hnědohlavých (*Agapornis nigrigenis*) novými ptáky z několika různých zdrojů. Odchovali jsme jedno mládě. S tímto druhem budeme nadále pokračovat, protože se jedná o nejzácnější ze všech druhů agapornisů. Vyskytuje se pouze na malém území v Zambii, kde je jeho populace citlivá k vnějším vlivům ohrožujícím jejich prostředí. V červeném seznamu ohrožených druhů (www.iucnredlist.org) je veden jako zranitelný. Naopak jsme ukončili chov agapornisů růzovohlavých (*Agapornis lilianae*), kteří ještě před odchodem do rakouského Tierwelt Herberstein stihli vyvést jednoho potomka.

Mladý pár amazoňanů modročelých (*Amazona aestiva*) dosáhl pohlavní dospělosti a začal se zajímat o hnízdní dutinu. Samice nakladla čtyři vejce, všechna čtyři byla oplozená a rodiče bez problémů vyvedli na bidlo jednoho samce a tři samičky.

U páru arakang (*Ara macao*) chovaných ve voliére naproti euroasijskému safari došlo ke dvěma neoplozeným snůškám. Do voliéry se k nim ze zázemí přestěhovalo trio ohrožených arating slunečních (*Aratinga solstitialis*). Návštěvníci tak mají konečně možnost vidět tyto krásně zbarvené nepřehlédnutelné obyvatele malého území na severu Brazílie a Guyany. Všem třem jedincům byly odebrány vzorky DNA pro genetickou analýzu v rámci screeningu populace v evropských zoologických zahradách.

Hejno nandejů černohlavých (*Nandayus nanday*) obývajících voliéru hned vedle svých slunečních příbuzných zažilo úspěšnou sezónu. První vejce se v budce objevilo již 22. 2. Od dvou samic jsme nakonec odchovali dohromady pět mláďat – jednoho samce a čtyři samice. V případě jednoho mláděte došlo ke komplikacím v podobě úhynu matky v raném věku mláděte. Rozhodli jsme se pro jeho podložení do budky papoušků černotemenných, kteří odchovávali podobně starého potomka. Po počáteční ignoraci z hlediska krmení a nutnosti odebírání mláděte z dutiny pro umě-

Hrdlička sokorská (*Zenaida graysoni*)
/Socorro Dove/

Holub celebeský (*Gallicolumba tristigmata*)
/Sulawesi Ground Dove/

Mládě agapornise hnědohlavého (*Agapornis nigrigenis*)
/Black-cheeked Lovebird chick/

Mláďata amazónanů modročelých (*Amazona aestiva*)
/Turquoise-fronted Amazon chicks/

Mládě nandeje černohlavého (*Nandayus nenday*)
/Nanday Parakeet chick/

Nová samice turaka Schalowova (*Tauraco schalowi*)
/The new Schalow's Turaco female/

Papoušek černotemenný (*Pionites melanocephala*) v budce
/Black-headed Parrot in nest box/

Expozice sovic sněžných po úpravě
/Snowy Owls enclosure after adjustment/

Sýc rousný (*Aegolius funereus*)
/Boreal Owl/

lé dokrmování jej adoptivní rodiče naplno přijali a odchovali. Konečný stav hejna pro rok 2023 je 7,12 a jedná se o jedno z největších hejn nandejů v Evropě.

Papoušci černotemenní (*Pionites melanocephala*) po roční pauze vyvedli spolu s adoptovaným nandejem i jedno vlastní mládě, samečka. Stejně jako podloženého nandaje ho v prvních dnech sice poctivě zahřívali, ale nekrmili. Za asistence chovatelů s kaší Nutribird A21 rodiče po pár dnech pochopili, co se od nich očekává, a rodičovskou péči naplno převzali sami. Výzvou ke zlepšení je ovšem fakt, že ve třech zbylých oplozených vejcích uhynul zárodek v den líhnutí. Chov papoušků šupinkových (*Pionus maximiliani*) byl ukončen.

Mimořádně úspěšným byl rok 2023 v chovu banánovců obecných (*Musophaga violacea*). Odchovali přirozeně dvě mláďata. Více o tomto olomouckém prvoodchovu se dočtete v samostatném příspěvku.

Turaka Schalowova (*Tauraco schalowi*) jsme chovali od roku 2018 jako jediná zoo v republice.

Ručně dokrmený pár sice snášel vejce, ale všechna byla nalezena rozbitá na zemi. Jedno naprasklé vejce jsme letos po zalepení včelím voskem podložili pod pár turak fialových, ti ale cizí vejce nepřijali. U turak je umělý odchov z hlediska budoucího rozmnožování závažným problémem. Proto, když se naskytlá příležitost pořízení mladé pod rodiči odchované samičky, neváhali jsme ani chvíli. Samice z nynějšího páru našla azyl ve zlínské zoo a do doby, než naše „nová krev“ dospěje, uvidí návštěvníci v expozici pouze jednoho jedince.

Sovy pálené (*Tyto alba*) snášely pouze neoplozená vejce. Oba páry sýčků obecných (*Athene noctua*) vyvedly po třech mláďatech, ze kterých byli dva samečci označeni telemetrickou vysílačkou a ve spolupráci se Zoo Zlín vypuštěni do volné přírody.

Po tříleté pauze se podařil odchov pěti sovic sněžných (*Nyctea scandiaca*). Samice si vyhloubila jamku na připraveném místě s vysokou vrstvou písku a vyseděla pět mláďat. Dvě z nich po odstavu znenadání uhynula. V krevních náterech zbylých sovic jsme našli jednobuněčné krevní parazity – *Plasmodium* sp. – původce ptačí malárie. Právě ta se čím dál více stává závažným problémem v chovech některých skupin ptáků sovice nevyjímaje. Je přenášena krevsajícím hmyzem, jehož oblast rozšíření se v důsledku globálního oteplování posouvá stále více na sever. Invaze krevních parazitů a následná anemie tak mohla být jednou z možných příčin náhlého úhynu obou mláďat.

K chovu sov ani jiných ptáků nebudeme již využívat nevyhovující dřevěnou voliéru ve svahu naproti výběhu makaků. Novým druhem v Zoo Olomouc se stal pár sýců rousných (*Aegolius funereus*), který obydlel jednu z voliér v expozici českých sov.

Rok u toko šedých (*Tockus nasutus*) nezačal dobře. Samec v toku napadl samici, která v důsledku zranění uhynula. Jedním z možných faktorů mohla být přítomnost vokalizujícího samce toka Deckenova (*Tockus deckeni*) v protější voliéře. Proto jsme „deckeny“ přestěhovali do úplně jiného prostoru.

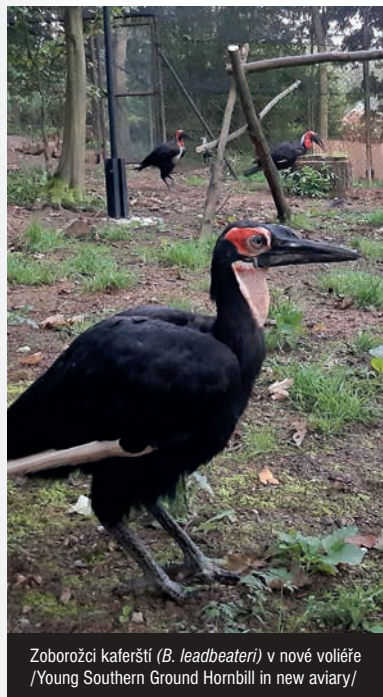
Zoborožci kaferští (*Bucorvus leadbeateri*) v uplynulém roce nezahníždili. Domníváme se, že tomu tak bylo z důvodu přítomnosti mláďat z roku 2021 spolu s rodiči na malém prostoru zimoviště. Obě mláďata v průběhu roku opustila domovskou zoo. Samec našel na doporučení koordinátora EEP nový domov ve Weltvogelparku Walsrode a samička ve francouzské zoo de La Palmyre. Chovný pár strávil konec sezóny v nové velké voliéře v zázemí, o které byla řeč v odstavci o hadilovech. Větší část, která „kaferákům“ poskytuje dostatek prostoru pro létání i hledání potravy v zemi, má rozměry 15 × 12 metrů s výškou v nejvyšším místě 4 metry.

Oba páry zoborožců šedolicích (*Ceratogymna brevis*) se věnovaly vyzdívaní otvorů do hnízdních dutin, jeden z párů dokonce poprvé. Úspěchem v podobě odchovu však nebylo korunováno snažení ani jednoho z nich. Stejně činnosti se věnoval poprvé i pár zoborožců tmavých (*Anthracoeros malayanus*), ale zatím také bez výsledku v podobě vajec či mláďat.

Po několikaleté odmlce jsme se vrátili k jednomu z našich až ikonických druhů, kterým byla Zoo Olomouc v rámci ptačí chovatelské komunity proslulá. Je jím arassari zlatolící (*Selenidera piperivora*), podle staršího latinského názvu zvaný hovorově „culik“. Jedná se o zřídka chovaný druh malých tukanů a my doufáme, že s novým párem se nám podaří navázat na dřívější úspěchy v chovu těchto mimořádně zajímavých ptáků s výrazným pohlavním dichromatismem.

Dynamická sezóna proběhla v chovu vousáků senegalských (*Lybius dubius*). Všechny události, které byly završeny olomouckým prvoodchovem, jsou popsány v samostatném článku. Vyměnili jsme samici krasky červenozobé (*Urocissa erythrorhyncha*) z důvodu nulových chovatelských výsledků. Úhynem poslední samice křivky obecné (*Loxia curvirostra*) byl ukončen chov tohoto druhu.

Zpracoval:
MVDr. Jan Kirner

Zoborožci kaferští (*B. leadbeateri*) v nové voliéře
/Young Southern Ground Hornbill in new aviary/

Zoborožec šedolící (*Ceratogymna brevis*)
/Female Silvery-cheeked Hornbill/

Arassari zlatolící (*Selenidera piperivora*)
/Male Guianan Toucanet/

PRVOODCHOV VOUSÁKA SENEGALSKÉHO

Chovu vousáků senegalských (*Lybius dubius*), ptáků z příbuzenstva datlů vyskytujících se v savanách a lesích západní a střední Afriky, se Zoo Olomouc věnuje od roku 2015, kdy přišly dva páry. Během osmi let chovu se nedostavil výrazný úspěch. Jen u jednoho z párů jsme několikrát našli na zemi skořápky vajec.

Pro vousáky je přirozené využívat k hnízdění dutiny stromů. Ty si samostatně hloubí svým krátkým, silným, špičatým zobákem a mohou být hluboké klidně až 1 metr. Přesně toto chování jsme pozorovali u obou našich párů. Abychom se nějakým způsobem posunuli, prohodili jsme navzájem místa, ve kterých byly páry doposud chovány. V návaznosti na tuto změnu jsme k vnitřní ubikaci páru, který prokazatelně kladl vejce, vytvořili venkovní výlet. Atypickou, vysokou, spíše praktickou než estetickou voliérku jsme realizovali ve spolupráci s firmou Voliéry Barvík. Má rozměry 150 × 70 × 270 cm (délka × hloubka × výška)

Rodina vousáků senegalských (*Lybius dubius*)
/Bearded Barbet family/

Mládě vousáka senegalského
/Bearded Barbet chick/

a je ukrytá uvnitř voliéry zoborožců šedolících na tzv. vrstevnicové cestě. Sahá od země až po strop, aby zoborožci nemohli sedat na její vrchní část a kontaminovat tak její prostředí svým trusem. Je obehnaná ze všech stran pletivem, aby vousáci neměli tendenci tesat dutiny do obložení zimoviště. A velmi úzká je proto, aby neubírala prostor pro volný prolet páru zoborožců. Po otevření výletového otvoru trvalo vousákům velmi dlouho, než se osmělili a našli cestu ven. Od té doby ale začali cíleně vyhledávat bidýlka vystavená slunečnímu záření.

Samička se ze začátku zdržovala v dutině, kterou vytesal v kmenu listnatého stromu předchozí pár, za naší přítomnosti jen občasně. Nedávali jsme tomu velkou váhu, protože vousáci v dutinách velmi rádi nocují. V následujících dnech jsme však zaregistrovali, že se v dutině zdržuje mnohem častěji a zároveň měli oba ptáci stejně vykrívená ocasní pera od otáčení se uvnitř úzké štěrbiny. Vzhledem k přirozenosti vytesané dutiny jsme nemohli pozorovat, co se uvnitř děje. Jednoho rána (27. 7.), když jsme přišli na zázemí, kde vousáky chováme, jsme zaslechli neobvyklé pípání. Venku poletoval jenom samec a samice byla schovaná v dutině. Tyto neobvyklé zvuky nás vedly k jediné myšlence. Pro kontrolu jsme do hnízdní dutiny chtěli zavést endoskopickou kameru, a abychom novopečené rodiče co nejméně rušili, čekali jsme na moment, kdy budou oba ve venkovní voliérce. Tato chvíle nastala 11. 8. a díky kameře jsme mohli krásně vidět jedno již plně opeřené mládě. Hned po zaznamenání hlasu mláděte jsme trochu pozměnili složení krmné dávky. Ovoce bylo krájeno na menší kousky a přidával se hmyz (pouze nymfy cvrčků a čerstvě svelleční mouční červi). Po uplynutí pár týdnů (3. 9.) začalo mládě vylétávat z dutiny společně s rodiči a postupně prozkoumávalo vnitřní i venkovní prostory voliéry. Mláděti vousáka byly udělány testy DNA a zjistilo se, že se jedná o mladou samičku, což potvrzují i černé skvrnky na jejích bocích, které jsou determinujícím pohlavním znakem pro samice vousáků senegalských. Následně jsme ji okroužkovali rozřezaným kroužkem

o průměru 7 mm. Vytesanou dutinu jsme po ukončení odchovu změřili a její hloubka činí 96 cm. Samička byla dopárována s novým samcem ze soukromého chovu a zůstanou u nás v zoo na zázemí ptáků.

*Zpracoval:
MVDr. Jan Kirner*

PRVOODCHOV BANÁNOVCE OBECNÉHO

Banánovce obecné (*Musophaga violacea*), dříve nazývané též turako fialový, chová naše zoo v jedné z expozičních v tzv. vrstevnicové cestě již od roku 2009. Nynější chovný pár se skládá ze samce, který přišel právě roku 2009, a šestileté samice, jež byla odchována v Zoo Dvůr Králové nad Labem. Do začátku letošního roku tento pár vyprodukoval v roce 2020 a 2021 po jednom mláděti. Ani jedno z nich však nepřesáhlo věk 18 dní. Průlom přišel až v roce 2023.

Sezóna začala 6. 5., kdy samice snesla první snůšku dvou vajec poté, co se již delší dobu více zdržovala na hnízdě. Po předchozích špatných zkušenostech jsme se rozhodli pro výměnu za podkladky a přesun vajec do lhně. Ukázalo se, že obě byla neoplozená. K podkladkům jsme ale zkusili přidat naprasklé vejce turako Schalowových zalepené včelím voskem. Adoptivní rodiče jej však do druhého dne vyhodili z hnízda.

12. 6. jsme při kontrole hnízda objevili druhou snůšku. Zůstalo u jednoho vejce. Hnízdo jsme tentokrát zkontrolovali až po delším intervalu, a to 25. 6. Vejce bylo oplozené a naprasklé. 27. 6. jsme opět nahlédli do hnízda, ale už zde nebylo vajíčko, ale malé vyhlédlé mládě. Nechtěli jsme nic podcenit, proto jsme mladé turako odebírali z hnízda a pravidelně vážili, abychom se ujistili, že roste a přibírá a v případě bezproblémového odchovu měli k dispozici fyziologickou růstovou křivku. Turaka bývají v období odchovu vůči narušitelům hodně agresivní, proto jsme se snažili, aby veškerá manipulace

Mládě banánovce obecného (*Musophaga violacea*)
/Violet Turaco chick/

Vázení mláděte banánovce
/Violet Turaco weight check/

proběhla co nejrychleji a mládě mohlo být vráceno zpět k rodičům. Devátý den života mláděte jsme přistoupili k okroužkování uzavřeným kroužkem o průměru 9 mm. Od 11. dne jsme potom frekvenci vážení z důvodu maximální bezpečnosti mláděte snížili. 18. den věku mládě začalo opouštět hnízdo, aniž by bylo schopné letu. Proto byl vnitřní prostor expozice, kde odchov probíhal, s několikadenním předstihem vybaven větvičkami tak, aby mohlo vyšplhat zpět do hnízda. 23. den věku jsme pozorovali, jak poprvé létá a ve 42. dni již trávilo veškerý čas na bidle s rodiči.

Úspěšným vyvedením prvního mláděte ale odchov turak v roce 2023 neskončil. V době, kdy

už mladý samec turaka objevoval prostory jak vnitřní, tak i venkovní ubikace, se samice opět zdržovala na hnízdě podezřele často. K našemu údivu jsme 29. 8. při kontrole hnízda objevili další mládě. Díky pečlivě vedené růstové křivce při prvním hnízdění jsme odhadli jeho stáří na 10–11 dní. Tentokrát analýza DNA prokázala, že se jedná o mladou samičku.

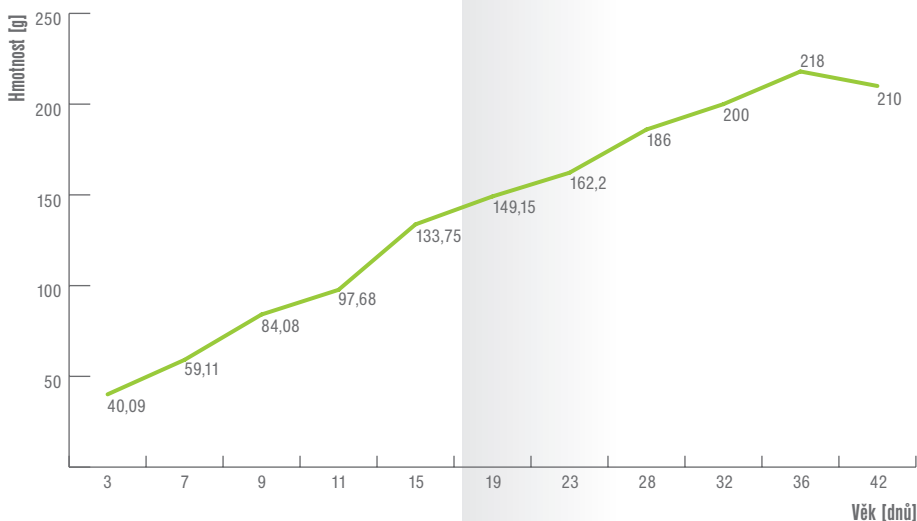
Turaka fialová jsou plodožraví ptáci. Jejich krmná dávka se skládá z pestré škály čerstvého ovoce, jako je například jablko, hruška, bluma, hroznové víno a banán. Doplňkově se jim dodávají granule T16 pro plodožravé ptačtvo, kterými rodiče mládě vydatně krmili. Alfou a omegou výživy turak je podávání ovoce, které neobsahuje železo ve vysoké koncentraci, protože ptáci pak mohou trpět tzv. hemochromatózou. V období odchovu se jim také přidávali mouční červi.

Přirozeného, a ještě k tomu dvojnásobného, odchovu banánovců obecných si velmi vážíme. Sameček z prvního hnízdění již našel nové působiště v rámci Evropského záchovného programu v litevské zoo Kaunas. Samička z druhého hnízdění prozatím zůstává spolu s rodiči.

Zpracovali:

MVDr. Jan Kirner, Vojtěch Mašek

Přírůstky mláděte banánovce obecného

PRVNÍ PŘIROZENÝ ODCHOV EMU V ZOO OLOMOUC

Chovu emu hnědých (*Dromaius novaehollandiae*), druhých největších ptáků světa, se Zoo Olomouc věnuje od roku 1985. Odchovu se však podařilo dosáhnout pouze jednou, v 80. letech, a to uměle v líhni a mláďata se nedožila dospělosti. V době odchovu byla naše chovná skupina tvořena jedním samcem a dvěma samicemi.

Emu hnědí, australské ptáky z jižní polokoule, snášejí vejce v zimě. Proto jsme v roce 2023 vyzkoušeli novou strategii, při které byla od ledna sbírána a ve skladu při teplotě cca 10 °C skladována vejce, která byla snesena, když teplota ani v noci neklesla pod bod mrazu. Pokud byla teplota nižší, vejce jsme nechávali samci v přístřešku na hnízdě, kde jsme chtěli, aby v budoucnu zasedl. Postupem času se i samice naučily na toto místo snášet a nemuseli jsme vejce hledat ve výběhu.

V polovině února jsme našli samce sedět na ponechaných vejcích a o několik dní později

jsemé přistoupili k výměně těchto vajec za 11 vajec uschovaných ve skladu popsaných datem snesení. Následující den, při pravidelné kontrole, již samec na vejcích seděl. Zavřeli jsme ho tedy do přístřešku pletivovým dílem, aby nebyl rušen a samice ho nadále „nepodkládaly“, ale kontakt s okolím mu zůstal. K dispozici měl krmení i vodu, dlouhou dobu však krmení nemizelo a samec koncentrovaně seděl. Pro samce emu hnědých je naprosto přirozené, že během sezení na vejcích nepřijímají ani potravu ani vodu.

Zhruba 10 dní před termínem líhnutí začal být samec neklidný – často byl zastížen, jak v domku chodí. Začal žrát a pít – což jsme brali jako známku toho, že ani tento pokus o odchov emu nebude úspěšný. Po týdnu jsme se tedy rozhodli samci otevřít dveře, ať se může připojit k samicím. Poté, co samec opustil hnízdo, jsme šli zkontrolovat vejce. Jaké bylo naše překvapení, když na nás při manipulaci 3 vejce začala pískat. Nechali jsme je tedy na místě a při kontrole za hodinu samec již opět seděl

Emu hnědí (*Dromaius novaehollandiae*) s mláďaty
/Emu with chicks/

Odrostlá mláďata emu hnědého
/Semiadult Emu chicks/

na vejcích. Aby toho nebylo málo, v následujících dnech začala rekonstrukce silnice vedoucí kolem výběhu klokanů a pštrosů emu, takže pár metrů od přístřešku byly v akci sbíječky, bagry a nákladáky.

V pátek 21. 4. při ranní kontrole se samec zvedl z hnízda a pochlubil se prvním vylihým kuřetem a druhým vejcem, které bylo naklubané. Odpoledne už byla pod samcem pruhovaná kuřátka dvě. Čekali jsme, že třetí čerstvě vyklubané kuře jsme našli až v pondělí 24. 4. ráno. Ještě překvapivější bylo to, že pod samcem čekalo čtvrté naklubané vejce, které se při původní kontrole hlasově neprojevovalo. Není bez zajímavosti, že literatura uvádí dobu inkubace vajec 46–56 dní. Kontrolu jsme provedli po 58 dnech od podložení vajec a zasednutí samce. Až 61. den inkubace se vylihlo první mládě a poslední spatřilo světlo světa o čtyři dny později, tedy 65. den inkubace. Přitom ke konci inkubační doby samec seděl na vejcích spíše sporadicky, přičemž venku panovaly teploty odpovídající počasí v polovině dubna. To nás vede k domněnce, že v tak pokročilé době inkubace jsou již mláďata ve vejcích natolik vyvinutá, že mají do jisté míry schopnost samostatné termoregulace.

Přestože byl mezi kuřaty tak velký časový rozdíl, mladší kuřata své sourozence během pár dnů dohnala. Odchov probíhal bezproblémově v ohradě navazující na přístřešek. Samec nebyl vůči svému okolí nijak agresivní. Kuřata dostávala nakrájené pampelišky a kopřivy posypané vápníkem. Jakmile byli malí pštrosíci

větší, začali dostávat čerstvě nasekanou většku. K dispozici měli neustále také granule pro odchov pštrosů. Granule však žrali raději společně se samcem.

Za jedinou komplikaci v chovu a odchovu emu považujeme manipulaci s nimi. Při jednom odchytu nám jedno z mláďat zkolabovalo. Vzniklý akutní stav se podařilo vyřešit infuzí glukózy a mechanickou podporou mláděte, ale tím se jen potvrzuje predispozice emu k zátěžové/odchytové myopatii.

V roce 2023 se v naší zoo podařilo úspěšně odchovat všechna 4 vylihnutá kuřata. Pomocí analýzy DNA ze vzorku peří se zjistilo, že se jedná o dva samce a dvě samice, které jsme označili nejprve odečítacími plastovými kroužky a až noha více zesílila, vyměnili jsme je za stahovací pásky. Navíc se z nich stali velcí cestovatelé – jeden ze samců odjel již v červnu do Zoo Na Hrádečku, odkud spolu s jejich odchovem letěl do zoo Dehiwala na Srí Lance. Druhý samec odcestoval na podzim do Zooparku Zájezd. Jedna samice byla transportována do polské zoo Zamość a poslední zatím na cestu do nového domova čeká. Nakládku jsme využili také ke zvážení jedince před transportem. V pěti měsících věku tak emu váží okolo 20 kg. V průběhu hlavní sezóny byl náš prvo odchov velkým zpestřením nově otevřeného Safari Austrálie.

Zpracovali:

Mgr. Monika Davidová, MVDr. Jan Kirner

ODCHOV ČAJI OBOJKOVÉ PO TŘECH LETECH

Rok 2023 v chovu čaji obojkových (*Chauna torquata*) začal stejně jako tři předchozí. Na konci ledna ve vnitřních prostorách zázemí ptáků snesla samice snůšku čtyř vajec, ze které se v první polovině března vylihla tři mláďata. Mezi 6. a 11. dnem věku uhylnula bez patologického pitevního nálezu. Na konci dubna, 34 dní po úhynu posledního mláděte, snesla samice druhou snůšku pěti vajec.

Frustrovaní z dlouhodobého neúspěchu jsme využili situace, kdy v ostravské zoologické zahradě ve stejnou dobu zahříval pár čájí obojkových svou vlastní, ale neoplozenou snůšku. Rozhodli jsme se pro přemístění dvou subjektivně nejlepších oplozených vajec do Zoo Ostrava. Kolegové pod vedením Adély Obračajové úspěšně podložili vejce ve fázi klubání mláďat pod adoptivní rodiče. Ti bez větších problémů zdárně odchovali jedno z mláďat. Jedno mláďe ze stejné snůšky se vylihlo i u nás, bohužel uhynulo čtvrtý den života.

„Namlasání“ úspěšným odchovem našeho kuřete čáji v Zoo Ostrava jsme doufali, že bychom tento úspěch mohli zopakovat i u nás v průběhu třetího hnízdění. Na konci července chovná samice snesla 4 vejce, na kterých se rodiče pečlivě střídali a zahřívali je jako obvykle. 3. září se z těchto vajec vylihla dvě kuřata. První dva dny trávila s rodiči na hnízdě, poté se celá rodinka začala vydávat do okolí hnízda pro krmení. Vnitřní prostory jsou rozděleny na část nečistou, kde čáje postavily velké hnízdo, a čistou, kde jim je podáváno krmení. Celá rodinka byla krmena ze začátku 2× denně na dvou krmených místech. V misce jim byla předkládána vaječná míchanice a rozkrojená rajčata. Na táč dostávaly rozpůlené okurky, strouhanou vařenou mrkev, vodní meloun, vařená vejce a velké množství zeleného krmení – pampelišky, ptačinec. Na vodní hladinu v misce dostávali okřehek. Kuřata jevila zájem hlavně o zelené krmení a vařenou mrkev. Velmi brzy je rodiče začali brát i do venkovního výběhu, kde se mohli společně pást na čerstvé trávě a rovněž zde měli táč s vodou, kde plaval okřehek. Velmi se dbalo na to, aby kuřata byla krmena čerstvými složkami potravy, proto se krmení měnilo několikrát denně. Důraz byl kladen také na důsledné dodržování hygieny v celém kotci.

Obě kuřata krásně prosperovala a rostla, bohužel 28. 9. (26. den věku s hmotností 422 g) bylo jedno z kuřat nalezeno ležící podchlazené v kotci, neschopno se postavit na nohy nebo zvednout hlavu. Kuře jsme odebrali, dali na vyhřívací podložku, dokrmovali ho uměle, ale bohužel do týdne uhynulo. Pitva ukázala krevní

Čája obojková (*Chauna torquata*)
/Southern Screamer/

Mláďe čáji obojkové
/Southern Screamer chick/

podlitiny na svalech levé nohy a celkové klinické příznaky nasvědčovaly traumatickému původu poranění. Zůstalo nám tedy jen jedno kuře. Postupně s klesajícími možnostmi na čerstvé zelené krmení jsme do jídelníčku přidávali různé druhy salátů (hlávkový, ledový, římský a rukolu), ale také jablko či namočené zrní.

Na začátku prosince mladá čája oslavila 3 měsíce života, a tím ji považujeme za úspěšně odchovanou. Pomocí DNA testů bylo zjištěno, že se jedná o mladou samičku a do prsní svaloviny jí byl aplikován čip.

Z tohoto úspěšného odchovu máme velikou radost, protože poslední odchov čájí obojkových se nám podařil před třemi lety a od té doby jsme se setkávali pouze s neúspěchem. S trochou nadsázky se tak dá říci, že jsme ve spolupráci s ostravskými kolegy letos odchovali jedno a půl mláďete čáji obojkové.

Zpracovali:
Mgr. Monika Davidová, Vojtěch Mašek,
MVDr. Jan Kirner

Rok 2023 byl provázen významnými organizačními změnami. Od února byla terária i se dvěma chovateli oddělena ze savčího úseku Pavilonu šelem a přidružena k úseku ptáků pod vedením MVDr. Jana Kirnera. Poprvé tak došlo k částečnému osamostatnění této specifické chovatelské činnosti, což je pro další rozvoj terárií v Zoo Olomouc klíčové. S trochou taxonomické nadsázky bychom celý nově vzniklý úsek mohli nazvat úsekem plazů. Bohužel v průběhu roku nás služebně opustil chovatel a zkušený terarista Miroslav Vaverka, který olomoucká terária spolu s ostatními kolegy pozvedl na slušnou úroveň. Navzdory tomu ale pokračujeme!

Kolekce druhů želv zůstala ve srovnání s rokem 2022 nezměněná. Po úhynu hrošíka liberijského bylo rozhodnuto o přebudování jeho expozice pro želvy ostruhaté (*Centrochelys sulcata*). Od letoška tak želvy nemusí absolvovat pravidelné stěhování a do venkovního výběhu mohou chodit za příznivého počasí kdykoliv. V pavilonku byly odstraněny kovové prvky, celá budova byla vymalována, podlaha zasypána pískem a byly nainstalovány dekorace z kamenů a pařezů. Tři samci a jedna samice třetí největší suchozemské želvy světa se tak právem těší velké návštěvnické oblibě celoročně. Ve venkovním výběhu jsme zabezpečili bazének pro hrošíkovi a uzpůsobili jej pro kajmanky dravé (*Chelydra serpentina*), kterým nové prostředí výrazně prospělo. V „zapadlém“ výběhu vedle voliéry plameňáků měli návštěvníci během sezóny možnost pozorovat želvy zelenavé (*Testudo hermanni*) a želvy čtyřprsté (*Testudo horsfieldii*).

U krokodýlů čelnatých (*Osteolaemus tetraspis tetraspis*) jsme byli nuceni z důvodu počínající agresivity ze strany samice přistoupit k jejímu oddělení od pětice jejich mláďat. K útokům

začalo docházet ve dvou letech a pěti měsících věku mláďat, která dosáhla délky od 91 do 104 cm a váhy 3 až 4,3 kg. Za pomoci emeritního ředitele jihlavské zoologické zahrady – experta na krokodýly, pana Vladislava Jirouška – jsme mláďata určili jako pět samců. Dva z nich byli odesláni do zoo v polském Chorzówě, na přesun zbývajících tří jedinců stále nemáme doporučení koordinátora EEP navzdory nadbytku samic v evropské populaci. To je také jedním z důvodů, proč zatím nebudeme obnovovat chovný pár tohoto vzácného krokodýla z afrických pralesů.

Mladý pár teju pruhovaných (*Salvator merianae*) dorostl do úctyhodné velikosti a bylo nutné jednat. Propojením dvou terárií ve starší části expozice v Pavilonu žiraf tak vzniklo jedno větší, které lépe uspokojí prostorové nároky těchto amerických ještěřů konvergentních ke starosvětským varanům. Mezi nové druhy ještěřů v Zoo Olomouc se letos zařadil dospělý samec varana stepního (*Varanus exanthematicus*), ke konci roku 2023 chovaný v zázemí. Dále jsme navýšili počet blavorů žlutých (*Pseudopus apodus*), největších evropských ještěřů, odchovem ze Zooparku Chomutov na 0,1,4. V uplynulém roce se podařilo několik odchovů spíše běžnějších druhů ještěřů. Jednalo se o gekony obrovské (*Gekko gecko*), gekony prstýnkové (*Tarentola annularis*) a felsumy (*Phelsuma grandis*). Jedno mládě gekona širokoprstého (*Ptyodactylus hasselquistii*) obývajícího jedno z terárií v Pavilonu Kalahari se bohužel odchovat nepodařilo. Dlouhodobě si hlavu lámeme také s odchovem ještěrek druhu *Gastropholis prasina*. V průběhu roku jsme ukončili chov bazilišků zelených (*Basiliscus plumifrons*) a chameleónů pardálích (*Furcifer pardalis*).

Expozičních změn dostala naše kolekce hadů. Bylo dokončeno zbrusu nové terárium v Pavilonu žiraf, které obydlely korálovky honduraské (*Lampropeltis triangulum hondurensis*). Do kľidu chovatelského zázemí se na starý přesunuli hroznýši Dumerilovi (*Acrantophis dumerilii*), které v expozici nahradily šťihlovky Ravergierovy (*Hemorrhoids ravergieri*), užovkovití hadi z jiho-

západní a Střední Asie, které svým zbarvením napodobují zmije obývající stejné lokality. U užovek amurských (*Elaphe schrenckii*) jsme sestavili pár a dovezli jsme také samce krajty zelené (*Morelia viridis*), čímž se též dostáváme na počet 1,1.

Terarijný rok 2023 by se v Zoo Olomouc dal označit za rok žab. Novou expozici ve východu ze zoo totiž obydlely z velké části právě ony a rázem nás v ní několik druhů potěšilo svými odchovy. Jednalo se o rákosničky běloskvrnné (*Heterixalus albuguttatus*), létavky obecné (*Polypedates leucomystax*) a zejména o žřídka chované pípy Carvalhoovy (*Pipa carvalhoi*). O žábách odchovech i nové expozici se dočtete v samostatných příspěvcích. Po krátké přestávce jsme obnovili chov rosniček včelích (*Trachycephalus resinifictrix*). Novými druhy se stala hrabatka drsná (*Pyxicephalus adspersus*) a létavka ušatá (*Polypedates otlophus*). Posledně jmenovaný druh prezentujeme v expozici v Pavilonu žiraf v zajímavé kombinaci s krajtou zelenou. Sousední terárium se stejným spolubydlícím obývají létavky obecné. Návštěvník tak může bezprostředně porovnat tyto blízké příbuzné druhy žab.

Ze zástupců hmyzu se rok 2023 točil zejména kolem chovu a odchovu býložravých kobylek druhu *Siliquofera grandis* a žirafíků smaragdových (*Ampulex compressa*), kteří se v novém expozičním teráriu stali možná nejzajímavější součástí terária v Pavilonu žiraf. O obou odchovech pojednává samostatný článek. Odchovovými stálíci, jejichž chov považujeme za dlouhodobě udržitelný, jsou zákeřnice dvojtečné (*Platyeris biguttata*), zlatohlávcí konžští (*Pachnoda marginata*), strašilky ostruhaté (*Eurycantha calcarata*) a strašilky druhu *Phaenopharos khaoyaiensis*, které mohou návštěvníci vidět v neotřelé kombinaci s užovkou tenkoocasou (*Orthriophis taeniurus*) v jednom teráriu v Pavilonu žiraf. Nově jsme se pustili do chovu zlatohlávků druhu *Pachnoda trimaculata*, mnohonožek *Telodeinopus aoutii* a po přestávce opět také do chovu cvrčků jeskynních (*Phaeophilacris bredoides*).

Želvy ostruhaté (*Centrochelys sulcata*) v expozici po hrošících
/African spurred tortoise in the old Pygmy hippo's house/

Bazén po hrošících obydlely kajmanky dravé (*Chelydra serpentina*)
/Old Pygmy Hippo's pool is a new home for Common snapping turtle/

Vypalovaný penis mladého krokodýla
/Young crocodile penis/

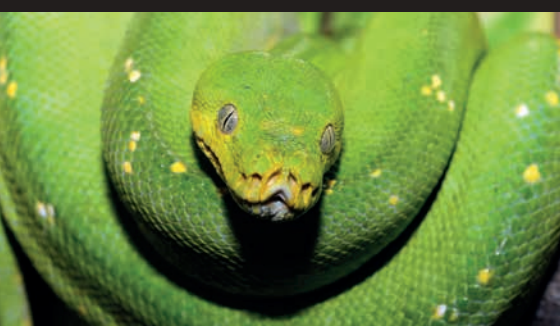
Teju pruhovaný (*Salvator merianae*)
/Argentine Giant Tegu/

Ing. Jiroušek určuje pohlaví krokodýli
/Ing. Jiroušek sexing crocodiles/

Agama límcová (*Chlamydosaurus kingii*)
/Frisled Dragon/

Krajta zelená (*Morelia viridis*)
/Green Tree Python/

Štíhlovka Ravergierova (*Hemorrhois ravergieri*)
/Spotted Whip Snake/

Gekon obrovský (*Gekko gecko*)
/Tokay Gecko/

Pěstitel bromélií, pan Lubomír Stejskal, nám daroval část své sbírky. Rostliny našly uplatnění v osazení našich terarijních expozic. Závěrem roku dostala terarijní expozice v Pavilonu žiraf v návaznosti na rekonstrukci střechy zbrusu novou příjemnější výmalbu. Návštěvníci v ní také nově objeví výukový koutek s českými druhy žab v životní velikosti.

Zpracoval:
MVDr. Jan Kirner

CHOV OBOJŽIVELNÍKŮ V ZOO OLOMOUC V ROCE 2023

Nově vybudovaná expozice v prostoru východu ze zoologické zahrady nám dala možnost rozšířit sbírku chovaných zvířat o zajímavé druhy obojživelníků. Jedná se o rákosníčky běloskvrnné (*Heterixalus alboguttatus*), rosníčky včelí (*Trachycephalus resinifictrix*), ropuchy coloradské (*Incilius alvarius*), hrbatku drsnou (*Pyxicephalus adspersus*), létavky obecné (*Polypedates leucomystax*) a pipy Carvalhoovy (*Pipa carvalhoi*) jinak též zvané pipy brazilské. Dalším přírůstkem se staly létavky ušaté (*Polypedates otitophus*), na které mohou návštěvníci narazit při prohlídce terarijní expozice u žiraf. Snažili jsme se o napodobení biotopů, ve kterých by návštěvníci mohli tyto druhy žab pozorovat v přírodě a o nastavení správných podmínek. Úspěšnému chovu žab dozajista pomohla rovněž změna prostředí. Díky tomu jsme se mohli radovat z prvních odchovů.

Nejprve jsme rozmnožování pozorovali u rákosníček běloskvrnných. Tyto žaby jsou endemickým druhem obývajícím lesy, křoviny i ryžová pole na Madagaskaru. Dospělí jedinci jsou relativně malí, dosahují délky kolem 3 až 4 centimetrů. Jejich zbarvení může být zelené nebo hnědé s bílými skvrnami. Strava se skládá převážně z hmyzu a dalších drobných bezobratlých. Samička klade vajíčka kolem rostlin nebo větví umístěných ve vodě. První shluk nakladených vajíček jsme se rozhodli ponechat v akvateráriu. Návštěvníci tak mohli pozorovat celý vývoj této žabky přímo v expozici.

Dalším druhem žaby, kterou se nám v letošním roce dařilo úspěšně rozmnožovat, je létavka obecná. Tento druh je rozšířený v jihovýchodní Asii a obývá především keře a stromy v blízkosti vodních ploch. Zbarvení v odstínech zelené a hnědé barvy je velmi rozmanité a napomáhá tak těmto obojživelníkům skvěle splývat s okolím. Potrava létavky se skládá převážně z hmyzu a dalších drobných bezobratlých živočichů. Protože tato žába k rozmnožování potřebuje vysokou vlhkost, začali jsme terárium více rosit a po několika dnech jsme již pozorovali pěnové hnízdo plné vajíček. Samice vytváří hnízdo na vegetaci nad vodní plochou a v našem teráriu jej vytvořily na skle. Po určité době se z vajíček líhnou pulci, kteří padají do vody. Žaby na nové expozici postupně vytvořily 3 pěnová hnízda plná vajíček, od října každý měsíc jedno. Podařilo se nám odchovat více než 100 pulců, ti byli umístěni v zázemí. Pulci postupně rostli a my jsme byli svědky první metamorfované létavky, po které následovaly další. Ne všechny žaby se však dožijí dospělosti. Jedná se totiž o typické R-stratégy, kteří v rozmnožování preferují kvantitu před kvalitou. Proto jsme museli počítat i se ztrátami. Úspěchem pro nás byla možnost pozorovat pipy Carvalhoovy při páření (tzv. v amplexu), kdy výsledkem jsou krásně viditelná vajíčka, jež tato žába absorbuje do komůrek v kůži, které poté vytvoří jakýsi hrb. Samičku jsme oddělili od ostatních do akvária v zázemí. Následovalo pár neúspěšných pokusů, při kterých

Ropucha coloradská (*Incilius alvarius*)
/Colorado River Toad/

Hrabatka drsná (*Pyxicephalus adspersus*)
/African Bullfrog/

Létavka ušatá (*Polypedates otitophus*)
/File-eared Tree-frog/

Rákosníčka běloškrvná (*Heterixalus alboguttatus*)
/White Spotted Reed Frog/

Pípa Carvalhoova (*Pipa carvalhoi*)
/Carvalho's Surinam Toad/

Metamorfující pulec pípy Carvalhoovy
/Carvalho's Surinam Toad metamorphosis tadpole/

Mládě létavky obecné (*Polypedates leucomystax*)
/Common Southeast Asian Tree Frog young/

Pulec létavky obecné
/Common Southeast Asian Tree Frog tadpole/

samice bud' „vykopala“ neoplozená vejce nebo jsme nebyli úspěšnější z jiného důvodu. Vyzkoušeli jsme několik různých přístupů. Nakonec jsme samici z expozičního akvária odebrali až po vytvoření „hrbu“, a to i s vodou z expozice, kterou jsme postupně ředili vodou novou. Po pár dnech kolega pozoroval v akváriu malé pulce, a protože hrozilo, že by samice mohla pulce sežrat, vrátili jsme ji zpět do expozice. Pulci byli krmeni každý den mraženým špenátem smíchaným se spirulinou. Postupně rostli, až se metamorfovali v malé žabky. S touto změnou došlo i ke změně potravy, proto tyto žabky už krmíme podobně jako dospělé jedince patentkami.

Dále se momentálně snažíme o odchovy létavek ušatých, které máme umístěné v teráriu s dešťovou komorou v zázemí. Do budoucna také doufáme v rozmnožení rosniček včelich.

Zpracovali:

Bc. Hana Jarošová, MVDr. Jan Kirner

CHOV A ODCHOV ŽIRAFÍKŮ SMARAGDOVÝCH A KOBYLEK SILIQUOFERA GRANDIS

Ampulex compressa, český žirafík smaragdový, je hmyz z řádu blanokřídlých z čeledi žirafíkovití. Žije v tropických lesích Afriky, jižní Asie a na ostrovech v Pacifiku. Jedná se o hmyz, který dorůstá délky přibližně 21 mm a má kovově lesklé zelenomodré zbarvení. Je to specializovaný druh parazita, resp. parazitoida (organismus, který se vyvíjí uvnitř těla svého hostitele a během svého vývoje jej usmrtí), jehož obligátním hostitelem jsou švábi rodu *Periplaneta* a *Neostylopyga*.

A jak vlastně funguje její životní cyklus? Začneme u dospělé vosičky, konkrétně samice, která má oproti samcům zašpičatělý zadeček, ve kterém je ukryto žihadlo. Ta paralyzuje švába bodnutím do nervového ganglia. Následně švábovi zakrátká tykadla a stáhne ho do úzkého prostoru. Tam na něj naklade vajíčko, které se několik dní vyvíjí, dokud se z něj nevylíhne

larva. Švába i s vajíčkem následně velice dobře zabední materiálem, který najde kolem. Může jít o různé druhy ztrouchnivělého dřeva, trávu, ale také šterk a malé kamínky, se kterými vosička nemá sebemenší problém. Larva se zprvu vyvíjí jako ektoparazit a několik dní se živí hemolymfou švába. Následuje proniknutí do těla hostitele, kde se vyvíjí jako endoparazit. Uvnitř těla švába přibližně týden požírá jeho vnitřní orgány, ale musí dávat pozor, aby nenarušila dýchací a nervovou soustavu, neboť šváb jí musí vydržet co nejdéle živý a čerstvý. Nakonec se jíž v mrtvém švábovi zakuklí a přibližně po měsíci se dospělá vosička vykouklí, vyleze z kutikuly parazitovaného švába, která jí doposud byla i ochranou a cyklus může začít znovu.

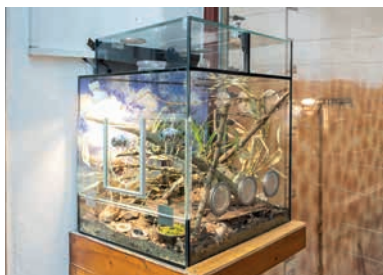
V Zoo Olomouc prezentujeme žirafíky na tom nejlepším místě. V Pavilonu žiraf jsme pro ně nechali vyrobiť speciální terárium na míru od firmy Tera Master. Skládá se ze tří částí. Hlavního expozičního terária, ve kterém jsou chováni dospělci a v substrátu jsou zahrabány laboratorní zkumavky simulující nory pro zatažení parazitovaných švábů. Nad touto částí jsou dvě oddělení pro uchovávání a vývoj larev, resp. kukel ve zkumavkách se šváby, kde můžeme lépe regulovat vlhkost. Postupem času jsme založili ještě jednu kolonii v zázemí zoologické zahrady, kde momentálně probíhá vývoj většiny larev. Šváby rodu *Periplaneta* chováme v koloniích na terarijním zázemí. Naše vosičky pochází z chovu Zoo Budapešť a Zoo Plzeň.

V přírodě se tato vosička živí nektarem. U nás jsme zvolili cukerný roztok, do kterého nektar přidáváme (tzv. medová voda). Nepohrdne ani kouskem sladkého ovoce (například banánem) nebo speciálním želé pro hmyz.

Během chovu těchto úžasných vosiček jsme došli k poznatkům, že délka vývoje uvnitř švába a určení pohlaví jsou závislé na okolní teplotě. Čím vyšší teplota, tím větší je pravděpodobnost, že se vylihnou samice a vývoj trvá kratší dobu (přibližně 1 měsíc). V opačném případě, když je teplota nižší, se lihnou více samců a doba vývoje trvá přibližně 1,5 až 2 měsíce. V průběhu roku 2023 se chov podařilo udržet životaschopný a odchovat několik generací

Žirafík smaragdový (*Ampulex compressa*)
/Emerald Cockroach Wasp/

Terárium pro žirafíky smaragdové
/Emerald Cockroach Wasp terrarium/

Kobylka (*Siliquofera grandis*)
/Giant Helmeted Katydid/

Nymfa kobylky *Siliquofera grandis*
/Giant Helmeted Katydid nymph/

tohoto mimořádně zajímavého hmyzu se způsobem života jako vystříženým ze sci-fi filmu. Bezobratlí živočichové jsou v kolekcích zoologických zahrad často návštěvnický podceňovanou skupinou chovaných druhů. Jak jste si však v tomto příspěvku mohli přecíst, svým vzhledem i životními projevy jsou mnohdy zajímavější než kdejaký savec. Mezi takové druhy se řadí jednoznačně také kobylka *Siliquofera grandis*, která zatím nemá české pojmenování. Presentujeme ji v nové terarijní expozici ve východu ze zoo, kde se těší zasloužené pozornosti kolemjdoucích obdivovatelů. *Siliquofera* patří k největším kobylkám na světě. S délkou těla 10–13 cm, rozpětím křídel až 25 cm a váhou i 30 g jsou vskutku imponující. Patří mezi striktní býložravce, v zoo je krmíme listy ostružiníku a doplnkově kousky ovoce a speciálním žele. Nejvýraznější vlastností jsou dokonalé mimikry. Obývají korunové patro deštných lešů Nové Guineje, proto se jim imitace listu velmi hodí jako ochrana před predátory. Skvěle funguje i na návštěvníky, kteří je v teráriu hledají pěkně dlouho. V lidské péči vyžadují prostorné terárium s vysokou vzdušnou vlhkostí a vysokou vrstvou substrátu, do které samice kladélkem kladou podlouhlá vajíčka. Nymfy, které se z nich po několika měsících líhnou, jsou docela malinkaté a na rozdíl od dospělců nemají křídla. Ty získávají až při posledním svleku. A stejně jako adultní kobylky i mláďata vypadají jako list a nechybí jim dlouhá tykadla. Samotné páření nebo kladení jsme u našich kobylek nepozorovali. Proto pro nás objev prvních malých nymf byl velkým překvapením a potěšením. Odchov můžeme považovat za úspěšný, až když první nymfy dosáhnou stádia dospělce, ale základní předpoklad pokračování chovu je prozatím splněn.

Zpracovali:

Filip Vařeka, MVDr. Jan Kirner

NOVÁ TERARIJNÍ EXPOZICE VE VÝCHODU ZE ZOO

Teraristika nebyla pro Zoo Olomouc nikdy hlavní doménou, ovšem s narůstajícím zájmem veřejnosti o toto chovatelské odvětví se situace postupně mění i u nás. Plazi, obojživelníci i různí bezobratlí si tak pomalu ale jistě nacházejí cestu i do našich expozic. Tou nejnovější je kolekce celkem devíti terárií nacházejících se v prostorách východu ze zoo.

S myšlenkou jejího otevření jsme začali koketovat již v roce 2021, nejprve se jednalo o pouhé představy, které se začaly postupně zhmotňovat v průběhu roku 2022. Od společnosti Plaček Pet Products, s. r. o. a jejich privátní značky zboží pro terarijní zvířata – Repti Planet jsme jako sponzorský dar obdrželi devět nádrží a další vybavení v hodnotě bezmála 62 000 Kč bez DPH. Vřelé díky patří jejich brand managerovi Petrovi Hammerschmiedovi, který pomohl pro Zoo Olomouc tyto věci získat. V témže roce jsme začali východ ze zoo postupně připravovat, zrealizovala se oprava omítek, nová výmalba, instalace automatického pohonu dveří a úsek údržby připravil kovové stojany a jejich dřevěné obložení. Poté došlo k jejich přesunu spolu s terárii na místo určení.

Začátkem roku 2023 úsek údržby provedl v místnosti úpravu elektroinstalace. Na základě diskuze s kolegy jsme rozhodli o druhové skladbě v expozici. Následně jsme přistoupili k výběru, přípravě a samotné instalaci biotopových fotopozadí, které pro nás v únoru 2023 připravila firma Copypoint, s. r. o. Postupně jsme jednotlivé nádrže začali doplňovat osvětlením i dalším vybavením a pustili jsme se do jejich kompletního zařízení včetně substrátů, přírodních dekorací a výsadby rostlin. Stanovili jsme si termín slavnostního otevření – sobotu 20. 5. Tento den byla naplánovaná v zoo akce pro veřejnost – Mezinárodní den biodiverzity a otevření nové expozice k tomuto datu se vyloženě nabízelo. Kromě akce samotné jsme připravili i další tematický doplňkový program, v režii pracovníků Zoo Plzeň proběhla přednáška o expedici do Arizony.

Nová terarijní expozice
/The new terrarium exposure/

Otevření nové expozice
/Opening of a new exhibit/

Původní zamýšlená druhová skladba se sestávala z druhů, jež byly prezentovány i v době oficiálního otevření. K vidění byly čtyři druhy žab – ropucha coloradská (*Incilius alvarius*), pipa Carvalhoova (*Pipa carvalhoi*), rákosnička běloskvrnná (*Heterixalus alboguttatus*) či létavky obecné (*Polypedates leucomystax*), nechyběli ani plazi jako užovky ostronosé (*Gonyosoma oxycephalum*), blavor žlutý (*Pseudopus apodus*), felsumy (*Phelsuma grandis*), gekoni obrovští (*Gekko gecko*) a jeden druh rovnokřídlého hmyzu – obří kobylička *Siliquofera grandis* z Nové Guineje. Některé z těchto druhů jsme již v zoo měli, případně je získali z jiných zoologických zahrad či od privátních chovatelů. V průběhu roku došlo v nové expozici k několika změnám, které pramenily z příchodu nových druhů do zoo. Gekoni obrovští byli z expoziční nádrže přesunuti do zázemí a nahrazeni kobylicami *Siliquofera grandis*, které si vyžadovaly větší a hlavně vyšší terárium. K přemístění do zázemí došlo i u blavora žlutého, na místo

Terárium pro užovky ostronosé (*Gonyosoma oxycephalum*)
/Red-tailed Green Ratsnake terrarium/

Seznam terárií a v nich chovaných druhů

Typ terária	Chovaný druh
RP Terárium 60 x 45 x 60 cm	rosnička včelí (<i>Trachycephalus resinifictrix</i>)
RP Terárium 60 x 45 x 60 cm	létavka obecná (<i>Polypedates leucomystax</i>)
RP Terárium 60 x 45 x 60 cm	pipa Carvalhoova (<i>Pipa carvalhoi</i>)
RP Terárium 60 x 45 x 60 cm	rákosnička běloškrvná (<i>Heterixalus alboguttatus</i>)
RP Terárium 60 x 45 x 60 cm	felsuma (<i>Phelsuma grandis</i>)
RP Terárium 60 x 45 x 90 cm	kobylka (<i>Siliquofera grandis</i>)
RP Terárium sestavitelné 120 x 45 x 60 cm	hrabátka drsná (<i>Pyxicephalus adspersus</i>)
RP Terárium sestavitelné 120 x 45 x 60 cm	ropucha coloradská (<i>Incilius alvarius</i>)
RP Terárium sestavitelné 182,8 x 61 x 91,4 cm	užovka ostronosá (<i>Gonyosoma oxycephalum</i>)

něj přišel od soukromého chovatele dospělý samec hrabátky drsné (*Pyxicephalus adspersus*), obrovské žáby původem z jižní a jihovýchodní Afriky. Do uvolněného terária po kobylkách jsme umístili skupinu rosniček včelích (*Trachycephalus resinifictrix*) ze Zoo Riga.

Po více než půlročním fungování se zdá, že nádrže jsou poměrně dobře zaběhnuté, o čemž svědčí i fakt, že některé druhy se

již úspěšně rozmnožily, a to mnohdy přímo v nich. A v duchu hesla „Terárek není nikdy dost!“ pokračujeme. Aktuálně tak návštěvník i s nově otevřenou expozicí ve východu potká v areálu celkem 46 expozičních terárií, která obývají různé druhy plazů, obojživelníků či bezobratlých.

Zpracoval:
Mgr. Pavel Javůrek

V roce 2023 se v akváriích v Pavilonu šelem neodehrála žádná zásadní změna podobně jako v předchozích letech. Naše expozice akvárií jsou stále, nebyl důvod do nich zasahovat a ani v zázemí se nic zásadního nezměnilo. Pouze ve sladkovodním akváriu povyroستly piraně plodožravé (*Piaractus brachypomus*) a spolu s ostatními rybami se nádrž stala přeplněnou. Problém jsme vyřešili přesunem dvou jedinců tohoto druhu do Zoo Brno. Z hlediska chovu se nám opět podařilo odchovat řadu korálů, a navíc i mořské koničky kuda (*Hippocampus kuda*) a klauny očkáté (*Amphiprion ocellaris*). Jelikož se nám nepovedlo rozkrmít potěr těchto ryb čerstvě nahlíhou žábřonou solnou (*Artemia salina*), museli jsme na jejich krmení začít chovat jemnější zooplankton. Od kolegů ze Zoo Ostrava jsme získali násadu mořských klanonožců (*Tigriopus californicus* a *Apocyclops panamensis*) a s tím souviselo i pěstování mořského fytoplanktonu pro jejich krmení. K těmto účelům jsme obdrželi řasy *Nannochloropsis* sp. a *Tetraselmis* sp. O chovu a odchovu koničků se více dozvíte v následujícím článku. Doufáme, že se nám v následujícím roce podaří odchovat více kusů tohoto druhu.

Akvárium ve vstupní hale zoologické zahrady i nadále dobře prosperuje. V tomto roce jsme opět provedli zásah do rozrůstajících se kolonií korálů. Tentokrát se jednalo o velkou redukci. Museli jsme odstranit několik přerostlých kolonií korálů, které dorostly až k hladině a byla z nich vidět pouze spodní mrtvá část. Navíc zastiňovaly ostatní korálnatce, a tím je omezovaly v růstu. Jednalo se hlavně o korálnatce rodu *Pocillopora*, *Seriatothoira*, *Stylophora*, *Montipora* a *Acropora*. Odstraněním několika kbelíků mrtvé hmoty korálů došlo v pravé části akvária k výraznému prosvětlení a vytvoření prostoru pro nalepení nových malých barevnějších kolonií. Část fragmentů jsme použili k namnožení nalepením na podložky v odchovně.

Při této příležitosti jsme také vyměnili nefunkční pulzní čerpadlo, které bylo úplně zarostlé v korálovém útesu.

Ze živočichů jsme do akvária přidali tři hvězdice páskované (*Archaster typicus*), ježovku pruhovanou (*Echinothrix calamaris*) a dva hlaváče hnědopruhé (*Amblygobius phalaena*). V odchovně korálů se nám letos podařilo odchovat a odeslat jiným chovatelům 172 kusů korálnatců v 52 druzích – viz tabulka.

Ve filtračním systému jsme letos v létě, po 11 letech provozu, museli vyměnit chladicí agregát. Také válec vápenného reaktoru, který při manipulaci praskl, musel být nahrazen. Jinak jsme samozřejmě prováděli pravidelné výměny filtračních médií a zařízení. Parametry kvality mořské vody se nám dařilo udržovat na doporučených hodnotách. Mírně zvýšený obsah fosfátů i nadále snižujeme pomocí tekutého odstraňovače fosfátů Elimi Phos Rapid na bázi lanthanu, jenž se nám osvědčil. Výměnu vody provádíme dále jednou za tři měsíce v rozsahu asi 15 až 20 %. Pravidelně také posíláme vzorky vody na kompletní rozbor do laboratoří firmy Triton a na základě těchto měření cíleně doplňujeme potřebné stopové prvky nebo upravujeme jejich dávkování.

Odchované a odeslané korály v roce 2023

Druh	[ks]
Rifovník <i>Acanthastrea</i> sp.	2
Větevnik <i>Acropora elegans</i>	1
Větevnik útlý <i>Acropora tenuis</i>	1
Větevnik <i>Acropora tumida</i>	2
Větevnik proměnlivý <i>Acropora valida</i>	7
Laločník <i>Anthelia</i> sp.	1
Útesovník <i>Caulastrea</i> sp.	7
Útesovník <i>Caulastrea</i> sp. green	1
Útesovník <i>Caulastrea</i> sp. light green	2
Útesovník vidličnatý <i>Caulastrea furcata</i>	1

Druh	[ks]
Korálovník <i>Discosoma</i> sp. green	2
Korálovník <i>Discosoma</i> sp. grey	1
Dendrofyta vousatá <i>Duncanopsammia axifuga</i>	5
Sasanka čtyřbarevná <i>Entacmea quadricolor</i> green	6
Sasanka čtyřbarevná <i>Entacmea quadricolor</i> red	14
Turbinatka <i>Euphyllia</i> sp.	27
Turbinatka <i>Euphyllia paradivisa</i>	3
Útesovník <i>Favia</i> sp.	2
Útesovník <i>Favia</i> sp. light green	1
Houbovník <i>Fungia</i> sp.	5
Okulina <i>Galaxea</i> sp.	3
Rohovitka <i>Gorgonia</i> sp.	2
Útesovník pichlavý <i>Hydnophora exesa</i>	1
Útesovník rozvětvený <i>Hydnophora rigida</i>	3
Trsovnik <i>Menella</i> sp.	1
Merulina <i>Merulina</i> sp.	1
Montipóra <i>Montipora capricornis</i>	4
Montipóra <i>Montipora</i> sp. green	1
Montipóra prstovitá <i>Montipora digitata</i> red	2
Sasankovec velký <i>Palythoa grandis</i>	1
Houbovník kaktusový <i>Pavona cactus</i>	2
Houbovník lupenitý <i>Pavona decussata</i>	2
Papírník <i>Pectinia</i> sp.	2
Sasanka <i>Phymanthus</i> sp.	5
Pórovník <i>Pocillopora</i> sp.	7
Dirkovník <i>Porites</i> sp. yellow	2
Korálovník <i>Rhodactis</i> sp.	4
Korálovník <i>Rhodactis</i> sp. green	7
Korálovník <i>Rhodactis</i> sp. grey	1

Žralůček okatý (*Hemiscyllium ocellatum*)
/Blind Shark/

Siba atlantská (*Rhinoptera bonasus*)
/Cow-nosed Ray/

Bodlok Tennentův (*Acanthurus tennentii*)
/Doubleband Surgeonfish/

Bodlok běloprsý (*Acanthurus leucosternon*)
/Powder-blue Surgeonfish/

Bodlok krátkorohý (*Naso brevirostris*)
/Brown Unicornfish/

Hlaváč modropásý (*Valenciennea strigata*)
/Blue-streak Goby/

Vřetěnka mandarín (*Synchiropus splendidus*)
/Mandarinfish/

Klaun očkátý (*Amphiprion ocellaris*)
/Clown Anemonefish/

Koniček kuda (*Hippocampus kuda*)
/Spotted Seahorse/

Krevetka pruhovaná (*Lysmata amboinensis*)
/Cleaner Shrimp/

Druh	[ks]
Korálovník juma <i>Ricordea yuma</i> green	1
Laločnice <i>Sarcophyton</i> sp.	1
Pórovník úhledný <i>Seriatophora callendrum</i>	5
Pórovník bodlinatý <i>Seriatopora histrix</i> green	1
Laločnice <i>Sinularia</i> sp.	2
Laločnice <i>Sinularia</i> sp. green	8
Pórovník <i>Stylophora</i> sp.	4
Dendrofyla <i>Turbina</i> sp.	1
Sasankovec <i>Zoanthus</i> sp. green	1
Sasankovec <i>Zoanthus</i> sp. purple	2
Sasankovec <i>Zoanthus</i> sp. red	4
Celkem	172

Zpracovali:
Tomáš Podhorka, Josef Drtil

ODCHOV KONÍČKŮ KUDA

Koniček kuda (*Hippocampus kuda*) žije v přírodě v mělkých vodách Indického a Tichého oceánu. Dorůstá velikosti až 30 cm, žije se planktonem a drobnými korýši, dokáže měnit barvu v závislosti na okolí, stravě a náladě. V přírodě je ohrožen lovem pro akvarijní účely, ale hlavně využíváním v tradiční čínské medicíně. Koničci odchycení v přírodě odmítají přijímat nabízenou neživou potravu a často velmi brzy hynou. Jedinci, kteří pocházejí z odchovu, jsou na neživou potravu zvyklí a jsou i odolnější k chovu v akvarijních podmínkách.

V listopadu 2022 jsme zakoupili od chovatele 15 kusů odchovaných koníčků velikosti okolo 8 cm, 10 samců a 5 samic. Pro jistotu jsme je rozdělili do dvou menších asi 200litrových nádrží, do jedné v expozici a jedné v zázemí akvárií. Nádrže jsme osadili vhodnými dekoracemi a zajistili jemné kontinuální proudění, protože koničci nejsou vhodní do velkých korálových akvárií se silným prouděním. Společnost jim tu dělaly malé neagresivní ryby a krevety, které se postaraly i o likvidaci zbytků krmiva. Jako krmivo nám byl doporučen mražený mysis (drobní korýši), na který už byli zvyklí. Krmení je jim třeba podávat v menších dávkách několikrát denně. Pro zpestření mohou dostat i živou dospělou žábřonožku (*artemia*), živý mysis nebo třeba i potěr pavích oček.

Již v prosinci jsme pozorovali první pokusy o tření. Samci pronásledovali samice s rozevřenými nafouklými vaky a snažili se je vyprovokovat k naklazení jiker. Samci s plnými vaky nejsou už tak aktivní a v klidu inkubují naklazené jikry. To trvá v závislosti na teplotních podmínkách 4–5 týdnů. Krátce po vyprázdnění vaku jsou samci opět připraveni nosit další potomstvo. Samice se samci netvoří pevné páry a jsou schopné se znovu třít asi po jednom až dvou týdnech.

V lednu 2023 jsme zaznamenali v expoziční nádrži první vylíhlá mláďata. Přemístili jsme je do malé odchovné nádrže o objemu asi 20 litrů se slabým přítokem vody z velkého akvarijního systému. Jako krmivo jsme jim podali čerstvě vylíhlé nauplie žábřonožky solné (*Artemia*

salina). Koničky tuto potravu přijímali, bylo na nich vidět, že mají plný trávicí trakt, ale jak se později ukázalo, nedokážou ji strávit a během 5–7 dnů uhynuli. Jako další možnost jsme zkusili odchov pomocí čerstvě vylíhlé jemnější micro artemie, bohužel se stejným výsledkem. Proto jsme se rozhodli, že nejdřív musíme začít s chovem mořských vířníků – krunýřenek (*Brachionus plicatilis*). Od kolegů ze Zoo Ostrava se nám podařilo získat násadu krunýřenek *Brachionus* sp. a buchanek *Apocyclops* sp. a k jejich chovu nezbytného fytoplanktonu – mořských řas *Tetraselmis* sp. a *Nannochloropsis* sp. Chov zooplanktonu a fytoplanktonu jsme umístili mimo akvarijní expozici, aby nedošlo k nechtěné kontaminaci. Po vytvoření dostatečné krmivové základny jsme se mohli pustit do dalších odchovů.

Samce koníků s plnými vaky jsme oddělili do samostatné nádrže, kde došlo k vylíhnutí mláďat. Prvních 10 dní se nám osvědčil odchov v neprůtočné nádrži se slabým vzduchováním a krmení pouze mořskými vířníky přikrmovanými fytoplanktonem. Od 6. dne jsme přidávali i jemný apocyclops. Desátý den jsme koničky přesunuli do odchovného akvária s malým přítokem vody a slabým filtrováním. 10.–17. den jsme krmili čerstvě vylíhlými naupliemi micro artemií, od 17. dne už potom čerstvě vylíhlými naupliemi normální artemie. Velice důležité je před zkrmováním obohacovat vylíhlé artemie pomocí fytoplanktonu a DHA, neboť jejich výživová hodnota je po vylíhnutí nedostatečná. Postupně jsme podle růstu koníků začali s chovem artemie pomocí krmení fytoplanktonem a zkrmováním několikadenních nauplií. Zhruba ve velikosti 4 cm jsme začali předkládat čerstvě rozmražený mysis, na který zpočátku vůbec nereagovali. V tom nám velice pomohlo přidání jednoho dospělého koníka jako učitele, od kterého po čase „odkoukali“ možnost přijímat i neživou potravu. Po přechodu na neživou potravu už odchov probíhá bez větších komplikací. Během odchovu je velice důležité udržovat odchovné nádrže v čistotě, pravidelně několikrát denně odsávat zbylou potravu, čistit stěny nádrží od řas, sinic i jiných drobných živočichů,

Konička kuda se nám podařilo rozmnožit /Breeding of Spotted Seahorse was successful/

Odchovná mláďat koníků /Spotted Seahorse breeding tank/

Mládě konička kuda /Spotted Seahorse young/

kteří se tam objevují. Odchov byl také trochu ztížen tím, že nejsme na akváriích trvale přítomni a nutnost častého pravidelného krmení jsme museli různými způsoby nahrazovat.

V tomto roce se nám podařilo odchovat 30 jedinců mořských koníků kuda, v odchovech i nadále pokračujeme a doufáme, že se nám podaří jejich chov udržet.

Zpracoval:
Josef Drtil

VETERINÁRNÍ PÉČE

ZOOLOMOUC

V roce 2023 vykonávala veterinární péči o „zoozvířata“ stejně jako v mnoha předchozích letech soukromá veterinární lékařka MVDr. Lenka Chrastinová, které pomáhala MVDr. Ivana Amoussa. V tomto roce se rozrostla spolupráce s olomouckou veterinární klinikou MVDr. Michaela Mazocha. Kromě paní MVDr. Zdenky Bébarové, která naši paní doktorku v době její nepřítomnosti zastupuje, docházeli do zoo z této kliniky další mladí veterináři, aby lépe pronikli do problematiky léčení „zoozvířat“ a byli schopni paní doktorce zastoupit. Velkou pomocí pro nás je Státní veterinární ústav v Olomouci, na který jsme se opět obraceli v případě potřeby provést jakákoliv preventivní laboratorní vyšetření, vyšetření potřebná k transportům nebo k další léčbě našich pacientů. Našimi stálými spolupracovníky jsou především MVDr. Josef Dostál a MVDr. Martin Pijáček.

V průběhu roku 2023 jsme pracovali na řadě zajímavých veterinárních pacientů.

- Jedním z prvních byla samice hrabáče Nyota, která se připravovala k porodu. Vzhledem k předchozím nezdarům při odchovu druhého a třetího malého hrabáče jsme se po sonografickém potvrzení březosti zaměřili na preventivní vyšetření samice a následnou terapii cíleně zaměřenou na snížení rizika prenatalní i postnatalní infekce mláďete. Cenné rady jsme získali od neonatálního specialisty MUDr. Lumíra Kantora a mikrobiologa prof. Koláře. Načarování preventivní antibiotické terapie se nám ale nedařilo, protože přesné datum páření ani termín porodu Nyoty jsme neznali. Asi dvakrát jsme byli přesvědčeni, že do rána bude mláďe na světě, takže časový plán podávání léčiv se několikrát přizpůsoboval a měnil. Nakonec odchov dopadl

úspěšně a malého hrabáče můžeme dnes vidět společně s matkou v jejich expozici.

- Častými pacienty ve veterinární ordinaci byli mravenečnickí čtyřprstí. Sonografická vyšetření a cytologický a biochemický profil z odebrané krve nám pomáhaly zvládat problémy v chovu těchto zvířat. Sonografická vyšetřování obou samic jsme prováděli také v průběhu březosti, následně jsme velkou péčí věnovali všem narozeným mláďatům, z nichž některá příliš neprosplávala a nakonec uhynula. Je možné, že příčinou nezdarů byl nedostatek klidu a následný nedostatek mléka. V každém případě jsme březí samici Morganu přemístili na klidnější místo, kde bylo mláďe odchováno.
- U samice lenochoda Pepiny s dlouhodobými zažívacími potížemi byla nakonec stanovena diagnóza postižení slinivky břišní. Po úpravě krmné dávky zvýšením množství rostlinné bílkoviny a snížením tuku se trávení upravilo.
- Velké potíže jsme měli v jarních měsících se samicí pižmoně, u které se projevíly a několik týdnů přetrvávaly nespecifické příznaky spojené s nechutenstvím. I když pravou příčinu potíží samice Ragny jsme neodhalili, antibiotickou terapií ve spojení s podáváním kortikoidů se podařilo situaci zvládnout.
- Prováděli jsme i různá jiná sonografická vyšetření. Při vyšetření samice servala se nepotvrđilo podezření na březost, nebyla nalezena ani tekutina v dutině břišní, zjistilo se, že budeme muset upravit její krmnou dávku.
- U ocelota slaništního se podezření na kýlu nepotvrđilo a místo operace došlo jen k odběru krve.
- Časté byly úrazy u ptáků. Chirurgicky jsme řešili například velkou tržnou ránu na krku mladého jeřába mandžuského nebo tržnou ránu na noze plameňáka.
- Jedné ze tří samic markhurů, které byly připravené pro transport do Francie, musela být chirurgicky odstraněna kýla způsobená úrazem od „kamarádky“,

Sonografické vyšetření hrabáče
/Sonography examination of Aardvark/

Vyšetření hrabáče opět potvrdilo březost
/The Aardvark pregnancy was confirmed again/

Ošetření kožních problémů u mravenečníka
/Treatment of Tamandua's dermatological disease/

Vyšetření mláděte mravenečníka
/The first examination of Tamandua cub/

Sonografické vyšetření samice servala
/Sonography examination of the Serval female/

Odběr krve ocelota slaništniho
/Taking blood sample of Geoffroy's cat/

Sutura kůže na krku u jeřába mandžuského
/Suture of the Red-crowned crane skin/

Ošetření velké tržné rány jeřába mandžuského
/Suture of big laceration of the Red-crowned crane/

Ošetření rány na noze plameňáka
/Treatment of the laceration of Flamingo/

Operace kýly u markhura
/Markhor hernia surgical treatment/

Ošetření zlomeného parohu sobice
/Amputation of the broken Reindeer antler/

Amputace pahýlu ocasu u kojota
/Amputation of the final part of coyote tail/

Stará velbloudice trpěla ortopedickými problémy
/The very old camel female suffered from chronic arthrosis/

Řešení zdravotních potíží gepardů
/Repeated examination of one of the cheetahs/

Vyšetření dutiny ústní urzona
/Examination of the American porcupine oral cavity/

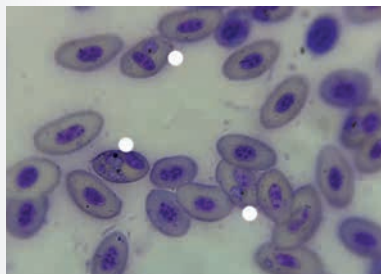

Samice kotula po císařském řezu
/Squirrel monkey female after seccio caesarea/

se kterou byly společně v izolaci. Operace se zdařila, transport však byl z důvodu nakažové situace ve Francii odložen. Rána se zcela zhojila, takže koza může odcestovat s ostatními.

- Neobvyklým chirurgickým zákrokem byla amputace zlomeného rostoucího parohu sobí samice.
- Traumatická amputace ocasu kojota musela být vyřešena chirurgickým zakončením pahýlu.
- Nemálo práce jsme měli s geriatrickými pacienty. Poník Sid s Cushingovým syndromem je stabilizován pomocí medikace, poníčka Blanka byla léčena pro postižení dýchacího aparátu a dnes se již těší opět dobrému zdraví. Oba pacienti již dalece překročili třicítku.
- Dlouhodobé ortopedické potíže asi třicetileté velbloudice Elišky byly řešeny chondroprotektivy, kanabinoidy, harpagophytem a kúrou přípravku Tildren. Zlepšení se dostavilo až určitou dobu po ukončení léčby, ale bylo dlouhodobé. Velbloudice přes svůj pokročilý věk stále odchovává mláďata.
- Samec mravenečnicka velkého Sylvin se celoživotně potýká s kožními problémy, na konci roku 2023 jsme u něj řešili i pohybové potíže. Jeho věk je 22 let.
- Samci gepardů, kteří přišli v srpnu 2023 do naší zoo, od svého příchodu vykazovali zvýšený příjem vody. U jednoho bylo diagnostikováno selhání ledvin, které se nám nepodařilo zvládnout ani intenzivní infuzní terapií. Po třech týdnech naší snahy toto zvrátit bylo zvíře utraceno. Bohužel vyšetření druhého samce sice ukázalo na mírnější postižení ledvin, zato hodnoty získané vyšetřením krve nasvědčují vážnému poškození jater. Nyní se snažíme podáváním preparátu Pronefra a léčiv ovlivňujících činnost jater zpomalit nástup degenerativních změn těchto orgánů.
- Naše ordinace se občas promění ve stomatologické pracoviště. Ošetření surikaty zahrnovalo i odstranění zubního kamene. Zubního lékaře navštívil i urzon.

Plasmodium v erythrocytes sovice sněžní
/Plasmodium in erythrocytes of Snowy owl/

- Častými návštěvníky v ordinaci byli také klokaní, zdaleka ne vždy se jednalo o stomatologické zákroky. Ošetření zahrnovalo různé úrazy, postižení očí a další případy, o nichž pojednáváme dále.
- Sonografické vyšetření samice hrabáče prokázalo další březost. Podle termínu spolení zvířat by k porodu mohlo dojít v dubnu, takže na začátku roku opět můžeme naplánovat sérii vyšetření a případného přeléčení potřebného ke zdárnému vývoji mláďete.
- Pohádka s dobrým koncem přišla v závěru roku. Byl proveden císařský řez samice kotula s následným úspěšným odchovem mláďete, které zůstalo u matky.

Stálý dohled nad zoologickou zahradou má Krajská veterinární správa Státní veterinární správy pro Olomoucký kraj. Za velmi dobré rady a pomoc děkujeme MVDr. Věře Karbové a MVDr. Miloslavovi Lakomému, kteří s námi spolupracovali po celý uplynulý rok. Za dobrou spolupráci děkujeme také veterinárním lékařům z jiných zoologických zahrad.

Zpracovaly:

MVDr. Lenka Chrastinová,

RNDr. Libuše Veselá

ŘEŠENÍ ZDRAVOTNÍCH PROBLÉMŮ KLOKANŮ

Klokani patří mezi poměrně časté pacienty ve veterinární ordinaci. Jejich zdravotní problémy však nejsou vždy tak jednoznačné, jak by se na první pohled mohlo zdát. Ve většině případů jde zejména o následky úrazů, které si klokani způsobí v důsledku leknutí se při nějaké nečekané události. Problematické bývají zejména střety s emu hnědými nebo ještě častěji s pávy, kteří za určitých okolností na klokany nalétávají, a tím je plaší. V letošním roce navíc probíhaly okolo klokaního výběhu stavební práce, při kterých se klokani setkali s nejrůznější technikou, od sbíječky přes práce s jeřábem až po stroje rozlévající horký asfalt. Tyto skutečnosti klokanímu klidu příliš nepřidaly a není se čemu divit, když na náhlé nebo neznámé podněty občas reagovali příliš zběsile.

Klokani navštívili veterinární ordinaci jako pacienti během uplynulého roku celkem 58x. Samozřejmě obvykle šlo o jedno ošetření a poté následovaly návštěvy pouze za účelem kontroly.

V rámci ošetření se jednalo o infekci v dutině ústní, absces na krku a celisti, vytržení zubu, tržnou ránu na noze.

V průběhu roku bylo provedeno 38 výtěrů z dutiny ústní a nosní jak u zdravých, tak i u léčených klokanů. Bakteriologickým vyšetřením těchto výtěrů byl u zdravých i léčených jedinců zjištěn výskyt bakterií *Bacteroides pyogenes*, *Peptostreptococcus canis*, *Fusobacterium necrophorum* a dalších mikroorganismů. Tyto bakterie byly tedy běžnou součástí mikroflóry ústní dutiny a škodit začínaly až po vniknutí do tkáně, například úrazem.

Klokani pacienti byli léčeni antibiotiky. V průběhu minulého roku jsme u tří častých pacientek vyzkoušeli na doporučení kolegů z jiných zoo i dlouhodobou antibiotickou léčbu, která trvala řádově několik měsíců, což se ale nepotvrdilo jako přínosné. V průběhu roku dvě samice klokanů rudých uhynuly, shodou okolností to byly dvě z našich chronických pacientek, ani v jednom případě však nešlo o úhyn v následku onemocnění lumpy jaw. Podle pitevní zprávy byla u staré samice

Mladý klokan s poraněnou nohou
/The young Red kangaroo with the injured leg/

Bitkařky příčinou úhynu kolisepe a infekce plic bakterií *Clostridium tertium*. Druhý případ byl úhyn samice Siroty, u které příčinou bylo ucpaní střeva rostlinnými vláknými s kouskem provázku. Tyto uhynulé samice však podle pitevního protokolu nevykazovaly žádné známky rozpadu kostí v čelistech, a přestože obě byly opakovaně i dlouhodobě léčeny antibiotiky, nebylo u nich zjištěno poškození jater ani ledvin.

Nebezpečí choroby lumpy jaw nepodceňujeme a z důvodu snahy o eliminaci zdravotních problémů u kloanů jsme oslovili řadu zahraničních zoologických zahrad, které jsou členy EAZA a kloanů chovají. Obrátili jsme se na ně s řadou otázek, jak a čím své kloanů krmí, jestli se jim úspěšně daří odchovávat mláďata a jaké mají zdravotní problémy. Zjistili jsme, že téměř v každé z oslovených institucí mají občas nějaké zdravotní problémy, často se řeší problémy v ústní dutině, ale i jiná onemocnění, se kterými jsme se u nás nesetkali. Většina zoologických zahrad, stejně jako my, krmí kombinací granulí a čerstvé zeleniny různého druhu, s přístupem k jemnému senu v množství ad libitum a se snahou zajistit kloanům co nejvíce čerstvého okusu. V naší zoo se snažíme kloanům kromě granulí poskytnout co nejpestřejší výběr zeleniny. I za přísunu vyváženého množství všech potřebných látek podáváním granulí chceme vyhovět individuálním potřebám jednotlivých organismů, držíme se toho, že jen při dostatečném příjmu všech potřebných živin mají zvířata z čeho tvořit obranné látky a vycházíme i z předpokladu, že je těžko nahraditelná energie z čerstvé potravy. Co se týká příčiny choroby lumpy jaw, vidí ji každá z oslovených zahrad v něčem jiném, každá ji i jinak řeší a dá se říct, že co instituce, to jiný názor na věc.

Zpracovaly:

RNDr. Libuše Veselá, Ing. Eliška Veselá

U kloanů se řešila řada zdravotních obtíží
/Lots of Kangaroos health problems was solved/

Ošetření nohy u kloanů
/Red kangaroo hindleg big laceration/

Ošetření dutiny tlamní u kloanů
/Checking-up the Kangaroo's oral cavity/

VÝŽIVA A KRMENÍ

ZOOLOMOUC

Celkové náklady na výživu zvířat v naší zoologické zahradě v roce 2023 dosáhly výše 8 093 693,81 Kč. Hodnota spotřebovaného krmiva na 1 den činila 22 174,5 Kč. Z dotace Ministerstva životního prostředí byla čerpána částka 984 595 Kč.

U velkých koček došlo ke snížení frekvence krmení podávaného masa. Už v roce 2022 došlo k úpravě, kdy jsme frekvenci snížili na třikrát týdně, v ostatních dnech měla zvířata půst. Na šelmy to mělo příznivý vliv, došlo ke zlepšení kondice, hlavně u starších jedinců. Na základě toho jsme se rozhodli, že krmení snížíme na dvakrát týdně. Nyní krmíme v pondělí a ve čtvrtek. Chceme co nejdříve napodobit situaci ve volné přírodě, kdy šelmy po ulovení kořisti spořádají co nejvíce masa a pak několik dní tráví.

Bohužel na přelomu roku 2022 a 2023 nastal problém s dovozem granulí značky Mazuri, které se dovážely pouze z Velké Británie. Kvůli brexitu a složitosti vyřízení celních i dalších dokumentů dovozci přestali tyto granule dovážet a my jsme byli nuceni toto krmení postupně nahradit. Původními granulami jsme krmili primáty, kaloně, lenochody, klokánky, urzony a damany. Některé druhy, aby si zvykly na nové krmení, vyžadují více času a změny musí být pomalé a postupné. Například u primátů, kteří dokážou být vybíraví, potřebovali ošetřovatelé dost trpělivosti a pečlivosti. U kotulů jsme přešli na pelety pro novosvětské primáty značky Granovit a u lemů na granule DK Leaf-eater od firmy DK Zoological. Těmito peletami krmíme i klokánky, lenochody, urzony a damany. Giboni, stejně tak i kaloni, nově dostávají pelety pro opice Nového a Starého světa od firmy Saint Laurent SAS. K další změně krmení došlo u drápkatých opic. Dostávají kaši od firmy Faunahack, dále ovocné granulky

a peletky značky Kasper, které obsahují hmyz. V této krmné dávce je poměrně hodně cukrů, proto jsme snížili krmení ovocem pouze na dvakrát týdně.

Velké poděkování patří našim dodavatelům za dlouholetou spolupráci a vstřícné jednání. Dále děkujeme všem sponzorům, kteří nás podpořili i v letošním roce. Jedná se především o firmu AHOLD Czech Republic, a. s., Dajana Pet, s. r. o. a spoustu dalších. Za veškerou pomoc děkujeme i všem příznivcům zoologické zahrady ze strany široké veřejnosti.

KRMENÍ OBJEMOVÝM KRMIVEM, GRANULEMI PRO KOPYTNÍKY, OVOCEM A ZELENINOU

Základem krmné dávky kopytníků je kvalitní objemové krmivo. Celoročně mají všichni kopytníci k dispozici seno v množství ad libitum, a pokud je počasí příznivé, dovážíme i zelené krmení, které je z nutričního hlediska velmi důležité především jako zdroj vitamínů. Rok 2023 byl na srážky vcelku bohatý, chladné a deštivé byly především jarní měsíce, na zelené jsme začali jezdit hned od začátku května a zkrmování zelené píce jsme ukončili v říjnu. Porost na louce na ulici Dvorského i na ulici Šlikově byl poměrně řídký, a přestože byl podsetý, byla v něm vojtěška zastoupena dosti sporadicky. Výrazně nám proto pomohlo, že jsme opět mohli ke krmení využívat vojtěšku z pozemků soukromých majitelů rodiny Pražákovy a pana Aclara. Vojtěška je velmi výživná, obsahuje velké množství rostlinných proteinů, vápníku a dalších minerálních látek a vitamínů A, B, C, E a K. Krmení zelenou vojtěškou proto upřednostňujeme. Je nezbytná pro žirafy a vhodná i pro další druhy, především pro rostoucí a laktující zvířata. Na pozemcích rodiny Pražákovy a pana Aclara jsme sklídili 3 seče. Na louce u parkoviště byly obě seče usušeny, stejně jako jedna ze dvou sečí na ulici Dvorského i na Šlikově.

Po celý rok jsme se snažili respektovat to, že různé skupiny zvířat mají odlišné nároky na složení a kvalitu sena. Zatímco stepní antilopy, zebry nebo velbloudi potřebují velké množství spíše tvrdého stébelnatého lučního sena, sobi,

kamzici, pižmoní, markhuři nebo kozorožci upřednostňují jemné lístečkové seno. Soukromých dodavatelů, kteří nás v minulosti takovým senem zásobovali, postupně ubývá, a proto uspokojujeme potřeby těchto náročných zvířat senem, které nám i v roce 2023 dovážel náš stálý dodavatel pan Jiří Mihulka. Od tohoto dodavatele jsme v uplynulém roce nakupovali také luční seno. Větší množství lučního sena výborné kvality jsme získali na podzim 2023 od pana Ondry z Oder a od pana Bančáka z Malých Karpat. Luční i vojtěškové seno jsme průběžně nakupovali od ZD Ostrožsko, dalším dodavatelem vojtěškového sena byl pan Stehlík. Sušená vojtěška je nezbytná pro žirafy, ale také pro zubry, kteří jsou též velmi nároční na přísun rostlinných proteinů, usušení kvalitního vojtěškového sena není však úplně jednoduché a v létě 2023 bylo velkou komplikací deštivé počasí. Naším hlavním dodavatelem slámy bylo již zmiňované ZD Ostrožsko. S přísunem slámy byl v druhé polovině roku 2023 a bude i v roce 2024 určitý problém, protože v období žní na mnoha místech spadlo velké množství srážek a většinu slámy se nepodařilo sklídit v potřebné kvalitě. V chladných měsících, tedy od podzimu do jara, se nám osvědčilo krmit žirafy, velbloudy a v menším množství například i soby, pižmoně, klokany a některá další zvířata senáží. Zvířata takto krmená jsou obvykle ve velmi dobré výživové a zdravotní kondici. Na podzim 2023 jsme senáží nemohli dovážet, protože na půdě Pavilonu žiraf probíhala až do prosince stavba a neměli jsme tedy skladovací prostory. V roce 2023 byl naším dodavatelem této komodity taktéž pan Mihulka.

Velmi důležitou složkou potravy, především žiraf, sobů a vysokohorských koz, je okus, který z největší části zajišťoval zahradnický úsek. Nepochybujeme o tom, že tato činnost je časově i personálně velmi náročná, nicméně je pravda, že okusu není nikdy dost. Zahradníci čerpali do značné míry okus z ořezaných listnatých stromů v areálu zoo, byl velmi kvalitní, ale potřebovali bychom ho více, především pro žirafy, klokany, kozorožce, pižmoně nebo pro

Chladicí box na ovoce a zeleninu
/Cooling box for fruits and vegetables/

Seno odebíráme ve velkých balících
/We buy hay in big bales/

Skládání granulovaných směsí
/Storage of pellets for ungulates/

V sezóně zkrmujeme i zelenou vojtěšku
/In season we feed green alfalfa/

Kaloni dostávají také větve s květy
/Flying foxes eat branches with flowers/

Rozvoz sezónního okusu
/Feeding the branches/

Dýně dostali i někteří ptáci
/Some birds can get pumpkins too/

Vánoční stromky zpestřují krmnou dávku
/Christmas trees add variety of to the food/

markhury. V souvislosti se zařazením pand červených do kolekce zvířat olomoucké zoo se poměrně nápadně změnil ráz dosti velké části areálu zoo. Namísto rostlin a dřevin typických pro smíšený les mírného pásma se kolem pavilonů i na různých prostranstvích stal dominantní rostlinou bambus, který je hlavní a nenahraditelnou složkou pandí potravy.

Co se týká granulovaného krmiva, v roce 2023 nám převážnou většinu granulí dodávala firma Biokron. Jedná se o několik druhů značky Biostan. Na granule Biostan jsme přešli u většiny druhů kopytníků, například u velbloudů, kteří předtím měli složitou krmnou dávku sestávající se z mnoha komponentů. Receptury krmných směsí Biostan jsou v naší zoo osvědčené a upřednostňujeme je proto, že obsahují několik funkčních skupin účinných látek a doplňkových krmiv, která ostatní výrobci krmiv pro zoo v České republice a téměř žádný evropský dodavatel krmiv pro zoo nepoužívá. Jedná se převážně o přírodní látky, podporující funkce trávení, stabilizující mikrobiální populaci ve střevech, zajišťující prevenci vzniku subklinických acidóz, a o zdroje vysoce stravitelných makroprvků. Dále se jedná o látky zlepšující propustnost buněčných membrán pro transport živin z krevního řečiště, podporující imunitu a obranyschopnost organismu, podporující mléčnost matek v laktaci, zlepšující kvalitu srsti, kopyt a rozvoj svaloviny, omezení hubnutí, zlepšující vitalitu a dlouhověkost zvířat. Toto dlouhodobě testované složení neustále doplňujeme o výsledky výzkumu v oblasti krmiv a pozorování z praxe, chceme dále neustále zlepšovat a vyvíjet další nové varianty osvědčených receptur od firmy Biokron. V roce 2023 na základě nových poznatků přikročili ve firmě Biokron k úpravě receptury granulí ZOO A, jež jsou určeny pro žirafy a některé další okusovače, a ty nyní budou mít vyšší obsah vlákniny. Severští a horští kopytníci, kterých máme poměrně velké množství, jsou velmi citliví na endoparazity a koccidie. Stejně jako v předchozích letech jsme využili medikovanou krmnou směs od firmy Mikrop, a to variantu Wildmix 1 i Wildmix 2. Protože v předchozím roce byly dosti velké problémy

s kokcidiemi i přes podávání chemických kokcidiostatik, rozhodli jsme se u markhurů jít jinou cestou a podávat doplněk Emanox a Gedalan. U dospělých zvířat byla situace dobrá, avšak u mláďat se ukázalo, že ani tudy cesta nevede. Situaci pravděpodobně ovlivnil i nedostatek klidu a následně nedostatek mateřského mléka u některých matek. V následujícím roce se patrně vrátíme k chemickým kokcidiostatikům, budeme však hledat cestu i k posílení celkové imunity.

S velkou radostí můžeme konstatovat, že naše zvířata nepocítila na svých krmných dávkách výrazné navýšování cen některých komodit v průběhu roku 2023 a neustále dostávala všechno, co potřebují. Rádi bychom poděkovali jednak vedení zoo za pochopení a taky našim dodavatelům, kteří nám vycházeli vstříc, pokud to bylo možné. Velká částka peněz byla vynaložena na nákup ovoce a zeleniny, kde byl nárůst cen obrovský. Za skvělou spolupráci bychom rádi poděkovali především firmě Andra Gottfried, dále našim dalším dlouhodobým dodavatelům Ovocentrum Valašské Meziříčí a Aholdu, který nám pravidelně dodával určité množství ovoce a zeleniny sponzorsky. Nově jsme zařadili PK Kroměříž a sezónními dodavatelí byli i soukromí pěstitelé. V uplynulém roce se bohužel nepodařilo zamrazit sezónní ovoce jako například třešně, protože většina našich soukromých dodavatelů měla velké ztráty na úrodě z důvodu deštivého počasí v době jejich dozrávání.

Mrkev je ze všech druhů ovoce a zeleniny zkrmována v největším množství. Je důležitou složkou krmné dávky většiny kopytníků. I ona je důležitým zdrojem vitamínů a zároveň je užitečná i v případě, kdy ve směsi granulí zvlhčených nakrouhanou mrkví je možno podat zvířatům například antiparazitika nebo různé další přídatky. Mrkev je základní složkou krmné dávky i řady dalších zvířat a každý týden jsme jí spotřebovali 700–800 kg. Koncem jara se cena mrkve vyšplhala na nebyvale vysokou částku a každý týden rostla, takže jsme byli velmi rádi, že jsme v letních měsících mohli využít nabídky krmné mrkve od některých dodavatelů. Jejich cena byla nesrovnatelně

Lemuři rádi přijímají květy ibišku
/Lemurs enjoy flowers of Hibiscus/

Šelmy dostávají na krmení i zvěřinu
/Carnivores also get venison/

nižší, avšak ať se jednalo o standardní mrkev nebo o krmné odrůdy, museli jsme být velmi opatrní a dávat pozor na kvalitu, protože mrkev se v deštivém a hodně teplém počasí začala mnohdy kazit dříve, než docestovala do naší zoo.

Významní spotřebitelé především listové zeleniny, ale i různých dalších druhů zeleniny, jsou klokani, a protože velikost našeho stáda se blíží počtu 30 kusů, jsou i jejich požadavky velké. Jsme rádi, že se jim v roce 2023 dobře dařilo, o jejich chovu pojednáváme ještě v jiném článku, nicméně co se týká jejich výživy, koncem roku došlo ke změně. Pečivo a ovesné vločky byly nahrazeny granulími pro klokany, ty však našim klokánům nevyhovovaly, a proto nakonec kromě zeleniny dostávají klokani granulě od firmy Lundi smíchané s granulími Kasper Browser. Tyto granulě mají vyhovující složení a řada chovatelů klokánů s nimi má dobré zkušenosti. Rádi bychom našim klokánům dopřáli i dostatek okusu, což je hlavně v zimním období téměř neřešitelný úkol.

Předlicenční kontrola skladu krmiv z KVS
/Veterinary inspection before license/

Největšími spotřebiteli různých dalších druhů ovoce a zeleniny jsou primáti. Snažili jsme se poskytnout jim co nepestřejší nabídku ovoce včetně exotického, ale i v jejich jídelníčku zaujímala významné místo mrkev a také jablka. Pokud hovoříme o zkrmování ovoce a zeleniny, je třeba zmínit medvědy. Medvědi baribalové jsou všežravci. V jejich potravě rostlinná složka převažuje nad živočišnou a jejich krmná dávka určitě nesplňuje představy široké veřejnosti o potravě šelem. Příjem jejich potravy je v průběhu roku velmi nestejný. V jarních měsících jsme především samce museli do jídla pobízet, zatímco koncem léta by množství jimi sežraného ovoce a zeleniny určitě každého překvapilo. Nejsou to ale jediné šelmy, které si libují v krmení ovocem. Jihoasijský binturongové nám dělali radost nejen tím, jak jim chutnalo všechno, co jim ošetřovatel připravil, ale i úspěšným odchovem dvou mláďat.

Mezi druhy kopytníků, které jsou výživářsky nejzajímavější, patří například pižmoni. V naší zoo jsme v minulosti tyto severské kopytníky chovali i odchovávali na vcelku běžných granulích ZOO B, a protože nejen v naší zoo byly v posledních letech v chovu pižmoňů různé problémy, snažime se pokračovat v krmné dávce, se kterou tato zvířata do naší zoo přišla ze svého předchozího působiště. Pižmoni proto dostávají směs granulí Kasper Browser, Granovit Grazer a dále jsme doplnili Biostan Pižmoň, což naše zvířata velmi ráda přijímají. Abychom dosáhli pestrosti potravy, přidáváme stejně jako chovatelé v německých zoo také různé druhy zeleniny, a to celer, mrkev, petržel, dýně, cukety,

červenou řepu, patisony, řapíkatý celer a další druhy. U pižmoňů se neustále opakovala silná invaze endoparazitů, kterou jsme průběžně řešili pomocí různých veterinárních léčiv. Velkou roli v tomto problému určitě sehrála skutečnost, že pižmoni mají ve výběhu travnatý povrch a při jeho spásání dochází neustále k opakované infekci. Pokusili jsme se tento stav ovlivnit tradiční lidovou metodou podávání česneku, který jsme pižmoňům nabízeli v různé podobě, avšak výsledek zatím nevíme.

Bylo by na místě zmínit také krmení sobů. V roce 2008 jsme po mnoha víceméně neúspěšných letech chovu prováděli krmivářský pokus, ve kterém jsme u jedné části stáda postupně přecházeli na krmnou dávku, kterou jsme ve spolupráci s veterinární lékařkou MVDr. Lenkou Chrastinovou a Ing. Alešem Ruskem sestavili na základě výsledků vyšetření krve našich zvířat, laboratorních i pitevních zpráv. Vytvořená krmná dávka se sestávala z velmi kvalitního lučního sena a z vysokoproteinových granulí, jejichž dávku jsme postupně navyšovali až do množství ad libitum, a byla zcela bez lisejníků. Dávka granulí se postupně ustálila na zhruba 1,6 kg na kus a den. Dlouhodobě a pravidelně jsme odebírali a vyšetřovali vzorky krve zvířat z oddělené skupiny a zvířat, která byla krmena původní krmnou dávkou. Hodnoty krve v jednotlivých parametrech se u nově krmených zvířat nezhoršily, zato se výrazně zlepšila jejich kondice i odchovy mláďat. Tento způsob krmení se zpočátku setkal s kategoričným nesouhlasem u renomovaných odborníků, kteří předpovídali, že do dvou let o stádo přijdeme. I když chovatelská pokora je vždy potřebná a jsme si vědomi, že se v chovu může kdykoliv cokoliv stát, můžeme říci, že po 15 letech krmení tímto způsobem máme jednu z největších skupin sobů v zoologických zahradách, nemají žádné zásadní zdravotní problémy, odchovávají mláďata a dožívají se vysokého věku.

Zpracovali:

Mgr. Dana Smičková, RNDr. Libuše Veselá

DALŠÍ AKTIVITY CHOVATELSKÉHO ÚSEKU

VÝZKUM

Rokem 2023 začala vlastní výzkumná činnost Zoo Olomouc. Jedná se o výzkum týkající se chování zvířat. Jelikož se výsledky výzkumné činnosti dostávají až po několika letech, nebyla v roce 2023 publikována žádná vědecká studie s autorstvím či spoluautorstvím naší zoo. Úroveň daného pracoviště však lze posuzovat i podle žádosti významných mezinárodních vědeckých časopisů o recenzní posudky. Zaměstnanci Zoo Olomouc byli o vypracování recenzních posudků požádáni v roce 2023 vůbec poprvé. Konkrétně jsme vypracovali posudky pro vědecké časopisy *Applied Animal Behaviour Science* a *Animal Behaviour*. Dále Zoologická zahrada Olomouc spolupracuje na výzkumu s mnoha univerzitami a dalšími institucemi na území ČR a dalších států. Mnoho studentů v naší zoo zpracovává bakalářské, diplomové a doktorandské práce a někteří studenti přímo zde získávají praktické zkušenosti během praxí. Vědecký pracovník Zoo Olomouc přímo školí studenty všech tří stupňů vysokoškolského studia a garantuje 4 odborné předměty (etologie, mammalogie, behaviorální ekologie a speciální exkurze do zoo), které přednáší na Katedře biologie a ekologie Přírodovědecké fakulty Ostravské univerzity. V roce 2022 jsme našim želvám bahenním odebrali vzorky krve na genetickou analýzu. Ve spolupráci s Výzkumným institutem ochrany genofondů při Safari Parku Dvůr Králové nad Labem a s Ostravskou univerzitou byla v uplynulém roce provedena analýza haplotypů. V roce 2024 bude následovat ještě analýza

mikrosatelitů. Terarista Bc. Miroslav Vaverka se zúčastnil semináře o želvě bahenní, její situaci v přírodě a možných reintrodukcích, který se konal v dubnu v Safari Parku Dvůr Králové.

ODBOURNÁ POPULARIZAČNÍ PUBLIKAČNÍ ČINNOST V ROCE 2023:

- **Co má být smyslem zoo? Ochrana zvířecích druhů, nebo jedinců?** (J. Pluháček; Ekolist)
- **A co takhle do české přírody vypustit nosorožce?** (J. Pluháček; Ekolist)
- **Druh versus jedinec: jeden z největších problémů záchranu druhů v zoo.** (J. Pluháček; Ekolist)
- **Evropské tažení proti invazním druhům je stejné jako křížové výpravy. Postrádá slitování.** (J. Pluháček; Ekolist)
- **Jak na stále rostoucí populace zvířat v zoo? Přírodní problém vyžaduje přírodní řešení.** (J. Pluháček; Ekolist)
- **Jednou zvíře zabijeme, podruhé milujeme. Tři příběhy lidské rozpolcenosti ke stejnému zvířeti.** (J. Pluháček; Ekolist)

VÝZKUM VNITROSTÁTNÍ:

- **Spolupráce při řešení problémů s vnitřními parazity u exotických zvířat** (Ústav parazitologie VETUNI Brno)
- **Flexibilita vokalizace u gibbonů zlatolících** (P. Bolechová, M. Hradec; ČZU)
- **Mikrobiom gibbonů rodu *Nomascus*: vliv složení krmné dávky na zdravotní stav a výskyt bifidobakterií** (V. Neužil Bunešová, P. Bolechová; ČZU)
- **Mikrobiom primátů chovaných v zoologických zahradách** (V. Neužil Bunešová; ČZU)
- **Vliv velikosti a složení skupiny na reprodukční úspěch a délku života reprodukčních párů drápkatých opic** (M. Másilková, M. Konečná; Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích)
- **Monitoring invazního parazita *Ashworthius sidemi* u zebra evropského** (J. Vadlejš; ČZU)

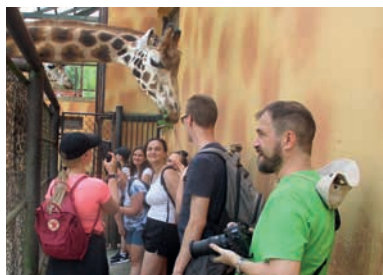

Studenti Pedagogické fakulty UPOL
/Excursion for students from Palacky University/

Exkurze studentů z Ostravy
/Excursion for university students from Ostrava/

Exkurze studentů z Ostravy
/Excursion for university students from Ostrava/

SPOLUPRÁCE SE STUDENTY

DIPLOMOVÉ PRÁCE:

- Sekundární poměr pohlaví u jelenovitých (Cervidae) (P. Lazar; Ostravská univerzita)
- Hodnocení úrovně welfare kotulů veverovitých ve vybraných zoo (Z. Tarabová; VETUNI Brno)
- Variace potravního chování lvů v závislosti na technice krmení (L. Vondráčková; ČZU)
- Sezónnost agonistického chování samců lemurů (J. Nedvěďová; ČZU)
- Olfaktorické preference při parfémování vlků (I. Váňová; ČZU)
- Vliv chovatelského prostředí a krmné dávky na vybrané mikrobiální skupiny v trávicím traktu mravenečnicka čtyřprstého (*Tamandua tetradactyla*) (A. Košatová; ČZU)
- Lateralita u gibbonů v lidské péči s bližším zaměřením na rod *Nomascus* (L. Kohout; UK Praha)
- Hodnocení welfare muflonů a daňků chovaných v zoo (T. Součková; VETUNI Brno)

BAKALÁŘSKÉ PRÁCE:

- Zhodnocení kvality vody poskytované zvířatům ve vybrané zoologické zahradě (I. Kaplová; VETUNI Brno)
- Dynamika vztahů uvnitř samčí skupiny lemurů v průběhu chovatelského roku (T. Svatošová; ČZU)
- Hodnocení welfare mravenečnicka velkého v zoologických zahradách (A. Nytrová; VETUNI Brno)
- Zhodnocení úrovně chovu vlků arktických (*Canis lupus arctos*) ve vybraných zoo v ČR (A. Sasová; VETUNI Brno)
- Welfare assesment pro vybrané druhy horských kopytníků v chovu Zoo Olomouc (K. Viktorová; ČZU)
- Hodnocení welfare chovu hrošíka liberijského v zoo v ČR (E. Jebáčková; VETUNI Brno)

DIZERTAČNÍ PRÁCE:

- Problematika kojení a alokojení několika vybraných druhů podčeledi *Caprinae* (S. Kubičková; Ostravská univerzita)

SEMINÁRNÍ PRÁCE:

- **Jen jeden den v roce** (Z. Skácelová; Střední škola designu a módy v Prostějově)
- **Sestavení etogramu vlků** (K. Malíčková; Mendlova univerzita v Brně)
- **Chov ptactva** (H. Sedláčková; SOŠ ekologická a potravinářská ve Veselí nad Lužnicí)

PRAXE STUDENTŮ V ZOO OLOMOUC:

V Zoo Olomouc mělo praxi celkem 99 studentů různých škol, každým rokem se tento počet navyšuje.

- **Vyšší odborná škola Prigo** – 3 studenti, 2 měsíce
- **Taufelova střední odborná škola veterinární Kroměříž** – 4 studenti
- **Střední škola zahradnická a technická Litomyšl** – 18 studentů
- **Střední škola zemědělská a zahradnická Olomouc** – 38 studentů
- **Střední škola zemědělská Přerov** – 20 studentů
- **Mendlova univerzita Brno** – 4 studenti
- **Česká zemědělská univerzita Praha** – 8 studentů
- **Střední odborné učiliště Uherský Brod** – 1 student
- **Soukromé gymnázium a střední odborná škola IUVENTAS Ostrava** – 1 student
- **Maison Familiale et Rurale - CFA (Francie)** – 2 studenti

V rámci fotografického projektu se 10 studentů fotografie olomoucké ZUŠ Miloslava Stibora pod vedením BcA. Mgr. Jiřího Sosny, Ph.D., věnovalo podrobnému zkoumání olomoucké zoologické zahrady. V průběhu let 2022 a 2023 se podařilo pečlivě zdokumentovat angažovanou práci zaměstnanců, kteří tvoří srdce této zoologické zahrady. Výsledkem této práce bude v roce 2024 vydaná publikace Zpověď tichých hrdinů a výstava fotografií.

Zpracovali:

Ing. Jitka Vokurková,

doc. RNDr. Jan Pluháček, Ph.D.,

MVDr. Jan Kirner, Mgr. Pavel Javůrek

EEP

Evropské ex-situ programy (EEP; přesněji EAZA ex-situ programy) představují vrcholnou formu spolupráce v chovu divoče žijících zvířat na světě. Mezi hlavní cíle chovu zvířat ve vyspělých zoologických zahradách totiž patří ochrana druhů, výzkum a vzdělávání široké veřejnosti. A pro splnění těchto cílů je třeba udržovat stabilní, zdravé a životaschopné populace jednotlivých druhů. V tomto kontextu nedává jedinec a jeho chov žádný smysl, důležitý je celý druh. Téměř žádná zoo na světě není schopna udržet soběstačnou populaci druhu sama. K tomu je zapotřebí celá síť spolupracujících zoologických zahrad. A v rámci této sítě jsou v evropských zoo pro vybrané druhy zavedeny chovné programy (EEP), jejichž cílem je právě vytvoření soběstačných, stabilních, zdravých a životaschopných populací.

První programy EEP byly ustanoveny v roce 1985 a k dnešnímu dni jich existuje téměř 500. Jsou založeny pro ty druhy, u kterých je to z výše uvedených důvodů nejvíc zapotřebí. O výběru druhů pro EEP rozhoduje odborná komise složená ze zástupců zoologických zahrad pro danou skupinu zvířat (TAG), a to za přímé účasti zástupců Mezinárodní unie pro ochranu přírody (IUCN SSC). Účast těchto zástupců poskytuje záruku, že se evropské zoo opravdu soustředí na ty druhy, které to v přírodě nejvíce potřebují.

Každý program je koordinován zaměstnancem některé zoo v Evropské asociaci zoologických zahrad a akvárií (EAZA). Do roku 2022

Koordinujeme chov kozorožců kavkazských
/We coordinated EEP of West Caucasian Tur/

Od roku 2023 koordinujeme i chov siků vietnamských
/Since 2023 we coordinate breeding programme of Indochinese Sika Deer/

koordinovala Zoo Olomouc jediný program – pro kozorožce kavkazské (*Capra caucasica*; koordinátor: Jitka Vokurková). V roce 2023 byla naše zoo pověřena koordinováním dalších tří programů: pro siku vietnamského (*Cervus nippon pseudaxis*; koordinátor: Jan Pluháček), barasingu (*Rucervus duvaucelii*; koordinátor: Jan Pluháček) a hrocha oboživelného (*Hippopotamus amphibius*; koordinátor: Jan Pluháček). V roce 2023 byl také ustanoven nový program v organizaci EAZA pro téměř nechovaného tapíra středoamerického (*Tapirus bairdii*; koordinátor: Jan Pluháček), jehož vedením byla v počátečních fázích pověřena právě naše zoologická zahrada.

Vedením 5 EEP programů se Zoo Olomouc vyhoupla v této činnosti na druhou příčku (po Zoo Praha) v rámci českých zoo. Jan Pluháček, zástupce Zoo Olomouc, je zároveň i místopředsedou TAGu (Taxon Advisory Group – Skupina odborníků pro taxon) pro tapíry, hrochy a prasata a členem Komise EEP (EEP Committee), která dohlíží na fungování všech TAGů.

V květnu 2023 byla Zoo Olomouc pověřena Světovou asociací zoologických zahrad a akvárií (WAZA) vydáváním celosvětové plemenné knihy siky vietnamského. V letech 1994–2014 ji vydával Tierpark Berlín, následně v letech 2015–2022 Zoo a botanický park Ostrava. V pořadí 29. vydání této plemenné knihy vyšlo v říjnu 2023 již v Zoo Olomouc. Obsahuje údaje o žijících jedincích v zoologických zahradách celého světa, kterých k 1. říjnu 2023 bylo celkem 419 ve 39 institucích. Drtivá většina z tohoto počtu (411 jedinců) žila ve 35 evropských zoologických zahradách a 8 jedinců se nacházelo ve dvou zoo v Severní Americe. Plemenná kniha dále obsahuje údaje o narozených zvířatech (92) za poslední rok i o těch, která uhynula či byla vyřazena z chovu (80) a rovněž o jejich přemístění mezi jednotlivými zahradami (11). Jistě není bez zajímavosti, že olomoucké stádo tohoto v přírodě vyhynutého poddruhu je svou velikostí (26 jedinců) druhým největším v zoologických zahradách na světě.

Zpracoval:
doc. RNDr. Jan Pluháček, Ph.D.

MANAGEMENT POPULACÍ

V souvislosti se zvyšujícími se chovatelskými dovednostmi zoologických zahrad v posledních desetiletích se stále výrazněji objevuje jako téma udržení populací v zoo chovaných druhů. Tyto populace jsou ve většině případů uzavřené, tzn. že nová zvířata z jiných oblastí či dokonce z volné přírody není možné dovést a není to ani žádoucí. Proto je třeba s těmito populacemi velmi pečlivě pracovat, abychom o chované druhy v budoucnu nepřišli. Že je takový scénář reálný, nám bohužel ukazuje příklad severoamerických zoo, které ztrácejí v posledních letech mnoho vzácných druhů savců, neboť nebyly schopny zajistit stabilní prostředí pro tyto populace.

Klíčovým prvkem v rámci udržení soběstačnosti populací v zoo chovaných druhů je totiž udržení pravidelného rozmnožování. S tím souvisí i potřeba uvolňování chovného prostoru pro mláďata. Nejlepším řešením tohoto problému je, co nejvíce se přiblížit situaci v přírodě, tedy danou populaci pravidelně regulovat. Tuto záležitost je třeba náležitě vysvětlit veřejnosti, jejíž podpora je pro zoologické zahrady a ochranu přírody klíčová.

V této snaze vysvětlit přírodní procesy široké veřejnosti spolupracuje Zoo Olomouc s řadou dalších českých zoologických zahrad. V rámci dané spolupráce proběhlo v Zoo Olomouc dne 28. srpna 2023 setkání vedoucích osvětových projektů managementu populací za účasti zástupců 6 zoologických zahrad, zástupců ministerstev i Agentury ochrany přírody a krajiny ČR. Pro seznámení široké veřejnosti s rolemi

Řada druhů v zoo vyžaduje management chovu
/Breeding management in zoo/

zoologických zahrad včetně managementu populací jsme publikovali sérii článků v internetovém magazínu Ekolist.

Mimo širokou veřejnost je třeba danou problematiku vysvětlovat i lidem, kteří se chovem zvířat a ochranou přírody přímo zabývají. Ke zlepšení této informovanosti byl vědecký pracovník Zoo Olomouc Jan Pluháček pozván do Zoo Zlín (17. října) a na Agenturu ochrany přírody a krajiny ČR v Praze (9. listopadu), kde danou problematiku v rámci seminářů vysvětloval.

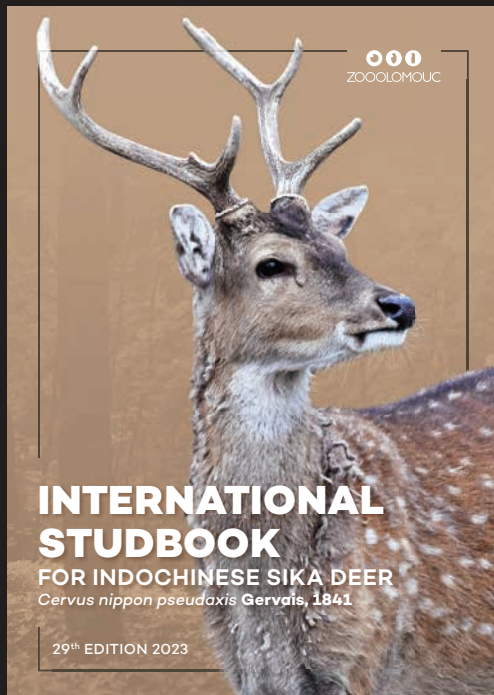
Zpracoval:

doc. RNDr. Jan Pluháček, Ph.D.

PUBLIKAČNÍ ČINNOST

Zoologická zahrada Olomouc pravidelně od roku 1995 vydává výroční zprávu. V posledních letech vychází vždy v nákladu 1 000 ks. Na zpracování této zprávy se podílí pracovníci všech úseků zoo. Kromě zhodnocení chovu jednotlivých taxonomických skupin zvířat, výživy, veterinární péče, odborných článků a podrobných přehledů chovaných zvířat ve formě tabulek, zde čtenář najde i celou řadu dalších

Mezinárodní plemenná kniha pro siku vietnamského
/International studbook for indochinese Sika Deer/

Sborník komise UCSZOO pro chov poloopice
/An anthology of Prosimians in the UCSZOO/

Nástěnný kalendář 2024
/Calendar 2024/

informací o chodu zoo, jejím marketingu, ekonomice či stavební činnosti. Publikace na 200 stranách obsahuje zhruba 350 aktuálních fotografií.

Zoo Olomouc v roce 2023 poprvé publikovala celosvětovou plemennou knihu vzácného jelena – siky vietnamského, který je v přírodě vyhubený. Pověření k této činnosti vydává Světová asociace zoologických zahrad a akvárií (WAZA). Toto 29. vydání plynule navazuje na všechna předchozí, jež publikoval německý Tierpark Berlin (1993–2014) a následně Zoo Ostrava (2015–2022). Obsahuje údaje o žijících jedincích v zoologických zahradách celého světa, informace o narozených zvířatech (92) za poslední rok i o těch, která uhynula či byla vyřazena. Knihu zpracoval doc. RNDr. Jan Pluháček, Ph.D., vědecký pracovník Zoo Olomouc a koordinátor Evropského záchranného programu (EEP) pro siku vietnamského.

V roce 2023 vydala zoologická zahrada také již 24. číslo sborníku odborné komise UCSZOO pro poloopice. Ve sborníku čtenář najde mnoho odborných článků, překladů ze zahraniční literatury, zpráv z jednotlivých zoologických zahrad a stavy poloopic v členských zoo UCSZOO.

Mezi vydané tiskoviny patřil také skládací leták formátu A4 s programem akcí v naší zoo na rok 2024 v počtu 10 000 ks. Na jedné straně jsou uvedeny všechny pořádané akce včetně komentovaných krmení, na druhé představujeme další zajímavé atrakce v našem areálu, jako vyhlídkovou věž, Lanáček, safari vláček nebo geologickou stezku. Na podzim jsme vytvořili dva fotografické kalendáře. Náštěnný formátu A3 v počtu 500 ks a 550 ks stolního kalendáře, autory fotografií jsou Milan Kořínek a Mgr. Pavel Javůrek. Mezi další tiskové materiály patří dvě nové pohlednice, z nichž jedna byla formátu DL s tematikou safari a druhá složená z více obrázků velikosti A5, či nová aktualizovaná mapa areálu.

Zpracovali:
Milan Kořínek, Ing. Jitka Vokurková

SOUTĚŽ O ODCHOV ROKU

Vyhlášení výsledků soutěže Odchov roku – Bílý slon 2022 se uskutečnilo 11. 5. 2023 již tradičně v prostoru bývalého Kapucínského kláštera ve Fulneku. Z olomoucké zoologické zahrady se tentokrát této slavnostní akce zúčastnili ředitel Dr. Ing. Radomír Habáň, RNDr. Libuše Veselá a Ing. Eliška Veselá. Výsledky hlasování 9 nezávislých odborníků jsou následující:

SAVCI:

1. Vydra obrovská (*Pteronura brasiliensis*)
– Zoo Zlín-Lešná
2. Rosomák (*Gulo gulo*)
– Zoo Chomutov
3. Gibon stříbrný (*Hylobates moloch*)
– Zoo Praha

PTÁCI:

1. Kondor menší (*Cathartes burrovianus*)
– Zoo Praha
2. Toko Deckenův (*Tockus deckeni*)
– Zoo Hodonín
3. Sup mrchožravý (*Neophron percnopterus*)
– Zoo Liberec

OSTATNÍ:

1. Trnorep somálský (*Uromastix princeps*)
– Zoo Praha
2. Želvička trpasličí (*Chersobius signatus*)
– Zoo Plzeň
3. Gekon psychedelický (*Cnemaspis psychedelica*)
– Zoo Jihlava

STAVBA ROKU:

Pavilon lvů – Zoo Chleby

Soutěže se účastnila i Zoo Olomouc, ale v silné konkurenci tentokrát nebyla oceněna.

Zpracovala:
RNDr. Libuše Veselá

DOBROVOLNÍCI V ZOO OLOMOUC

Práce s dobrovolníky a dobrovolnickými skupinami se obvykle zaměřuje na činnosti související s péčí o areál zahrady. Velkou měrou se na práci s dobrovolníky podílí úsek péče o zeleň v čele s Robertem Nádvořníkem. Nejčastěji spolupracuje se zaměstnanci bank, pojišťoven, univerzity či magistrátu nebo kraje. V letošním roce tyto dobrovolnické skupiny nemalou měrou vypomohly s pracemi v lesních i nelesních prostorách zoo.

Mezi další aktivity pro dobrovolníky patří akce spojené s marketingovou činností. Cíleně zveeme ty příznivce zahrady, jež máme v naší interní dobrovolnické databázi. Na akcích připravovaných pro veřejnost nám pomáhají s přípravou a obsluhou stanovišť. Dobrovolníci pomáhali na těchto akcích: Den bez palmového oleje (5. 8.), na který se přihlásilo celkem 11 účastníků, byl sice nakonec z důvodu nepříznivého počasí zrušen, ale i přes to byla skupina dobrovolníků velmi užitečná, pomohla s odstraňováním škod, které napáchalo větrné počasí – došlo k poškození velkého party stanu na dětském hřišti za vstupem

Dobrovolníci pomáhali na akcích v zoo
/Working volunteers at events in zoo/

Dlabání dýní s dobrovolníky
/Pumpkins carving with volunteers/

do zoo. Další společnou akcí byl Den zvířecích rekordů (19. 8.), kde nám na stanovištích vypomohlo 6 dobrovolníků. Poslední společnou akcí bylo oblíbené dlabání dýní, které používáme v rámci podzemní výzdoby areálu. Těto akce se zúčastnilo 23 lidí. Do tradičního „dýňobraní“ se zapojili také oddíl Duha Rysi Olomouc a Zooklub DDM Olomouc. Poděkování si zaslouží i ZŠ a MŠ Olomouc ze Svatého Kopečku, která nám vypomohla se zpracováním 100 ks dýní. Na několika pracovních brigádách vypomohly také ZŠ Břidličná a ZŠ Vítězná Litovel.

Projevení přízeň nás velmi těší, díky přičinění celé řady dobrovolnických skupin jsme mohli zkvalitnit pořádané akce a také uskutečnit celou řadu prací, na které buď personálně nestačíme nebo nejsou v našich časových možnostech.

*Zpracoval:
Mgr. Pavel Javůrek*

VZDĚLÁVACÍ CENTRUM SVOPAP

Ve dnech 27.–29. 1. proběhla v olomoucké zoo jedna část rekvalifikačního kurzu SVOPAP. Výuky se zúčastnilo 15 studentů. Přednášky byly zaměřené na výživu exotických zvířat, chov malých savců a chov primátů. Závěrem tohoto víkendového bloku byli studenti seznámeni s chovem v naší zoologické zahradě a se zásadami praktické manipulace se zvířaty. Přednášející odpovídali na všechny dotazy a studentům poskytli studijní materiály k vyučované látce.

*Zpracovala:
Ing. Jitka Vokurková*

Účastníci kurzu SVOPAP
/Students on the SVOPAP course/

OCHRANA PŘÍRODY

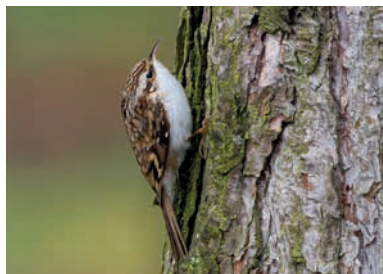
ZOOOLOMOUC

Ochrana přírody spolu se vzděláváním souvisí s činností zoologických zahrad více než se zdá. Výzkumné aktivity s regionálním nebo i mezinárodním přesahem jsou velmi důležité. I Zoo Olomouc se zapojuje do různých in-situ projektů či je sama řídí, jedná se například o Skupinu odborníků pro hrochy v rámci Mezinárodní unie pro ochranu přírody (Hippo Specialist Group IUCN SSC; HSG) či The Kukang Rescue Program nebo Trenggiling Conservation Program. O nich se dočtete více v samostatných příspěvcích. Působíme rovněž regionálně nebo i v rámci areálu zoo.

Rok 2023 se nesl v duchu již dříve započatých aktivit. Proto jsme se opět po roce zapojili do tradičního lednového sčítání ptáků na krmítkách – do projektu Ptačí hodinka, jenž pořádá Česká společnost ornitologická, kdy je zaznamenáváme po dobu jedné hodiny na dvou vybraných krmítkách umístěných v naší zoo. V zimním období se věnujeme pravidelnému příkrmu drobných pěvců žijících v areálu zoo. Podobně přikrmujeme v průběhu celého roku i veverky obecné (*Sciurus vulgaris*).

Další každoroční tradicí je jarní čištění čtyřicítky ptačích budek, připravujeme je tak pro novou hnízdní sezónu. Ve spojitosti s ornitologií se uskutečnily v naší zoo dvě akce. Na jaře (6. 5.) pod záštitou České společnosti ornitologické proběhlo „Vítání ptačího zpěvu“, kdy jsme připravili tematický program skládající se z ukázek odchytů a kroužkování ptáků a také poznávání ptačích druhů. Návštěvníci se rovněž mohli zúčastnit dvou komentovaných vycházek s ornitologem Mgr. Jakubem Vránou z Městského muzea a galerie ve Svitavách. Další kroužkovácí akce se konala 2. 9., jednalo se o Den pro zoologické zahrady a i zde měla připravený svůj stánek Česká společnost ornitologická a zástupci Katedry zoologie Univerzity Palackého v Olomouci.

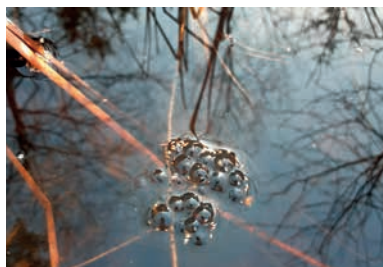
U krmítek v zoo byli vidět i šoupálci
/On bird feeders we observed Treecreepers/

Sýkora parukářka (*Lophophanes cristatus*)
/European Crested Tit/

Užovka obojková (*N. natrix*) v centrální části zoo
/Grass Snake in the central part of the zoo/

Snůška skokanů štíhlých (*Rana dalmatina*) v tůňích
/Agile Frogs clutch in pool/

Kromě tradičních druhů ptáků hnízdících v připravených budkách, jako jsou sýkory koňadry (*Parus major*), rehci zahradní (*Phoenicurus phoenicurus*), špačci obecní (*Sturnus vulgaris*) nebo brhlíci lesní (*Sitta europaea*), jsme v areálu zaznamenali vyhnízdění několika dalších druhů, které si našly vlastní cestu. Zdaleka slyšitelný byl odchov strakapouď velkých (*Denrocopos major*) v dutině vytvořené nedaleko návštěvnické trasy u výběhu kočkodanů husarských. V obložení vnitřní ubikace plameňáků zahnízdlily sýkory modřínky (*Cyanistes caeruleus*) a přímo nad dveřmi kanceláře zoologického oddělení úspěšně vyvedl potomstvo lejssek šedý (*Muscicapa striata*). Voliéru Bábovku, která ani letos nebyla obsazena exotickými ptáky, dočasně ke svému hnízdění využili dlasci tlustozobí (*Coccothraustes coccothraustes*), které mohou v nevelkých hejnkách pozorní návštěvníci spatřit při prohlídce zejména v zimním období. Mezi zajímavá pozorování zaznamenaná v letošním roce v areálu zoo patří dudek chocholatý (*Upupa epops*), sluka lesní (*Scolopax rusticola*) a ledňáček říční (*Alcedo atthis*).

V odlehlých zalesněných částech zoo evidujeme tři velká mraveniště mravenců lesních (*Formica rufa*) a pravidelně jsme v areálu také potkávali vzrostlé jedince užovek hladkých (*Coronella austriaca*).

Pokračovali jsme rovněž v práci na zabezpečení skleněných ploch proti nárazu ptáků, a to přípravou grafických podkladů pro následný polep skel na vstupní budově zoo, který bude realizován na jaře roku 2024.

Od České společnosti pro ochranu netopýrů jsme koupili pět dřevobetónových budek pro netopýry od firmy Schwegler, několik z nich jsme vyvěsili spolu s návštěvníky v areálu v rámci Dne pro zoologické zahrady, kde měla svůj stánek právě i Česká společnost pro ochranu netopýrů.

V roce 2021 jsme vybuďovali čtveřici tůňů v voliér pro české druhy sov. Tyto nádrže byly postupně kolonizovány druhy vyskytujícími se v areálu a dnes hostí pestrou škálu druhů hmyzu a také několik druhů obojživelníků. V tomto roce jsme kolem nich provedli pouze základní údržbu,

Nosorožík kapucínek (*Oryctes nasicornis*)
/European Rhinoceros Beetle/

tn. odstranění ostružiníkových a dalších nále-tů. Za dva roky jejich fungování došlo již také k výraznějšímu zazemnění, proto jsme museli přistoupit k jejich částečnému vyčištění.

Další zajímavou vodní plochou je velké jezírko v centrální části zoo. Díky činnosti úseku péče o zeleň došlo k jeho osázení různými druhy bahenních a vodních rostlin. Vzniká tak další poměrně zajímavé refugium pro volně žijící živočichy. Již tam byli pozorováni rozmnožující se skokani štíhlí (*Rana dalmatina*), ropuchy obecné (*Bufo bufo*), ropuchy zelené (*Bufo viridis*), rosničky zelené (*Hyla arborea*), čolci, ale také užovky obojkové (*Natrix natrix*) pátrající po potravě.

Díky finanční podpoře Ministerstva životního prostředí jsme mohli připravit další vzdělávací prvky. V prostorách terárií v Pavilonu žiraf tak vznikla naučná vitrína s vybranými modely našich druhů žab a prezentací jejich zvuků. Dále jsme vytvořili badatelské soupravy složené z dalekohledů, binokulárních lup a dalšího příslušenství, které najdou využití při práci s veřejností, ale i v rámci našich ostatních aktivit.

V roce 2022 jsme navázali spolupráci s Katedrou botaniky Univerzity Palackého v Olomouci.

Botanik Mgr. David Horák se v areálu zoo věnoval orientačnímu průzkumu rostlin od října 2022 do července 2023. Výsledky tohoto průzkumu jsou prezentovány v samostatném článku.

Pro další rok jsme si vytyčili opět drobné cíle, abychom dále rozšířili poznání o organismech vyskytujících se v areálu zoologické zahrady. Rádi bychom se pokusili o lov nočního hmyzu na světlo a také komplexněji zmapovali vybudované vodní plochy.

Zpracovali:

Mgr. Pavel Javůrek, MVDr. Jan Kirner

Mraveniště v areálu zoo
/Anthill in zoo/

HIPPO SPECIALIST GROUP IUCN SSC

Vědecký pracovník Zoo Olomouc Jan Pluháček je od roku 2015 spolupředsedou Skupiny odborníků pro hrochy v rámci Mezinárodní unie pro ochranu přírody (Hippo Specialist Group IUCN SSC; HSG). Tato skupina sleduje, plánuje a koordinuje akce na záchranu obou druhů hrochovitých v jejich domovině, tedy v subsaharské Africe. V rámci této činnosti aktivně podporuje 8 projektů týkajících se ochrany a výzkumu hrochů a hrošíků v Africe. Detailní činnost této skupiny lze najít na oficiálních webových stránkách www.hipposg.org, které jsou jako jediné stránky IUCN SSC i v české jazykové mutaci.

Jednou z hlavních priorit HSG je vypracování Akčního plánu na ochranu hrocha obojživelného v západní Africe. Ten musí být vypracován za přímé účasti reprezentantů z daných zemí. Proto ve spolupráci s Centre Suisse de Recherches Scientifiques (CSRS) v Pobřeží slonoviny připravujeme workshop, kde by měl být Akční plán projednán. V roce 2023 probíhalo zajišťování financí na daný workshop, který by se měl uskutečnit v polovině následujícího roku. Na konci listopadu odcestoval Jan Pluháček do Abidžanu, kde jednal s představiteli CSRS i na univerzitě Félix-Houphouët-Boigny o přípravě workshopu i o projektech na ochranu hrochů a hrošíků. V této souvislosti je třeba uvést, že Pobřeží slonoviny představuje jednu z nejstabilnějších a nejrozvinutějších zemí v regionu a je pro dlouhodobé přežití obou druhů klíčová. Na CSRS proběhla dne 30. listopadu

Jednání na univerzitě v Abidžanu
/Negotiation in Abidjan Univerzity/

i přednáška Jana Pluháčka o Skupině odborníků pro hrochy IUCN SSC a jejich činnostech. Pro samotný workshop finanční prostředky v drtivé míře poskytují zoologické zahrady (evropské, severoamerické a jihoamerické). Tato situace názorně ilustruje význam zoologických zahrad pro ochranu zvířat v jejich původní domovině.

*Zpracoval:
doc. RNDr. Jan Pluháček, Ph.D.*

Jednání proběhlo i v Zoo Abidžan
/Negotiation in Abidjan Zoo/

ZÁCHRANNÝ PROGRAM KUKANG A PROGRAM NA OCHRANU LUSKOUNŮ

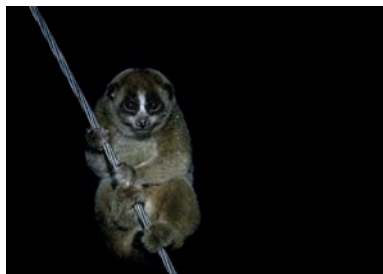
V letošním roce bylo kromě mnohých dalších aktivit největší událostí dokončení stavby nové Kukang školy v záchraném centru Kukang Programu a dokončení časosběrného dokumentu *The Kukang Movie* mapujícího práci programu v letech 2019–2021.

Začátkem roku navštívila Kukang centrum dobrovolnice z Polska Karolina Bystróńska, která se věnovala především výuce environmentální výchovy v Kukang škole. Karolina v Indonésii strávila více než 4 měsíce, a tak pomohla učitelskému týmu s výukou po celý semestr. Nyní školu navštěvuje 66 dětí ve 4 různých věkových skupinách. Kukang škola se i nadále účastní mezinárodního projektu Conservation4Education se 40 žáky. Na konci roku se celá výuka mohla přestěhovat do již zmiňované nové budovy Kukang školy. V plánu je ještě dokončení otevřeného „pondoku“, který bude sloužit jako knihovna.

Vzdělávání neprobíhalo ale jen v Kukang škole. Sedmičlenný Kukang tým odpřednášel 10 přednášek na státních školách, které byly tematicky zaměřené hlavně na ochranu divokých zvířat a přírody. Těchto přednášek se celkem zúčastnilo 772 dětí. Pomocí dotazníků bylo ověřeno, že hned u 75 % žáků se díky přednášce výrazně zlepšily znalosti o ochraně zvířat a přírody v daném tématu. Jako každoročně v terénní oblasti Kukang programu probíhal monitoring nočních zvířat a instalování fotopastí. Monitoring probíhal také ve vesnici Bandar Baru v okolí záchraného centra. Počet pozorování zvířat se v této lokalitě zmenšil, což je přičítáno především loveckému tlaku v okolí. Nicméně týmu se podařilo dokonce dvakrát narazit na luskouna ostrovního (*Manis javanica*). Jednou ve výšce nad 1 000 m n. m. a jednou přímo ve vesnici nedaleko Bandar Baru. Od obou jedinců byly odebrány vzorky chlupů a luskoun nalezený ve vesnici byl přemístěn do bezpečného místa ve vzdálenějším lese. V druhé lokalitě Kukang programu počet zaznamenaných zvířat z monitoringu ukazuje, že populace outloně váhového (*Nycticebus coucang*) je zde stále stabilní a zvířata se bez velkého strachu pohybují i v okolí obydlených oblastí. Byla zaznamenána i odrostlá mláďata. Co se týká produkce ochranné kávy, k již stávajícím farmářům z Kuta Male se přidali další farmáři z ještě odlehlější vesnice Mburidi a celkem byly odkoupeny 2 tuny kávy. Od místních obyvatel vesnice Mburidi Kukang tým zjistil, že jeden den cesty z vesnice se nachází místo, kam

Outoň pozorovaný při monitoringu
/Monitoring of Greater Slow Loris/

Tygr sumaterský zachycený fotopastí
/Sumatran Tiger caught by camera trapping/

Nová Kukang škola
/The new Kukang school/

Sušení a přebírání Kukang kávy
/Drying and separation of Kukang coffee/

chodí pít spousta zvířat a tým se tedy rozhodl udělat průzkum a nainstalovat na toto místo fotopasti. Cesta tam měla trvat jeden den. Kvůli velmi těžkému terénu a všudypřítomnému pichlavému ratanu, kterým si tým musel cestu prosekávat doslova metr za metrem, nakonec členové výpravy do cílového místa dorazili až za dva dny. Tady se průzkumníci utábořili na břehu velké řeky a pokračovali s fotopastmi zhruba 1,5 km proti proudu menší říčky k místu, kde se shlukují zvířata, a tam je umístili. Vyčerpaní, ale šťastní se tedy mohli vydat na dvoudenní cestu zpět. Po dvou měsících se tým do lesa vrátil, aby provedl ruční kontrolu fotopastí. Ze tří zůstaly na místě jen dvě – jedna byla i přes zajištění zámkem odcizena. Zbylé dvě tak tým raději odnesl zpět na základnu. Na fotografiích je však čekalo velké překvapení. Kromě skupiny kriticky ohrožených orangutanů sumaterských (*Pongo abelii*), včetně samice s mládětem, stáda sambarů indočínských (*Rusa unicorn equina*) a velké skupiny hulmanů ebenových (*Presbytis thomasi*) se před fotopastí prošel také velmi vzácný tygr sumaterský (*Panthera tigris sumatrae*). Na jednom z videozáznamů byl dokonce viděn při lovu jelena.

V rámci tréninku péče o luskouny navštívila členka týmu Lucie Čižmářová Zoo Taipei. Zoo Taipei funguje i jako záchranná stanice pro divoká zvířata a zároveň úspěšně odchovává luskouny krátkoocasé (*Manis pentadactyla*). V rámci pobytu strávila čas s místními veterináři, s ošetřovateli luskounů a také se zúčastnila vzdělávací akce na Mezinárodní den luskounů (18. 3.). Na konci pobytu si Lucie připravila pro zaměstnance Zoo Taipei prezentaci o práci Kukang programu a Trenggiling programu a zapojení českých zoologických zahrad do těchto programů. Na Taiwanu počet luskounů krátkoocasých roste, jelikož zde není lovecký tlak. Problémem jsou však volně pobíhající psi, kteří často luskouny zraní tak, že je není možné vrátit zpět do přírody. V rámci Kukang programu i Trenggiling programu se tým rozrostl o jednoho externího indonéského pracovníka, který pomáhá

s rozkrýváním nelegálního obchodu se zvířaty. V rámci toho se Kukang týmu společně s úředníky Agentury ochrany přírody (BKSDA) podařilo zabavit několik zvířat, především gibbonů tmavorukých (*Hylobates agilis*) a gibbonů larů (*Hylobates lar*).

Co se týká medializace, po partnerských zoo Kukang programu proběhla tzv. Kukang Tour, jejíž cílem bylo představit nový dokument *The Kukang Movie* a informovat veřejnost o ochrannářských činnostech programu, včetně vaření indonéského národního jídla Nasi Goreng. V Zoo Olomouc Kukang Tour proběhla ve dnech 22.–23. července. Předpremiéra *The Kukang Movie* proběhla v minikině v Ostravě a na Prague Science Film Fest festivalu v Praze.

Více o programech na:

www.kukang.org a www.trenggiling.org

Zpracovala:

*Ing. Lucie Čižmářová,
terénní zooložka Zoo Olomouc*

Vážení luskounů v Zoo Taipei
/Chinese Pangolin weight check in Taipei Zoo/

Terénní Kukang tým
/Kukang field team/

Předpremiéra filmu *The Kukang Movie*
/The Kukang Movie preview/

DERBIANUS CONSERVATION

Zoologická zahrada Olomouc je členem organizace Derbianus Conservation zaměřené na ochranu západního poddruhu antilopy Derbyho, která je v přírodě kriticky ohrožena. Cílem je však ochrana i ostatních antilop a celého ekosystému západoafrické savany. Akce Den s antilopou se konala v rámci Dne pro zoologické zahrady 2. 9. a na stánku Derbianus Conservation si návštěvníci mohli zakoupit trička a různé propagační předměty s motivem

Derbianus na Dni pro zoologické zahrady
/Derbianus on The Zoological Gardens Day/

antilopy Derbyho, nebo si mohli nechat malovat na obličej. Výtěžek z této akce použila organizace Derbianus Conservation na realizaci svých projektů. Návštěvníci Zoologické zahrady Olomouc jsou informováni o činnosti této organizace i v průběhu roku informačním panelem, který je umístěný spolu s maketou antilopy Derbyho v životní velikosti v sousedství oryxů jihoafrických.

Zpracovala:
RNDr. Libuše Veselá

ORIENTAČNÍ BOTANICKÝ PRŮZKUM AREÁLU ZOO

Areál Zoo Olomouc se nachází na převážně západně a jihozápadně orientovaném svahu Tršické pahorkatiny, západně od kóty Hvězda (412 m n. m.) v nadmořské výšce přibližně 340–400 m. Potenciální přirozenou vegetaci představuje lipová dubohabřina (*Tilio-Carpinetum/Carpinetum*), jejíž fragmenty je možno nalézt zejména ve východní části zoo. Zbytek areálu představuje různou formu sekundární výsadby, ať již parkového nebo produkčně-lesního typu. Lesní vegetace, zejména v místech smrkových monokultur, je často zarostlá invazními druhy ostružiníkem žlázatým (*Rubus glandulosus*) a třtinou křovištní (*Calamagrostis epigejos*). Podrostové plochy, zejména v expozicích s býložravci, jsou silně ovlivněny pastvou a převládají zde druhy na pastvu silně adaptované. Jedná se zejména o lipnici roční (*Poa annua*), jilek vytrvalý (*Lolium perenne*) nebo jitrocel větší (*Plantago major*). Zajímavostí je silná populace kopřivy žahavky (*Urtica urens*; VU/C3). Vegetace lemů cest a lesních okrajů je v areálu zoo reprezentována dvěma protichůdnými fenomény. Jednak kulturní záhony nebo výsadby s absolutní převahou pěstovaných okrasných rostlin a zároveň na více extenzivních místech přirozenou vegetací odpovídající stanovištním podmínkám konkrétního lemu. Například písčité svah jihovýchodně od Lanáčku představuje polopřirozený fragment suchého trávníku s ohroženou, ale hojně se šířící mrvkou

myším ocáskem (*Vulpia myosuroides*; NT/C3) a čilimníkem nízkým (*Chamaecytisus supinus*; NT/C4a). Lesní cesta severozápadně od Lanáčku je nápadná výskytem druhů lesních lemů jako třezalky rozprostřené (*Hypericum humifusum*; NT/C3) nebo čilimníku černajícího (*Cytisus nigricans*). Nelze nezmínit rozsáhlou paseku v severozápadní části areálu s nápadným náprstníkem červeným (*Digitalis purpurea*), jinak ovšem s typicky dominantní třtinou a ostružiníkem. Vegetaci sešlapávaných míst tvoří běžné plevelné druhy jako např. šťavel růžkatý (*Oxalis corniculata*) nebo ptačinec žabinec (*Stellaria media*).

Pozoruhodným prvkem je kultivování vodních prvků (nádrže, malá jezírka) s výsadbou ohrožených druhů jako plavín štítnatý (*Nymphoides peltata*), šmel okoličnatý (*Butomus umbellatus*) nebo prustka obecná (*Hippuris vulgaris*). Tato výsadba může do budoucna plnit cennou edukační funkci, je však vhodné vést o ní alespoň přibližný záznam zejména kvůli sledování změn vegetace v širším okolí. Současně je žádoucí nastavit rámec koncepčního rozvoje vegetace na území zoologické zahrady. V jejím areálu lze nalézt spektrum vegetačních fenoménů od různě ekologicky diferencovaných stanovišť původních druhů ČR přes starší výsadby exotických dřevin, recentní trvalkové záhony, plochy půdopokryvných dřevin po plochy lučních směsí s okrasnými bylinami. Do budoucna lze považovat za užitečné nalézt vhodný kompromis a strategii vývoje těchto vegetačních prvků zejména s ohledem na edukační funkci a případně pro doplnění prostoru pro chovaná zvířata rostlinami navozujícími jejich přírodní biotopy. Tomuto účelu se snažil přispět i tento botanický průzkum. Součástí výsledků botanického průzkumu je vedle tohoto textu také seznam nalezených druhů včetně mechorostů. Za určení mechorostů děkuji RNDr. Z. Hradílkovi, Ph.D., a určení ostružiníků doc. RNDr. B. Trávníčkovi, Ph.D. Nomenklatura je uvedena podle Kaplan et al. (2019) Klíče ke květeně České republiky, Academia, Praha a kategorie ohrožení podle Grulich & Chobot (2017) Červený seznam ohrožených druhů České republiky, cévnaté rostliny, Příroda 35, Praha.

Taxony planě rostoucích rostlin zaznamenané v areálu, celkem 207 druhů

Vědecký název	Český název
<i>Acer platanoides</i>	javor mléč
<i>Acer pseudoplatanus</i>	javor klen
<i>Achillea millefolium</i>	řebříček obecný
<i>Aegopodium podagraria</i>	bršlice kozí noha
<i>Agrostis capillaris</i>	psineček obecný
<i>Agrostis stolonifera</i>	psineček výběžkatý
<i>Ajuga genevensis</i>	zběhovec ženevský
<i>Ajuga reptans</i>	zběhovec plazivý
<i>Alliaria petiolata</i>	česnáček lékařský
<i>Allium ursinum</i>	česnek medvědí
<i>Alopecurus pratensis</i>	psárka luční
<i>Amaranthus retroflexus</i>	laskavec ohnutý
<i>Anemone nemorosa</i>	sasanka hajní
<i>Anthemis arvensis</i>	rmen rolní
<i>Anthyrium filix-femina</i>	papratka samičí
<i>Arabidopsis thaliana</i>	huseníček rolní
<i>Arctium minus</i>	lopuch menší
<i>Arctium tomentosum</i>	lopuch srstnatý
<i>Artemisia vulgaris</i>	pelyněk černobýl
<i>Bellis perennis</i>	sedmikráska chudobka
<i>Brachypodium sylvaticum</i>	válečka lesní
<i>Brassica napus</i>	brukev řepka
<i>Bromus hordeaceus</i>	sveřep měkký
<i>Bromus sterilis</i>	sveřep hluchý
<i>Calamagrostis epigejos</i>	třtina křovištní
<i>Campanula rotundifolia</i>	zvonek okrouhlostý
<i>Capsella bursa-pastoris</i>	kokoška pastuší tobolka
<i>Carex leporina</i>	ostřice zaječí
<i>Carex pallescens</i>	ostřice bledavá
<i>Carex remota</i>	ostřice řídkoklasá
<i>Carpinus betulus</i>	habr obecný
<i>Cardamine hirsuta</i>	řeřišnice srstnatá
<i>Cerastium glomeratum</i>	rožec klubkatý
<i>Cerastium holosteoides</i>	rožec obecný
<i>Circaea lutetiana</i>	čarovník pařížský
<i>Cirsium arvense</i>	pcháč oset
<i>Cirsium vulgare</i>	pcháč obecný
<i>Convallaria majalis</i>	konvalinka vonná
<i>Convolvulus arvensis</i>	svlačec rolní
<i>Conyza canadensis</i>	turanka kanadská
<i>Cornus sanguinea</i>	svída krvavá
<i>Corylus avellana</i>	líška obecná
<i>Crepis biennis</i>	škarda dvouletá
<i>Cruciata laevipes</i>	svízelska chlupatá

Vědecký název	Český název
<i>Cytisus nigricans</i>	čilimník černající
<i>Dactylis glomerata</i>	srha laločnatá
<i>Descurainia sophia</i>	úhorník mnohოდilný
<i>Dianthus carthusianorum</i>	hvozdík kartouzek
<i>Dianthus deltoides</i>	hvozdík kropenatý
<i>Digitalis purpurea</i>	náprstník červený
<i>Dryopteris austriaca</i>	kaprad' rozložená
<i>Dryopteris filix-mas</i>	kaprad' samec
<i>Echium vulgare</i>	hadinec obecný
<i>Elytrigia repens</i>	pýr plazivý
<i>Epilobium angustifolium</i>	vrbovka úzkolistá
<i>Epilobium collinum</i>	vrbovka chlumní
<i>Epilobium tetragonum</i>	vrbovka čtyřhranná
<i>Erigeron acris</i>	turan ostrý
<i>Erigeron annuus</i>	turan roční
<i>Erechtites hieracifolia</i>	starčkovec jestřábníkolistý
<i>Erodium cicutarium</i>	pumpava obecná
<i>Euphorbia peplus</i>	pryšec okrouhlý
<i>Fagus sylvatica</i>	buk lesní
<i>Festuca heterophylla</i>	kostřava různolistá
<i>Festuca pallens</i> agg.	kostřava sivá
<i>Ficaria verna</i>	orsej jarní
<i>Fragaria vesca</i>	jahodník obecný
<i>Galeodolon argentatum</i>	pitulník postřibřený
<i>Galium album</i>	svízel bílý
<i>Galium aparine</i>	svízel přítula
<i>Galinsoga quadriradiata</i>	pěfour srstnatý
<i>Geranium pusillum</i>	kakost maličká
<i>Geranium robertianum</i>	kakost smrdutý
<i>Geranium pyrenaicum</i>	kakost pyrenejský
<i>Geum urbanum</i>	kuklík městský
<i>Glechoma hederacea</i>	popenec obecný
<i>Hedera helix</i>	břečťan popínavý
<i>Heracleum sphondylium</i>	bolševník obecný
<i>Hieracium lachenalii</i>	jestřábník Lachenalův
<i>Hieracium murorum</i>	jestřábník zední
<i>Hieracium racemosum</i>	jestřábník hroznatý
<i>Hieracium sabaudum</i>	jestřábník savojský
<i>Hieracium umbellatum</i>	jestřábník okoličnatý
<i>Holcus lanatus</i>	medyněk vlnatý
<i>Hypericum humifusum</i>	třezalka rozprostřená
<i>Hypericum perforatum</i>	třezalka tečkovaná
<i>Hypochaeris radicata</i>	prasetník kořenatý
<i>Chamaecytisus supinus</i>	čilimník nízký
<i>Chelidonium majus</i>	vlaštovičník větší

Vědecký název	Český název
<i>Chenopodium album</i>	merlík bílý
<i>Chenopodium ficifolium</i>	merlík fíkolistý
<i>Chenopodium polyspermum</i>	merlík mnohosemenný
<i>Impatiens parviflora</i>	netykavka malokvětá
<i>Juncus conglomeratus</i>	sítina klubkatá
<i>Juncus effusus</i>	sítina rozkladitá
<i>Juncus tenuis</i>	sítina tenká
<i>Lactuca serriola</i>	locika kompasová
<i>Lamium album</i>	hluchavka bílá
<i>Lamium purpureum</i>	hluchavka nachová
<i>Lapsana communis</i>	kapustka obecná
<i>Leucanthemum ircutianum</i>	kopretina irkutská
<i>Lolium perenne</i>	jílek vytrvalý
<i>Luzula campestris</i>	bika ladní
<i>Luzula luzuloides</i>	bika bělavá
<i>Luzula pilosa</i>	bika chlupatá
<i>Lycopus europaeus</i>	karbinec evropský
<i>Lychnis flos-cuculi</i>	kohoutek luční
<i>Lychnis viscaria</i>	kohoutek smolnička
<i>Lysimachia nummularia</i>	vrbina penížková
<i>Malva neglecta</i>	sléz přehlížený
<i>Malva sylvestris</i>	sléz lesní
<i>Matricaria discoidea</i>	heřmánek terčovitý
<i>Matricaria chamomilla</i>	heřmánek pravý
<i>Medicago lupulina</i>	tolice dětelová
<i>Mentha × piperita</i>	máta peprná
<i>Moehringia trinervia</i>	mateřka trojžilná
<i>Mycelis muralis</i>	mléčka zední
<i>Myosoton aquaticum</i>	křehkýš vodní
<i>Myosotis arvensis</i>	pomněnka rolní
<i>Myosotis sylvatica</i>	pomněnka lesní
<i>Oxalis acetosella</i>	šťavel kyselý
<i>Oxalis corniculata</i>	šťavel růžkatý
<i>Oxalis dillenii</i>	šťavel préríjní
<i>Oxalis stricta</i>	šťavel evropský
<i>Persicaria hydropiper</i>	rdesno pepřík
<i>Persicaria lapathifolia</i>	rdesno blešník
<i>Phyteuma spicatum</i>	zvonečník klasnatý
<i>Pilosella officinarum</i>	chlupáček zední
<i>Plantago lanceolata</i>	jitrocel kopinatý
<i>Plantago major</i>	jitrocel větší
<i>Poa annua</i>	lipnice roční
<i>Poa nemoralis</i>	lipnice hajní
<i>Poa pratensis</i>	lipnice luční
<i>Poa trivialis</i>	lipnice obecná

Vědecký název	Český název
<i>Polygonum rurivagum</i>	truskavec vesnický
<i>Potentilla anserina</i>	mochna husí
<i>Potentilla reptans</i>	mochna plazivá
<i>Prunella vulgaris</i>	černohlávek obecný
<i>Prunus avium</i>	třešeň ptačí
<i>Prunus padus</i>	střemcha obecná
<i>Prunus spinosa</i>	trnka obecná
<i>Quercus robur</i>	dub letní
<i>Quercus rubra</i>	dub červený
<i>Ranunculus acris</i>	pryskyřník prudký
<i>Ranunculus polyanthemos</i>	pryskyřník mnohokvětý
<i>Ranunculus repens</i>	pryskyřník plazivý
<i>Reynoutria × bohemica</i>	křídlatka česká
<i>Ribes rubrum</i>	rybíz červený
<i>Rubus idaeus</i>	ostružiník maliník
<i>Rubus glandulosus</i>	ostružiník žláznatý
<i>Rubus montanus</i>	ostružiník běloplstnatý
<i>Rumex acetosa</i>	šťovík kyselý
<i>Rumex acetosella</i>	šťovík menší
<i>Rumex obtusifolius</i>	šťovík tupolistý
<i>Sagina procumbens</i>	úrazník položený
<i>Salvia pratensis</i>	šalvěj luční
<i>Salix caprea</i>	vrba jíva
<i>Salix viminalis</i>	vrba košíkářská
<i>Sambucus nigra</i>	bez černý
<i>Sambucus racemosa</i>	bez hroznatý
<i>Sanguisorba officinalis</i>	krvavec toten
<i>Saponaria officinalis</i>	mydlice lékařská
<i>Scrophularia nodosa</i>	krtičník hlíznatý
<i>Senecio jacobea</i>	starček přímětník
<i>Senecio sylvaticus</i>	starček lesní
<i>Senecio vulgaris</i>	starček obecný
<i>Silene alba</i>	knotovka bílá
<i>Silene nutans</i>	silěnka nicí
<i>Solanum nigrum</i>	lílek černý
<i>Sonchus asper</i>	mléč drsný
<i>Sonchus oleraceus</i>	mléč zeliný
<i>Spergularia rubra</i>	kuřinka červená
<i>Stellaria graminea</i>	ptačinec trávolistý
<i>Stellaria media</i>	ptačinec žabinec
<i>Stellaria ruderalis</i>	ptačinec rumištní
<i>Symphytum officinale</i>	kostival lékařský
<i>Sysimbrium officinale</i>	hulevník lékařský
<i>Taraxacum</i> sect. <i>Taraxacum</i>	smetánka lékařská
<i>Trifolium campestre</i>	jetel ladní

Vědecký název	Český název
<i>Trifolium incarnatum</i>	jetel inkarnát
<i>Trifolium repens</i>	jetel plazivý
<i>Trifolium sativum</i>	jetel setý
<i>Tripleurospermum inodorum</i>	heřmánkovec nevonný
<i>Trisetum flavescens</i>	trojštět žlutavý
<i>Tussilago farfara</i>	podběl lékařský
<i>Ulmus glabra</i>	jilm horský
<i>Ulmus laevis</i>	jilm vaz
<i>Urtica dioica</i>	kopřiva dvoudomá
<i>Urtica urens</i>	kopřiva žahavka
<i>Vaccinium myrtillus</i>	brusnice borůvka
<i>Verbascum thapsus</i>	divizna malokvětá
<i>Veronica arvensis</i>	rozrazil rolní
<i>Veronica chamaedrys</i>	rozrazil rezekvítek
<i>Veronica officinalis</i>	rozrazil lékařský
<i>Veronica peregrina</i>	rozrazil cizí
<i>Veronica persica</i>	rozrazil perský
<i>Veronica serpyllifolia</i>	rozrazil douškolistý
<i>Veronica sublobata</i>	rozrazil laločnatý
<i>Vicia sativa</i>	vikev setá
<i>Vicia sepium</i>	vikev plotní
<i>Vicia tetrasperma</i>	vikev čtyřsemenná
<i>Vinca minor</i>	barvínek menší
<i>Viola arvensis</i>	violka rolní
<i>Viola odorata</i>	violka vonná
<i>Viola reichenbachiana</i>	violka lesní
<i>Viola riviniana</i>	violka Rivinova
<i>Vulpia myosuroides</i>	mrvka myší ocásek

Taxony kulturních rostlin zaznamenané v areálu, celkem 63 druhů

Vědecký název	Český název
<i>Abies concolor</i>	jedle stejnobarvá
<i>Abies nordmanniana</i>	jedle kavkazská
<i>Acer cf. shirasawanum</i>	javor japonský
<i>Acer ginnala</i>	javor amurský
<i>Acer platanoides</i> 'Crimson King'	javor mléč
<i>Ailanthus altissima</i>	pajasan žlznatý
<i>Aronia melanocarpa</i> agg.	temnoplodec černoplodý
<i>Aruncus vulgaris</i>	udatna lesní
<i>Berberis × ottawensis</i>	dříšťál ottawský
<i>Berberis thunbergii</i>	dříšťál Thunbergův
<i>Butomus umbellatus</i>	šmel okoličnatý
<i>Cedrus atlantica</i>	cedr atlantský
<i>Cornus alba</i>	svída bílá

Vědecký název	Český název
<i>Cotoneaster</i> sp.	skalník
<i>Deutzia scabra</i> ‚Candissima‘	trojpek drsný
<i>Dianthus carthusianorum</i>	hvozdík kartouzek
<i>Fagus sylvatica</i> ‚Atropunicea‘	buk lesní
<i>Galanthus nivalis</i>	sněžěnka podsněžník
<i>Gleditsia tritiacanthos</i>	dřezovec trojtrnný
<i>Helleborus</i> × <i>hybridus</i>	čemeřice
<i>Hibiscus syriacus</i>	ibišek syrský
<i>Hippuris vulgaris</i>	prustka obecná
<i>Hydrangea anomala</i> subsp. <i>petiolaris</i>	hortenzie řapíkatá
<i>Chamaecyparis lawsoniana</i>	cypřišek Lawsonův
<i>Ilex aquifolium</i>	cesmína ostrolistá
<i>Juniperus</i> × <i>pfitzeriana</i>	jalovec Pfitzerův
<i>Larix decidua</i>	modřín opadavý
<i>Ligustrum vulgare</i>	ptačí zob obecný
<i>Lonicera henryi</i>	zimolez Henryův
<i>Mahonia aquifolium</i>	mahónie cesmínolistá
<i>Malva mauritanica</i>	sléz maurský
<i>Matteuccia struthiopteris</i>	pérovník pštroší
<i>Metasequia glyptostroboides</i>	metasekvoje čínská
<i>Mimulus guttatus</i>	kejkliřka skvrnitá
<i>Nymphoides peltata</i>	plavín štitnatý
<i>Osmunda regalis</i>	podezřeň královská
<i>Parthenocissus incerta</i>	přisavník popínavý
<i>Parthenocissus tricuspidata</i> ‚Veitchii‘	přisavník trojcípý
<i>Petrorhagia saxifraga</i>	hvozdíček lomikamenovitý
<i>Philadelphus coronarius</i>	pustoryl věncovitý
<i>Philadelphus</i> hybr.	pustoryl
<i>Pieris japonica</i>	pieris japonská
<i>Pinus cembra</i>	borovice limba
<i>Pinus nigra</i>	borovice černá
<i>Prunus laurocerasus</i>	bobkovišeň lékařská
<i>Prunus serotina</i>	střemcha pozdní
<i>Pulmonaria saccharata</i> agg.	plicník skvrnitý
<i>Pyracantha coccinea</i>	hlohyně šarlatová
<i>Ribes alpinum</i>	rybíz alpský
<i>Rosa multiflora</i>	růže mnohokvětá
<i>Sedum album</i>	rozchodník bílý
<i>Sequoiadendron giganteum</i>	sekvojovec obrovský
<i>Sorbus aucuparia</i>	jeřáb ptačí
<i>Spiraea cinerea</i>	tavolník popelavý
<i>Spiraea japonica</i>	tavolník japonský
<i>Stephanandra incisa</i> ‚Crispa‘	korunatka klaná
<i>Symphoricarpos</i> × <i>chenaultii</i>	pámelník Chenaultův
<i>Taxus baccata</i>	tis obecný

Vědecký název	Český název
<i>Thuja plicata</i>	zerav obrovský
<i>Tsuga canadensis</i>	jedlovec kanadský
<i>Vinca minor</i>	barvínek menší
<i>Vinca minor</i> ‚Alba‘	barvínek menší
<i>Vinca minor</i> ‚Atropurpurea‘	barvínek menší

Zpracoval:
Mgr. David Horák

Přirozeně se obnovující les
/Natural recovering forest/

Růže svraskalá (*Rosa rugosa*)
/Japanese Rose/

Sněženka podsněžník (*Galanthus nivalis*)
/Snowdrop/

Vrbovka úzkolistá (*Epilobium angustifolium*)
/Rosebay Willowherb/

MARKETING A PROPAGACE ZOO

NÁVŠTĚVNOST ZOO OLOMOUC V ROCE 2023

V průběhu celého roku 2023 zoologickou zahradu v Olomouci poctilo svou návštěvou celkem 381 818 návštěvníků. Tímto krásným číslem se rok 2023 stal nejúspěšnějším za dlouhých 16 let, tedy od roku 2007, za což všem našim návštěvníkům moc děkujeme.

Dokonce i počasí tentokrát nepřekročilo rámec svých běžných rozmarů a zahrada nezůstala uzavřená ani jediný den z celého roku. Návštěvnicky nejsilnější byly již tradičně oba prázdninové měsíce (červenec s 69 579 návštěvníky a srpen s 56 898), naopak nejméně návštěvníků prošlo turnikety tentokrát v únoru.

Dnem s naprosto nejnižším počtem návštěvníků byl 23. leden (pouze 4 dospělí a 2 děti), jeho nejsilnější protějšek byl oblíbený Večer duchů s krásnou účastí 6 260 návštěvníků, který v roce 2023 připadnul na 21. října. Druhým nejvíce navštěvaným dnem a akcí současně byla Předšlaková konference čarodějnic konaná 22. dubna, na kterou přiletělo 5 765 návštěvníků.

*Zpracovala:
Mgr. Ivana Mrtvá*

Návštěvnost byla v roce 2023 velmi vysoká
/Attendance at 2023 was very high/

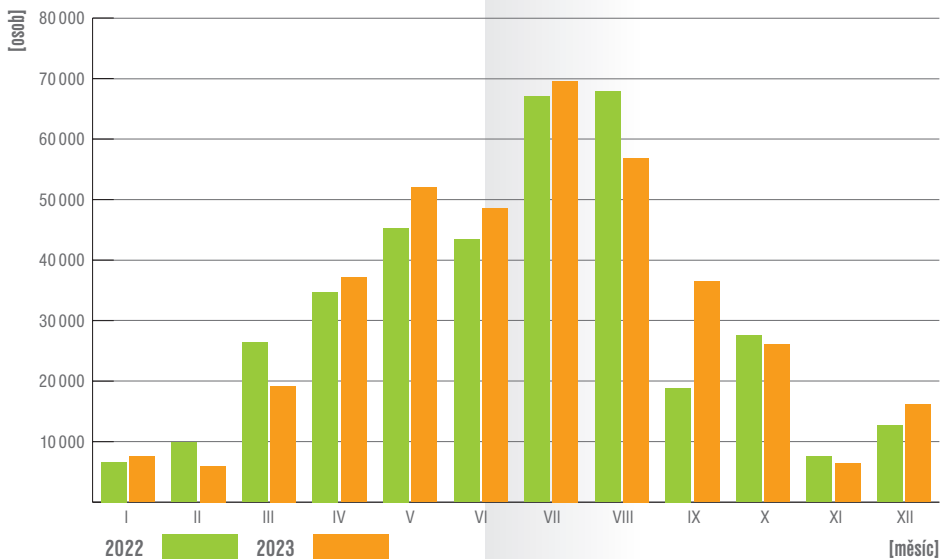

Vánoční prohlídky s průvodcem využilo 810 návštěvníků
/810 visitors attended Christmas tour with guide/

Vývoj návštěvnosti v roce 2023 a její srovnání s rokem 2022

2022	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec	Součet
Dospělí	3413	4944	12972	14841	21399	16275	33722	32108	9733	13514	3708	5284	171913
Mládež	1789	3094	6942	8075	9585	8455	21913	23648	4519	8424	2005	4239	102688
Sponzoři	123	60	265	786	1043	488	78	104	153	175	67	464	3806
Škola	105	70	205	1647	3242	11129	485	640	724	323	218	156	18944
Zlevněné vstupné	609	824	2247	5843	3240	2688	5243	6045	1641	2386	899	1343	33008
Platící celkem	6039	8992	22631	31192	38509	39035	61441	62545	16770	24822	6897	11486	330359
Neplatící	63	74	1482	1477	3109	1594	648	653	362	570	140	514	10686
Děti do 3 let	513	764	2226	2069	3655	2759	4907	4663	1724	2149	557	680	26666
Celková návštěvnost	6615	9830	26339	34738	45273	43388	66996	67861	18856	27541	7594	12680	367711
Kumulativní	6615	16445	42784	77522	122795	166183	233179	301040	319896	347437	355031	367711	
2023	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec	Součet
Dospělí	3956	3013	9842	18019	24089	19273	35259	26861	19091	12914	2984	7142	182443
Mládež	1978	1703	5223	8884	12091	9752	22806	19588	9740	7962	1571	5002	106300
Sponzoři	242	129	377	413	1882	431	139	145	143	184	303	497	4885
Škola	143	45	210	934	4251	11100	519	456	711	555	218	153	19295
Zlevněné vstupné	499	531	1791	5860	4214	2925	5477	5272	3043	1985	535	1547	33679
Platící celkem	6818	5421	17443	34110	46527	43481	64200	52322	32728	23600	5611	14341	346602
Neplatící	144	138	212	422	1453	1795	762	844	553	483	356	911	8073
Děti do 3 let	620	424	1535	2623	3998	3210	4617	3732	3150	1960	429	845	27143
Celková návštěvnost	7582	5983	19190	37155	51978	48486	69579	56898	36431	26043	6396	16097	381818
Kumulativní	7582	13565	32755	69910	121888	170374	239953	296851	333282	359325	365721	381818	
Porovnání měsíční	967	-3847	-7149	2417	6705	5098	2583	-10963	17575	-1498	-1198	3417	
Porovnání kumulativní	967	-2880	-10029	-7612	-907	4191	6774	-4189	13386	11888	10690	14107	

Graf vývoje návštěvnosti v letech 2022 a 2023

MARKETINGOVÉ AKTIVITY V ROCE 2023

Propagace zoologické zahrady a s tím spojené marketingové aktivity v roce 2023 pokračovaly v dobře nastartovaném režimu z předchozích let. Konečná bilance roku skončila s velmi pozitivním číslem návštěvnosti se 381 818 návštěvníky, jednalo se tak o nejvyšší návštěvnost za posledních 16 let. A to i přes různá omezení spojená s výstavbou inženýrských sítí. Tento rok přinesl odchov 266 mláďat. Nejvíťanějšími akcemi se staly Velikonoce, Předsletová konference čarodějnic, Večer duchů, Zoo světel či Víkend dětí. Novinkou roku bylo dokončení dlouholetého projektu SAFARI s jeho posledními etapami Austrálií a Arktidou. Jednalo se tak o hlavní tahák sezóny a také nosný prvek naší letošní propagace.

SOCIÁLNÍ SÍTĚ A WEBOVÉ STRÁNKY

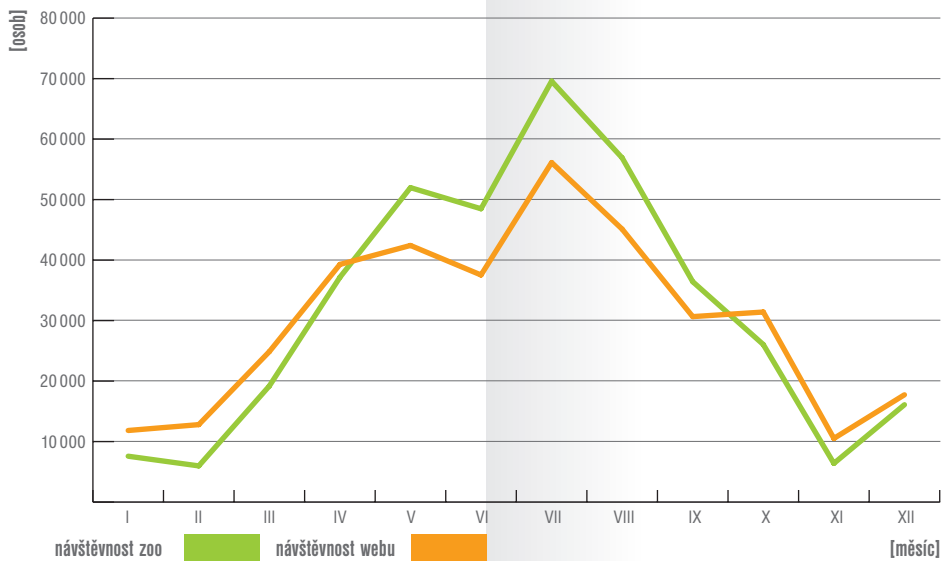
Webové stránky

Pro kontakt s našimi příznivci využíváme nejčastěji prostředí našich webových stránek a také sociální sítě jako Instagram a Facebook. Na webu Zoo Olomouc má návštěvník možnost získat všechny klíčové informace, jenž potřebuje vědět před svou návštěvou. Za pomoci služby Google Analytics získáváme údaje o návštěvnosti našich webových stránek. V letošním roce došlo k přechodu na novou verzi této služby a tím ke změně měření jednotlivých údajů. Návštěvnost webových stránek dosáhla v roce 2023 hodnoty 360 339. Zaznamenaní jsou ale pouze ti návštěvníci, kteří při vstupu potvrdí cookies. V případě počtu zobrazených stránek jsme se dostali na hodnotu 1 057 480. I v tomto roce je zřetelná korelace při srovnání reálné návštěvnosti s tou virtuální.

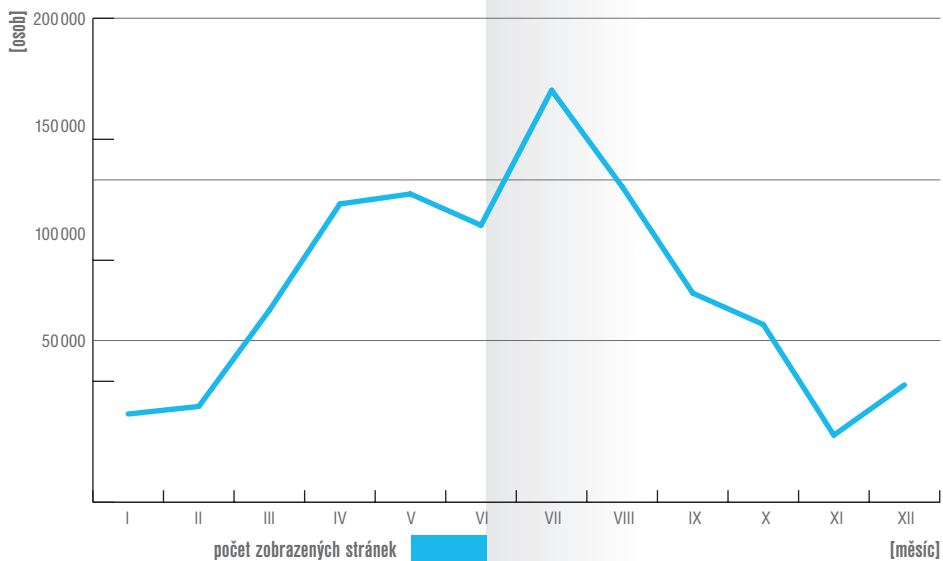

Otevřeli jsme dvě nové etapy safari
/We opened two new safari etaps/

Srovnání reálné návštěvnosti s návštěvností webových stránek v roce 2023

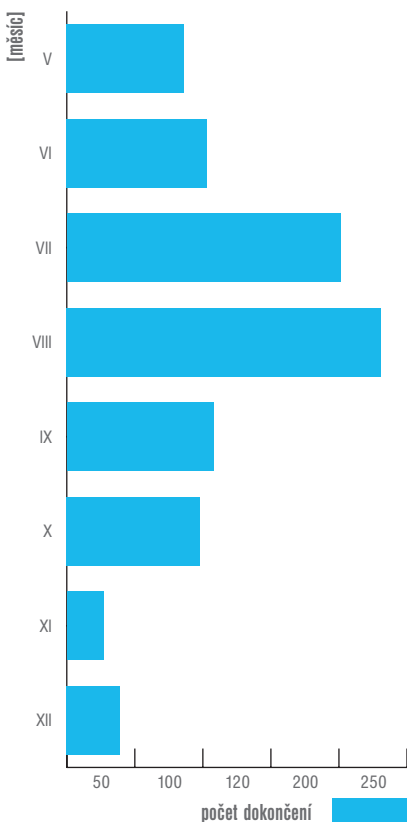
Počet zobrazených stránek na webu v čase za rok 2023

Zoohra

V květnu jsme spustili připravovanou webovou herní aplikaci – Zoohra, která pochází z dílny společnosti REDIGY, s. r. o., jež stojí rovněž za naší webovou stránkou. Zoohra rozšiřuje návštěvníkům nabídku aktivit, které mohou v areálu zažít. Jedná se o kvízovou stezku, která provádí návštěvníka areálem a ten se formou plnění úkolů a zodpovídání otázek dozvídá u konkrétních zvířat zajímavosti z jejich života. V areálu vzniklo 15 zastavení, pro přístup k otázce je třeba potvrdit svou přítomnost na daném stanovišti zadáním speciálního kódu. Za správné splnění všech úkolů obdrží na pokladnách drobnou odměnu. Od května do konce prosince 2023 hru dokončilo 893 hráčů.

Počet úspěšných dokončení Zoohry v roce 2023

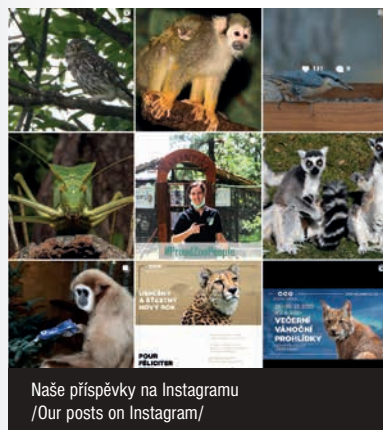
Sociální síť

Pokračovali jsme rovněž v započaté spolupráci s reklamní agenturou Bricks Agency, která pro nás připravuje 4× měsíčně placený obsah na Facebook. Dosah těchto příspěvků je podstatně větší, než je tomu u běžného obsahu. Jedná se o informace o pořádaných akcích, novinkách, pavilonech, zvířatech a dalších zajímavostech. Kromě placené spolupráce vkládáme na naši facebookovou stránku celou řadu příspěvků o dění v zoo – formou videí, sdílením obsahu, přidáváním vlastních tiskových zpráv či jiných novinek ze zoo a také fotografií. Díky nejrůznějším statistikám dostupným prostřednictvím správcovské konzole to také dokážeme kvantifikovat a zjistit tak dosah našich příspěvků a samotné stránky. Sdílený obsah zaujal za celý rok 1 552 571 uživatelů, organický dosah tvořil 804 279 a z reklamy 241 704. Počet „To se mi líbí“ k 31. 12. 2023 činil 24 540, což je o 1 283 více než v předešlém roce. Nejvíce

nás sledují lidé z Olomouce a pak ve velkém závěsu z Prahy, Brna, Prostějova a dalších měst. Zajímavé jsou i údaje o okruhu uživatelů, kteří nás sledují, kde 75,6 % tvoří ženy a 24,4 % muži a nejpočetnější skupinu představují ženy ve věku 25–34 let.

Instagram má sloužit jako sociální síť pro sdílení fotografií, videí a chatování s příznivci stránky. Olomoucká zoologická zahrada tuto službu využívá od roku 2016, kdy jako svůj první příspěvek zveřejnila oslavu 60 let od otevření zoo. Od prvotního seznamování s touto sítí a sdílením jednotlivých fotografií zvířat v roce 2016 se aktuálně snažíme využívat celou nabídku a škálu funkcí, které Instagram nabízí. I 7. rok jsme fungovali bez vložení financí do této služby, které by nám zvýšily dosahy a počty uživatelů, ale i přesto se daří základnu instagramových fanoušků Zoo Olomouc pomalu ale jistě rozšiřovat. K 31. 12. sledovalo profil Zoo Olomouc 5 979 osob, což je o 803 více než v předešlém roce. Letos přibylo 80 příspěvků, tedy o 7 více než v minulém roce, které zobrazovaly novinky u zvířat, v expozicích i oznámení o probíhajících úpravách v areálu a 14 krátkých videí, tzv. reels, 10 z nich pod taktovkou ošetřovatele Vojtěcha Maška, které sám vytvořil. Příběhů, které na profilu zůstávají vždy 24 hodin, jsme vložili, či přesdíleli 396, což je o 39 více než vloni. Letošním nejoblíbenějším příspěvkem se stala fotografie safari vláčku, který vjíždí do nově otevřené části Safari Austrálie, která oslovila 2 741 uživatelů a líbila se 166 uživatelům, a nejoblíbenějším videem se stalo video s mošskými koničky kuda, které sledovalo 3 641 uživatelů a líbilo se 315 osobám. Nezapomeňme však, že tato sociální síť rovněž slouží široké veřejnosti k nejrůznějším dotazům, které mohou položit a na něž dostanou adekvátní odpověď. Cílem loňského roku bylo sdílet více videí, což se také podařilo – letos jich na našem účtu přistálo celkem 14. V roce následujícím se chceme více přiblížit uživatelům, a to nejen zajímavými informacemi ze zvířecí říše, ale i anketami, kde se dozví mnoho zajímavého.

NOVÉ EXPOZICE A JEJICH PROPAGACE

Safari Austrálie a Arktida

Rok 2023 se nesl v duchu otevření posledních dvou etap safari – Austrálie s klokany rudými, parma a emu hnědými a také Arktidy se soby polárními. S tímto počinem souvisely také různé formy propagace, naši příznivci mohli zaznamenat informace o této novince na štítové zdi v Hamerské ulici v Olomouci, na bigboardových plochách v Ostravě, Otrokovicích a také na dálnici u Prostějova nebo billboardech v okolí Olomouce. Z dalších reklamních ploch jsme využili také citylight vitríny na olomouckých zastávkách MHD. Dále propagace probíhala například v rádiích, v novinách či na online platformách.

Nová terária ve východu ze zoo

Mezi další novinky roku 2023 patřilo otevření nové terarijní expozice v prostorách východu ze zoo. Propagaci této novinky jsme spojili s akcí Mezinárodní den biodiverzity, která se konala v areálu zoo ve spolupráci s DDM Olomouc a Katedrou ekologie Univerzity Palackého Olomouc.

Nové bannery, panely a jiné formy komunikace s našimi návštěvníky

Spolu s otevřením safari jsme na každou z jeho expozičních částí vytvořili plachty informující návštěvníka o tom, v jakém zoogeografickém celku se nachází – vznikly tak bannery pro části Afrika, Austrálie, Arktida a Amerika.

Některé z dalších plachet v areálu byly již z důvodu stáří vybledlé či poškozené, jmenovitě u výběhu klokanů a také pod výběhem medvědů baribalů, došlo tak k jejich aktualizaci do nového vizuálního stylu a následně výměně.

Pokračovali jsme také s přípravou nových bannerů u zábradlí vstupní budovy, tyto slouží k informování o akcích probíhajících v zoo.

Aby návštěvníci nemuseli čekat ve frontách u pokladen, připravili jsme sérii panelů informujících návštěvníky o možnosti online nákupu vstupenek, ty jsme umístili na parkoviště u zoo, u penzionu Fojtství a také před vstupní budovou.

Došlo rovněž k aktualizaci informací a výměně map v areálu, na webových stránkách zoo a výrobě její tištěné varianty, kterou lze zakoupit na pokladnách. Mapa byla designována již do nového vizuálního stylu.

Na Radíkovské ulici na Svatém Kopečku jsme provedli výměnu plachty s ukazatelem k zoo za novou, stejně tak došlo k výměně staříčkého plechového směrovníku na začátku Darwinovy ulice za modernější verzi na dibondové desce.

Vzhledem k tomu, že zoo dostala do správy další parkoviště na Svatém Kopečku a v důsledku vzniku závorového systému, došlo k výrobě nových cedulí s ceníkem a dalšími informacemi, které jsme umístili na parkovištích u zoo a Fojtství.

Nová plachta na Safari Austrálie
/The new banner on Australian Safari/

Zametač s reklamou na zoo
/Sweeping car with zoo advertisement/

Panel upozorňující na online vstupenky
/Online tickets focusing panel/

V areálu nově vznikly tři kojící koutky pro zvýšení komfortu maminek a spolu s nimi také panely informující o těchto zastaveních.

Pokračovali jsme v tvorbě propagačních videí pod taktovkou chovatele Vojtěcha Maška. Vzniklo tak 10 videí, která jsme použili nejčastěji na sociálních sítích. Jednalo se o příspěvky o koničích kuda, sobech na sněhu, pohledu do expozice terárií, odchytu a určování pohlaví krokodýlů čelnatých, o Pavilonu netopyrů a ukázce australských vačnatců, narození mláďat

Návrh polepu vozu Renault Master
/Renault Master sticker design/

u velbloudů dvouhrbých, ukázce nové terarijní části, narození hrabáče kapského, ranním krmení kotulů veverovitých a odchovu čaji obojkové. Společně s Technickými službami města Olomouce jsme připravili dvojici grafických návrhů, které hravou formou propojují naše dvě organizace. Vznikla tak opravdu netradiční podoba spolupráce, kdy jsme jako reklamní plochy využili popelářské vozidlo a zametací vůz, které již v novém hávu brázdí ulice Olomouce. Podobně jako u vozidel TSMO jsme se rozhodli vdechnout nezaměnitelný vzhled i novému vozu Renault Master, který jsme do zoo poříдили.

Grafické studio La Taupe pro nás připravilo několik spotů jako pozvánky na námi pořádané akce a novinky. Zvali jsme tak na nové otevření safari, Měsíc věži a rozhleden, Strašidelný týden a vánoční akce. Tyto spoty běžely jak na obrazovkách čekáren Fakultní nemocnice Olomouc, tak v olomouckých kinech a multikinech. Prostřednictvím rádií jsme prezentovali připravované akce a lákali veřejnost k jejich návštěvě.

Promovali jsme tak většinu akcí v průběhu celého roku, nejčastěji prostřednictvím Rádía Haná, Rádía Čas a Impuls.

Inzerovali jsme i v různých novinách jako je Mladá fronta DNES, Deník nebo i časopisech jako např. magazín Akce Zábava. Naše inzerce vycházela i v online verzi těchto periodik.

Pokračovali jsme rovněž v započaté spolupráci s Výstavištěm Flora Olomouc a Moravským divadlem Olomouc, dochází tak k vzájemné propagaci a sdílení materiálů napříč těmito městskými organizacemi.

Příprava grafických návrhů pro polep skleněných ploch

Jsme si moc dobře vědomi toho, že skleněné plochy jsou velmi rizikové pro volně žijící ptáky. Snažíme se tak postupně pracovat na jejich zabezpečení, aby k těmto střetům nedocházelo. V roce 2023 jsme bohužel nezrealizovali žádný polep, ale na základě našeho zadání grafické studio La Taupe připravilo tisková data pro polepy, které budou aplikovány na sklech vstupní budovy, a to jak na oknech Presscentra vedle pokladen, tak na všech skleněných plochách seminární místnosti. Opět se bude kromě bezpečnostního prvku jednat také o designovou záležitost.

Další podobnou záležitostí byla příprava tiskových dat pro polep na automatické dveře východu ze zoo. Jak jsme již zmínili, v jeho prostorách vznikla v roce 2023 nová terarijní expozice a naším cílem bylo předat informaci o její existenci návštěvníkům prostřednictvím originálního vizuálu. Samotná instalace bude realizována v roce 2024.

Návrh polepu dveří východu ze zoo
/Exit door sticker design/

Návrh polepu skel proti nárazu ptáků
/Glass sticker design against birds accidents/

Světelná zvířata

Ve spolupráci s úsekem údržby jsme vytvořili několik nasvětlených zvířat svařovaných z kari sítí a ocelové kulatiny. Již z dřívějších jsme měli několik podobných instalací připravených a využívali jsme je zejména o Vánocích jako výzdobu areálu. Nově jsme výběr rozšířili o žirafu ve skutečné velikosti (4 m), želvu, hrabáče, dvě surikaty, kozu, soba, plameňáka, lenochoda a mravenečníka. Několik z nich bylo poprvé prezentováno 28. 10. na akci Zoo světel.

Zooknihobudka

Ve spolupráci s naší stolařskou dílnou jsme připravili pro návštěvníky knihobudku, do níž vkládáme různé publikace související se zoologickými zahradami. Nainstalovali jsme ji do infokiosku vedle výběhu oryxů jihoafrických, který je hojně navštěvovaný. Předkládané materiály začaly okamžitě mizet, což svědčí o zájmu návštěvníků.

Hvězdná obloha v Pavilonu netopýřů

V roce 2023 byl dokončen model hvězdné oblohy jižní polokoule, který jsme realizovali ve spolupráci s Pevností poznání na stropní části Pavilonu netopýřů. Zároveň jsme na stěnu nainstalovali světelný panel, který návštěvníky seznamuje s jednotlivými souhvězdími znázorněnými na stropě.

Panel hvězdné oblohy
/Starry sky panel/

Podcasty v rádiu Metropole

V roce 2023 jsme začali spolupracovat na tvorbě série podcastů v rádiu Metropole, které primárně svým obsahem cílí na mladé olomoucké posluchače. V průběhu roku se tak uskutečnilo 7 návštěv v nahrávacím studiu Rádia Haná, odkud rádio Metropole vysílá. Pracovníci zoo povídali o novinkách, historii, vzdělávání, zdravotní péči, evropských záchovných programech, chovatelství a vánočních akcích.

Reklamní plochy

Nejčastěji využíváme reklamní plochy od společnosti AB Centre, s. r. o. V letošním roce jsme od této společnosti měli pronajatou trojici bigboardů v období od června do srpna na dálnici D46 u Prostějova, v Otkrovicích, Ostravě a od března do srpna štitovou zeď v Olomouci na Hamerské ulici. Kromě těchto jsme využívali i další billboardové plochy na základě dlouhodobé spolupráce s panem Lumírem Knollem. Naše vizuály můžete také vidět v citylight

vitrínách Dopravního podniku města Olomouce, které najdete na všech olomouckých zastávkách MHD. Naši reklamu je možné spatřit i na samonosných stojanech u hypermarketu Globus, Galerie Šantovka nebo v areálu Flory Olomouc, na velkoplošné obrazovce u hlavního vlakového nádraží, monitorech v čekárnách Fakultní nemocnice Olomouc, ve vitrínách Magistrátu města Olomouce v Hynaisově ulici. Publikovali jsme v kalendáři akcí na portále Statutárního města Olomouc či v Olomouckých listech.

Citylight vitrina na zastávce DPMO
/DPMO light show-cases/

Billboard na Hamerské ulici
/Billboard on Hamerská street/

Publikace a jiné tiskoviny

V roce 2023 jsme vydali na marketingovém oddělení několik tiskovin. Jedním z nich byla hra pro nejmenší „Mláďata a rodiče v Zoo Olomouc“, kde si děti zábavnou formou mohou zkusit přiřadit mládě ke svému rodiči. Připravili jsme i společenskou hru Dvojice, u této velmi rychlé hry je důležitý postřeh, cílem je najít společný obrázek zvířete na kartách a zbavit se všech svých karet či jich naopak co nejvíce posbírat, to se odvíjí podle zvolené varianty hry. Vznikl také nový program akcí pro rok 2024, dva druhy kalendáře – nástěnný a stolní, tištěná mapa areálu, pohlednice a dva typy papírových tašek.

Zpracoval:
Mgr. Pavel Javůrek

Hra „Mláďata a rodiče v Zoo Olomouc“
/Game “Cubs and parents in Olomouc Zoo”/

SPOLUPRÁCE S MÉDIÍ

Rok 2023 přinesl vydání 92 tiskových zpráv a realizaci několika tiskových konferencí. Celé zmíněné období se po mediální stránce odehrálo bez jakékoliv negativní kauzy, která by mediálním světem intenzivně a dlouze rezonovala. Lze tedy říci, že stále stoupajícímu mediálnímu zájmu (viz graf) a současně příslušnosti k nejčastěji mediálně zmiňovaným zahradám v rámci ČR se zahrada těší z jiných důvodů.

Spolupráce s médii může být tvořena epizodními událostmi, mnohdy ale i letitým vztahem. A ten je pro zahradu příznačný. Laskavý čtenář výroční zprávy tedy promine, že se v těchto místech odmlčíme a necháme promluvit ty, bez nichž bychom slovo „spolupráce“ mohli skloňovat jen stěží. Je to jedna z mála věcí, kterou můžeme vedle poděkování za benefiční činnost médií vůči zahradě vykonat. Zvířata verbálně poděkovat nemohou. Považujeme tudíž za nadmíru jasné, že tyto vzájemné vztahy mají být velebeny, zvláště ty dlouhodobé, které provází přízeň trvající někdy i čtvrtstoletí. Z těchto stránek tedy děkujeme my, a to všem médiím, jejichž dvorní představitelé do zoo v uplynulém roce zavítali, zmínili se o ní a zachovali jí svou náklonnost. Nejenže veřejnosti přiblížili život v zahradě, pozvali malé i velké k její návštěvě, dokumentovali obraz zoo, jež je důležitý i pro jejího zřizovatele, který zahradu nemálo podporuje, ale často spolu s námi přinášeli informace důležité pro osvětu, výchovu, vzdělávání, ochranu přírody i zvířat v ní žijících. A to rozhodně není málo. Děkujeme vám, přátelé zoo, spolupráce s vámi je opravdu na velmi dobré úrovni.

Tisková mluvčí Iveta Gronská
/The spokeswoman Iveta Gronská/

Ředitel zoo poskytuje rozhovor
/The director of the zoo is delivering a speech/

„Televize ZZIP již 30 let spolupracuje s olomouckou zoologickou zahradou. Televize ZZIP se snaží nejen seznamovat diváky s děním v zoo, ale propaguje tak i její činnost a zvyšuje povědomí o této organizaci. Pomáhá informovat o akcích v zahradě formou pozvánek a prostřednictvím reportáží, které mapují již proběhlé události. Obě instituce tak informují veřejnost o ochraně životního prostředí a zachování ohrožených druhů. Spolupráce mezi těmito organizacemi přináší výhody oběma stranám, podporuje vzdělávání a zvyšuje povědomí o důležitosti ochrany přírody.“

Zdenek Zukał,
jednatel, Olomoucká televize ZZIP

„Do zoo jsem chodil od malíčka velice pravidelně s babičkou. Má mediální spolupráce se zoo trvá 28 let, začala v devadesátých letech za ředitele Slavotínka, s nímž jsem měl velice dobré vztahy, stejně jako s hlavní zooložkou Libuší Veselou a dalšími. Dobré vztahy pokračují i se současným vedením. Asi není v zoo zvíře, které bych nefotil. Jsem zřejmě jeden z mála, kdo má fotky všech 20 v zoo narozených lvů berberských. Na zoo nedám dopustit a návštěvy a reportáže ze zoo patří k mým nejmilejším novinářským činnostem.“

Pavel Ryšlínek,
krajský redaktor, deník Blesk

„Se Zoo Olomouc spolupracujeme odnepaměti a je to srdcová záležitost; moc rádi sem jezdíme, je to vždycky tak trochu výlet do jiného světa, když necháte město za sebou a najednou kolem vás řvou šelmy, zpívají exotičtí ptáci, povykují opice a vyjí vlci. Informujeme naše čtenáře nejen o dění mezi zvířecími obyvateli, ale také o obrovském rozvoji, kterým tato instituce prochází v posledních téměř dvaceti letech.“

Jan Procházka,
šéfredaktor, Olomouc.cz

„Zoo Olomouc je středobodem turistické mapy Olomoucka a zprávy o dění v zahradě a chystaných novinkách jsou vždy čtenářsky zajímavé. Jakým způsobem jsou informace podány, záleží na nás, novinářích, podstatně pro naši práci je, o čem a jak zoo informuje. Z tohoto pohledu je spolupráce se Zoo Olomouc velmi dobrá. Tiskové oddělení už přesně ví, co nás = naše čtenáře zajímá, takže například nezahluje „zbytnými“ tiskovými zprávami, ale atraktivními novinkami a zajímavostmi. Díky tomu jsme v roce 2023 mohli osvěžit tištěné vydání Olomouckého deníku, náš web i sociální sítě desítkami pěkných článků. Největší pozornosti se těšily i v roce 2023 zprávy o narození mláďat. Čtenáře si našly také důležité informace o projektech souvisejících s ochranou přírody.“

Daniela Tauberová,
reportérka, Olomoucký deník

„Naše spolupráce se Zoo Olomouc je dlouhodobě vynikající. Pravidelně dostáváme zajímavé informace o nových přírůstcích a novinkách v zoo, které jsou doplněny zdařilými fotografiemi. Pokud potřebujeme do našich zpráv zakomponovat komentář zoo, tak se můžeme spolehnout na rychlou a vyčerpávající odpověď. Samostatnou kapitolou bezvadné spolupráce jsou tiskové konference, na kterých si přijdou na své pišící i fotografující kolegové. Zprávy o dění v olomoucké zoo pokaždé zpestří zpravodajský servis ČTK, který už dávno není zaměřen pouze na politické a ekonomické zpravodajství.“

Petr Běhal,
zpravodaj, ČTK

„Olomoucká zoo je výjimečná nejen krásnými zvířaty a zákoutími, ale je také plná profesionálů, kteří jsou lidmi na svém místě. Taková chuť pochlubit se novinkami z místní fauny, mláďaty nebo zkušenostmi chovatelů není automatická a četnost pozoruhodných zpráv ze zoologické zahrady nám může závidět kdejaká jiná redakce v Česku. Pro nás je to skvělý servis a téměř bezendná studnice úchvatných fotek i příběhů, které můžeme servírovat našim čtenářům. Děláme to často a rádi. Díky za to a přeje vše dobré do dalších let plných života.“

Petr Škarda,
vedoucí olomoucké redakce MF DNES a iDNES.cz

„Deník Právo spolupracuje se zoo již více než 30 let, od roku 1991, kdy v Olomouci vznikla jeho krajská redakce. Zkušenosti ukazují, že naši čtenáři mají o dění v zahradě zájem. Vděčnými tématy pro ně jsou mláďata, nově chovaná zvířata, ale i zajímavé investice, jako jsou nové pavilony či postupné budování safari. Některé zajímavosti využíváme v posledních letech i pro server Novinky.cz. Předpokládáme, že oboustranně prospěšná spolupráce bude pokračovat i v dalších letech.“

Miloslav Hradil,
redaktor, Krajská redakce deníku Právo
a serveru Novinky.cz Olomouc

Spolupráce s médii je na velmi dobré úrovni
/The cooperation with media is at a very good level/

„Dlouhodobá a kvalitní spolupráce se Zoo Olomouc, která je mimo jiné nejnavštěvovanějším turistickým cílem Olomouckého kraje, pro Hanáckou Drbnu představuje možnost poskytnout čtenářům mnohdy pozoruhodné zprávy ze zvířecí říše a také inspiraci pro trávení volného času. Informování o nových přírůstcích, akcích pro návštěvníky, investicích či plánech pro areál na Svatém Kopečku se nesoustřeďuje pouze na hlavní návštěvnickou sezonu, ale rozprostírá se obdobím celého roku. Dění v zoologické zahradě znamená pro řadu čtenářů atraktivní součást širokého portfolia témat, kterým se Hanácká Drbna, coby online médium s přesahem i mimo svůj primární region, věnuje.“

Stanislav Heloňa,
redaktor, Hanácká drbna

„Informace o Zoo Olomouc se objevují i ve vysílání Českého rozhlasu. A to jak na celoplošných okruzích (Radiožurnál, Plus) tak na regionální stanici Český rozhlas Olomouc. Jde o informace aktuálního zpravodajství (narození vzácných mláďat, dopady energetické krize apod.) a také o tematické reportáže. Dále živě vysílané telefonáty v proudovém vysílání i v pátečním magazínu Zvěřinec a dalších vysílacích blocích. Redaktoři mapují podmínky zvířat, služby pro návštěvníky apod. Redaktoři také spolupracovali při namlouvání komentáře do safari vláčku, který zoo projíždí. Český rozhlas Olomouc v roce 2023 také vysílal Den Českého rozhlasu Olomouc z prostor zoo.“

Blanka Mazalová,
redaktorka zpravodajství
a Dita Vojnarová,
redaktorka publicistiky, Český rozhlas Olomouc

„Olomoucká zoo na Svatém Kopečku je mojí srdeční záležitostí. Je to krásná, upravená zahrada, kde narazíte dokonce i na žraloky, a hlavně na báječnou mluvčí lvetu Gronskou, se kterou je radost spolupracovat. Málokdo vám zvedne telefon v 7 večer a s nadšením udělá živý rozhovor do celoplošného rádia.“

Den s Českým rozhlasem
/Day with Czech radio/

Za celý Blaník moc děkuji za tenhle přístup a přeji hodně zdravých a spokojených přírůstků v roce 2024.“

Josef Černý,
ON AIR manager, Rádio Blaník

„Rádio Haná je partnerem Zoologické zahrady Olomouc už od samotného začátku vysílání a spolupráce se stále vyvíjí. Spolupracujeme na různých úrovních – jako kmotři ponice Bonnie či sponzoři pižmoňů a kočky slaništní. Staráme se o dobré jméno Zoologické zahrady Olomouc také po mediální stránce – zveme na vlnách Rádía Haná, Skyrock a Metropole, online zpravodajském webu Report či na stránkách magazínu Akce zábava na akce, které zoo pořádá, informujeme o novinkách a přírůstcích. Vymýšlíme soutěže pro posluchače a čtenáře, společné projekty, ve kterých představujeme práci zoologické zahrady nejenom jako atrakci pro návštěvníky, ale i jako významného chovatele a ochránce

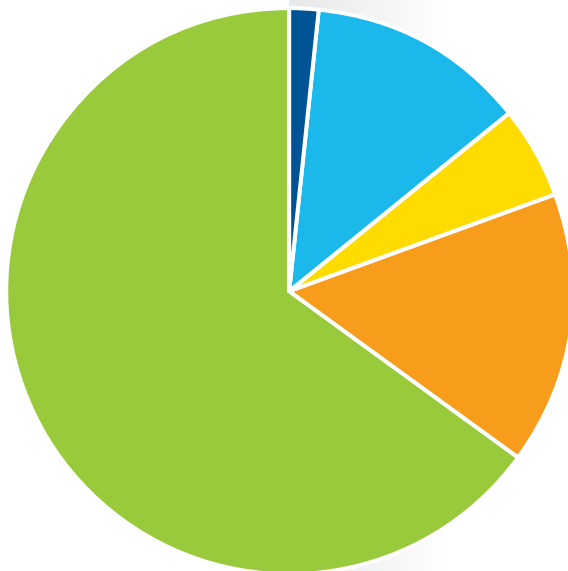
zvířat. Jsme tady pro zoo jako hrdý partner už více než 31 let a těšíme se na nové společné projekty a výzvy...“

Hana Tellingarová,
obchodní ředitelka, Rádio Haná

„Televize Morava spolupracuje se Zoo Olomouc dlouhodobě. Za tu dobu vzniklo mnoho zajímavých a podnětných reportáží, které diváci mohli sledovat na programu TVM v celém Olomouckém kraji. Týkaly se nejen vzácných druhů zvířat, jejich chovu či mláďat, ale i novinek, které zahrada pro své návštěvníky připravila. Divácky velmi oblíbeným se stal i pořad Encyklopedie zvířat, který v minulosti vznikl právě díky velmi příjemné spolupráci s olomouckou zoo. TV Morava a její diváci se těší na další dobré zprávy ze světa zvířat ze zahrady na Svatém Kopečku.“

Josef Čermák,
redaktor a asistent produkce, TV Morava

Mediatyp pro Zoo Olomouc za období 1. 1. až 31. 12., celkem 2 158

podcast - 36

rozhlas - 273

televize - 112

tisk - 338

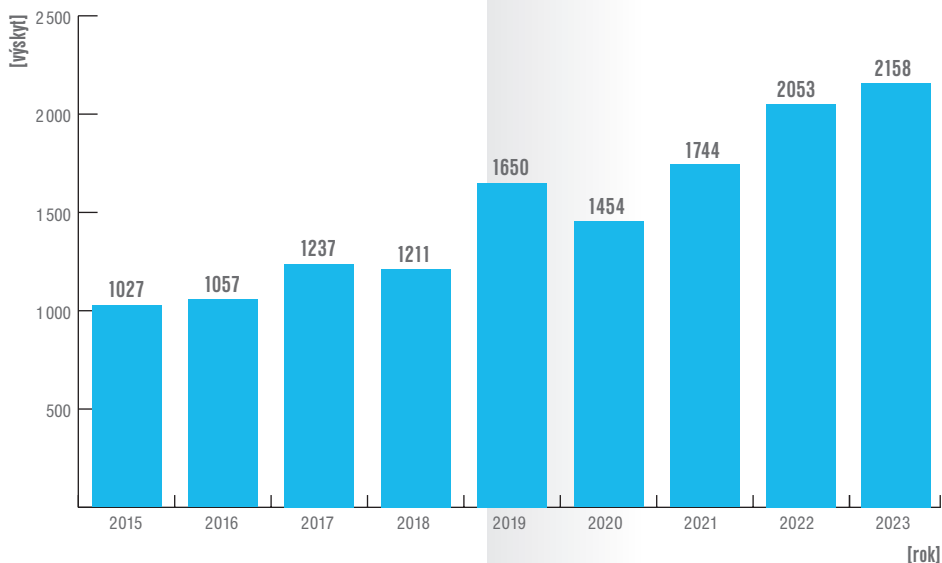

online - 1399

Výskyt Zoo Olomouc v médiích online, tisk, televize, rozhlas a podcasty v období 2015–2023

VDANÉ TISKOVÉ ZPRÁVY

1. Zoinventura
2. První mládě roku 2023
3. Vánoční stromečky chutnaly
4. Bilance roku 2022
5. Koho by bylo lepší šatit, nežli živit
6. Další mládě u gibbonů. Samice ukázala malého lara!
7. Zoo Olomouc se dnes rozloučila s 36letou samicí hrošíka liberijského Blankou
8. Z Francie přijela vzácná samice daňka, v přírodě žije posledních zhruba 600–700 jedinců
9. Mobily pro gorily – vybralo se celkem 286 telefonů
10. Samec zebra dnes odjel do Zoo Plzeň
11. Ve stínu, Jan Kirner
12. Hvězdná obloha je hotová!
13. Sexování krokodýlů – kliteropenis je už minulostí
14. Porody oryxů
15. Na světě jich žije posledních 81 a zoo má jednu z nich!
16. Umazlen k smrti
17. Nenápadný houbař klokánek krysí
18. Páření levhartů
19. Otevření Safari Austrálie a Arktida
20. Samička zoborožce odjela k moři
21. Velikonoce v zoo
22. Klokan parma... a pak, že neexistuje
23. Tamaríni přivedli do nového bydlení první mláďata. Po měsíci života se jim daří výborně
24. Kosmani zakrslí přivedli na svět mláďata
25. Předsetlová konference čarodějnic
26. Zoo Olomouc má mládě hrabáče!!!
27. 6 mláďat u v přírodě vyhynulých jelenů. Zoo Olomouc má 2. největší stádo v Evropě
28. Zoo Olomouc má za sebou vikend s nejvyšší návštěvností
29. 3 mláďata u velbloudů
30. První fotografie malého mravenečníka
31. Kaloni si pochutnali na prvomájových větvičkách
32. 3. mládě u velbloudů
33. Vypouštění oryxů
34. Český rozhlas Olomouc slaví stovku i v Zoo Olomouc
35. Druhý největší pták planety má poprvé mláďata

36. Vyhubení mořských ryb a živočichů hrozí mnohem dříve
37. Nová terária
38. Ibisové jsou opět venku!
39. Víkend dětí v pohádkovém lese
Zoo Olomouc
40. Pamětní „bankovky“ jsou hitem.
Zoo Olomouc má další motivy
41. Příběh se šťastným koncem
– nandu pampový
42. V přírodě jich je posledních 4 000.
Zoo Olomouc patří mezi největší chovatele světa
43. Víkend dětí v pohádkovém lese
Zoo Olomouc přilákal na 800 dětí
44. V přírodě žije posledních zhruba 600–700 jedinců. V Zoo Olomouc se narodilo mládě!
45. Brazilská velvyslankyně přivezla mravenečnickovi brazilské jméno
46. Druhé mládě vari černobílých v ČR!
47. Zoo Olomouc povede celosvětovou plemennou knihu. Tamní stádo vzácných jelenů je druhé největší na světě
48. Jak chutná léto
49. Stříhání lam
50. Zoo Olomouc má jako jediná zoo v ČR kojoty
51. Sobi mají 4 mláďata a sprchují se
52. Zoo Olomouc rozmnožila své rodinné stříbro
53. Čápa černého rozmnožilo 6 zoo v Evropě, letos i olomoucká. Další ptáci se nenechali zahanbit
54. Dvojčata u lemurů běločelých
55. Lemuři kata mají potomka
56. Největší savec Evropy má mláďata
57. U binturongů vítáme mládě
58. Kolonok
59. Parkovací systém v zoo
60. Zoo Olomouc odchovala hrabáče!!!
61. Kukang Tour v Zoo Olomouc
62. Zoo Olomouc odchovala hrabáče jako jediná v ČR!!!
63. Už píchají další
64. Do Zoo Olomouc se vrátili gepardi
65. Prvoodchov banánovce obecného!
66. Zoo Olomouc má další velblouda
67. Rodina hrabáčů je už zase pohromadě
68. Krátkouchá kořata jsou samci
69. Terénní zooložka spatřila jednoho z posledních 400 žijících tygrů na světě
70. Za elektrospotřebiči dětská vstupenka zdarma a Den pro zoologické zahrady
71. První mládě vousáka v Olomouci!
72. Malý hrabáč je samice
73. Lemuři se loučí s létem
74. Ceny Olomouckého kraje
– Zoo Olomouc děkuje veřejnosti
75. Nejmenší opice světa porodila dvojčata
76. Strašidelná zoo přinese Večer duchů i Zoo světel
77. Na Večer duchů přišlo přes 6 000 lidí, pompézně tak zahájil Strašidelnou zoo
78. Basketbalový klub navštívil olomouckou zoo
79. Dýňobraní u zvířat
80. Zoo Olomouc zve na obří model zeměkoule, anděly a komentovaná setkání u zvířat
81. Strašidelný týden v zoo přivítal 14 000 strašidel
82. Neobyčejní urzoni
83. Stanovisko Unie českých a slovenských zoologických zahrad ke kauze nelegálního chovu bílého tygra Karlem Vémolou
84. Zoo pod sněhovou peřinou
85. Stanovisko UCSZOO k odstranění drápů u zabaveného, nelegálně chovaného bílého tygra
86. Zoo Olomouc v premiéře na Dobropunci. Obstála na výbornou!
87. Jedno a půl mláděte křiklouna
– čaje obojkové
88. Vánoce v Zoo Olomouc
89. Santova letka naše soby nezlákala, byř přibydou další. Samec pátil 10 samic!
90. Vánoční stromečky chutnaly
91. Jak prožila zvířata ze zoo Vánoce
92. Ohňostroj se zvířatům nelíbí

*Zpracovala:
Iveta Gronská*

VZDĚLÁVÁNÍ V ZOO OLOMOUC

ZOOOLOMOUC

Podobně jako každý rok jsme zrealizovali pro velké množství školních skupin několik desítek výukových programů. Jejich nabídku je možné využít po celý rok bez ohledu na počasí.

Od loňského podzimu jsme do naší nabídky začlenili dvojici nových výukových programů – „Zvířecí jedličci“ pro mateřské školy a žáky 1. tříd ZŠ a „Zajímavá potrava našich svěřenců“, jež je určena pro žáky I. a II. stupně základních škol, střední a vysoké školy. Postupnými krůčky si k nim školy začaly nacházet cestu a v roce 2023 jich proběhlo již 15. Programová nabídka zůstala jinak beze změny. Školská zařízení využívala možnost čerpání finančních prostředků k uhrazení našich programů z projektu Šablony vyhlašovaného MŠMT, jinak ale preferují spíše hotovostní platbu.

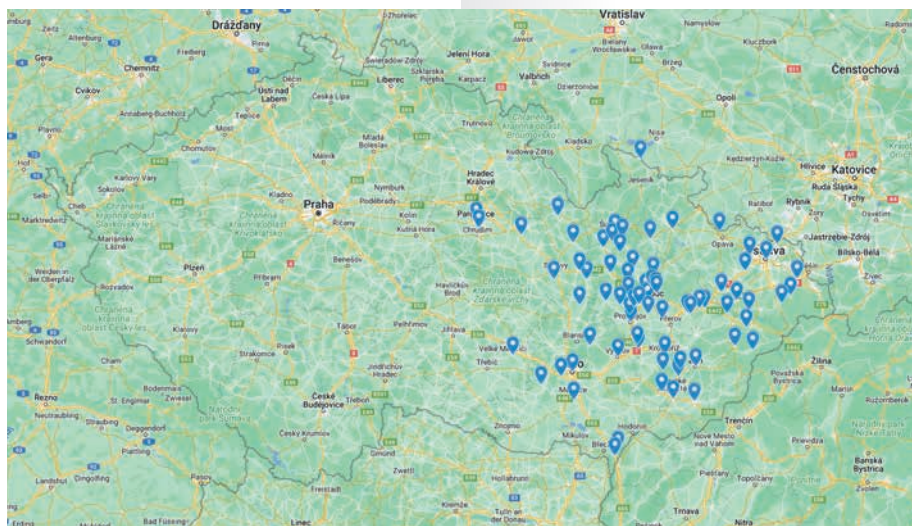
V letošním roce se zájem ze strany škol a školských zařízení projevil již od začátku ledna. V termínu od ledna do konce června jsme tak

zrealizovali celkem 113 programů s průvodcem. V celkovém součtu jich za letošní rok proběhlo 127. Naše programová nabídka upoutala 116 škol a školských zařízení s 4 272 žáky (započteny jsou i ty, co nakonec nakoupily pouze sešity nebo vstup bez průvodce). Proдали jsme 508 pracovních sešitů. Nejvíce školních skupin k nám dorazilo z Olomouckého, Moravskoslezského, Jihomoravského, Zlínského, Pardubického kraje a Vysočiny.

Kromě školních skupin jsme zajišťovali program i pro několik dalších organizací či firem, připravili jsme besedu pro seniory z Centra Dominika v Kodorách, vzdělávací program pro Klíč – centrum sociálních služeb, přednášku o plazech pro děti z lesní mateřské školy Bažinka a komentovanou prohlídku pro pracovníky ČEZ DISTRIBUCE. Zúčastnili jsme se Krajské konference EVVO, která proběhla v centru ekologických aktivit Sluňákov.

Uskutečnilo se také několik osvětových akcí pro veřejnost. Za zmínku stojí Vítání ptačího zpěvu, Mezinárodní den biodiverzity, Kukang Tour, Mezinárodní noc pro netopýry či Den pro zoologické zahrady, do kterého se nám zapojují také další spřátelené organizace. Cílem všech

Mapa škol a školských zařízení, které využily programovou nabídku v roce 2023

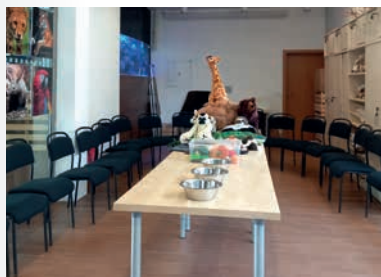

Komentovaná prohlídka pro pracovníky ČEZ
/Tour with guided tour ČEZ workers/

těchto akcí je snaha popularizovat ochranu přírody nebo vědeckou činnost s ní související. O letních prázdninách jsme uspořádali již pátý ročník příměstských táborů. Opravdu nás těší projevený zájem, o němž svědčí i fakt, že šestice vypsaných turnusů se zaplnila téměř okamžitě po spuštění přihlášek. Jednotlivé turnusy probíhaly v těchto termínech: 10.-14. 7., 17.-21. 7., 24.-28. 7., 31. 7. - 4. 8., 7.-11. 8., 14.-18. 8. a zúčastnilo se jich celkem 195 dětí. Každoročně také spolupracujeme na příměstském táboře DDM Olomouc, který se konal v termínu 28. 8. - 1. 9. Kromě něj zajišťovala kolegyně RNDr. Libuše Veselá také program pro další dětské skupiny - příměstský tábor JK Flamingo, turistický tábor DDM Olomouc, badatelský tábor ZŠ Bruntál a badatelský a chovatelský tábor ZŠ Břidličná. Díky finančním prostředkům Ministerstva životního prostředí jsme se mohli pustit do nového vzdělávacího projektu. Jednou z jeho částí byla prezentace ozvučených modelů vybraných druhů žab vyskytujících se na území České republiky a v areálu Zoo Olomouc. Vytvořená miniepozice nově doplňuje stávající panel o plazech České republiky, který je umístěn v terarijní expozici Pavilonu žiraf. Další částí projektu bylo vytvoření badatelských souprav. Ve spolupráci s různými institucemi, jako jsou univerzity či například Česká společnost pro ochranu netopýrů nebo Česká společnost ornitologická a mnohé další organizace, se věnujeme monitoringu a inventarizaci druhů vyskytujících se v areálu zoo. Tyto aktivity vyžadují mnohdy zvýšené nároky na vybavení, které je využitelné jednak

Dotyková zoo je u dětí oblíbená
/The "Touching zoo" is very popular/

Příprava programu „Zvířecí jedlíci“
/Preparing programme "Animal gourmand"/

Krajská konference EVVO
/Environmental Education Conference/

Děti z chovatelského kempu
/Children from breeding camp/

Instalace vitríny s modely našich žab
/Installation show-case with models of local frogs/

při samotné činnosti, ale zároveň i při osvětě a vzdělávání, ať už se jedná o edukační programy, akce pro veřejnost či příměstské tábory. Badatelské soupravy složené z dalekohledů, binokulárních lup, klasických zvětšovacích lup, určovacích klíčů a literatury, odchytných sítěk a krabiček na bezobratlé najdou výrazné uplatnění v dalším rozvoji naší činnosti a umožní zájemcům z řad veřejnosti důvěrné seznámení s přírodními ději odehrávajícími se v jejich bezprostřední blízkosti.

*Zpracoval:
Mgr. Pavel Javůrek*

SPOLUPRÁCE S DOMEM DĚTÍ A MLÁDEŽE OLOMOUČ

V roce 2023 jsme pokračovali ve spolupráci s Domem dětí a mládeže v Olomouci, která trvá už několik desítek let. Každý týden ve čtvrtek se schází v zoologické zahradě Zooklub pod vedením RNDr. Evy Havlíkové a Mgr. Hany Matysové. Ve školním roce 2022/2023 tento kroužek navštěvovalo 25 dětí, na podzim 2023 to bylo 22 dětí. Expedice Zooklub – tak znělo letošní hlavní téma a znamenalo to, že jsme hovořili o různých oblastech na zeměkouli, o zajímavých zvířatech, která zde žijí, a pokud taková zvířata máme v zoo, snažili jsme se děti s nimi seznámit. V průběhu roku se uskutečnily dva výlety Zooklubu, a to 6. 5. výlet do Zoo Brno a 19. 10. výlet do Zoo Ostrava. Na poslední schůzku ve školním roce 2022/2023 jsme pozvali i rodiče nebo prarodiče, se kterými jsme ve velmi

přátelské atmosféře společně opékali špekáčky. Z podzimních akcí bychom chtěli zavzpomínat na vyřezávání dýní, kterými jsme přispěli ke strašidelné výzdobě areálu před Večerem duchů, dále přípravu jedlých ozdob na stroměčky pro ptactvo a nakonec zdobení těchto stromků, které proběhlo v předvánoční náladě opět za účasti rodinných příslušníků v sobotu 16. 12.

Ve spolupráci s DDM jsme připravili v areálu zoo jarní a podzimní stezku. Jarní stezka byla připravena v týdnu od 27. 2. do 3. 3. a návštěvníci se při jejím absolvování dozvěděli spoustu informací o klokanech. Podzimní stezka proběhla u příležitosti Světového dne zvířat 7. 10. V tu dobu mohli návštěvníci v Pavilonu Kalahari vidět odchované mládě hrabáče a na jeho počest byli hrabáci tématem této podzimní stezky. Pracovníci DDM tradičně připravují Den země, který probíhá v zoo vždy v sobotu nejbližší termínu tohoto svátku. Po několik let však bylo na konci dubna velmi nepříznivé počasí, a proto jen málo návštěvníků využilo atraktivního programu, který pracovníci DDM, členové Zooklubu

Děti ze Zooklubu v zoo
/Children from Zooklub in zoo/

Zooklubu pomáhal vyřezávat dýně
/Zooklub helped with pumpkins carving/

a spousta přátel velmi pěkně připravili a zajistili. Proto jsme se rozhodli přesunout tento program na Mezinárodní den biodiverzity, který probíhá v zoo v mnohem výhodnějším termínu, a to 20. 5. Tématem této akce nazvané Hop a skok do přírody bylo putování naší přírodou, jehož průvodcem byl zajíc Hop.

Každým rokem patří poslední prázdninový týden příměstskému táboru, kterého se účastní asi 30 dětí. Tábor probíhal opět pod vedením RNDr. Evy Havlické a Mgr. Hany Matysové za vydatné pomoci a asistence instruktorů, vysloužilých členů Zooklubu Davida a Ondry. O tábor je vždy obrovský zájem a příležitost dáváme i dětem, které nenavštěvují Zooklub. Naši cílovou skupinou jsou především malé děti, které chceme obohatit nejen odborně, ale především na ně chceme pozitivně působit, aby jim příroda a zvířata nebyly lhostejné, aby je měly rády a chránily je.

Zpracovaly:

*RNDr. Libuše Veselá, RNDr. Eva Havlická
a Mgr. Hana Matysová*

SPOLUPRÁCE SE ZŠ BŘIDLIČNÁ

Zoologická zahrada Olomouc je otevřena spolupráci se všemi školami, ale je pravdou, že některé školy spolupracují více než ty ostatní. Nadstandardní vztahy máme se ZŠ Břidličná.

Na této škole pracuje přírodovědný a chovatelský kroužek, který nás v dubnu navštívil. Tématem návštěvy byla exkurze do zázemí zoo a seznámení se s životem a chovem některých druhů zvířat. Podobně zaměřený byl i školní výlet 7. třídy v červnu.

Každým rokem na jaře se na této škole koná krajské kolo soutěže Zlatý list, kterého se zúčastňujeme jako lektoři na stanovišti Obojživelníci a plazi. V roce 2023 se tato akce uskutečnila 5. května. O prázdninách 15. července navštívily Eliška Veselá a Libuše Veselá Letní badatelskou školu v krásném prostředí tábora ve Václavově, řeč byla o savcích v naší přírodě. Následně 27. července navštívily naši zoo děti z Chovatelského kempu. Zde se jim věnovali Pavel Javůrek

a chovatelé Mirek Vaverka, Tomáš Podhorka, Eliška Veselá a Libuše Veselá. Děti se seznámily s chovem zvířat, která je možno mít i doma, navštívily akvaristickou expozici, poznaly spoustu terarijních živočichů, ale probrali jsme i chov činčil, králíků, drůbeže, lam nebo koz. Děti se zúčastnily také celostátního kola soutěže Mladých chovatelů, které proběhlo na začátku srpna v Olomouci a ve kterém 10 ze 14 soutěžících z Břidličné bylo na stupních vítězů. Velmi dobré výsledky měly i v soutěži mladých zoologů na téma Evropské šelmy, kterou pořádala ostravská zoo. K motivaci dětí pro chovatelství a k jejich zájmu o přírodu jsme snad přispěli i my, ale hlavní podíl na vzdělávání v biologii a na činnosti kroužků má paní učitelka Květa Děrdová. Taková práce je velmi důležitá, protože žáci se při ní naučí vnímat přírodu a zvláště zvířata nikoliv jen přes monitory počítačů a mobilů, ale jako živé tvory a podle toho se k nim i chovat.

Zpracovala:

RNDr. Libuše Veselá

Krajské kolo soutěže Zlatý list v Břidličné
/Environmental competition in Břidličná/

Děti ze soutěže Mladých chovatelů
/Children from Young breeders competition/

PŘÍMĚSTSKÉ TÁBORY

Letní příměstské tábory jsou často pro rodiče jednou z alternativ, jak svému dítěti poskytnout smysluplnou náplň prázdnin. Přece jen dovolená rodičů často nepokryje celé prázdniny, a proto je zapotřebí dětem zajistit kvalitní program. A mají-li v úmyslu dopřát dítěti týden na příměstském táboře v zoo, musí plánovat hodně dopředu! Přihlašování na letní tábory v zoo začíná již 1. 3. od 9:00 na našich webových stránkách a během pár minut bývá zpravidla všech 6 turnusů plně obsazeno. Zájem o seznámení s chodem zahrady a touha utužit v dítěti vztah k přírodě formou zážitkových a vzdělávacích aktivit je totiž obrovská!

V olomoucké zoo pořádáme příměstské tábory pro děti ve věku 7–12 let. Stanovená je také podmínka, že každé dítě se může přihlásit za celé prázdniny pouze jednou, aby si tábor mohlo užít co nejvíce milovníků zvířat. Snažíme se také, aby počet dětí na každém turnuse nepřekročil 30. V tomto roce jsme nabídli turnusy v termínech: 10.–14. 7., 17.–21. 7., 24.–28. 7., 31. 7. – 4. 8., 7.–11. 8., 14.–18. 8. Zúčastnilo se celkem 195 dětí. Podmínky tábora zůstaly nezměněné: Děti nastupovaly na tábor buď v 8:00 na hlavním vlakovém nádraží v Olomouci, nebo v 8:30 před vstupem do zoo. Rodiče si je vyzvedávali v 16:00 v areálu zoo. Každý den probíhal podle harmonogramu:

8:00–8:45 příjezd do zoo

9:00 dopolední blok programu

12:00 oběd

13:00–15:50 odpolední blok programu
(hry, soutěže)

15:30–16:00 odjezd ze zoo

Cena tábora byla letos také velmi přívětivá – 3 000 Kč a zahrnovala nejen celodenní program v areálu zoo, pedagogický dozor, ale i stravu a pitný režim. Děti si pochutnaly na rajské s těstovinami a masovými kuličkami, krutím plátku s bramborovou kaší, šunkové pizze s kukuřicí, lívancích s vanilkovou omáčkou a čokoládovým topingem a smaženém sýru s hranolkami, samozřejmě každý den nechyběla ani polévka, dopolední a odpolední svačinka a pitný režim.

Tento rok byl tábor zaměřen na superhrdiny, ze kterých se sestavovala ZOOHLÍDKA.

Děti v průběhu tábora získávaly za plnění úkolů tyto zvířecí hrdiny:

Medvěd baribal – extrémní síla a houževnatost
Krokodýl čelnatý – superstisk a schopnost vydržet pod vodou

Medojed kapský – superinteligence a vztek
Gibon zlatolící – enormní obratnost a silný hlas
Agama límcová – schopnost splynout s okolím, vystrašit pomocí kožního límce a rychlý úprk

V pondělí se děti seznámily s bezpečnostními pokyny i mezi sebou navzájem, dostaly zookšiltovky, aby se v areálu poznaly a rozdělily se do týmů.

Na úvod byla puštěna první nahrávka: „Zoo se ocitá v bezprostředním ohrožení a hrozí jí zánik. Spásou však může být hrstka zvířecích hrdinů, která jí může pomoci. Tato nesouradná sebranka však ještě nikdy nepůsobila dohromady a každý z nich je motivován vlastními zájmy a potřebami. Jedinou šancí, jak je spojit, jsou děti, které by z nich mohly vytvořit tým, jenž se postará o záchranu zoo. Zoo je ohrožena vpády agresivních lišek, které již ukořistily několik zvířecích obyvatel zoo.“

Je zvykem, že pondělní dopoledne se tráví procházkou po zoo, nováčci se seznámí s areálem, tím se sníží šance, že v zoo zabloudí. Zastaví se tedy v Pavilonu netopýrů, u medvědů a vlků, projdou celou vrstevnicovou cestou až ke klokanům a psounům, které nakrmí a před obědem ještě navštíví žirafy – těm každý účastník podá šfavnatou listnatou větev. Při zastavení u Ptačího altánu si zároveň jednotlivé skupinky našly svého „padlého hrdinu“ – průvodce ze zvířecí říše, po kterém svůj tým pojmenovaly a vymyslely, jaká superschopnost je mu vlastní. Najít si mohly: hrabáče kapského, pásovce kulovitého, nebo kaloné rodriguezského.

Odpoledním úkolem bylo vytvoření vlajek a pokřiků, což celý tým ještě více stmelilo. Body bylo možné získat i za „poznávačku“ přírodnin, obrázků zvířat a přiřazování potraviny ke konkrétnímu zvířeti.

Tábory v zoo jsou velmi oblíbené
/Suburban camps are very popular/

Úterý se neslo v duchu hesla: „Začátky bývají složité.“ Po ranní protahovací rozcvičce se začalo pátrat po dalším hrdinovi. Naše kroky vedly k plameňákům růžovým, mezi kterými se skrýval i nejstarší obyvatel zoo. Ten si jistě bude vědět rady! Ale jak ho získat na svou stranu? Ukázat mu, že také umíme stát na jedné noze? Nakonec stačilo sesbírat potravu, která se nacházela mezi pavilony opic a žiraf – blešivce, velké ryby, saláty, kuřata, rajčata, Tatranky, larvy vodního hmyzu a rybiho potěru (samozřejmě ve formě zalaminovaných tisků) a správně určit, na čem by si plameňák pochutnal. Plameňáky jsme představili a zjistili, že i když jsou to velmi zajímaví tvorové, nejsou našimi superhrdinami, ale dovedou nás dál:

„Děkuji, mí milí malí přátelé, svou snahou a zájmem sehnat mi mou oblíbenou potravu jste si získali moji důvěru. Já vám za to na oplátku sdělím, za kým byste se mohli vydat. Toto zvíře oplývá velkou silou, která však není soustředěna v jeho končetinách, nýbrž v jeho čelistech, má také úctyhodnou schopnost

vydržet dlouho ponořený pod vodou. Myslím, že sídlí aktuálně někde u Pavilonu šelem.“

Další cesta tedy vedla k Pavilonu šelem, který jsme si prošli a zjistili, že naším superhrdinou nebude nikdo jiný než krokodýl čelnatý:

„Nevím, co vám ten starý šarlatán plameňák nabulíkoval, já žádné schopnosti nemám, a i kdybych měl, rozhodně se nebudu zahazovat s tím, abych zachraňoval tuhle zpropadenou zoo či její obyvatele. Já se na rozdíl od nich ubránit dokážu. Ale přeci jen byste mě

Děti se seznámily s velbloudy
/Children met camels/

Závěrečnou stezku děti zvládlý
/Final part of camp programme/

Příměstský tábor DDM
/The suburban camp of the youth club/

možná mohli nějak přesvědčit. Zkuste mi dokázat, že zvládnete to co já, a já pak možná váš návrh zvážím.“

Po obědě nás čekala prohlídka zázemí akvárií a pohybové hry k získání krokodýlího superhrdiny spojené se silovými úkoly a vodou.

Středa byla spojená s mottem: „Praví hrdinové se za hrdiny sami nepovažují a myslí na druhé.“

Navštívili jsme terária v Pavilonu žiraf, terária ve východu a seznámili jsme se s želvami os-truhatými. Z blízka jsme si prohlédli agamu vousatou, různé druhy hadů i bezobratlých. Nahrávka nás opět vrátila do našeho příběhu: „Sledujeme nevidanou věc, zrovna ve chvíli, kdy přicházíme do pavilonu, slyšíme podivný křik... A jsme svědky situace, kdy agama zrovna stahuje svůj výrazný kožní límeč, kterým vystrašila nepřítel. Ani nedutáme a pomyslíme si, že tohle je přesně to zvíře, které potřebujeme!“

Promluva agamy:

„Nejsem tím, za koho mě považujete, žiju si skromně uvnitř tohoto terária, kde mám vše,

co potřebuji k životu... Já nemám žádné hrdinské rysy a bránit slabší je přece samozřejmost. Mě neřešte a pomozte raději mým sousedům – štirům, rozutekly se jim děti a hrozí jim nebezpečí.“

Úkol byl tedy jasný – pomocí čínských hůlek posbírat rozuteklé plastové štíry. Ale pozor, jsou jedovatí! Jakýkoliv kontakt se štírem tedy znamenal vyřazení.

A co agama límcová na to? „Vaše chrabrost na mě udělala opravdu dojem. Víte co? Je konec života v ústraní, pomůžu vám se záchranou zoo.“

Dopoledne jsme navštívili i Jihoamerický pavilon a představili si jeho obyvatele.

Poobědový čas děti strávily v lanovém centru Lanáček v areálu zoo, kde se i zchladily točnou zmrzlinou. Po návratu všechna družstva obdržela superhrdinu gibona zlatolícího na důkaz své obratlosti.

Ve čtvrtek jsme zjistili, že nám „chybí vůdce“.

Naše cesta vedla do Pavilonu opic, kde jsme si představili i tři druhy gibonů. Zde čekal další úkol: „Abychom se dostali k dalšímu hrdinovi, budeme muset využít vašich nabytých schopností. Svou obratnost jste již projevili, ale teď si ji otestujeme v praxi. Ovšem na konci tohoto snažení nás asi čeká ještě další nelehký úkol, který prověří vaše vědomosti.“ Připravena byla překážková dráha a další pohybové aktivity, po jejichž splnění bylo zapotřebí vyluštit křížovku. Její tajenka zněla: V KALAHARI SE UKRÝVÁ MEDOJED. Další kroky tedy vedly do Pavilonu Kalahari, kde jsme si představili jeho obyvatele, nakrmili surikaty a seznámili se s ježkem bělobřichým. A co pravil medojed? „Tak ten prokletý opičák si zase pustil hubu na špacír. Již dávno je tomu, co jsem mu říkal, že jsem zvolil cestu klidu, míru a osvícení. Copak si nepamatuje, jaké běsy mě postihly vždy, když šlo do tuhého a na pozoru se pak musel mít úplně každý... Byl jsem nebezpečný sám sobě, a hlavně svému okolí. A vy teď chcete, abych se k tomu všemu vrátím?? Jste naivní blázni... To vášně chcete čelit mému prokletí? Nuže dobrá, ale já vás varoval. Pokud zodpovíte správně těchto 6 náročných hádanek, jsem ochotný s vámi projednat mé připojení k té

vaší partičce.“ Před obědem nás ještě čekala návštěva u velbloudů a až po něm se řešily záladné hádanky. Odpoledne patřilo i výtvarným aktivitám – tvoření zvířecích masek na obličej. Poslední den jsme si položili otázku: „*Budeme tým?*“ Pátek začal projížďkou v safari vláčku, který nás provedl všemi částmi safari. Po projížďce jsme si poslechli následující: „*Na své projížďce areálem jsem si všiml zvláštní věci. Medvěd nebyl ve svém výběhu, místo něj jsem zahlédl jen zrzavé mizející chvosty lišek. Asi se tam něco událo...*“ Superhrdinové neváhali a vydali se zachránit posledního člena týmu – medvěda. Po cestě jako správní giboni přešli po lanové látce, jako silní krokodýli vylovili pomocí udice všechny ryby, uhádli medojedovu tajnou zprávu a získali klíč. Naučili se využívat agamí límeč, aby získali střelivo a poté vysvobodili odemčením zámku medvěda baribala. Promluva medvěda: „*Moc vám, draží přátelé, děkuji za vysvobození, ale ještě zdaleka nemáme vyhráno, pojďte se s těmi prohnanými liškami vypořádat a vyhnat je z naší milované zoo.*“ Tím to však neskončilo, lišky chtěly mít poslední slovo: „*Jsme lstivé a hbité, nás se jen tak jednoduše nezbavíte! Vy si opravdu myslíte, že ten váš tým břídilů nás dokáže zastavit? Však si nás zkuste chytit!*“ Střelivo superhrdinové měli, i praky dostali do rukou, stačilo jen sestřelit lišky a radovat se z vyhraného souboje. Závěrem stačilo vyslechnout poslední povídání: „*Tým hrdinů pod vedením šikovných průvodců z řad dětí zootáboru zachránil zoo před hrozící zkázou. Liščí pohroma byla zažehnána a tím byl nastolen mír a harmonie v celé zoologické zahradě.*“ Odpoledne po obědě už stačilo jen celý týden vyhodnotit, předat odměny a užít si poslední chvíle v zahradě. V tomto roce nám počasí ne vždy přálo, proto byly na deštivé dny připraveny přírodovědné dokumenty, které jsme promítali v horní zasedací místnosti v budově vstupu do zoo. I v dalším roce plánujeme otevřít 6 turnusů letních táborů a opět připravit zajímavý program.

Zpracovala:
Lucie Skřípská

ZÁŽITKOVÉ PROGRAMY

Zážitkové programy jsou v posledních letech velmi vyhledávanou aktivitou v rámci nabízených služeb zoo. Pravdou je, že na rozdíl od materiálních statků vám zážitek již nikdo nikdy nevezme a dobrá nálada z příjemně stráveného času člověka dobije na mnoho dalších dní plných pracovní šedi. Zřejmě i proto jsou tyto typy programů velmi vyhledávaným dárkem k narozeninám, svátkům, sňatkům nebo prostě jen tak pro radost... Naše nabídka se ustálila na dvou nabízených programech, z nichž jeden má přiblížit práci ošetřovatele a druhý, určený primárně pro rodiny s dětmi, má představit zoologickou zahradu jako instituci, kde je ochrana přírody na prvním místě.

DOPOLEDNE OŠETŘOVATELEM

Tento program letos oslavil 14 let od svého založení a je rok od roku populárnější. Bylo by velmi jednoduché říci, že takový typ programu do renomovaných zoologických zahrad nepatří, že by primárně mohlo jít o hlazení a mazlení zvířat, ale o to rozhodně nejde! Právě naopak. Jde o ideální chvíli seznámit účastníky s fungováním zoo, s palčivými tématy, které ošetřovatel v zoo každý den řeší a hlavně se každý účastník dozví, jak těžká je práce ošetřovatele, která nezná svátky, víkendy a která je nejen fyzicky, ale i psychicky velmi náročná. Důležitou součástí tohoto programu je i samotná komunikace s potenciálními účastníky, kdy se musí

Dopoledne ošetřovatelem v Safari Afrika
/The morning spent as zookeeper in Afrika Safari/

zdůrazňovat, že v programu skutečně primárně nejde o kontakt se zvířetem, ale i přesto stojí za to se jej zúčastnit a nahlédnout do zákulisí zahrady. Stačí vyplnit objednávkový formulář, na účet zoo poslat podle instrukcí, které dorazí do e-mailu, částku 3 500 Kč, pokud s sebou budete brát doprovod, nebo 3 000 Kč, chcete-li si poukaz užít sami, a čekat, až se platba s objednávkou zkompletují a do e-mailu dorazí dárkový poukaz. Na zadní straně poukazu naleznete další důležité instrukce:

„Ošetřovatelem na jedno dopoledne se může stát každý, kdo dovršil věk alespoň 15 let. Pro osoby mladší 18 let však požadujeme doprovod osoby starší 18 let a písemný souhlas obou rodičů. Před realizací programu je nejméně 4 týdny dopředu nutné domluvit termín a chovatelské úseky, na kterých program proběhne, a to na e-mailové adrese marketing@zoo-olomouc.cz. Telefonické objednávky nejsou možné! Program realizujeme v pracovních dnech dopoledne od 9:00 (trvání programu – 2 hodiny).

Obdarovaný volí vždy kombinaci dvou chovatelských úseků – jeden ze skupiny A, druhý ze skupiny B. Případně je možná i volba dvojice ze skupiny B.

Skupina A

- *Žirafy*
- *Jihoamerický pavilon (mravenečníci, lenochodi, kotulí)*
- *Safari Afrika, zebry a pakoně*
- *Kalahari (medojedi, hrabáči, surikaty)*
- *Opice (lemuři)*
- *Opice (makaci a ostatní primáti)*
- *Vlci a medvědi (probíhá pouze duben až červen, září až listopad)*
- *Pandy červené a dikobrazi (probíhá pouze v období říjen–březen)*

Skupina B

- *Sobi a pižmoni*
- *Terária (program probíhá vždy od 8:00)*
- *Akvária*
- *Safari Euroasie (vhodné pouze pro fyzicky zdatné jedince)*
- *Klokani, psouni, velbloudi*
- *Papoušci a jiní ptáci*

- *Pavilon netopýrů a kozorožci (program probíhá vždy od 8:00)*
- *Ptačí voliéry (jeřábi, hadilovi, ibisi, vodní ptactvo a další)*

Platnost poukazu je po dohodě možno ve vyjimečných případech prodloužit o 3 měsíce za cenu 500 Kč. Po ukončení můžete samozřejmě v zoo zůstat jako běžní návštěvníci až do zavírací doby.“

Poté už nezbyvá než si zarezervovat termín a těšit se na návštěvu olomoucké zoo. Při samotném programu vás ošetřovatel seznámí s prací u zvířat, fungováním zoo a hlavně se zajímavostmi týkajícími se chovaných živočichů. V letošním roce proběhlo 120 programů, kterých se zúčastnilo 222 osob. Prodáno bylo 149 poukazů v celkové hodnotě 509 500 Kč, což je o 17 kusů a 60 500 Kč více než v předcházejícím roce.

ZOO ZADNÍMI VRÁTKY

Tento program je určen pro až pětičlennou skupinu bez věkového omezení a má umožnit nahlédnout veřejnosti nejen do zázemí zoo, ale zejména poznat fungování a smysl zoologických zahrad. Je skvělou alternativou pro rodinné výlety i pro skutečné „zoonadšence“. Za cenu 2 500 Kč mohou zájemci strávit hodinu s průvodcem a dozvědět se mnoho zajímavého ze zvířecího světa, a poté zůstat v zahradě jako běžní návštěvníci. Program probíhá v pracovních dnech v čase od 8:00 do 14:00. Třetí rok fungování tohoto programu byl opět úspěšnější než rok předcházející. Zážitek si letos užily malé děti i dospělí nejrozmanitějšího věku. Proběhlo 31 programů, kterých se účastnilo 133 osob. Vydáno bylo 40 poukazů v celkové hodnotě 87 500 Kč, tedy o 10 kusů a 27 500 Kč více než loni, což nás velmi těší a doufáme, že zájem o tento typ programu bude nadále stoupat.

*Zpracovala:
Lucie Skřípská*

NÁVŠTĚVNICKÝ SERVIS A SUVENÝRY

Stejně jako předchozí byl i rok 2023 poznamenán probíhající realizací stavebních projektů v některých částech zahrady. Oproti roku 2022 mohli návštěvníci, kromě poněkud obtěžujících výkopů a vsudypřítomných stavebních strojů, pozorovat už i kýžený efekt a zlepšování celkového vzhledu zahrady. Zrekonstruovaný rybníček a jeho blízké okolí zatím sice nemá (s výjimkou Jožina z Bažin) žádné stálé obyvatele ze zvířecí říše, ale spolu s novým povrchem cest, oplocením, obrubníky a veřejným osvětlením s chystaným kamerovým systémem představuje novou tvář zahrady.

Rozhodně nejdiskutovanějším se ovšem stal nový parkovací systém na celém Svatém Kopečku, který byl vybudován na základě projektu financovaného Magistrátem města Olomouce. Byla zpoplatněna i některá dosud bezplatná parkovací stání podél Radíkovské ulice a restaurace U Macků. Parkoviště na Ovocáče, u Fojtství a u zoo byla osazena závorovým systémem a vše doplněno a propojeno informačními a navigačními cedulemi. Pro návštěvníky spíše nepopulární opatření

Parkoviště u Fojtství se závorovým systémem
/Parking Fojtství with barrier system/

Pokladny vyzdobené na Večer duchů
/Ghost evening decoration on cashiers/

bylo z časových důvodů poněkud nešťastně spuštěno do zkušebního provozu právě na začátku letních prázdnin. Systém byl tudíž hned od počátku vystaven nejvyšší možné testovací zátěži, což působilo nemalé problémy jak návštěvníkům, tak zaměstnancům a brigádníkům snažícím se zajistit provoz parkovišť. Všem se omlouváme za vzniklé komplikace a děkujeme za pochopení a pevné nervy, které to občasně u obou stran vyžadovalo. Věříme, že všechny provozní „mouchy“ se nám do začátku sezony 2024 podaří vychytat a systém bude konečně fungovat ke spokojenosti všech.

PRODEJ PROPAGAČNÍCH A DÁRKOVÝCH PŘEDMĚTŮ

Vzhledem k tomu, že v roce 2022 se dobře osvědčil prodej nových pamětních bankovek v automatu u dětského hřiště, byl na jaře u sobů zprovozněn automat druhý. Sortiment nabízených bankovek se tak rozšířil na celkem 4 druhy (panda, levhart, tygr a lev), které budou v příštích letech postupně obměňovány dalšími motivy. Tyto automaty byly upraveny i pro zimní provoz, takže návštěvníci a sběratelé si mohou tento suvenýr zakoupit celoročně.

Prodejna suvenýrů na Večer duchů
/Souvenir shop on Ghost evening/

Pracovnice návštěvníckého servisu na Večer duchů
/Worker of visitor servis on Ghost evening/

Bankovka Zoo Olomouc
/Zoo Olomouc banknote/

OTEVŘENO DENNĚ PO CELÝ ROK

OTEVÍRACÍ DOBA POKLADEN

leden – únor	9.00 – 16.00
březen	9.00 – 17.00
duben – srpen	9.00 – 18.00
září	9.00 – 17.00
říjen – prosinec	9.00 – 16.00

Zoo je nutně uzavřeno do 2 hodin po uzavření parků.

ZOOLOGICKÁ ZAHRADA OLOMOUC
Dřevěnický dv.
779 00 Olomouc – Švabý Skopce
tel.: +420 585 333 500
info@zoo-olomouc.cz

ZOO-OLOMOUC.CZ

000
ZOOOLOMOUC

MAPA

Nová mapa zoo
/New zoo map/

V prodejně suvenýrů na pokladních přibýly v průběhu roku např. nové plecháčky, kšiltovky s motivem safari vláčku, sportovní rychleschnoucí ručníky se 3 zvířecími motivy a dvě nové hry – pro ty nejmenší „Mláďata a rodiče v Zoo Olomouc“ a pro větší děti společenská hra – „Dvojice“. Od podzimu byl a stále ještě je k dostání stolní i nástěnný kalendář s našimi zvířaty a samozřejmě v nabídce naleznete i všechny další možné suvenýry od plyšáků přes trička, až po pohlednice, magnetky atd. Nových nápadů je stále spousta, takže uvidíme, co přinese rok 2024.

Zpracovala:
Mgr. Ivana Mrtvá

KALENDÁŘ AKCÍ V ROCE 2023

1. 1. VEČERNÍ VÁNOČNÍ PROHLÍDKY

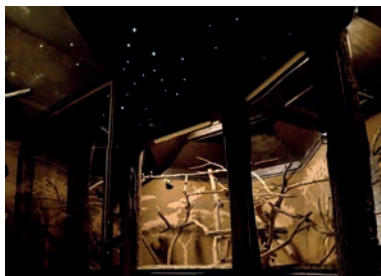
První akcí každého roku je dvojice komentovaných prohlídek s průvodcem, který seznamuje novoroční návštěvníky se zajímavostmi ze života v zoo. Této možnosti na Nový rok 2023 využilo celkem 83 účastníků.

2. 1. - 12. 2. ZOOINVENTURA

Jak už bývá zvykem, v každém podniku se musí vést inventura všech svěřených věcí, nejinak je tomu v zoo a tato důkladná evidence se nevyhýbá ani chovaným zvířatům. Všichni zájemci, kteří se chtěli vžít do role sčítacích komisařů, měli možnost se zapojit a pokusit se konkrétní druhy chované v naší zoo spočítat. Ti nejpřesnější za to obdrželi i pěkné ceny. Soutěž probíhala do 12. 2. 2023. Zoonventory se zúčastnilo 118 sčítacích komisařů.

21. 2. HVĚZDNÁ OBLOHA

Obnova Pavilonu netopýrů přispěla ke vzniku hvězdné oblohy. Pavilon se tak ještě více přiblížil volné přírodě a tomu, co by v ní kaloni mohli vidět. Konkrétně noční oblohu pozorovanou z jižní polokoule, o níž se postaral tým odborníků z Pevnosti poznání, interaktivního

Hvězdná obloha v Pavilonu netopýrů
/Starry sky in Bat pavilion/

muzea vědy provozovaného Univerzitou Palackého v Olomouci. Jelikož se obloha během noci pomalu otáčí a mění se i v průběhu roku, zvolila se taková její část, která je pro návštěvníky zoo atraktivní. Ti tak mohou pozorovat i souhvězdí známá z naší oblohy jako je například Orion, Velká medvědice či Štír.

22. 2. VE STÍNU

Dvojice dokumentaristů Marek Pešl a Jakub Plánka si pro svůj další díl z minisérie video-dokumentů *Ve stínu*, který mapuje zajímavé osobnosti Olomouckého regionu, vybrali MVDr. Jana Kirnera, kurátora úseku ptáků a plazů v Zoo Olomouc a mimo jiné dobrovolníka organizace Veterináři bez hranic. Natáčelo se přímo v areálu zoo. Tímto děkujeme tvůrcům za jejich pohled na zahradu, výtvarnou tvorbu, výpovědní hodnotu i záběry samotné zahrady. Vznikl netradiční medailonek, který jako celek působí velmi osobitě, přirozeně a jistě má s přispěním Jana Kirnera co říct.

13.-19. 3. VÍTÁNÍ JARA V ZOO

Jarní stezka s názvem „Hop sem, hop tam – seznamte se s klokany“ v režii DDM Olomouc představila život těchto zajímavých vačnatců. Do zoo zavítalo během celého týdne 7 482 návštěvníků.

17. 3. VALNÁ HROMADA

Pro zaměstnance Zoo Olomouc byla uspořádána tradiční Valná hromada v pivovaru TVARG. Úvodním slovem ji zahájil ředitel zoo Dr. Ing. Radomír Habáň a zároveň představil projektové záměry pro nadcházející roky.

Valná hromada v pivovaru Tvarg
/General meeting in Tvarg brewery/

26. 3. ZASEDÁNÍ ÚSTŘEDNÍ ODBORNÉ KOMISE ČESKÉHO SVAZU CHOVATELŮ

V Zoo Olomouc proběhlo zasedání ústřední odborné komise Českého svazu chovatelů.

31. 3. NÁVŠTĚVA SPONZORŮ SDRUŽENÍ ČESKÁ ZOO

Své adoptivní svěřence přijeli navštívit zástupci sdružení Česká zoo v čele s Jaroslavem Svobodou.

5. 4. OTEVŘENÍ SAFARI

Došlo k zahájení provozu posledních dvou etap SAFARI v olomoucké zoo, a to Safari Austrálie s klokany a Safari Arktida se soby. Celková trasa safari je dlouhá zhruba 2 km, rozkládá se na ploše 6 ha a vyžádala si investici 18 milionů korun. Návštěvníkům se naskytne možnost vidět více než 160 zvířecích jedinců ve 12 druzích.

Otevření posledních etap safari
/Opening of last Safari stages/

Návštěvníci se prostřednictvím olomouckého safari přiblížili zvířatům a zvířata přírodě, neboť se pohybují v rámci tzv. zoogeografických zón. Daný pomyslný kontinent je tedy obýván zvířaty, jež by se na něm pohybovala i ve volné přírodě. Sloučením původních výběhů získala i větší prostor. Taktéž se návštěvnicky zatraktivnila vrstevnicová spodní část zoo.

5. 4. VÝJEZDNÍ ZASEDÁNÍ RADY MĚSTA OLOMOUCE

Výjezdní zasedání Rady města Olomouce se tentokrát uskutečnilo na půdě Zoo Olomouc. Ředitel zoo představil koncepci a další směřování zahrady v letech 2023–2026, proběhla prohlídka zázemí, konkrétně hospodářské části.

Foto z výjezdního zasedání rady města
/Outgoing meeting of city Council/

8.-9. 4. VELIKONOČNÍ TRADICE A KOMENTOVANÁ KRMENÍ V AREÁLU

Již tradičně jsme za pomoci Historického spolku Kirri i našich zaměstnanců připravili o velikonočním víkendu soutěžní stanoviště, která návštěvníkům představila různé tradice. V sobotu navíc mohli navštívit stanoviště přádel s kolovraty. Kromě soutěžení si účastníci vyzkoušeli malování vajec nebo zhlédli premiérová komentovaná krmení. Areálem zoo prošlo o víkendu celkem 3 149 návštěvníků.

Velikonoční tradice
/Easter tradition/

22. 4. PŘEDSLETOVÁ KONFERENCE ČARODĚJNIC

Pěkné počasí a Předsetlová konference čarodějnic přilákaly v sobotu 22. 4. do zoo úctyhodných 5 765 návštěvníků, čímž se postaraly o nejvyšší denní návštěvnost od počátku roku. Malé i velké čaroděje po úspěšném proletění všemi stanovišti čekala v cíli odměna. U vstupu si zájemci mohli vyzkoušet středověké mučičí nástroje, k jejichž zapůjčení do domácího užívání se domáhala, nevíme proč, značná

Předsetlová konference čarodějnic
/Witch event/

část mužské populace. První stanoviště bylo věnováno rozpoznávání pohádkových čarodějnic a čarodějů, což bavilo i rodiče, kteří se vrátili do svých dětských let. Na druhém stanovišti se připravovaly lektvary. Správný lektvar musí obsahovat určité ingredience, a tak nebyla nouze o bylinky, potemníky, šváby a další havěť. Na posledním stanovišti se děti naučily zaklínadlo, do lektvaru doplnily muří nohy, babské ucho, dračí zuby, čertí rohy a těžko říct, v co své nejbližší nakonec proměnily. Akci doplnil fotokoutek s čarodějnicí a rekvizitami z její chýše.

1. 5. - 28. 9. KOMENTOVANÁ KRMENÍ

Komentovaná krmení přináší návštěvníkům zájmovosti ze světa zvířat. První z nich probíhají o velikonočním víkendu, v měsících květen, červen a září se konají jen o víkendech a svátcích, v červenci a srpnu každý den.

Komentované krmení pand
/Commented feeding of Red Pandas/

Setkání probíhala u těchto zvířat:

- 10:00 lemur kata
- 10:30 panda červená
- 11:00 surikata (KALAHARI)
- 11:30 klokan rudý, psoun prériový
- 12:00 velbloud jednohrbý
- 12:30 kočkovité šelmy
- 13:30 makak červenolící
- 14:00 vlk Hudsonův/medvěd baribal
vlk Hudsonův – PO, ST, PÁ
medvěd baribal – ÚT, ČT, SO, NE
- 14:30 plameňák růžový
- 15:00 žirafa Rothschildova

5. 5. ZLATÝ LIST BŘIDLIČNÁ

Zúčastnili jsme se krajského kola přírodovědné soutěže Zlatý list, kde jsme měli na starosti jedno ze soutěžních stanovišť.

Zlatý list Břidličná
/Environmental competition in Břidličná/

6. 5. VÍTÁNÍ PTAČÍHO ZPĚVU

Členové České ornitologické společnosti v našem ptačím altánu naproti euroasijskému safari představili metody vědecké práce

Foto z „Vítání ptačího zpěvu“
/Event with Czech Society for Ornithology/

spojené s terénním výzkumem ptáků. V rámci celodenního tematického programu jsme si předvedli ukázky odchytů i kroužkování ptáků, kontroly budek a poznávání maket ptačích druhů od paní Škráčkové z Bělkovic. Proběhly také dvě komentované prohlídky o volně žijících ptácích v zoo vedené ornitologem Jakubem Vránou. Do areálu zavítalo 1 401 návštěvníků.

10. 5. BÍLÝ SLON

Ve středu 10. 5. proběhlo ve Fulneku slavnostní vyhlášení výsledků odchovů za rok 2022. Za Zoo Olomouc se zúčastnili ředitel Dr. Ing. Radomír Habáň, RNDr. Libuše Veselá a Ing. Eliška Veselá.

13. 5. 100 LET ČESKÉHO ROZHLASU

Český rozhlas slaví 100 let od svého prvního vysílání. K této významné události si rovněž regionální stanice v Olomouci připravila několik akcí pro své posluchače. Jednu z nich i v areálu Zoo Olomouc. Po celý den ve společnosti moderátorky Dity Vojnarové probíhaly rozhlasové vstupy a od 15. hodiny přímý přenos vysílání ze stanice ČRo přímo za vstupem do zoologické zahrady. Povídat si přišli ředitel zoo Radomír Habáň, zooložka Libuše Veselá, zoolog Jan Kirner a tisková mluvčí Iveta Gronská. S Českým rozhlasem Olomouc nás pojí letitá spolupráce. Partnerství na tak dobrých a pevných základech si velmi vážíme a těší nás, že jsme se stali hostiteli takto významné akce.

100 let Českého rozhlasu
/100 years of Czech radio/

14. 5. DEN RODIN V ZOO OLOMOUC

Olomoucký kraj spolu s projektem Rodinné pasy uspořádal další ročník tradičního Dne rodin. Zábavný program na pódiu, komentovaná krmení, soutěže, hry, malování na obličeje, atrakce pro nejmenší a mnohé další přilákalo do zoo velké množství návštěvníků. Všechny děti s Rodinným pasem měly totiž v neděli vstup do zoo

Den rodin v zoo
/Family day in zoo/

ZDARMA. Rodiče mohli uplatnit na Rodinný pas 10% slevu. A všichni držitelé těchto pasů mohli také za zvýhodněnou cenu do Lanáčku. Do zoo dorazilo 2 691 návštěvníků.

20. 5. MEZINÁRODNÍ DEN BIODIVERZITY A SLAVNOSTNÍ OTEVŘENÍ NOVÉ TERARIJNÍ EXPOZICE

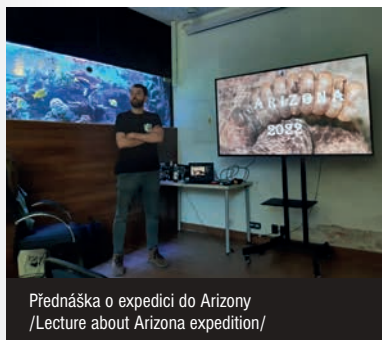
Zoo Olomouc slavnostně otevřela nová terária ve východu ze zoo. Ta byla věnována značkou vybavení pro teraristiku – Repti Planet. Pásku slavnostně přestříhl a expozici k užívání předal manažer této značky Petr Hammerschmid.

Mezinárodní den biodiverzity
/International Biodiversity day/

Slavnostní otevření terarijní expozice
/Grand opening of terrarium exposition/

Přednáška o expedici do Arizony
/Lecture about Arizona expedition/

V režii pracovníků Zoo Plzeň proběhla jako součást programu k otevření také přednáška o expedici do Arizony. Katedra ekologie Univerzity Palackého v Olomouci připravila vzdělávací program na dvou stanovištích, kde se návštěvníci mohli dozvědět vše o životě v půdě, entomologii či drobných obyvatelích vody. Krásný program o přírodě České republiky pak pro všechny věkové skupiny připravil také DDM Olomouc. Zúčastněným moc děkujeme!

1.6. - 31. 8. LETNÍ FOTOSOUTĚŽ O NEJHEZČÍ MLÁDĚ

Z celkem 20 vybraných fotografií bylo na základě veřejného hlasování na facebookové stránce Zoo Olomouc oceněno 5 fotografií s nejvíce hlasy. Ty byly odměněny věcnými cenami. Hlavní výhrou byl poukaz na zážitkový program „Zoo zadními vrátky“. V tomto veřejném hlasování se na prvním místě umístila fotografie s názvem Lemur kata od Petra Chovančíka s 169 hlasy. Pětici nejúspěšnějších fotografů gratulujeme!

Vítězná fotografie fotosoutěže
/The winning photography/

1. 6. BANKOVKY

Do Zoo Olomouc doputovaly sběratelské bankovky s novými motivy lva a tygra. Jejich nákup je navíc spojen s podporou ohrožených druhů zvířat. Pamětní listy „Naše Zoo“ v podobě bankovky vytištěné ve Státní tiskárně cenin s hlavním motivem evoluce, s propracovanou kresbou zvířat usazených do jejich biotopů, pochází z dílny designerské dvojice české akademické sochařky a medailérky

Nové bankovky zoo
/New Zoo Olomouc banknotes/

Majky Wichnerové a slovenského designéra Mateje Gábríše, autorem kompozicí je Michal Krejcar.

1. 6. ODCHYT NANDU PAMPOVÉHO

1. června v podvečerních hodinách došlo k úspěšnému odchytu nandu pampového. Tento běžec se po dobu několika dnů pohyboval v městské části Olomouc-Chomoutov. Vzhledem k tomu, že se nad jeho dalším osudem vznášel otazník, nabídla Zoologická zahrada Olomouc pomoc s jeho odchytém. Utrazit takového zvíře je až tím posledním řešením. Celá akce byla pojata jako nácvik odchytu zvířat, který zaměstnanci zoo úspěšně zvládli coby profesionální a zkušený tým.

Odchyt nandu pampového
/The capture of Greater Rhea/

3.-4. 6. VÍKEND DĚTÍ

V rámci Víkendu dětí se návštěvníci mohli těšit na celodenní program plný her, zábavy, soutěží i vědomostí. Na jednotlivých zastaveních

Foto z Víkendu dětí
/Children's weekend/

účastníky čekaly pohádkové bytosti, které potřebovaly jejich pomoc – vodník s odchylem ryb, princ se záchranou Růženky, Sněhurka a trpaslíci zase se skládáním rozbitých obrázků... Na každém zastavení byly připraveny také tematické fotokoutky. Areál o víkendů přivítal celkem 6 325 návštěvníků.

3.-4. 6. NÁRODNÍ ŽRALOČÍ TÝDEN

Jako každoročně i letos proběhla osvětová akce s názvem „Národní žraločí týden 2023“ pořádaná při příležitosti Světového dne moří a oceánů v naší zoo skupinou obránců divočiny „FOREST“. Ve svém stánku naproti vlčímu safari prezentovali nejrůznější informace a zajímavosti ze života těchto mořských predátorů.

9. 6. FESTIVAL FILHARMONIE

Festival filharmonie na Andrově stadionu, jehož partnerem byla i olomoucká zahrada, se při svém prvním ročníku těšil přijetí Olomoučanů a ovací. Vystoupila na něm Moravská filharmonie Olomouc v celé své síle a velikosti s předními českými umělci (Vojtěch Dyk, Eva Urbanová, Janek Ledecký), pod jedinečnou taktovkou Jana Kučery, ve výjimečných aranžích i se vzpomínkou na nenahraditelného Karla Gotta hlasem Bohuše Matuše. V roce nadcházejícím se k festivalu přidají oslavy Svátků města Olomouce. Do Olomouce zavítají Petr Janda, Richard Krajčo, Josef Vojtek s Inflagranti, Renata Drössler, Jiří Pavlica a Hradišfan, Aneta Langerová, Fleret a další. Někteří z nich i do zoo.

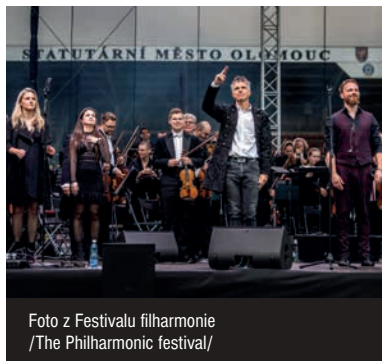

Foto z Festivalu filharmonie
/The Philharmonic festival/

9. 6. CENY OLOMOUCKÉHO KRAJE

Olomoucká zoologická zahrada, coby nejnavštěvovanější turistický cíl olomouckého kraje, byla letos poprvé vybrána do užší nominace uchazečů o Ceny Olomouckého kraje za přínos v oblasti cestovního ruchu za rok 2023. V kategorii „Novinka v cestovním ruchu“ se umístila na druhém místě s projektem Safari Austrálie a Arktida. Slavnostního předávání cen v Domu u parku se zúčastnil ředitel zoologické zahrady Dr. Ing. Radomír Habáň, který Olomoučanům za podporu zahrady poděkoval.

12. 6. VELVYSLANKYNĚ BRAZÍLIE

Velvyslankyně Brazílské federativní republiky Sonia Regina Guimaraes Gomes při své návštěvě Olomouce zavítala i do Zoo Olomouc. Projevila zájem o zvířata, která z její rodné země pocházejí. Navštívila tak klenot Brazílie, jeden z jejich národních symbolů, lvíčky zlaté a vypravila se i za mládětem mravenčnicka stromového, kterému přivezla jméno „Fubá“. Což v portugalské znamená kukuřičná mouka, jejíž barva připomíná barvu srsti mravenčnicka. Ředitel zoo Dr. Ing. Radomír Habáň s paní velvyslankyní hovořil na téma osvěty, ochrany tropických deštných lesů a případné edukace místních obyvatel. Zoo pak projela safari vláčkem, který ji provedl doslova celým světem, neboť cesta se ubírala areálem safari, včetně nově zpřístupněných etap Austrálie a Arktidy.

Velvyslankyně Brazílské federativní republiky
/The ambassador of Federative Republic of Brazil/

16. 6. TEAMBUILDING PRO ZAMĚŠTNANCE ZOO

Pro naše zaměstnance jsme přichystali teambuildingovou akci v kempu IN-LIFE v Litovli. Kromě plavby na raftech bylo pro zaměstnance připraveno také bohaté občerstvení, které na ně čekalo po úspěšném doplutí po řece Moravě zpět do kempu.

Účastníci teambuildingu
/Teambuilding participants/

Teambuilding v kempu IN-LIFE v Litovli
/Teambuilding in IN-LIFE camp in Litovel /

24. 6. ZASEDÁNÍ ÚSTŘEDNÍ ODBORNÉ KOMISE ČESKÉHO SVAZU CHOVATELŮ

V Zoo Olomouc proběhlo zasedání ústřední odborné komise Českého svazu chovatelů.

Komise Českého svazu chovatelů
/Committee of Czech breeders union/

10. 7. - 18. 8. PŘÍMĚŠTSKÉ TÁBORY ZOO OLOMOUC

Pátého ročníku příměstských táborů se zúčastnilo celkem 195 dětí. Jako každoročně proběhlo šest turnusů v těchto termínech: 10.-14. 7., 17.-21. 7., 24.-28. 7., 31. 7. - 4. 8., 7.-11. 8., 14.-18. 8.

22.-23. 7. KUKANG TOUR

V sobotu a neděli 22.-23. 7. jsme spolu s organizací The Kukang Rescue Program prožili Kukang Tour. Víkend plný výborné kávy, ochutnávek indonéské kuchyně, her či filmu dokumentujícího činnost této ochránářské skupiny ozvláštnil návštěvníkům jejich víkendovou návštěvu zoo. Součástí akce bylo také setkání a následná beseda s tvůrci dokumentu. Za celý víkend mělo možnost přijít na tuto akci 6 674 návštěvníků.

Foto z akce Kukang Tour
/The Kukang Tour event/

Program:

10:00 – 18:00

Kukang stánek (hry pro děti, tvořivá dílna a mnoho dalšího)

14:00 – 15:00

Předpremiéra dokumentu ze Sumatry

– NOVÝ ČASOSBĚRNÝ DOKUMENT MAPUJÍCÍ PRÁCI KUKANG TÝMU V OCHRANĚ OUTLOŇŮ

15:00 – 16:00

Beseda s tvůrci dokumentu

5. 8. DEN BEZ PALMOVÉHO OLEJE

Tato akce byla bohužel z důvodu nepříznivého počasí zrušena.

5. 8. VYHLÁŠENÍ VÝSLEDKŮ CELOSTÁTNÍHO KOLA SOUŤEŽE MLADÝCH CHOVATELŮ

Proběhlo vyhlášení výsledků celostátního kola soutěže mladých chovatelů, pro které jsme uspořádali komentovanou prohlídku.

19. 8. DEN ZVÍŘECÍCH REKORDŮ

Na šesti stanovištích umístěných v centrální části areálu jsme s návštěvníky zkoumali, zkoušeli a ověřovali rekordy a „superschopnosti“ zvířecí říše. Děti i dospělí měli možnost absolvovat řadu her a dozvěděli se spoustu zajímavých informací, za jejichž správné vyřešení dostalo asi 40 účastníků drobnou odměnu v podobě publikace „Za přírodou v Zoo Olomouc“. Největším tahákem byla ukázka nejrůznějších druhů potravy a krmiv, jenž předkládáme našim svěřencům, a dotyková zoo. Šikovní si odnesli domů vlastnoručně vyrobená papírová zvířátka. Akci podpořila VZP. Sobotní den přilákal celkem 2 194 návštěvníků.

Den zvířecích rekordů
/The Day of Animal Records/

25. 8. MEZINÁRODNÍ NOC PRO NETOPÝRŮ

Poslední srpnový pátek patří tradičně netopýrům a jejich mezinárodní noci. Návštěvníci měli možnost se seznámit se životem netopýrů, s možnostmi jejich ochrany i vědeckým výzkumem, dozvěděli se také, jak jim mohou sami pomoci. Odstartovali jsme v 17 h krátkým kvízem pro děti na rozehřátí, za jehož splnění účastníci obdrželi publikaci „Za přírodou v Zoo Olomouc“. Následně převzal slovo RNDr. Jiří Šafář se svou odbornou přednáškou, kterou zakončil ukázkou živých netopýrů. V další části pak hravou formou představil jejich zvyky.

Mezinárodní noc pro netopýry
/The International Bat Night/

Vyzkoušeli jsme si rovněž, jak se odchyťávají, měří a váží. Při společné procházce večerní zoologickou zahradou jsme se potkali s námi chovanými letouny či hrabáči kapskými v Pavilonu Kalahari. Podvečerní program zaujal 30 účastníků.

28. 8. - 1. 9. PŘÍMĚSTSKÝ TÁBOR DDM OLOMOUC

Poslední prázdninový týden patřil již tradičně dětem z příměstského tábora DDM Olomouc.

28. 8. SETKÁNÍ KOORDINÁTORŮ OSVĚTOVÝCH PROJEKTŮ K REGULACÍM POPULACÍ

V Zoo Olomouc proběhla koordinační schůzka k managementu populací. Schůzku organizoval doc. RNDr. Jan Pluháček, Ph.D., účastnili se jí pracovníci zoologických zahrad z UCSZOO, Safari Parku Dvůr Králové, zástupci AOPK ČR, MŽP ČR a vedoucí jednotlivých pracovních skupin. Setkání bylo věnované řešení problematiky regulace zoopopulací a s tím spojené představení jednotlivých rozpracovaných projektů.

Schůzka věnovaná managementu populací
/Meeting about population management/

2. 9. DEN PRO ZOOLOGICKÉ ZAHRADY

V sobotu 2. září se uskutečnil 5. ročník Dne pro zoologické zahrady. Záštitu nad touto akcí mají různé projekty a organizace, které se zaměřují na ochranu ohrožených druhů zvířat na celém světě i v ČR. Návštěvníci zoo se tak mohli dozvědět nové informace, čerpat inspiraci či nakoupit krásné věci, a tím podpořit činnost těchto organizací. Sobotní den navštívilo areál zoo celkem 2 576 návštěvníků.

Účastnily se tyto organizace:

- Derbianus Conservation
- The Kukang Rescue Program
- Veterináři bez hranic
- Česká společnost pro ochranu netopýrů
- Česká společnost ornitologická
- ALKA Wildlife, o. p. s.
- Katedra ekologie a životního prostředí UPOL

2. 9. S VYSLOUŽILCI ZDARMA DO ZOO

Na tradiční akci pořádanou společností ELEKTROWIN mohli návštěvníci přinést staré elektrospotřebiče a vyměnit je za dětskou vstupenku, tuto možnost využilo celkem 9 návštěvníků.

5. 9. LICENČNÍ KONTROLA

Uskutečnila se licenční kontrola.

7. 9. BRANNÝ ZÁVOD PRO SENIORY

Ve čtvrtek 7. září proběhl na Svatém Kopečku v areálu zoo a jeho blízkém okolí 10. ročník akce pro seniory pořádaný Městskou policií Olomouc pod záštitou primátora statutárního města Olomouce Mgr. Miroslava Žbánka, MPA. Pro šestnáct tříčlenných družstev byla připravena trasa v délce 3,3 kilometrů, na které účastníci plnili různé úkoly.

8. 9. POSEZONNÍ SETKÁNÍ ZAMĚSTNANCŮ

Další, tentokrát posezonní, setkání zaměstnanců proběhlo ve služebním dvoře zoo, jednalo se o neformální akci spojenou se zábavným odpolednem doplněným o „hospodský kvíz“. Občerstvení zajistilo gastro Zoo Olomouc.

28. 9. - 31. 10. MĚSÍC ROZHLEDEN

10 kvízových otázek na 10 mezipatrach po cestě na vrchol čekalo na návštěvníky od 28. září (Den věží a rozhleden ČR) po celý Měsíc věží a rozhleden ČR. Cesta nahoru obhacená o zajímavé otázky uběhla jako nic a na

vyhlídkové plošině si každý mohl zkontrolovat správné odpovědi. Zároveň tam čekala superotázka, kterou zodpověděla celá řada zájemců. Ovšem odměnění mohli být pouze tři.

Nový návštěvní řád vyhlídkové věže
/The new visit order of lookout tower/

3. 10. O PUTOVNÍ POHÁR PRIMÁTORA MĚSTA OLOMOUCE

V úterý 3. října proběhl na Svatém Kopečku v areálu zoo a jeho blízkém okolí již 22. ročník branného závodu pro žáky základních škol „O putovní pohár primátora města Olomouce“. Pro šestnáct pětičlenných družstev byla připravena trasa o délce 3,3 kilometru, na které účastníci plnili různé úkoly.

5.-8. 10. FLORA HORTIKOMPLEX

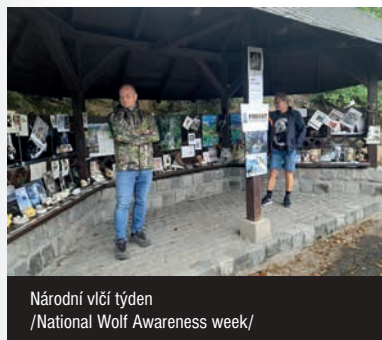
Naše hospodářská zvířata se zúčastnila podzimní etapy zahradnické výstavy Flora Hortikomplex.

7.-8. 10. SVĚTOVÝ DEN ZVÍŘAT

Podzimní vědomostní stezka o velbloudech opět v režii DDM Olomouc poskytla malým i velkým návštěvníkům zoo zábavnou formou spoustu zajímavých informací o těchto zvířatech.

7.-8. 10. NÁRODNÍ VLČÍ TÝDEN

Osvětová kampaň skupiny FOREST k Národnímu vlčímu týdnu (National Wolf Awareness Week) pořádanému ve Spojených státech amerických a doplněná bohatou vlčí expozicí v altánku naproti výběhu vlků Hudsonových přiblížila všem zájemcům život těchto zvířat a důležitost jejich ochrany.

Národní vlčí týden
/National Wolf Awareness week/

11. 10. EXOTA OLOMOUC

Připravili jsme propagační stánek Zoo Olomouc na výstavě exotického ptactva Exota Olomouc.

Naše prezentace na výstavě Exota
/Our presentation on Exota exhibition/

14. 10. ZÁJEZD PRACOVNÍKŮ ZOO OLOMOUC DO ZOO LODŽ

Pro naše zaměstnance a jejich rodiny jsme uspořádali zájezd do zoologické zahrady v Lodži. Zde jsme měli jedinečnou možnost zhlédnout nový komplex expozic nazvaný Orienterium, který byl zaměřený na asijskou faunu. Všech 50 účastníků si výlet náležitě užilo.

Účastníci zájezdu do Zoo Lodž
/Trip to Zoo Lodz/

25. 10. BASKETBALISTÉ V ZOO

Doslova celé hvězdné mužstvo BK Redstone Olomoucko včetně realizačního týmu zavítalo do zoologické zahrady. V rámci její prohlídky si hráči vybírali zvíře, kterému se do budoucna stanou adoptivními rodiči. Projevená podpora zvířatům a zoo však není jednorázová. Již na jaře se hráči vrátí a posílí zahradnický úsek tím, že přiloží ruku k dílu v rámci údržby areálu. Zahradu by si přáli navštěvovat kvartálně a po každé ji spojit s prospěšnou činností.

Basketbalisté na návštěvě v zoo
/Basketball players visited zoo/

21.-29. 10. VEČER DUCHŮ, ZOO SVĚTEL A STRAŠIDELNÝ TÝDEN V ZOO

Dušičkovou atmosférou zoo vzalo za vděk 14 027 strašidel z řad široké veřejnosti. Byť bylo po celý Strašidelný týden co k vidění, pozornost se soustředila na Večer duchů a Zoo světél. Večer duchů letos navštívilo 6 260 osob, na Zoo světél dorazilo v roce 2023 celkem 3 104 návštěvníků. Ačkoliv jedním ze zásadních ukazatelů návštěvnosti zůstává počasí, každý rok se zahrada pro své příznivce snaží v rámci tohoto neobyčejného

Večer duchů je u návštěvníků oblíbený
/Ghosts' Evening is popular/

Vyhlašování nejlepší masky
/Declaration of the best mask/

Ohňová show na Večeru duchů
/Fire show on Ghosts' Evening/

Model planety Země
/Earth model/

Taneční vystoupení na Zoo světél
/Dance performance on Zoo of Lights event/

týdne přinést novinky. Pro letošek je připravila v podobě ohňové show, instalací pohřebiště neobezřetných ošetřovatelů, lázní kostlivců a výzdoby vstupu, podzemních „žebříňákových dekorací“, nasvícených modelů zvířat, komentovaných setkání před pavilony nebo velkého nafukovacího modelu planety Země. Už nyní plánujeme Strašidelný týden na nadcházející rok a věříme, že své návštěvníky opět nezklameme. Tímto jim děkujeme, že do zoo zavítali, přišli za zvířaty i neživými bytostmi, které nám jako každoročně opanovaly zahradu. Zároveň oceňujeme i jejich výrobu nápaditých kostýmů.

9. 12. DOBROPUNČ

Spolek „Dobré místo pro život“ během vánočních trhů pořádá tradiční Dobropunč. Při něm se prodává na olomouckém náměstí provoněný punč a výtěžek z prodeje putuje na dobročinné účely. Letos poprvé jej nabízel i zaměstnanec Zoo Olomouc, aby tak podpořil Dětský domov Šance, který existuje od roku 1957. Prodej punče probíhal od 10:00 do 22:00 s pomocí našich 8 zaměstnanců. Během roku zvířata v zoo podporuje široká veřejnost svou návštěvou. I z těchto důvodů jsme si přáli tuto pomoc vrátit. Přichozí lidé u stánku byli navšost srdeční, vystáli si mnohdy i frontu, vytvořili krásnou atmosféru a přispěli k výbornému výtěžku. Těšíme se na příští rok a všem děkujeme.

Dobropunč pro Dětský domov Šance
/“Goodnesspunch” for children’s Home Chance/

9. 12. ZASEDÁNÍ ÚSTŘEDNÍ ODBORNÉ KOMISE ČESKÉHO SVAZU CHOVATELŮ

V Zoo Olomouc se uskutečnilo další zasedání Ústřední odborné komise Českého svazu chovatelů.

16. 12. VÁNOČNÍ STROM PRO ZVÍŘATA

Vánoční stromeček v zoo není pouhou ozdobou, připravené dobroty totiž slouží volně žijícím zvířatům jako potrava. Místo baněk jsou tak na něm jablíčka, lojové koule, šišky obalené v semínkách a jiné laskominy. Akci, jako již tradičně, zahájilo 50 dětí, jejich rodiče a pedagogové z Domu dětí a mládeže Olomouc, ke kterému se připojili i někteří návštěvníci, společně tak ozdobili několik stromů a keřů v okolí obchůzkové trasy.

Děti ze Zooklubu zdobí strom pro zvířata
/Zooclub members decorating tree for animals/

20. 12. TÉMA TÝDNE TV MORAVA

Na konci roku do naší zoo zavítal primátor Miroslav Žbánek a jako každoročně spolu s ředitelem zoo Radomírem Habáněm hodnotili uplynulé období. Jejich rokování probíhalo na téma úspěšných odchovů, stavebních počínů, plánů na příští rok. Setkání proběhlo v přátelském duchu a z jednání byla patrná podpora naší zoologické zahrady.

Primátor M. Žbánek na návštěvě zoo
/Mayor M. Žbánek at zoo visitation/

21. 12. DOBRÉ RÁNO S ČESKOU TELEVIZÍ

Představitelé olomoucké zoo – ředitel a tisková mluvčí velmi rádi přijali pozvání České televize do pořadu Dobré ráno, aby tak diváky seznámili nejen se životem zvířat v zimě, ale přiblížili i vánoční program, který si zoo pro své návštěvníky v čase adventním i po něm připravila. Je to již několikátá prezentace zahrady a my tímto děkujeme tvůrcům Dobrého rána nejen za přízeň, ale i za dobrá rána v ostravském studiu České televize.

24. 12. VÁNOČNÍ DÁREK PRO NÁVŠTĚVNÍKY

Dětské vstupné pro všechny dospěláky je dárek, který každoročně nadělujeme návštěvníkům a nebylo tomu jinak ani tentokrát. Mnoho lidí strávilo dopoledne Štědrého dne na čerstvém vzduchu při obhlídce vánočně pohádkového kabátu naší zahrady. Celkově branami zoo prošlo tento den 1 001 návštěvníků.

Nová světelná zvířata
/New luminous animals/

24. 12. 2023 – 2. 1. 2024 POHÁDKOVÁ ZOO

V areálu jsme pro návštěvníky připravili instalace, které se letos rozrostly o scény z dalších předních českých vánočních pohádek a několika vánočních aranží.

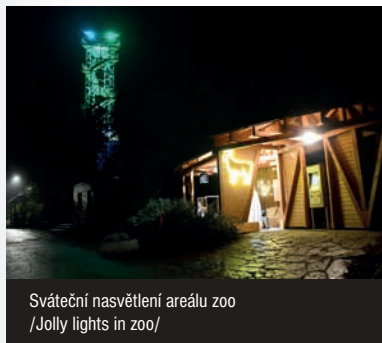
Z pohádky „Obušku, z pytle ven!“
/Stand "Baton, out of the bag!"/

31. 12. 2023 SILVESTR V ZOO

Ani na Silvestra nepřišlo všech 1 247 návštěvníků zkrátka a brány pokladen pro ně byly otevřené až do 14 h.

25.-30. 12. 2023 VEČERNÍ VÁNOČNÍ PROHLÍDKY

Večerní vánoční prohlídky spolu s vánoční výzdobou, zimními večery, teplým punčem, natěšenými návštěvníky a příjemnými průvodci jsou na konci roku nedílnou součástí

Sváteční nasvětlení areálu zoo
/Jolly lights in zoo/

každoroční tradice v naší zoo. Od 25. 12. do 30. 12. na prohlídky dorazilo 810 účastníků a areálem prošlo v tomto termínu 9 722 návštěvníků.

Zpracovali:

Mgr. Pavel Javůrek, Iveta Gronská

SPONZOŘI ZOO OLOMOUC

Adopce je možnost, jak podpořit vaše oblíbené zvíře. Může tak být milým dárkem či překvapením pro vaše blízké.

Adoptivním rodičem se může stát jednotlivec, firma nebo kolektiv (třída, kroužek, sdružení apod.). Adoptovat můžete kterékoliv ze 114 zvířat uvedených na seznamu na našich webových stránkách, a to již od 500 Kč za rok. Jak na to? Je to velmi jednoduché. Na našich webových stránkách vyplníte formulář k vámi vybranému zvířeti, které si přejete podpořit. Formulář je nutné vždy vyplnit, neboť v něm dáváte souhlas s uzavřením elektronické darovací smlouvy a souhlas s GDPR. Tento adoptivní vztah trvá jeden rok a poté automaticky zaniká. Stálí adoptivní rodiče vědí, že pro pokračování spolupráce je nutné opět vyplnit formulář v následujícím měsíci po ročním uplynutí původního termínu. Po spárování zasláného příspěvku na účet zoo a vyplněného formuláře vám odešleme podklady (adopční listinu, volné vstupy a potvrzení o přijetí finančního daru) na vaše e-mail.

Co adopci získáte:

Každý sponzor od nás jako poděkování za podporu obdrží adopční listinu a elektronický měsíčník ORYX s čerstvými informacemi o dění v Zoo Olomouc.

Dále jako bonus:

Fyzické osoby, sdružení, kroužky

- za každých 1 000 Kč 1 vstup zdarma
- od 5 000 Kč cedulka u výběhu zvířat a dárkový balíček Zoo Olomouc (obdržíte na konci roku)

Právníké osoby, živnostníci

- za každých 5 000 Kč 2 vstupy zdarma
- od 20 000 Kč cedulka u výběhu zvířat a dárkový balíček Zoo Olomouc (obdržíte na konci roku)

Školy a organizace zřizované MŠMT

- od 1 500 Kč za každých 100 Kč 1 vstup zdarma
- od 3 000 Kč cedulka u výběhu zvířat

Finanční dary významnou měrou pomáhají realizovat jeden z mnoha cílů zoologických zahrad a poskytují možnosti k jejímu dalšímu rozvoji. Velmi nás těší zájem našich adoptivních rodičů, kteří zvířatům zůstali věrni i v uplynulém roce. Zoologická zahrada získala od občanů, žáků základních škol, studentů středních škol, gymnázií a vysokých škol, sdružení, kroužků, podnikatelů a firem částku 2 014 433 Kč.

Naši návštěvníci a příznivci zoo podpořili chov a výživu ohrožených druhů zvířat následujícími částkami:

Adopce zvířat	2 014 433 Kč
Věcné dary	56 924 Kč
DMS	11 613 Kč
Mincotoč	272 482 Kč
Mám v péči	15 480 Kč

Děkujeme všem sponzorům a dobrovolníkům za podporu chovu zvířat v naší zoologické zahradě. Bez vaší pomoci bychom nemohli chovat takové množství druhů zvířat. Věříme, že nám zachováte přízeň i v následujících letech.

Dřeváci metal fans sázeli stromky
/Metal fans "Dřeváci" plant trees/

Pan Grames zoo daroval kamion sena
/Mr. Grames donated truck of hay/

PENĚŽITÉ DARY - FYZICKÉ OSOBY, SPOLKY, KOLEKTIVY, KROUŽKY

Andrássy Lucie, Nový Jičín
Bahníková Helena, Olomouc
Balášovi Hana a Zdeněk, Prostějov
Balvín David, Bučovice
Bardoňová Eva, Olomouc
Baštařová Aneta, Pízeň
Bednaříková Lea, Olomouc
Bencová Jitka, Krnov
Bendová Irena, Dlouhá Loučka
Bezděk Martin, Zábřeh na Moravě
Bigas Petr st., Náchod
Bigas Petr, Náchod
Bigasová Johana, Náchod
Bigasová Milena, Náchod
Bíla Matyáš, Praha
Bittnerová Viktorie, Nový Jičín
Bratrstvo buněčné pracky, Olomouc
Brázda Lukáš, Chrudim IV
Cigánek Pavel, Štěpánov
Císař Matěj, Šumperk
Čech Libor, Brno
Čermák Pavel, Liberec
Černá Marta, Olomouc
Černá Nina, Křelov
Čížková Romana, Přerov
Dittrichová Veronika, Postřelmov
Dluhoš Miroslav, Prostějov
Dostálková Pavla, Praha
Dostálková Věra, Olomouc
Drábek Jiří, Držovice
Drbalová Simona, Pustiměř
Drčková Darina, Kostelec na Hané
Drexlerová Jana, Olomouc
DŘEVÁCI METAL FANS, ČR

Dubravský Radek, Olomouc
Dvořák Marek, Olomouc
Eliáš Oliver, Beroun-Závodí
Ernest Jan, Litovel
Fajt Lálin, Zátor
Fantalová Miroslava, Olomouc
Feigerle Petr, Brno
Fikejz Milan, Morašice u Litomyšle
Gacho Dalibor, Mohelnice
Goldemundová Jaroslava, Prostějov
Haltmar Miroslav, Šternberk
Hanelová Zuzana, Samotišky
Haník Tomáš (Tour de Hodolany), Olomouc
Havlíček Petr, Mohelnice
Havlíčková Marie, Hvozď
HC Medojedi Chválkovice, Olomouc-
Chválkovice
Hejlová Lucie, Ostopovice
Hornová Libuše, Olomouc
Horný Martin, Litovel
Hošková Anna, Hanušovice
Hoyerová Klára, Praha 2
Hrnčířiková Pavla, Olomouc
Hudcová Hana, Olomouc
Huňová Lucie, Olomouc
Hýblová Romana, Olomouc
Chalánková Tereza, Prostějov
Chlupová Petra, Libina
Chmeliček Daniel, Ivančice
Chudobová Pavlína, Určice
Iliadisová Marta, Olomouc
Jančíková Barbora, Šternberk
Jančíková Zuzana, Šternberk
Janečková Simona, Brno
Janoušková Kateřina, Lanškroun – Vnitřní Město
Jansa Pavel, Olomouc
Janušová Lada, Olomouc
Jehličková Martina, Pardubice
Jelínková Alena, Hranice
Jonová Veronika, Chrástava
Jurášek Petr, Olomouc
Jurek Jan, Ostrava-Zábřeh
Kabilková Marta, Hněvotín
Káčhová Marie, Trutnov
Kalupová Ivona, Zlín
Kantorová Ivana, Milíkov
Karas Jirka, Olomouc 9

Kaukušovi Vladislav, Matěj a Antonín,
Charváty
Kavková Dagmar, Přerov 2
Kepková Aurélie, Olomouc
Kikalová Zoja, Moravská Třebová
Knotová Michaela, Praha
Kocián Pavel, Krnov
Kolektiv kanceláře Kooperativa pojišťovna, a. s.,
Přerov, Čechova
Komínek Miroslav, Přerov
Končický Ondřej, Prostějov
Konečná Veronika, Olomouc
Koniček Michal, Jedovnice
Kosíková Anna, Moravské Knínice
Koukalová Margita, Prostějov
Kozel Petr, Vrbátky
Králová Karolina, Krnov
Krátký Jaromír, Olomouc
Krátký Martin, Žichlínek
Kratochvilová Jana, Olomouc
Krejčí Helena, Olomouc
Krejčí Honza, Náklo
Krejčí Přemysl, Olomouc
Kropáčková Renáta, Praha-Stodůlky
Kroupa Radek, Pardubice
Kršková Markéta, Chrudim
Krúpová Anna, Valašské Meziříčí
Kubačková Marie, Přerov
Kubalčík Jan, Jesenec
Kubalčíková Kateřina, Olšany u Prostějova
Kučerová Šárka, Havířov
Kudělková Martina, Olomouc
Kudělková Romana, Olomouc
Kyselá Radka, Věrovany
Ledvina Matouš, Praha
Lindauerová Jana, Praha 5
Macourková Zdenka, Olomouc
Makoš Marián, Ondratice
Man Eva, Brno
Márová Martina, Česká Lípa
Maša Jan, Dolní Kounice
Matalová Eliška, Olomouc
Matějčková Veronika, Přerov
Matějová Barbora, Olomouc
Materová Karolína, Štramberk
Matušů Michaela, Víkyřovice
Mazáčová Miloslava, Bubovice

Meixner Jan, Rapotín
Menšíková Jitka, Přerov
Mífka Dušan, Olomouc
Mike a Vapeři CZ/SK, ČR
Miklíková Silvie, Olomouc 9
Minxová Kristina, Ostrava
Mítková Markéta, Bohumín
Mlejnková Martina, Dobromilice
Molnár Josef, Olomouc
Moravcová Michaela, Olomouc
Motúzová Ilona, Praha-Hostavice
Mudroch Tomáš, Olomouc – Nová Ulice
Mysliveček Milan, Zruč nad Sázavou
Neklanová Marta, Vrbátky
Nygrýnová Zdeňka, Olomouc
Oral Ivo, Olomouc-Řepčín
Pekárková Iva, Rybitví
Píková Kateřina, Daskabát
Piteráková Jitka, Olomouc
Plánička Lukáš, Janovice
Pleva Martin, Olomouc
Podgrabinská Eliška, Olomouc
Podgrabinský Petr, Olomouc
Podráská Kamila, Moravský Písek
Poláchová Vašátková Jana, Olomouc
Polanská Monika, Červená Voda
Pospíšil Josef, Drysice
Pracovnice chemie, SVÚ Olomouc
Prášil Jakub, Hlubočky
Pučoková Markéta, Olomouc
Pudlová Radmila, Šternberk
Punčochář Robert, Brno
Reková Renata, Prostějov
Ritterová Gabriela, Olomouc
Rubáčová Petra, Prostějov
Rusková Veronika, Olomouc
Rusz Izabela, Bystřice
Růžičková Jana, Olomouc
Rychová Miluše, Bruntál
Ryšánek Miroslav, Rousínov
Řezáčová Lenka, Krnov
Sedláček Jiří, Olomouc
Sedlářová Pavlína, Olomouc
Schubertová Veronika, Mladá Boleslav
Schwarzerová Veronika, Hanušovice
SKORPEN Přerov – potápěčský klub,
Přerov Předmostí

Skřebský Jan, Postřelmov
Skřipčík Jaroslav, Šumperk
Sládečková Hana, Olomouc
Slezáková Jana, Brno
Spolek FOREST, Přerov
Stanke Ladislav, Olomouc
Stejskalová Eva, Olomouc
Střalková Kamila, Příbor
Svitková Petra, Velký Týnec
Svobodová Tea, Držovice
Šafářová Aneta, Vyžlovka
Šafářová Pavelková Zuzana, Jílové u Prahy
Šandovi Jana a Miroslav, Rymařov
Šarapatková Romana, Olomouc
Šenbergerová Jana, Zlaté Hory v Jeseníkách
Šichová Markéta, Moravská Třebová
Škařupa Petr, Kelc
Škorňáková Dana, Ostrava
Škrachová Ivana, Olomouc
Špalek Radoslav, Horní Moštěnice
Šrámková Andrea, Olomouc 9
Šrubařová Adéla, Raškovice
Šuba Marián, Hranice
Šuster Miroslav, Vrbno pod Pradědem
Táborský Jan, Nový Jičín
TJ Sokol Nemilany, Olomouc
Tkadlec Petr, Šumperk
Tomášek Radim, Popůvky
Tomášková Hana, Tověř
Tomková Martina, Čelákovice
Trávníčková Anna, Konice
Tumová Monika, Svitavy
Turay Jan, Praha 10
Urbaczka Denis, Třebčín
Urbánková Tereza, Jihlava
Urc Radim, Mohelnice
Václavíková Eliška, Zádveřice-Raková
Vališ Marek, Hrušky
Válová Nela, Olomouc
Vařák Petr, Olomouc
Vavřík Alois, Myslejovice
Vavříčková Jitka, Myslejovice
Vavrečka Pavel, Praha
Vávrová Martina, Jinočany
Večeřa Tomáš Pavel, Přerov
Velkoborský Marek, Frenštát pod Radhoštěm
Vignati Marie, Přerov

Viktorová Lucie, Olomouc
Vičková Alexandra, Slavkov u Brna
Vobejdová Zuzana, Olomouc
Vocelková Hana, Plzeň
Vollmer Barbora (Family Vollmer), Olomouc
Vrbová Tereza, Olomouc
Vybíralová Dana, Hlušovice
Vymahači, Finanční úřad Olomouc
Vysloužilová Jitka, Hlubočky
Winterová Jana, Zábřeh
Zahradníčková Pavla, Olomouc
Zahradníková Hana, Šumperk
Zaměstnanci novorozenecké JIRP, Olomouc
Zaměstnanci ORL klinika FNOL
Zaměstnanci ÚSL a MP Olomouc
Zápalka Martin, Olomouc-Lošov
Zatloukal Jaromír, Přerov
Závorková Natálie, Frýdek-Místek
Zdražil Jiří, Olomouc
Zdražil Martin, Olomouc
Zdražil Michal, Olomouc
Zelenková Ivana, Nový Jičín
Zelenková Tereza, Telce
Zimmermannová Jarmila, Prostějov
Zíta Aleš, Praha 10 – Malešice
Zítová Lenka, Praha 10 – Malešice
Zitta Jan, Zvole
Zlatník Michaela, Ostrava

PENĚŽITÉ DARY – PRÁVNICKÉ OSOBY, ŽIVNOSTNÍCI

Dragonfly – Šichová Markéta, Moravská
Třebová
Gabrlík Lubomír, Prostějov
Hudcová Hana, Olomouc
Ivo Medek SIM, Břidličná
Květinářství Erika, Olomouc
Mammacentum Olomouc, s. r. o., Olomouc
MJM agro, a. s., Litovel
Ordinace Jánského, s. r. o., Olomouc
Pivovary CZ Group, a. s., Přerov-Město
Redigy, s. r. o., Olomouc
REISSWOLF likvidace dokumentů a dat, s. r. o.,
Kralupy nad Vltavou
SGB Czech Trafo, s. r. o., Olomouc
UNILEVER ČR, spol. s r. o., Praha

PENĚŽITÉ DARY – ŠKOLY A ZAŘÍZENÍ ZŘIZOVANÁ MINISTERSTVEM ŠKOLSTVÍ

Družina Spojenců 8, Olomouc
Družina ZŠ Pěňčín
Družina ZŠ pro sluchově postižené, Olomouc
Gymnázium J. Škody, Přerov
MŠ Bystrovany
MŠ Malá Morávka
MŠ Radova 5, Olomouc
MŠ Rožňavská 19, Olomouc
Obchodní akademie Prostějov
PřF UP v Olomouci, katedra geoinformatiky
Přírodovědný kroužek, Břidličná
Základní škola a mateřská škola Lukavice
ZŠ a MŠ Demlova, Olomouc
ZŠ a MŠ J. Schrottha, Lipová-lázně
ZŠ Boženy Němcové, Přerov
ZŠ Břidličná
ZŠ Dlouhá Loučka
ZŠ Felberova 2, Svitavy
ZŠ Jeseník
ZŠ Lanžhot
ZŠ Lukavice
ZŠ Prostějov ul. E. Valenty, Prostějov
ZŠ Rýmařov
ZŠ Senice na Hané
ZŠ Stupkova, Olomouc-Nemilany
ZŠ Šumperk

VĚCNÉ DARY:

Grames Vladimír, Luboměř
DAJANA PET, s. r. o., Bohuňovice

REKLAMA

Auto Kubiček, s. r. o., Šumperk
BIDFOOD Czech Republic, s. r. o., Kralupy
nad Vltavou
Javoříce, a. s., Ptení
Kofola, a. s., Krnov
Moravské divadlo Olomouc, p. o.
NEJLEPŠÍ ADRESA, a. s., Olomouc
Pivovary CZ Group, a. s., Přerov
Vodohospodářská společnost Olomouc, a. s.
Zvoska, s. r. o., Krnov

VÝZNAMNÍ PARTNEŘI:

Zpracovala:
Bc. Markéta Steinerová, Dis..

Návštěvnost zoo roku 2023 byla rekordní, stoupla oproti roku 2022 o 4 %. Stejně jako v předchozím roce se průběžně držela na čelních místech žebříčku od roku 2011, přičemž leden, květen, září a prosinec byly nejsilnější za posledních minimálně 13 let a jen srpen měl výsledek druhý nejhorší. Celkové tržby gastro úseku stouply oproti předchozímu roku o 22 % a dosáhly 23 904 047 Kč. Vzhledem k vývoji cen na trhu potravin jsme byli nuceni přistoupit před prázdninami k lehkému navýšení cen, ale pouze u části sortimentu. V průměru stouply naše prodejní ceny o 7 %. Náklady se došplhaly k částce 19 428 650 Kč, a to hlavně kvůli navýšení nákladů na mzdy a zboží. Zisk po zdanění činil 1 854 592 Kč.

Velmi rychle po obvyklém zahájení roku (inventury, uzavření a zhodnocení roku předchozího, úklid a drobné opravy včetně malování) jsme tentokrát museli zaměřit svou pozornost na nové stavby. Gril U Lvů byl od podzimu předchozího roku připraven na kolaudaci. Zbývalo zařídit předkolaudační souhlas KHS a následně samotnou kolaudaci, dodělat nabídkové tabule, objednat a nainstalovat pokladní systém. Zároveň jsme připravovali vše potřebné pro instalaci nového stánku U Medvěda. V polovině března nám dodavatel předal hotový stánek včetně dřevěného obkladu. Tým naší údržby instaloval střechu. Následovalo dodání a zprovoznění vybavení a vše zakončila opět naše údržba vydlážděním přístupových prostor.

Ruku v ruce s rozvojem gastro úseku jde řešení personální situace. S brigádníky jsme začali komunikovat už koncem ledna a směny dostávali od poloviny března, abychom na Velikonoce a zahájení provozu grilu U Lvů měli dostatek personálu. Nová pizzerie otevřela v červnu,

což si vyžádalo zajištění další skupiny lidí. V průběhu roku jsme jednali s více než 100 zájemci o brigádu, z nichž 77 podepsalo smlouvu a nastoupilo. Dvě z původních brigádnic jsme následně zaměstnali a jsou doposud součástí týmu. Kromě těchto dvou jsme od listopadu 2022 do prosince 2023 přijali 13 osob do pracovního poměru, většina ovšem z různých důvodů zase skončila. Konečný stav nových pracovníků k 31. 12. je 6.

Otevření dvou „renovovaných“ provozů (pizza U Medvěda, gril U Lvů) si vyžádalo také značné úsilí při výběru ideálních položek do jejich sortimentu včetně dodavatelů. Pro gril U Lvů byly předem dané Burgry jako kráva, ale přidali jsme dětský burger s nižší gramáží a jako doplňkový sortiment stánek nabízí Teplé psy, grilované klobásy a cigára. Stánek za sezónu prodal: Burgrů jako kráva – 100 g 3 100 ks, 200 g 2 100 ks, 60 g 1 800 ks; Teplejch psů 4 300 ks a po tisícovce klobás a cigár. Bylo jasné, že U Medvěda nebudeme pizzu dělat na místě, proto jsme otestovali hotové výrobky od několika firem. Volba nakonec padla na osvědčenou Pizzu Markýz z přerovské produkce. Stále nabízíme pizzu buď celou (průměr 32 cm), nebo půlku, a to v šesti různých příchuťích, z nichž jedna je Duo (kombinace ½ sýrová + ½ salámová). Bistru U Lemurů jsme nechali v sortimentu sýrovou a šunkovou Prima pizzu Markýz (průměr 27 cm). Zároveň jsme prostřednictvím výrobků Jídla Markýz upravili nabídku kavárny. Pizzaty z předchozí sezóny nahradily pirohy (šunka + sýr nebo zelí + uzené maso) a škvarkové pagáče. Kromě koblížků si lidé mohou pochutnat na frgálu. Vzhledem k obrovskému zdražení Algidy zůstaly v nabídce od této značky jen nové nanuky Magnum a zařadili jsme mražené tyčinky Bounty, Mars a Snikers od PRIMY. V restauraci Pod Věží je už nastálo smažený květák. Před prázdninami jsme z důvodu zhoršující se kvality přešli od chleba dodávaného pekařstvím M&M na selský chléb s kvasem od firmy La Lorraine dodávaný předpečený mražený, který podle odbytu dopékáme v konvektomatu na G2. Zákazníci tak k cigárům, klobásám a ke guláši

dostávají někdy i ještě teplý chléb. Před koncem roku jsme vyřadili farmářské brambory, jakožto druhý typ smažené přílohy, a nahradili je vařenými bramborami o velikosti 28–33 mm dodávanými ve vakuových sáčcích firmou Bidfood. Italské těstoviny ZINI jsme nahradili chlazenými špagetami De Angelis, ke kterým děláme boloňskou omáčku z krájených rajčat a vege masa od Garden Gourmetu. Testovacím prodejem prošly obložené chlebičky (šunkové, vajíčkové a s poličanem). V další sezóně je zařadíme do nabídky kavárny.

Vysoké tržby a tím pádem velký nápor na naše pracovníky v měsících dubnu, květnu, červnu a červenci vystřídal lehký odpočinek při desetidenním podzimním počasí na začátku srpna. Do konce října se pak zase prodávalo jako o život a výdech přišel až v listopadu. Atypický Večer duchů s odpolední teplotou 23 °C, kdy lidé nosili krátké rukávy, sice nepřál punčům, ale přilákal davy návštěvníků. Situaci nám zkomplikovalo to, že chtěli točené pivo, které jsme už vzhledem k mrazivým teplotám počátkem týdne jen doprodávali, ale tržba byla i tak královská. Strašidelný týden včetně Zoo světla proběhl bez větších komplikací a náramně se vydařil. Letos jsme na jedničku zvládli přípravu zásob na Vánoce, jejichž začátek byl sice zase slabší a větší množství lidí se díky teplému počasí rozhodlo zoo navštívit až po druhém svátku vánočním, ale tentokrát jsme byli připraveni a z široké nabídky bylo vše k dispozici i na začátku roku.

Prodejní výsledky našich provozů předčily očekávání. Dalo se předpokládat, že otevření grilu U Lvů a nové pizzy U Medvěda bude mít dopad na tržby ostatních provozů a jejich obraty klesnou, protože se zájem lidí rozloží. To se nestalo a k drobnému, ale přesto ke zvýšení, došlo i u restaurace Pod Věží. Pomohlo k němu i zdražení, přesto je výsledek skvělý. Potěšující je i nárůst v bistru U Lemurů nabízejícím sortiment, u kterého se ceny zvedaly minimálně. Oba nově otevřené provozy mají určitě ještě větší potenciál, přesto dosáhly navýšení oproti poslednímu roku jejich provozu ve staré podobě.

Palačinky U Lanáčku i letos skončily s propadem v tržbách, a to jako jediný z provozů. Na základě našeho dlouhodobého plánu byl v říjnu stánek zrušen. Už v srpnu jsme zahájili práce na projektu nového stánku, ke konci roku byl zadán do výroby a pro další sezónu počítáme s jeho otevřením v podobě lépe odpovídající požadavkům tohoto atraktivního místa a korespondující s kavárnou a pizzerií.

Dostáváme se k vyhodnocení prodeje TOP komodit odrážejícího zájem zákazníků o nejlépe poptávané položky v kusech, případně porcích za rok. I u těchto hodnot hrálo velkou roli otevření dvou provozů v novém kabátě. Zajímavý je další pokles u párků v rohlíku, který už se dá označit za trend. V kombinaci se skutečností, že stouply celkové tržby stánku, kde jsou v nabídce, můžeme usuzovat na odklon zájmu směrem k jinému sortimentu, ale není to Teplý pes. Těch se tady prodalo v obou posledních letech přibližně stejné množství. V kavárně po prvním rozjezdovém roce prodeje narostly tržby o víc než třetinu, což se odrazilo hlavně u točených nápojů a kávy. Hranolky do ruky v restauraci Pod Věží sice zaznamenaly pokles, ale menší, než jsme čekali.

Vratné kelímky nám dělají radost dlouhodobě. Prodej této komodity stoupl meziročně o 20 % a procento jejich prodeje na počet návštěvníků o 15 % a udrželo si tak první místo žebříčku od uvedení kelímků na náš trh. Tady čekáme posun v kladných číslech i v následující sezóně díky přestavbě stánku U Lanáčku, kde plánujeme zavedení prodeje točených nápojů a přechod na Hot Cupy u kávy. Tentokrát jsme k velmi dobře hodnoceným motivům z předchozího roku přidali jen motiv kotla veverovitého na půllitrovém kelímku a po sedmi letech udělali reedici 0,3 l tygřete. Hot Cup 0,2 l ve světle žluté barvě s čokoládovým logem a víčkem se vyprodal už během prázdnin a museli jsme doobjednat druhou várku v téměř stejném množství. I když se sem tam objeví někdo nespokojený s principem vratných kelímků, který jsme zavedli už v roce 2014, považujeme tuto cestu za správnou. Jsme zoologická zahrada a jedním z našich úkolů je jít příkladem v ekologickém přístupu k životu, i když by pro nás bylo hned z několika důvodů jednodušší používat kelímky jednorázové.

Za rok 2023 utratili zaměstnanci na provozech gastru 125 508 Kč po odečtení bonusové slevy ve výši 29 547 Kč z prodejní ceny. Meziroční rozdíl je + 23 407 Kč, což je nárůst o 23 %.

Prodej TOP komodit v kusech nebo porcích za rok

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Káva	19 963	27 097	35 459	30 953	32 105	32 972	39 287	42 938	51 037
Kofola točená	-	22 448	23 385	25 889	26 627	23 401	21 029	25 564	33 865
Pivo točené	22 350	24 488	24 858	20 396	20 701	24 944	22 759	22 786	31 326
Nanuky	25 789	28 884	35 039	39 319	38 471	37 892	31 407	35 193	45 233
Zmrzlina	-	-	19 478	27 062	23 329	22 703	32 190	15 034	19 031
Burgr	-	-	9 933	2 075	3 049	1 782	3 365	1 075	7 160
Párky v rohlíku	31 963	40 211	28 584	31 935	33 251	40 365	33 629	30 204	28 827
Teplý pes	-	-	-	-	-	2 834	2 558	1 347	5 536
Hranolky do ruky	9 946	12 728	12 651	13 140	13 062	22 407	28 910	36 617	34 966
Pizza	8 000	11 500	7 000	9 124	6 472	6 456	12 281	9 117	6 731
Palačinky	16 556	19 000	16 000	10 321	6 541	8 997	14 101	9 248	8 141
Trdlo	-	-	-	-	1 852	5 656	5 918	4 167	3 093
Kelímky + HOT CUPy	14 200	24 854	21 435	20 664	19 453	20 562	26 983	29 971	35 891

Přehled využití zvýhodněných nákupů v gastro provozech zaměstnanci zoo

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
útrata	88 480	106 523	126 780	78 743	95 408	109 307	66 247	102 101	125 508
sleva	21 983	22 038	22 847	13 541	20 332	27 224	14 345	19 849	29 547

Pokračujeme v započaté koncepci obnovy a rozvoje gastro úseku Zoo Olomouc, kterou vyvolal zhoršující se stav našeho kmenového provozu restaurace Pod Věží (G2). Přestavba je plánována na etapy, aby odstávka provozu trvala jen jednu hlavní sezónu. První etapa bude zahrnovat výstavbu nového sociálního zařízení a části budovy s ním související a druhá následně zbytek.

FÁZE KONCEPCE

1. Přestavba grilu U Lvů (2020–2023)
2. Oprava bistra U Lemurů, výstavba kavárny U Koziček, plány přestavby G2 (2021–2022)
3. Přestavba pizy U Medvěda, projekt nové G2 (2022–2023)
4. Přestavba palačinek U Lanáčku, podklady pro stavební povolení G2 (2023–2024)
5. Přestavba G2 ve dvou etapách (2024–2026)

Stavba a spuštění nového grilu U Lvů se protáhla. Provoz byl po kolaudaci zahájen na Velikonoce 2023.

Oprava G1 proběhla během podzimu 2021 a jara 2022.

V dubnu 2022 byl podle plánu zahájen provoz kavárny U Koziček.

Vizuál přestavby G2 byl hotový na konci roku 2022.

I přestavba pizy U Medvěda proběhla podle plánu a provoz byl zahájen v červnu 2023.

Projekt pro G2 na jaře 2023 odsouhlasila z pohledu předpokládaných dispozic KHS a následně projektant zapracoval jejich drobné připomínky. Dál probíhalo ujasňování nároků na inženýrské síťe a ladění prostor s ohledem na plnění účelu.

Po sezóně 2023 byl odvezen původní stánek palačinek u Lanáčku a vyklizen prostor. Říjen a listopad jsme věnovali dopracování v srpnu zahájených plánů na nový stánek a soupisu

Gril U Lvů byl v provozu již od Velikonoce /Grill was opened since Easter/

Pizza U Medvěda byla v provozu od června /Pizza was opened since June/

Provozovna u Lanáčku byla odstraněna /Establishment next to Lanáček was removed/

Bistro U Lemurů
/Bistro "In Lemurs"/

Interiér kavárny U Koziček
/Cafe interior/

Obsluha na Večeru duchů
/The staff in the Ghosts' Evening/

smlouvy. Prosinec zabralo doladění podkladů pro výrobu kontejnerů a předání podkladů architektovi pro nakreslení projektu k žádosti o stavební povolení. Koncem roku ještě proběhlo s architektem vytyčení prostor pro usazení stánku. Podle něho v projektu stánek umístí do terénu a doplní podobu přístupových cest. To stejné i pro zastřešenou terasu na opačné straně cesty, tedy v místě, kde stál původní stánek.

V roce 2024 nás tedy čeká stavba a otevření nového stánku U Lanáčku a pokud půjde příprava projektové dokumentace podle plánu, tak i vyřízení stavebního povolení a po sezóně zahájení I. etapy přestavby restaurace Pod Věží.

Vše se zatím daří řešit bez větších časových prodlev, a to i díky vytvoření pozice zástupce vedoucí, která převzala balíček prací zahrnující hlavní řízení provozu a rozpis pracovních směn, svoz tržeb a nábor brigádníků. Obě pracovnice v kanceláři mají v povinnosti vzájemnou zastupitelnost a musí úzce spolupracovat. Tím se podařilo vytvořit dostatek prostoru jak pro dohled nad fungováním provozů včetně

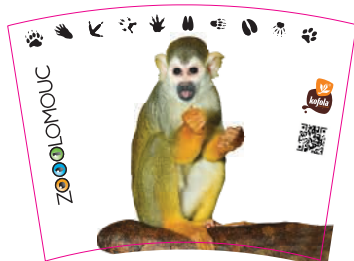
Vedoucí gastro provozu Karla Břečková
/The head of gastronomy Karla Břečková/

V restauraci se stravují i děti z táborů
/Children from camps are eating in restaurant/

Nový kelímek 0,3 l s tygrem
/New 0,3 l crucible with tiger/

Nový kelímek 0,5 l s kotulem
/New 0,5 l crucible with Common Squirrel Monkey/

dodržování všech hygienických a ostatních předpisů, zaškolením nových zaměstnanců i brigádníků, tak pro objednávky zboží, zpracování účetních dokladů, měsíčních uzávěrek a všech kroků souvisejících s modernizací úseku.

V následující sezóně se kromě už zmíněných staveb chceme zaměřit na plné využití prodejních potenciálů nových stánků, a to jednak prostřednictvím kvalitního personálního obsazení – zaměstnaneckého i brigádnického, tak i smysluplného rozložení nabízeného sortimentu podle dosavadních zkušeností s chováním návštěvníků při prohlídce zoo. Předpokládáme, že stejně jako kavárna, se i stánky z loňského roku v druhé sezóně svého nového provozu takzvaně „usadí“ a rozběhnou naplno.

Poděkování všem, kteří se podíleli na úspěchu proběhlé sezóny, je z mé strany srdečné a rok od roku větší a větší, stejně jako nároky kladené na pracovníky našeho úseku. Dělalí, co je v jejich silách, včetně udržení si pozitivního přístupu a dobré nálady, bez nichž výsledek nemůže být ideální. Děkuji i pracovníkům ostatních úseků za jejich nepostradatelnou pomoc a podporu.

*Zpracovala:
Ing. Karla Břečková*

VÝSTAVBA, ÚDRŽBA A DOPRAVA

ZOOLOMOUC

V roce 2023 probíhalo v naší zoo několik významných akcí – rekonstrukce inženýrských sítí, stavební úpravy střech Zimoviště africké zvěře a Pavilonu žiraf i vybudování parkovacího systému na Svatém Kopečku.

REKONSTRUKCE INŽENÝRSKÝCH SÍTÍ

Práce na inženýrských sítích dodavatelsky celý rok prováděla firma LB 2000, s. r. o. Podařilo se položit rozvody vysokého napětí, slaboproudu, veřejného osvětlení, vody a kanalizace. Máme usazené šachty, rozvaděče, novou trafostanici, sloupce veřejného osvětlení. Na většině komunikací jsou osazeny žulové obruby a položen živiničný povrch. Práce budou dokončeny v dubnu 2024.

STAVEBNÍ ÚPRAVY STŘECH NA ZIMOVIŠTI

Stavební práce prováděla firma Seadon, s. r. o., od června až do listopadu 2023. Ty spočívaly ve výměně nevyhovujících nosných konstrukcí, zařezání střech, montáže nových krytin a podhledů, pokládky systému zelené střechy. Částečně jsme zrekonstruovali i elektroinstalaci, vzduchotechniku a rozvody topení. V zázemí jsme sami opravili přístřešek pro uskladnění materiálu a nářadí.

PARKOVACÍ SYSTÉM NA SVATÉM KOPEČKU

Ve spolupráci se zřizovatelem Statutárním městem Olomouc byl vybudován a zprovozněn parkovací systém na Svatém Kopečku. Díky 14 digitálním tabulím je návštěvník informován o obsazenosti všech pěti parkovišť.

NOVÉ STÁNKY

V roce 2023 jsme ve spolupráci s několika dodavatelskými firmami vybudovali, zkolaudovali a uvedli do provozu stánek pizzy U Medvěda. Také jsme dokončili, zkolaudovali a otevřeli gril U Lvů.

Na místě již nevyhovujícího altánu u Jihoamerického pavilonu jsme vybudovali nový altán

z akátového dřeva s kamennou dlažbou. Stejnou technologii jsme postavili nové stánky pro automaty Delikommat u Pavilonu netopýrů a žiraf.

OPRAVY STŘECH

Průběžně pokračujeme v opravách z degradovaných střešních pláštů. Nejvýznamnější opravou byla výměna krytiny na Pavilonu opic. Dále pak dílčí opravy na střechách garáží, restaurace Pod Věží, Pavilonu šelem a skladu řeziva.

VYHŘÍVANÉ NAPÁJEČKY

Celkem 24 výběhů jsme vybavili vyhřívanými napáječkami. Práce spočívaly v zakopání rozvodů vody do nezámrazné hloubky a přivedení elektřiny k jednotlivým napáječkám. Tím odpadá každodenní zimní rozvod vody do těchto výběhů.

VÝPLNĚ OTVORŮ

Vyměnili jsme tyto výplně: automatické posuvné vstupní dveře do Pavilonu šelem, okna a dveře v zimovišti pakoňů a všechny vnitřní dveře na WC v Pavilonu levhartů.

OSTATNÍ OPRAVY A DOKONČOVACÍ PRÁCE

Byla provedena oprava infostánků u vyhlídkové věže a u výběhu sobů, jež spočívala ve výměně prohnilých nosných sloupů a položení nové kamenné dlažby podlah a přístupových ramp. Dále jsme zhotovili kamenné dlažby pod altánem u gepardů, kolem stánku pizzy a pod dvěma přístřešky na popelnice.

Bylo dokončeno oplocení z akátového dřeva u jezírka v centrální části zoo, část oplocení safari z akátu, plot výběhu u markhurů, proběhla výměna výdřevy oplocení výběhu adaxů. Do podhledu Pavilonu netopýrů byla nainstalována imitace hvězdné oblohy jižní polokoule.

Při opravě kotců pro gepardy jsme položili keramické obklady, byly provedeny opravy omítek, výmalby a revitalizace inventáře. Dále jsme prováděli běžné opravy a údržbu budov, komunikací a veškerého inventáře zoologické zahrady.

*Zpracoval:
Mgr. Marek Navrátil*

Práce na inženýrských sítích pokračovaly
/Work on engineering nets continued/

Stavba inženýrských sítí
/Building engineering nets/

Na většině výkopů byly položeny nové povrchy
/Most excavation was covered with new surfaces/

Stáje antilop po odstranění střechy
/Stable of antelopes after roof removal/

Betonáže střech na zimovišti
/Concreting roof on winter quarters/

Střechy na zimovišti po opravě
/Roofs on winter quarters after repair/

Nový parkovací systém
/New parking system/

Digitální tabule k parkovištím
/Digital parking panel/

Stavba pizzy U Medvěda
/Pizza stand during construction/

Stánek na pizzu před dokončením
/Pizza stand before finish/

Stavba altánu u výběhu mravenečníků
/Building of gazebo at Giat Anteaters enclosure/

Oprava střechy Pavilonu opic
/Roof repairing of Primates pavilion/

Dřevěné oplocení u jezírka
/Wood fence by the pool/

Opravy centrální vodárny
/Reparations of waterworks/

Opravy voliér u zimoviště ptáků
/Reparations of aviary next to birds winter quarters/

Chovné zařízení pro outloně malé
/Breeding facility for Pygmy Slow Lories/

DOPRAVA

V roce 2023 byl zakoupen nový automobil Renault Master jako náhrada za vozidla Mercedes Vito a Peugeot Boxer, která již byla na hranici životnosti.

U vozidel byly během posledních čtyř let nainstalovány moduly GPS sloužící k průběžné kontrole provozu vozidel a zejména k uživatelskému přívětivému zpracování knih jízd.

Přehled ujetých km jednotlivých vozidel v roce 2023

Vozidlo	SPZ	[km]
Iveco Daily	4M4 9838	11 114
Dacia Docker	6M0 1134	2 307
Renault Megan	6M2 6012	19 425
Renault Master	7M7 2838	16 987
Zetor Major	M01 9016	4 146
Celkem		53 979

Nový polep auta Renault Master
/Renault Masters car new sticker/

Nákladní automobil Iveco Daily
/Iveco Daily lorry/

OBLAST POŽÁRNÍ OCHRANY A BEZPEČNOSTI PRÁCE

Nejvýznamnější skutečností v oblasti požární ochrany je zejména to, že jsme v roce 2023 nezaznamenali žádný požár. V oblasti požární ochrany proběhly pravidelné kontroly spalnicových cest, revize kotlů, revize hasicích přístrojů, hydrantů a hlásičů, revize požárních otvorů, nouzového osvětlení.

V oblasti bezpečnosti práce proběhlo pravidelné školení BOZP zaměstnanců a vedoucích pracovníků, dále pak jednotlivá vstupní školení BOZP pro nové zaměstnance.

Byly zaznamenány čtyři drobné pracovní úrazy a jeden registrovaný pracovní úraz.

Zpracoval:
Ing. Radek Dvořák

PRODUKCE A NAKLÁDÁNÍ S ODPADY

Likvidace odpadu probíhala podobně jako v předchozích letech. Zoologická zahrada vyprodukovala v roce 2023 odpad o celkové hmotnosti 41,35 t. Členění podle kategorií viz tabulka.

Do firmy Vladimír Stolička, s. r. o., bylo odvezeno 3,04 t železa a oceli, 1,42 t jedlých olejů a tuků bylo odvezeno do firmy Viking group, s. r. o.,

směsné stavební a demoliční odpady v množství 1,36 t jsme vyvezli do LO Haná, s. r. o., a ostatní odpady v množství 38,57 t odebraly Technické služby města Olomouce, a. s. O likvidaci chlévské mrvy se postaral v roce 2023 pan Jiří Novák, soukromý zemědělec, který obsah celého centrálního hnojiště vyvezl na jaře i na podzim na své pozemky ve Velkém Týnci.

*Zpracovala:
RNDr. Libuše Veselá*

Katalogové číslo odpadu	Název a druh odpadu	Množství odpadu [tuny]	Odebráno
130205	Nechlorované minerální motorové, převodové a mazací oleje	0,13	TSMO
150101	Papírové a lepenkové obaly	6,70	TSMO
150102	Plastové obaly	1,12	TSMO
180103	Odpady, na jejichž sběr a odstraňování jsou kladeny zvláštní požadavky s ohledem na prevenci infekce	0,03	TSMO
200301	Směsný komunální odpad	30,59	TSMO
170904	Směsné stavební a demoliční odpady	1,36	LO Haná
200125	Jedlý tuk a oleje	1,42	Viking Group
170405	Železo a ocel	3,04	Vladimír Stolička

Odvoz chlévské mrvy
/The dung disposal/

PÉČE O ZELENĚ

Stavební práce nadále pokračují – tak by se dal charakterizovat tento rok. Zahrada se vyvíjí a vizuálně zkrášluje. Pro nás, stejně jako pro všechny úseky, které zde pečují o zvířata nebo návštěvníky, to však představuje jistou výzvu, překážky a komplikace v plnění povinností. Potýkáme se s komplikacemi v dopravě, dočasnými omezeními vstupu do některých částí zahrady, jakož i se ztrátami na výsadbách. Je dost náročné motivovat se k rozvojové činnosti, když vám za zády projíždí bagry a tatrovky. Mnohé výsadby byly poškozeny nebo musely být dočasně nebo i trvale přesazeny. No, všichni děláme, co se dá a co musíme. Důležité je, že se tato etapa blíží svému cíli.

Hlavním zahradnickým počinem tohoto roku bylo osázení nově zrekonstruovaného rybníka v centrální části zoo. Přestože jsme s tímto biotopem neměli žádné zkušenosti, myslím, že se nám podařilo vytvořit přirozeně vypadající biotop, který bude v dalších letech ještě dozrávat. Vysadili jsme zde rostliny jak vodní (plavíny, pupečníky), tak mokřadní (orobince, blatouchy). Ač se to může zdát banální, byla to nelehká práce. Během celého roku jsme se potýkali s různými komplikacemi. Stavebně technické řešení rybníku nám práci příliš neusnadňovalo. Vysadit vodní rostliny bylo to nejjednodušší. Na břehy z oblázků, pod kterými je nepropustná folie, vysadit bahenní rostliny je už docela oříšek. Rostliny musí tematicky zapadat, nemají však přístup k vodě. A ještě to musí hezky vypadat. Během realizace nám břehy několikrát spláchly přívalové deště, v horkých letních dnech se pro změnu odpařovalo příliš mnoho vody a na závěr sezóny se ukázalo, že na okruhu oběhového čerpadla bude pravděpodobně netěsnost. Pokud se nám nepodaří místo úniku přesně lokalizovat,

bude nutné část břehu odbagrovat a opravit nebo položit nové hadice.

Pomalou postupuujeme v budování tzv. asijské zahrady v prostoru mezi výběhem makaků a levharty. Provedli jsme terénní úpravy, navezli štěpku, vysadili jsme první kosterní dřeviny a bambusy. V příštím roce bychom rádi dosadili rododendrony a další typické asijské rostliny a dodělali chodník a odpočívadla. Zde by mělo vzniknout místo odpočinku pro návštěvníky znavené po náročném výstupu výběhem makaků. Asijský nádech má korespondovat s geografickým členěním zoo.

Pokračování v protierozních výsadbách proběhlo tentokrát na břehu pod výběhem kamzíků. Opět se jedná o osvědčenou kombinaci pámelníku Chenaultova v pokryvu a bobkovišeň a tis jako vyšší keřové patro kryjící ploty. Jde o úsek dlouhý cca 50 metrů vedoucí od odbočky k makakům až k sedimentační nádrži. Výsadba pokračuje i na svazích nad zmíněnou nádrží, a to až k výběhu koz zakrslých a přerušované až k dikobrazům. Na svahu nad sedimentační nádrží proběhla redukce náletu akátu, který se nebezpečně naklání nad cestu a představoval tak hrozbu pro návštěvníky. V případě vývratu těchto stromů by došlo k narušení soudržnosti svahu. Výsadba pokračovala i na protějším břehu pod výběhem kozorožců sibiřských a přímo na křižovatce. V duchu celé vrstevnicové cesty jsme doplnili skalníky pod voliérou seriem. Zde se tak zkompletoval souvislý pás zeleně v jednotném a uklidňujícím duchu tak, aby návštěvník mohl věnovat veškerou svou pozornost zvířatům. Zeleň zde má pouze rámovat expozice, dopřávat dostatek slunce zvířatům a příliš nezatěžovat údržbu.

Po dokončení betonování obrubníků v zatáčce pod vyhlídkovou věží byly doplněny výsadby půdopokryvných keřů i zde. V aleji mezi Pavilonem šelem a Zimovištěm africké zvěře jsme k plotu u výběhu klokanů dosadili nové sazenice vinné révy z mých výpěstků. Do budoucna by měla réva poskytnout kryt plotu, stín zvířatům v horkých letních dnech a případně i chutné osvěžení v podobě sladkých

Štěpkování větví a klesť
/Branches chipping/

Probírky nebezpečných stromů z plošiny
/Separation of danger trees from platform/

Pomáhali i stromolezci
/Tree climbers were also helping/

Úklid metrové kulatiny
/Cleaning up of meter long log/

plodů návštěvníkům i našim chovancům. Posledním místem, kde jsme provedli výsadbu, je okolí výběhu kočkodanů husarských. Stálezelené zimolezy zde mají za úkol vytvářet zelenou kulisu i v zimních měsících, kdy je barev méně.

Výsadby v lese se v tomto roce prakticky nekonaly. A tak jsme se po dlouhých letech dostali k tolik potřebné práci v lesní školce. Bylo zapotřebí odplevelit již přestálé kultury, proředit vzájemně si konkurující stromky, prokypřit zem přerytím a některé větší stromky přesadit a školkovat. Doplňli jsme také substrát. Do budoucna bude potřeba vysadit většinu stromů do zahrady a dále doplnit substrát a mulč. Součástí kultivace naší školky bylo také vydobytí padesáti vzrostlých stromů, jež zde dorostly maximální velikosti, ve které jsme je ještě schopni přesadit. Tyto stromy posloužily jako zákonem nařízená náhradní výsadba za pokácené stromy v důsledku stavby. Byly vysazeny mezi hospodářským dvorem a ubikací plameňáků, kde do budoucna vytvoří převážně lipovou alej. Tím, že využíváme sazenice dopěstované v naší školce, šetříme nemalé finanční prostředky. V započatém trendu budování lesních linek napříč lesními partiemi zoo jsme úspěšně pokračovali i letos. Podařilo se propojit stráně pod Lanáčkem s linkami pod euroasijským safari. Nachystané jsou brány i nová linka k vytvoření okruhu mezi spodní částí zoo a vně ležící komunikací v zahrádkářské kolonii Samotišek. Nově je připravena točna pod výběhem zubrů a začala také výstavba linky za makaky až k jihozápadnímu cípu zahrady a dále dolů do rokle. Tato linka má za úkol usnadnit vybudování posledního úseku nového oplocení zoo. Má také umožnit snadnější hospodaření ve zmíněné části zoo, včetně zajištění okusů. Do budoucna nám tyto cesty umožní snáze rozšiřovat expozice zvířat a také dobudovat sítě a kvalitní zázemy pro výstavbu větších objektů nutných pro rozvoj zoo. Už dnes se díky těmto krokům dostáváme s traktorem do stále odlehlejších částí zoo. Jsme schopni s sebou dovézt potřebnou

techniku a lépe tak pečovat o les. Díky tomu pokrýváme stále větší procento tolik potřebného okusu pro zvěř. V prořezávkách jsme letos pokračovali směrem za makaky a také pod euroasijským safarí. Jedná se o nejobtížnější konce zoologické zahrady, kde dosavadní péče o les probíhala velice komplikovaně a nedostatečně, a většinou také s pomocí externích firem najatých na tuto práci. Dnes se již dostaneme v podstatě do všech koutů zahrady a jsme schopni většinu prací zvládnout svépomocí.

I letos jsme vyráběli palivové dřevo a v součtu se prodalo 141 m³ za 172 480 Kč. Probíhala i těžba, její objem se však stále snižuje. V letošním roce jsme takto získali výřezy připravené pro další zpracování v tomto objemu: borovice 22,52 m³, smrk 3,03 m³, modřín 0,51 m³ a třešeň 0,86 m³. Souhrn těžeb za celý rok činí 70,89 m³. Jakmile se nám podaří dokončit zapojení nového navijáku, bude tato kulatina svezena na skládku a objednaný katr nám opět vyrobí řezivo, které v posledních letech hojně využíváme. Jak řezivo, tak palivové dřevo vyrábíme z tzv. nahodilé těžby a prořezávek. Jedná se o suché stromy po napadení škůdci, vývraty a polomy a menší stromy při ředění mlaziny.

Naše pracovní náplň je v něčem stejná každý rok, v něčem se však proměňuje. Stále sečeme trávníky, hrabeme listí a vozíme okus pro zvířata. Na druhou stranu jsou tu roky, kdy se více věnujeme lesu a roky, kdy se více budují záhony. Stejně tak se mění i práce v lese. Dříve jsme více káceli, dnes více vychováváme. A to je život.

Na závěr bych chtěl ještě jednou přivítat novou posilu na našem úseku Dominika Knichala a poděkovat všem, kdo nás podporují a mají pochopení pro naši práci.

*Zpracoval:
Robert Nádvorník, DiS.*

Úpravy a výsadby v jezírku
/Adjustments and planting in pool/

Výsadby v jezírku po několika měsících
/Vegetation in pool after few months/

Výsadby bambusu u Pavilonu Kalahari
/Bamboo next to Kalahari pavilion/

ZÁKLADNÍ EKONOMICKÉ ÚDAJE

ZOOLOMOUC

ÚDAJE O MAJETKU ZOO OLOMOUC - ROZVAHA

Název položky	Stav [Kč] k 1. 1. 2023	Stav [Kč] k 31. 12. 2023
AKTIVA		
Software	762.239,27	1.160.736,44
Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	224.746,50	348.552,15
Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	0,00	0,00
Oprávky k softwaru	-675.420,00	-699.786,00
Oprávky k drobnému dlouhodobému nehmotnému majetku	-224.746,50	-348.552,15
Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek	125.000,00	125.000,00
Pozemky	11.833.126,90	11.843.407,65
Stavby	179.656.198,27	186.625.902,39
Samostatné hmotné movité věci a soubory hmotných movitých věcí	18.090.828,36	28.922.910,41
Drobný dlouhodobý hmotný majetek	10.783.277,38	12.269.386,35
Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	49.070.098,08	28.296.737,82
Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek	786.470,00	897.075,00
Oprávky ke stavbám	-83.355.617,72	-88.044.097,52
Oprávky k samostatným movitým věcem a souborům movitých věcí	-11.084.638,73	-10.408.582,30
Oprávky k drobnému dlouhodobému hmotnému majetku	-10.783.277,38	-12.269.386,35
Dlouhodobé poskytnuté zálohy	6.523,87	6.523,87
Ostatní dlouhodobé pohledávky	15.229,80	7.716,00
STÁLÁ AKTIVA CELKEM	165.230.038,10	158.733.543,76
Materiál na skladě	1.636.072,03	1.619.162,52
Zboží na skladě	1.422.170,00	1.443.708,02
Zboží na cestě	0,00	0,00
Ostatní zásoby – zvířata	8.002.008,52	8.059.032,40
Odběratelé	895.238,71	1.193.230,70
Krátkodobé poskytnuté zálohy	112.153,09	175.267,30
Pohledávky za zaměstnanci	35.284,00	158.953,00
Daň z příjmů	0,00	0,00
Daň z přidané hodnoty	92.447,40	0,00

Název položky	Stav [Kč] k 1. 1. 2023	Stav [Kč] k 31. 12. 2023
Pohledávky za osobami mimo vybrané vládní instituce	0,00	0,00
Pohledávky za vybranými ústředními vládními institucemi	0,00	0,00
Pohledávky za vybranými místními vládními institucemi	0,00	0,00
Náklady příštích období	246.380,06	453.784,94
Příjmy příštích období	40.598,00	0,00
Dohadné účty aktivní	24.454.276,62	8.032.922,23
Ostatní krátkodobé pohledávky	224.856,00	525.584,60
Běžný účet	9.144.550,11	10.334.711,29
Běžný účet fondu kulturních a sociálních potřeb	1.617.965,75	1.617.509,04
Ceniny	33.995,00	51.651,00
Peníze na cestě	0,00	403.000,00
Pokladna	902.506,22	1.084.919,38
OBĚŽNÁ AKTIVA CELKEM	48.860.501,51	35.153.436,42
ÚHRN AKTIV	214.090.539,61	193.886.980,18
PASIVA		
Jmění účetní jednotky – fond dlouhodobého majetku	128.206.997,11	136.797.839,94
Jmění účetní jednotky – fond oběžných aktiv	0,00	0,00
Transfery (dotace) na pořízení dlouhodobého majetku	38.020.322,35	21.164.118,13
Oceňovací rozdíly při prvotním použití metody	8.503.993,55	8.503.993,55
Fond odměn	259.948,00	259.948,00
Fond kulturních a sociálních potřeb	1.773.554,25	1.813.800,09
Rezervní fond tvořený ze zlepšeného výsledku hospodaření	2.675.796,39	1.474.231,24
Rezervní fond z ostatních titulů	2.007.715,30	1.321.723,30
Investiční fond	254.772,44	2.010.856,86
Výsledek hospodaření běžného účetního období	798.434,85	2.150.979,15
VLASTNÍ KAPITÁL CELKEM	182.501.534,24	175.497.490,26
Dlouhodobé úvěry	0,00	0,00
Přijaté návratné finanční výpomoci dlouhodobé	0,00	0,00
Dlouhodobé přijaté zálohy	6.000,00	5.900,00
Dlouhodobé přijaté zálohy na transfery	0,00	0,00
Dodavatelé	4.022.328,92	5.592.711,89
Krátkodobé přijaté zálohy	0,00	0,00
Zaměstnanci	2.585.779,00	2.772.842,00
Sociální zabezpečení	974.094,00	1.031.596,00
Zdravotní pojištění	420.160,00	448.208,00

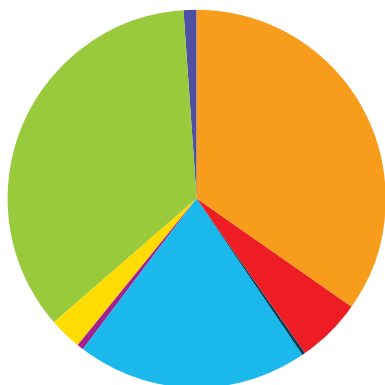
Název položky	Stav [Kč] k 1. 1. 2023	Stav [Kč] k 31. 12. 2023
Důchodové spoření	0,00	0,00
Daň z příjmů	268.770,00	109.390,00
Ostatní daně, poplatky a jiná obdobná peněžitá plnění	231.616,00	233.571,00
Daň z přidané hodnoty	0,00	327.826,00
Krátkodobé přijaté zálohy na transfery	19.545.442,58	3.893.098,31
Výdaje příštích období	4.243,09	3.325,92
Výnosy příštích období	3.405.504,76	3.827.180,78
Dohadné účty pasivní	124.166,05	136.800,12
Ostatní krátkodobé závazky	900,97	7.039,90
CIZÍ ZDROJE CELKEM	31.589.005,37	18.389.489,92
ÚHRN PASIV	214.090.539,61	193.886.980,18

ÚDAJE O NÁKLADECH A VÝNOSECH ZOO OLOMOUC - VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY

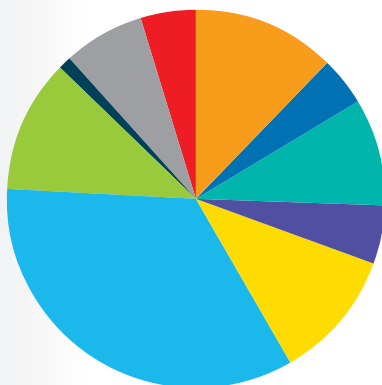
Název položky	rok 2022		rok 2023		rozdíl 2023-2022	
	Částka [Kč]	[%]	Částka [Kč]	[%]	Částka [Kč]	[%]
Spotřeba materiálu	12.397.022,30	12,14	14.217.622,13	12,46	1.820.599,83	15,22
Spotřeba energie	4.975.666,72	4,87	4.697.247,26	4,12	-278.419,46	2,33
Prodané zboží	7.997.968,57	7,83	10.333.691,73	9,06	2.335.723,16	19,52
Aktivace dlouhodobého majetku	-433.409,27	-0,42	-301.021,40	-0,26	132.387,87	1,11
Aktivace oběžného majetku - krmivo	-83.740,00	-0,08	-56.895,00	-0,05	26.845,00	0,22
Změna stavu zásob vlastní výroby	-503.685,50	-0,49	-377.885,00	-0,33	125.800,50	1,05
Opravy a udržování	9.251.118,51	9,06	5.904.865,24	5,18	-3.346.253,27	27,97
Cestovné	152.810,67	0,15	496.952,46	0,44	344.141,79	2,88
Náklady na reprezentaci	91.785,91	0,09	155.071,10	0,14	63.285,19	0,53
Aktivace vnitroorganizačních služeb	-563,88	0,00	-830,64	0,00	-266,76	0,00
Ostatní služby	11.009.197,34	10,78	12.421.042,39	10,89	1.411.845,05	11,80
Mzdové náklady	32.500.000,00	31,81	39.000.000,00	34,18	6.500.000,00	54,33
Zákonné sociální pojištění	10.248.318,00	10,03	12.146.246,00	10,65	1.897.928,00	15,86
Jiné sociální pojištění	120.519,00	0,12	190.305,00	0,17	69.786,00	0,58
Zákonné sociální náklady	616.503,00	0,60	721.572,00	0,63	105.069,00	0,88
Jiné sociální náklady	19.850,00	0,02	29.547,00	0,03	9.697,00	0,08
Jiné pokuty a penále	0,00	0,00	5.000,00	0,00	5.000,00	0,04
Daň z nemovitostí	825,00	0,00	825,00	0,00	0,00	0,00
Jiné daně a poplatky	3.850,00	0,00	6.950,00	0,01	3.100,00	0,03
Smluvní pokuty a úroky z prodlení	0,00	0,00	13.478,00	0,01	13.478,00	0,11

Název položky	rok 2022		rok 2023		rozdíl 2023-2022	
	Částka [Kč]	[%]	Částka [Kč]	[%]	Částka [Kč]	[%]
Manka a škody	0,00	0,00	449.895,02	0,39	449.895,02	3,76
Prodaný materiál	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostatní náklady z činnosti	6.121.288,60	5,99	6.224.806,49	5,46	103.517,89	0,87
Odpisy dlouhodobého hmotného majetku	5.097.040,00	4,99	5.258.599,80	4,61	161.559,80	1,35
Odpisy dlouhodobého nehmotného majetku	20.071,00	0,02	19.621,00	0,02	-450,00	0,00
Prodaný dlouhodobý hmotný majetek – zůstatková cena	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tvorba a zúčtování opravných položek	1.375,26	0,00	-220.282,70	-0,19	-221.657,96	1,85
Náklady z drobného dlouhodobého majetku	1.309.486,18	1,28	1.516.402,62	1,33	.	0,00
Kurzové ztráty	14.524,58	0,01	30.854,21	0,03	16.329,63	0,14
Daň z příjmů	1.142.370,00	1,12	1.213.190,00	1,06	70.820,00	0,59
Dodatečné odvody daně z příjmů	63.130,00	0,06	1.330,00	0,00	-61.800,00	0,52
Náklady celkem	102.133.321,99	100,00	114.098.199,71	100,00	11.964.877,72	
Výnosy ze vstupného	38.486.894,00	37,39	40.553.733,00	34,89	2.066.839,00	15,52
Ostatní výnosy z prodeje služeb	4.829.832,31	4,69	6.310.917,12	5,43	1.481.084,81	11,12
Výnosy z pronájmu	433.130,67	0,42	475.047,47	0,41	41.916,80	0,31
Výnosy za prodané zboží	18.426.582,96	17,90	22.986.560,16	19,77	4.559.977,20	34,24
Výnosy z prodeje materiálů	541.481,87	0,53	566.967,80	0,49	25.485,93	0,19
Výnosy z prodeje DHM kromě pozemků	0,00	0,00	19.214,87	0,02	19.214,87	0,14
Čerpání fondů	11.102,00	0,01	0,00	0,00	-11.102,00	0,08
Ostatní výnosy z činnosti	3.258.228,30	3,17	3.162.281,69	2,72	-95.946,61	0,72
Úroky přijaté	1.726,94	0,00	1.316,41	0,00	-410,53	0,00
Kurzové zisky	29,24	0,00	14.745,34	0,01	14.716,10	0,11
Příspěvek na činnost od zřizovatele	35.500.000,00	34,49	41.060.000,00	35,32	5.560.000,00	41,75
Příspěvek od zřizovatele na propagaci	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Účelová dotace od zřizovatele	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Dotace od MŽP	982.258,00	0,95	1.098.395,00	0,94	116.137,00	0,87
Dotace od vybraných místních vládních institucí	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Časové rozlišení transferů	460.490,55	0,45	0,00	0,00	-460.490,55	3,46
Výnosy celkem	102.931.756,84	100,00	116.249.178,86	100,00	13.317.422,02	
Výsledek hospodaření	798.434,85		2.150.979,15			
Soběstačnost		64,61		64,94		

VÝNOSY 2023

NÁKLADY 2023

ÚDAJE O DOTACÍCH A INVESTICÍCH

Příspěvek na provoz od zřizovatele	41.060.000,00 Kč
Dotace na provoz ze státního rozpočtu (MŽP)	1.098.395,00 Kč
Časové rozlišení transferů (dotace na „Výzkumné centrum lemuruř kata a vstup do zoo“, „Safari Euroasie“, „Pavilon levhartů“, „Informační stánky“, ekovozidla)	460.112,48 Kč
Dotace na investiční projekt „Regulace povrchových vod v Zoo Olomouc“ (MŽP)	2.549.666,39 Kč
Dotace na investiční projekt „Zelené střechy Pavilonu žiraf“ (MŽP)	3.893.098,31 Kč

Hospodaření Zoologické zahrady Olomouc v roce 2023 skončilo se ziskem 2.150.979,15 Kč. Hodnota majetku spravovaného organizací se snížila o 20.203.559,43 Kč, tj. o 9,44 %. Hodnota dlouhodobého majetku (stálých aktiv) se snížila o 6.496.494,34 Kč, tj. o 3,93 % a hodnota oběžných aktiv se snížila o 13.707.065,09 Kč, tj. o 28,05 %.

V roce 2023 bylo v zoologické zahradě proinvestováno 19.152.546,24 Kč, jednalo se zejména o tyto investiční akce:

Název investice	Částka [Kč]
Stánek rychlého občerstvení – G5	1.665.027,27
Safari II – Austrálie a Arktida	1.039.059,09
Zelené střechy Pavilonu žiraf	10.013.387,29
Stánek rychlého občerstvení – G4	85.371,42
Ptačí voliéra – hadilov	227.214,61
Odpočívka u medvědů	174.025,96
Napájecí systém	764.464,30
Veřejné osvětlení	1.392.479,88
Regulace povrchových vod	440.919,15
Pochozí lávka u medvědů	131.969,50
Stroje – vybavení gastro provozu (pec, fritéza, myčka)	334.545,00
Odchytové zařízení pro jeleny	257.546,64
Energetické hospodářství	345.805,00
Užitkový vůz	758.318,17

LIDSKÉ ZDROJE

Mzdy a personalistika

Během roku 2023 došlo ke změnám v personální oblasti, které jsou zřejmě z následujících přehledů. Vývoj mezd v roce 2023 probíhal v souladu se zásadami odměňování.

V průběhu roku bylo přijato na hlavní pracovní poměr 24 nových zaměstnanců. Pracovní poměr ukončilo 15 zaměstnanců. V současné době 2 zaměstnankyně čerpají mateřskou a rodičovskou dovolenou.

	2022	2023
Průměrný počet zaměstnanců	83	89
Přepočtený počet zaměstnanců na úvazky	79	84
Osoby pracující na dohodu o provedení práce	98	139
Osoby pracující na dohodu o pracovní činnosti	12	26
Odpracované hodiny na DPP/DPČ celkem	16 811	25 285

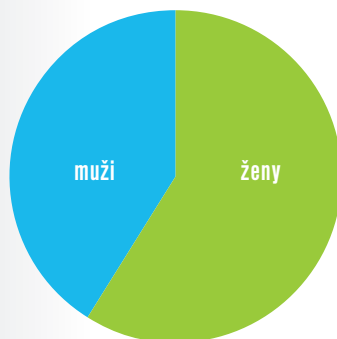
Struktura a počet zaměstnanců

k 31. 12. 2023

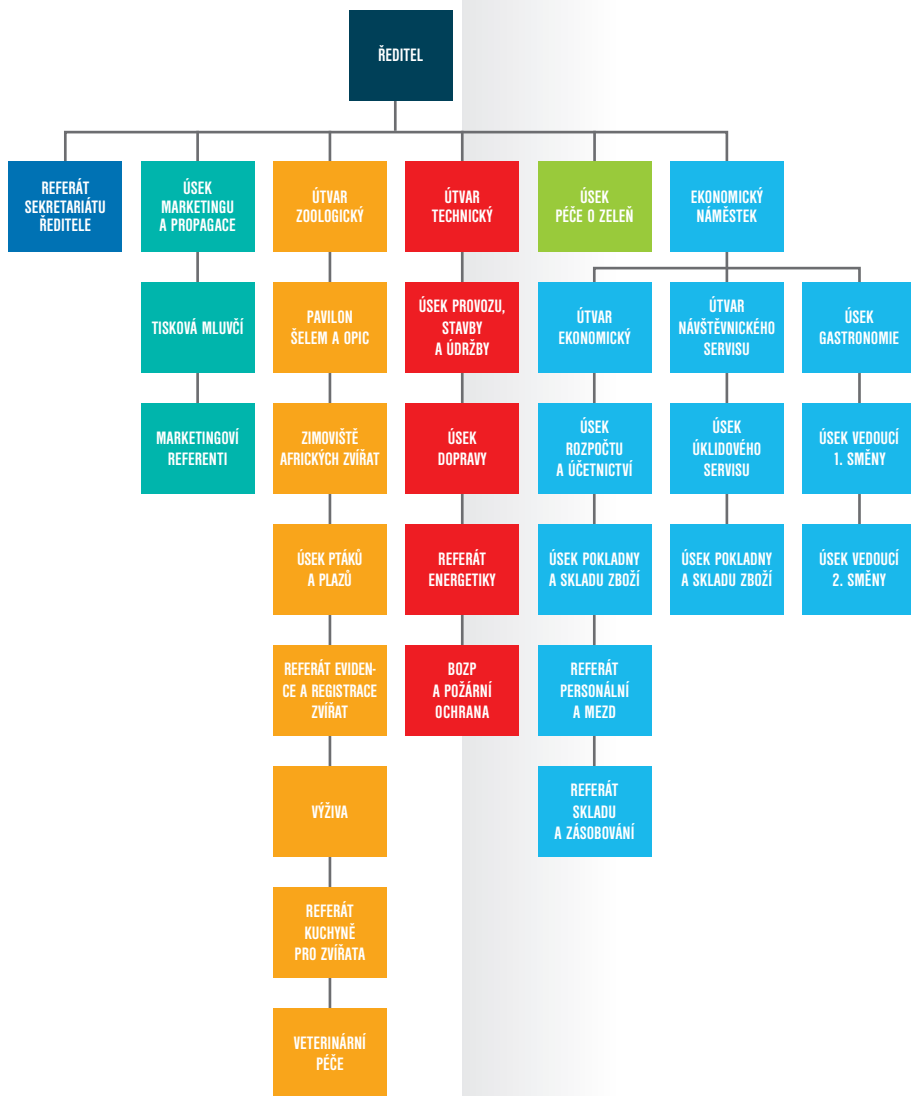
Muži	38 osob
Ženy	55 osob
Celkem	93 osob
Z toho ZTP	3 osoby

ženy 59 %

muži 41 %

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA ZOO OLOMOUČ

PŘÍLOHA K ÚČETNÍ ZÁVĚRCE

Položka	Podrozvahový účet	Účetní období běžné	Účetní období minulé
A.1. Informace podle § 7 odst. 3 zákona			
Organizace nezaniká.			
A.2. Informace podle § 7 odst. 4 zákona			
Odchylky od rozvahy a výkazu zisku a ztráty nejsou.			
A.3. Informace podle § 7 odst. 5 zákona			
Použity účetní metody podle vyhlášky 410/2009 Sb. a účetních standardů.			
A.4. Informace podle § 7 odst. 5 zákona o stavu účtů v knize podrozvahových účtů			
P.I. Majetek a závazky účetní jednotky		3.267.819,90	3.215.167,04
1. Jiný drobný dlouhodobý nehmotný majetek	901	82.840,00	82.840,00
2. Jiný drobný dlouhodobý hmotný majetek	902	1.935.610,97	1.753.242,11
3. Vyřazené pohledávky	905		
4. Vyřazené závazky	906		
5. Ostatní majetek	909	1.249.368,93	1.379.084,93
P.II. Krátkodobé podmíněné pohledávky z transferů a krátkodobé podmíněné závazky z transferů			4.647.653,64
1. Krátkodobé podmíněné pohledávky z předfinancování transferů	911		
2. Krátkodobé podmíněné závazky z předfinancování transferů	912		
3. Krátkodobé podmíněné pohledávky ze zahraničních transferů	913		
4. Krátkodobé podmíněné závazky ze zahraničních transferů	914		
5. Ostatní krátkodobé podmíněné pohledávky z transferů	915		4.647.653,64
6. Ostatní krátkodobé podmíněné závazky z transferů	916		
P.III. Podmíněné pohledávky z důvodu užívání majetku jinou osobou			
1. Krátkodobé podmíněné pohledávky z důvodu úplatného užívání majetku jinou osobou	921		
2. Dlouhodobé podmíněné pohledávky z důvodu úplatného užívání majetku jinou osobou	922		
3. Krátkodobé podmíněné pohledávky z důvodu užívání majetku jinou osobou na základě smlouvy o výpůjčce	923		
4. Dlouhodobé podmíněné pohledávky z důvodu užívání majetku jinou osobou na základě smlouvy o výpůjčce	924		
5. Krátkodobé podmíněné pohledávky z důvodu užívání majetku jinou osobou z jiných důvodů	925		

Položka	Podrozvahový účet	Účetní období běžné	Účetní období minulé
6. Dlouhodobé podmíněné pohledávky z důvodu užívání majetku jinou osobou z jiných důvodů	926		
P.IV. Další podmíněné pohledávky			
1. Krátkodobé podmíněné pohledávky ze smluv o prodeji dlouhodobého majetku	931		
2. Dlouhodobé podmíněné pohledávky ze smluv o prodeji dlouhodobého majetku	932		
3. Krátkodobé podmíněné pohledávky z jiných smluv	933		
4. Dlouhodobé podmíněné pohledávky z jiných smluv	934		
5. Krátkodobé podmíněné pohledávky ze sdílených daní	939		
6. Dlouhodobé podmíněné pohledávky ze sdílených daní	941		
7. Krátkodobé podmíněné pohledávky ze vztahu k jiným zdrojům	942		
8. Dlouhodobé podmíněné pohledávky ze vztahu k jiným zdrojům	943		
9. Krátkodobé podmíněné úhrady pohledávek z přijatých zajištění	944		
10. Dlouhodobé podmíněné úhrady pohledávek z přijatých zajištění	945		
11. Krátkodobé podmíněné pohledávky ze soudních sporů, správních řízení a jiných řízení	947		
12. Dlouhodobé podmíněné pohledávky ze soudních sporů, správních řízení a jiných řízení	948		
P.V. Dlouhodobé podmíněné pohledávky z transferů a dlouhodobé podmíněné závazky z transferů			
1. Dlouhodobé podmíněné pohledávky z předfinancování transferů	951		
2. Dlouhodobé podmíněné závazky z předfinancování transferů	952		
3. Dlouhodobé podmíněné pohledávky ze zahraničních transferů	953		
4. Dlouhodobé podmíněné závazky ze zahraničních transferů	954		
5. Ostatní dlouhodobé podmíněné pohledávky z transferů	955		
6. Ostatní dlouhodobé podmíněné závazky z transferů	956		
P.VI. Podmíněné závazky z důvodu užívání cizího majetku			
1. Krátkodobé podmíněné závazky z operativního leasingu	961		
2. Dlouhodobé podmíněné závazky z operativního leasingu	962		
3. Krátkodobé podmíněné závazky z finančního leasingu	963		
4. Dlouhodobé podmíněné závazky z finančního leasingu	964		
5. Krátkodobé podmíněné závazky z důvodu užívání cizího majetku na základě smlouvy o výpůjčce	965		

Položka	Podrozvahový účet	Účetní období běžné	Účetní období minulé
6. Dlouhodobé podmíněné závazky z důvodu užívání cizího majetku na základě smlouvy o výpůjčce	966		
7. Krátkodobé podmíněné závazky z důvodu užívání cizího majetku nebo jeho převzetí z jiných důvodů	967		
8. Dlouhodobé podmíněné závazky z důvodu užívání cizího majetku nebo jeho převzetí z jiných důvodů	968		
P.VII. Další podmíněné závazky		1.250.795,00	909.414,19
1. Krátkodobé podmíněné závazky ze smluv o pořízení dlouhodobého majetku	971	1.250.795,00	740.940,00
2. Dlouhodobé podmíněné závazky ze smluv o pořízení dlouhodobého majetku	972		
3. Krátkodobé podmíněné závazky z jiných smluv	973		168.474,19
4. Dlouhodobé podmíněné závazky z jiných smluv	974		
5. Krátkodobé podmíněné závazky z přijatého kolaterálu	975		
6. Dlouhodobé podmíněné závazky z přijatého kolaterálu	976		
7. Krátkodobé podmíněné závazky vyplývající z pr. předp. a další činn. moci zákonod., výkon. nebo soudní	978		
8. Dlouhodobé podmíněné závazky vyplývající z pr. předp. a další činn. moci zákonod., výkon. nebo soudní	979		
9. Krátkodobé podmíněné závazky z poskytnutých garancí jednorázových	981		
10. Dlouhodobé podmíněné závazky z poskytnutých garancí jednorázových	982		
11. Krátkodobé podmíněné závazky z poskytnutých garancí ostatních	983		
12. Dlouhodobé podmíněné závazky z poskytnutých garancí ostatních	984		
13. Krátkodobé podmíněné závazky ze soudních sporů, správních řízení a jiných řízení	985		
14. Dlouhodobé podmíněné závazky ze soudních sporů, správních řízení a jiných řízení	986		
P.VIII. Ostatní podmíněná aktiva a ostatní podmíněná pasiva a vyrovnávací účty			
1. Ostatní krátkodobá podmíněná aktiva	991		
2. Ostatní dlouhodobá podmíněná aktiva	992		
3. Ostatní krátkodobá podmíněná pasiva	993		
4. Ostatní dlouhodobá podmíněná pasiva	994		
5. Vyrovnávací účet k podrozvahovým účtům	999	2.017.024,90	6.953.406,49

Položka	Podrozvahový účet	Účetní období běžné	Účetní období minulé
A.5. Informace podle § 18 odst. 3 písm. b) zákona			
IČO 00096814. Organizace je zapsána do Obchodního rejstříku u Krajského soudu v Ostravě oddíl Pr. vložka 7.			
A.6. Informace podle § 19 odst. 6 zákona			
V tomto období se žádné významné události nevyskytly.			
B.1. Informace podle § 66 odst. 6			
V tomto účetním období nebyla pořízena žádná nemovitost.			
B.2. Informace podle § 66 odst. 8			
Investiční fond je kryt finančními prostředky na běžném účtě.			
B.3. Informace podle § 68 odst. 3			
V tomto období se žádné významné informace nevyskytly.			
C. Doplňující informace k položkám rozvahy „C.1.1 Jmění účetní jednotky“ a „C.1.3. Transfery na pořízení dlouhodobého majetku“			
C.1. Zvýšení stavu transferů na pořízení dlouhodobého majetku za běžné účetní období		-16.396.091,82	24.193.096,22
C.2. Snížení stavu transferů na pořízení dlouhodobého majetku ve věcné a časové souvislosti		460.112,40	460.490,55
D.1. Počet jednotlivých věcí a souborů majetku nebo seznam tohoto majetku			
0.00	nejsou informace		
D.2. Celková výměra lesních pozemků s lesním porostem			
0.00			
D.3. Výše ocenění celkové výměry lesních pozemků s lesním porostem ve výši 57 Kč/m²			
0.00			
D.4. Výměra lesních pozemků s lesním porostem oceněných jiným způsobem			
0.00			

Položka	Podrozvahový účet	Účetní období běžné	Účetní období minulé
D.5. Výše ocenění lesních pozemků s lesním porostem oceněných jiným způsobem			
0.00			
D.6. Průměrná výše ocenění výměry lesních pozemků s lesním porostem oceněných jiným způsobem			
0.00			
D.7. Komentář k ocenění lesních pozemků jiným způsobem			
0.00			
E.1. Doplnující informace k položkám rozvahy			
<i>K položce Doplnující informace</i>			<i>Částka</i>
388	Dohadná položka na dotaci od MŽP na investiční akci „Zelené střechy Pavilonu žiraf“		
E.2. Doplnující informace k položkám výkazu zisku a ztráty			
<i>K položce Doplnující informace</i>			<i>Částka</i>
Do 31. 12. 2015 byly ve výkazu zisku a ztráty ve sloupcích „Hospodářská činnost“ uváděny „Zdaňované činnosti“ (výnosy podléhající dani z příjmů právnických osob a daňově uznatelné náklady podle Zákona číslo 586/1992 Sb. v platném znění). Od 1. 1. 2016 je ve Výkazu zisku a ztráty v těchto sloupcích uváděna činnost doplňková stanovená zřizovatelem ve zřizovací listině (Vyhláška číslo 410/2009 Sb. v platném znění § 5).			
E.3. Doplnující informace k položkám přehledu o peněžních tocích			
<i>K položce Doplnující informace</i>			<i>Částka</i>
Vedeme účetnictví ve zjednodušeném rozsahu (§ 9 vyhlášky číslo 410/2009 Sb. v platném znění).			
E.4. Doplnující informace k položkám přehledu o změnách vlastního kapitálu			
<i>K položce Doplnující informace</i>			<i>Částka</i>
Vedeme účetnictví ve zjednodušeném rozsahu (§ 9 vyhlášky číslo 410/2009 Sb. v platném znění).			

Položka	Běžné účetní období
F. Doplňující informace k fondům účetní jednotky	
Fond kulturních a sociálních potřeb	
A.I. Počáteční stav fondu k 1. 1.	1.773.554,25
A.II. Tvorba fondu	721.572,00
1. Základní přiděl	721.572,00
2. Splátky půjček na bytové účely poskytnutých do konce roku 1992	
3. Náhrady škod a pojistná plnění od pojišťovny vztahující se k majetku pořízenému z fondu	
4. Peněžní a jiné dary určené do fondu	
5. Ostatní tvorba fondu	
A.III. Čerpání fondu	681.326,16
1. Půjčky na bytové účely	
2. Stravování	272.400,00
3. Rekreace	157.610,00
4. Kultura, tělovýchova a sport	31.889,06
5. Sociální výpomoci a půjčky	
6. Poskytnuté peněžní dary	27.867,00
7. Úhrada příspěvku na penzijní připojištění	
8. Úhrada části pojistného na soukromé životní pojištění	
9. Ostatní užití fondu	191.560,10
A.IV. Konečný stav fondu	1.813.800,09
Rezervní fond - příspěvkové organizace zřizované územními samosprávnými celky a svazky obcí	
D.I. Počáteční stav fondu k 1. 1.	4.683.511,69
D.II. Tvorba fondu	3.112.442,85
1. Zlepšený výsledek hospodaření	798.434,85
2. Nespotebované dotace z rozpočtu Evropské unie	
3. Nespotebované dotace z mezinárodních smluv	
4. Peněžní dary - účelové	284.095,00
5. Peněžní dary - neúčelové	2.029.913,00
6. Ostatní tvorba	
D.III. Čerpání fondu	5.000.000,00
1. Úhrada zhoršeného výsledku hospodaření	
2. Úhrada sankcí	

Položka	Běžné účetní období
3. Posílení fondu investic se souhlasem zřizovatele	5.000.000,00
4. Časové překlenutí dočasného nesouladu mezi výnosy a náklady	
5. Ostatní čerpání	
D.IV. Konečný stav fondu	2.795.954,54

Fond investic - příspěvkové organizace zřizované územními samosprávnými celky a svazky obcí

F.I. Počáteční stav fondu k 1. 1.	254.772,44
F.II. Tvorba fondu	19.720.985,50
1. Peněžní prostředky ve výši odpisů hmotného a nehmotného majetku prováděné podle zřizovatelem schváleného odpisového plánu	5.278.220,80
2. Investiční příspěvek z rozpočtu zřizovatele	3.000.000,00
3. Investiční dotace ze státních fondů a jiných veřejných rozpočtů	6.442.764,70
4. Ve výši příjmů z prodeje svěřeného dlouhodobého hmotného majetku	
5. Peněžní dary a příspěvky od jiných subjektů	
6. Ve výši příjmů z prodeje majetku ve vlastnictví příspěvkové organizace	
7. Převody z rezervního fondu	5.000.000,00
F.III. Čerpání fondu	17.964.901,08
1. Pořízení a technické zhodnocení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku, s výjimkou drobného hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku	17.964.901,08
2. Úhrada investičních úvěrů nebo půjček	
3. Odvod do rozpočtu zřizovatele	
4. Navýšení peněžních prostředků určených na financování údržby a oprav majetku, který příspěvková organizace používá pro svou činnost	
F.IV. Konečný stav fondu	2.010.856,86

Položka	Účetní období			
		Běžné		Minulé
	Brutto	Korekce	Netto	
G. Doplňující informace k položce „A.II.3. Stavby“ výkazu rozvahy				
G. Stavby	186.625.902,39	88.044.097,52	98.581.804,87	96.300.580,55
G.1. Bytové domy a bytové jednotky	408.673,80	323.065,47	85.608,33	91.584,33
G.2. Budovy pro služby obyvatelstvu	5.356.854,09	3.678.987,21	1.677.866,88	56.028,29
G.3. Jiné nebytové domy a nebytové jednotky	12.734.329,03	6.846.164,37	5.888.164,66	6.111.280,66
G.4. Komunikace a veřejné osvětlení	5.209.399,66	2.783.141,00	2.426.258,66	2.603.390,66
G.5. Jiné inženýrské sítě	13.246.295,94	7.043.542,39	6.202.753,55	2.797.018,09
G.6. Ostatní stavby	149.670.349,87	67.369.197,08	82.301.152,79	84.641.278,52

H. Doplňující informace k položce „A.II.1. Pozemky“ výkazu rozvahy

H. Pozemky	11.843.407,65		11.843.407,65	11.833.126,90
H.1. Stavební pozemky				
H.2. Lesní pozemky	4.945.532,39		4.945.532,39	4.945.532,39
H.3. Zahrady, pastviny, louky, rybníky	84.547,73		84.547,73	84.547,73
H.4. Zastavěná plocha	4.461.143,69		4.461.143,69	4.460.566,87
H.5. Ostatní pozemky	2.352.183,84		2.352.183,84	2.342.479,91

Položka	Účetní období	
	Běžné	Minulé

I. I. Doplňující informace k položce „A.II.4. Náklady z přecenění reálnou hodnotou“ výkazu zisku a ztráty

I. Náklady z přecenění reálnou hodnotou	
I.1. Náklady z přecenění reálnou hodnotou majetku určeného k prodeji podle § 64	
I.2. Ostatní náklady z přecenění reálnou hodnotou	

J. Doplňující informace k položce „B.II.4. Výnosy z přecenění reálnou hodnotou“ výkazu zisku a ztráty

J. Výnosy z přecenění reálnou hodnotou	
J.1. Výnosy z přecenění reálnou hodnotou majetku určeného k prodeji podle § 64	
J.2. Ostatní výnosy z přecenění reálnou hodnotou	

PŘEHLED O PENĚŽNÍCH TOCÍCH

Položka	Účetní období
P. Stav peněžních prostředků k 1. lednu	11.699.017,08
A. Peněžní toky z provozní činnosti	8.729.230,55
Z. Výsledek hospodaření před zdaněním	3.365.499,15
A.I. Úpravy o nepeněžní operace (+/-)	4.277.589,43
A.I.1. Odpisy dlouhodobého majetku	5.278.220,80
A.I.2. Změna stavu opravných položek	-220.282,70
A.I.3. Změna stavu rezerv	
A.I.4. Zisk (ztráta) z prodeje dlouhodobého majetku	-19.214,87
A.I.5. Výnosy z podílů na zisku	
A.I.6. Ostatní úpravy o nepeněžní operace	-761.133,80
A.II. Peněžní toky ze změny oběžných aktiv a krátkodobých závazků (+/-)	2.460.041,97
A.II.1. Změna stavu krátkodobých pohledávek	15.561.729,81
A.II.2. Změna stavu krátkodobých závazků	-13.040.035,45
A.II.3. Změna stavu zásob	-61.652,39
A.II.4. Změna stavu krátkodobého finančního majetku	
A.III. Zaplacená daň z příjmů včetně doměrků (-)	1.373.900,00
A.IV. Přijaté podíly na zisku	
B. Peněžní toky z dlouhodobých aktiv	10.121.838,84
B.I. Výdaje na pořízení dlouhodobých aktiv	10.102.623,97
B.II. Příjmy z prodeje dlouhodobých aktiv	19.214,87
B.II.1. Příjmy z privatizace státního majetku	
B.II.2. Příjmy z prodeje majetku Státního pozemkového úřadu	
B.II.3. Příjmy z prodeje dlouhodobého majetku určeného k prodeji	19.214,87
B.II.4. Ostatní příjmy z prodeje dlouhodobých aktiv	
B.III. Ostatní peněžní toky z dlouhodobých aktiv (+/-)	
C. Peněžní toky z vlastního kapitálu, dlouhodobých závazků a dlouhodobých pohledávek	-17.058.295,76
C.I. Peněžní toky vyplývající ze změny vlastního kapitálu (+/-)	-17.285.753,56
C.II. Změna stavu dlouhodobých závazků (+/-)	-100,00
C.III. Změna stavu dlouhodobých pohledávek (+/-)	227.557,80
F. Celková změna stavu peněžních prostředků	1.792.773,63
H. Příjmové a výdajové účty rozpočtového hospodaření	
R. Stav peněžních prostředků k rozvahovému dni	13.491.790,71
KONTROLNÍ ČÍSLO - ROZVAHA B.III.-(B.III.1+B.III.2+B.III.3)+A.III.5-C.IV.1-C.IV.2	13.491.790,71

PŘEHLED O ZMĚNÁCH VLASTNÍHO KAPITÁLU

Položka	Minulé účetní období	Zvýšení stavu	Snížení stavu	Běžné účetní období
VLASTNÍ KAPITÁL CELKEM	182.501.534,24	210.326.596,90	217.330.640,88	175.497.490,26
A. Jmění účetní jednotky a upravující položky	174.731.313,01	70.054.747,29	78.320.108,68	166.465.951,62
I. Jmění účetní jednotky	128.206.997,11	62.257.742,89	53.666.900,06	136.797.839,94
1. Změna, vznik nebo zánik přísl. hosp. s maj. státu				
2. Svěření majetku příspěvkové organizaci				
3. Bezúplatné převody				
4. Investiční transfery				
5. Dary				
6. Ostatní		62.257.742,89	53.666.900,06	
II. Fond privatizace				
III. Transfery na poř. dlouhodobého majetku	38.020.322,35	7.797.004,40	24.653.208,62	21.164.118,13
1. Svěření majetku příspěvkové organizaci				
2. Bezúplatné převody				
3. Investiční transfery		7.797.004,40	24.193.096,22	
4. Dary				
5. Snížení invest. transferů ve věcné a čas. souvislosti			460.112,40	
6. Ostatní				
IV. Kurzové rozdíly				
V. Oceňovací roz. při prvot. použití metody	8.503.993,55			8.503.993,55
1. Opravné položky k pohledávkám				
2. Odpisy				
3. Ostatní				
VI. Jiné oceňovací rozdíly				
1. Oceňovací rozdíly u cenných papírů a podílů				
2. Oceňovací rozdíly u maj. určeného k prodeji				
3. Ostatní				
VII. Opravy předcházejících účetních období				
1. Opravy minulého účetního období				
2. Opravy předchozích účetních období				
B. Fondy účetní jednotky	6.971.786,38	23.562.558,35	23.653.785,24	6.880.559,49
C. Výsledek hospodaření	798.434,85	116.709.291,26	115.356.746,96	2.150.979,15
D. Příjmový a výdajový účet rozpočtového hospodaření				

Zpracovala:
Ing. Otilie Pernecká

KONFERENCE A SEMINÁŘE V ROCE 2023

WAZA, SVĚTOVÁ ASOCIACE ZOOLOGICKÝCH ZAHRAD A AKVÁRIÍ, USA, SAN DIEGO 9.-12. 10.

Konference Světové asociace zoologických zahrad a akvárií (WAZA) proběhla v Zoo San Diego v Kalifornii ve dnech 9.-12. 10. Těto akce se za naši zoo zúčastnili Radomír Habáň a Luděk Richter.

EAZA, EVROPSKÁ ASOCIACE ZOOLOGICKÝCH ZAHRAD A AKVÁRIÍ, FINSKO, HELSINKY 12.-16. 9.

Jednání Evropské asociace zoologických zahrad a akvárií se zúčastnili Jitka Vokurková, Jan Pluháček, Lucie Čizmařová a Jan Kirner. Konference EAZA se konala v Korkeasaari zoo. Nic vám to neříká? Jedná se o zoologickou zahradu ležící na ostrově v hlavním městě Finska, Helsinkách. Pět dní bylo plných zajímavého programu. Jan Kirner vystoupil v rámci Small Mammal TAGu s přednáškou s názvem „How to safely handle adult porcupine“ pojednávající o bezpečné manipulaci s dospělým dikobrazem bez použití celkové anestezie. V rámci ptačí sekce bylo důležitým příhovorem představení projektu na ochranu orla opičího na Filipínách od Philippine Eagle Foundation a přednáška o problematice hemochromatózy, která byla následně implementovaná i na české scéně. Zásadním tématem plazího TAGu byla diskuze o (ne)možnosti udržitelnosti plazích populací v zoologických zahradách bez spolupráce se soukromými chovateli.

V rámci výroční konference EAZA přednesl Jan Pluháček 4 krátké přednášky (EEP for Indochinese Sika Deer, EEP for Barasingha, EEP for Common Hippopotamus a News from the IUCN SSC Hippo Specialist Group). Také se zúčastnil uzavřeného jednání Komise EEP.

Foto z konference WAZA v San Diego
/Conference WAZA in San Diego/

Naši zoologové na konferenci EAZA v Helsinkách
/Our Zoologist on EAZA conference in Helsinki/

MVDr. Jan Kirner přednáší na konferenci EAZA
/MVDr. Jan Kirner lectures on conference EAZA/

Foto z EAZA Directors' Days v Norsku
/EAZA Directors' Days in Norway/

EAZA DIRECTORS' DAYS, AKVÁRIUM BERGEN, NORSKO 25.-28. 4

Konference EAZA Directors' Days proběhla v Akváriu Bergen v Norsku, v termínu 25.-28. 4. Konference se z naší zoo zúčastnil Radomír Habáň.

EARAZA, EUROASIJSKÁ ASOCIACE ZOOLOGICKÝCH ZAHRAD A AKVÁRIÍ, ALMATY, KAZACHSTÁN 11.-17. 5.

Konference Euroasijské asociace zoologických zahrad a akvárií EARAZA proběhla v Zoo Almaty v Kazachstánu v termínu 11.-17. 5. Této konference se z naší zoo nikdo nezúčastnil.

MIMOŘÁDNÁ VALNÁ HROMADA UCSZOO, OLMOUC 11. 1.

Mimořádnou valnou hromadu UCSZOO organizovala olomoucká zoo v termínu 11. 1. Za Zoo Olomouc se jí zúčastnil Radomír Habáň.

VALNÁ HROMADA UCSZOO, PLZEŇ 17.-19. 5.

Valnou hromadu Unie českých a slovenských zoologických zahrad zorganizovala Zoologická a botanická zahrada města Plzně v termínu 17.-19. 5. Za Zoo Olomouc se zúčastnili Radomír Habáň, Otilie Pernecká, Markéta Steinerová a Jana Kešeláková.

Zahájení valné hromady UCSZOO v Plzni
/Start of General meeting UCSZOO in Plzeň/

SETKÁNÍ PRACOVNÍKŮ ČESKÝCH, SLOVENSKÝCH A POLSKÝCH ZOO

Toto setkání v letošním roce neproběhlo.

ODBOBNÉ SEMINÁŘE A KONFERENCE

MIDYEAR MEETING BIRD TAG, RAKOUSKO, INNSBRUCK 23.-27. 4.

V termínu 23.-27. 4. se konal EAZA Bird TAG Midyear Meeting. Pořadatelskou institucí byla rakouská Alpenzoo Innsbruck. Zasedání jednotlivých Taxon Advisory Group (TAG) se zúčastnil MVDr. Jan Kirner. Setkání bylo klíčové pro navázání spolupráce s dalšími „ptačími“ kolegy z jiných zoologických zahrad. Jednou z nejlepších přednášek bylo shrnutí aktuální epizootologické situace ptačí chřipky na evropském kontinentě.

Bird TAG Midyear Meeting v Alpenzoo Innsbruck
/Bird TAG Midyear Meeting in Alpenzoo Innsbruck/

MIDYEAR MEETING SMALL MAMMAL TAG, DÁNSKO, SKAERUP ZOO 16.-19. 5.

Jednání tohoto TAGu pro malé savce proběhlo v malé rodinné Zoo Skaerup v Dánsku a zúčastnila se jej Jitka Vokurková. Jako vždy jsou tato jednání plná přátelství a dobré nálady, se spoustou zajímavých prezentací

Foto z Midyear meeting Small Mammal TAG v Dánsku
/Midyear meeting Small Mammal TAG in Denmark/

nejen o družících v chovných programech. Kromě jednání v přednáškové místnosti jsme navštívili Zoo Odense, Museum Naturama a Zoo Givskud. Z těchto institucí jsem si přivezla nejednu zajímavou zkušenost k rozvoji v naší zoo.

MIDYEAR MEETING CAPRINAE TAG, KOŠICE 23.-25. 5.

Tohoto jednání se jako členka TAG a zároveň vedoucí EEP programu pro kozorožce kavkazské zúčastnila Jitka Vokurková. Jednání probíhalo v přátelské atmosféře v zoologické zahradě v Košicích. Výjezdní část jednání se konala ve Vysokých Tatrách. Na programu bylo seznámení s prací jednotlivých chovných programů, rozdělení úkolů pro zpracování dokumentu „Best practice guidelines“ a dalších nezbytných dokumentů, včetně „Long Term management plan“, které požaduje EAZA. Součástí byla důkladná prohlídka Zoo Košice a při výjezdním jednání jsme si vyposlechli přednášku pracovníka TANAP ohledně kamzíků tatarských. Poté jsme se vydali do terénu s nadějí spatřit alespoň nějakého kamzíka. Právní se nám bohužel nevyplnilo, ale i tak to byl příjemně strávený den v horách.

Midyear meeting Caprinae TAG v Košicích
/Midyear meeting Caprinae TAG in Košice/

SEMINÁŘ CITES, BOHUSLAVICE U TELČE 14.-15. 6.

Jednání komisí se za Zoo Olomouc zúčastnily Jitka Vokurková a Lucie Čizmářová. Během letošního jednání s názvem „50 – bilance, trendy a milníky“ se převážně bilancovalo, jak se kde a co, více či méně povedlo či nepovedlo vůbec. Za naši zoo měla prezentaci Lucie Čizmářová

s názvem „Zhodnocení téměř dekádu trvajících ochrany přírody na Sumatře se zapojením místní komunity“. Většinu přednášek přednesli zaměstnanci Agentury ochrany přírody a krajiny a Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy. CITES jako takový se za 50 let působení hodně změnil. Daří se úmluvu lépe uplatňovat v praxi, a tím chránit ohrožená zvířata.

XXIII. SEMINÁŘ EXOTI, VOLNĚ ŽIJÍCÍ ZVÍŘATA A ZOOZVÍŘATA, HLUBOKÁ NAD VLTAVOU 30. 9. - 1. 10.

V Zoo Hluboká nad Vltavou se konala pravidelná veterinární komise pod hlavičkou České asociace zoo a wildlife veterinářů. Za Zoo Olomouc se zúčastnili zoolog MVDr. Jan Kirner a privátní veterinární lékařka MVDr. Lenka Chrastinová.

2. MEZINÁRODNÍ KONGRES EXOTA OLOMOUC 13.-15. 10.

Po dlouhých šesti letech se opět uskutečnila ve dnech 13.-15. 10. na olomoucké Flöře výstava exotického ptactva Exota Olomouc. Součástí programu byl i mezinárodní kongres, kterého se zúčastnili Mgr. Monika Davidová a MVDr. Jan Kirner. Zlatým hřebem programu byla přednáška Tonyho Silvy o zkušenostech z chovu nejrůznějších druhů papoušků.

SETKÁNÍ CHOVATELŮ PTÁKŮ, NEHVIZDY 1.-2. 11.

V roce 2023 nově licencovaná zoologická zahrada Zoopark Nehvizdy hostila v termínu 1.-2. 11. Setkání chovatelů ptáků, které dočasně formálně nahradilo ptačí komisí UCSZOO. Tématem přednášek byly významné odchovy v česko-slovenských zoo. S přednáškou o letošních významných odchovech banánovců obecných, vousáků senegalských, čají obojkových a emu hnědých v Zoo Olomouc vystoupil MVDr. Jan Kirner, stejně tak i s rozebráním problematiky hemochromatózy či Iron storage disease u plodožravých ptáků a již tradiční prezentací aktuální z uplynulé sezóny. Dále se za naši zoo přijeli vzdělávat Mgr. Monika Davidová a Vojtěch Mašek. Setkání lidí z českých a slovenských

Setkání chovatelů ptáků v Zooparku Nehvizdy
/Bird breeders meeting in Zoopark Nehvizdy/

zoologických zahrad jsou mimořádně důležitá pro udržování kontaktů a výměnu zkušeností mezi chovateli a zoology z jednotlivých zoologických zahrad a jsou věcí, kterou nám zahraniční zoologické zahrady právem závidí.

VÝROČNÍ ČLENSKÁ SCHŮZE SCHHAPP, PLZEŇ 10.-11. 11.

V listopadu se v Zoo Plzeň konala výroční členská schůze Spolku chovatelů hmyzožravého a plodožravého ptactva (SCHHAPP), jehož je Zoo Olomouc členem. S přednáškou o problematice hemochromatózy v chovech plodožravých ptáků vystoupil zoolog MVDr. Jan Kírner. Z dalších příspěvků jmenujme pojednání o odchovu perláků červenožlutých jedním ze členů spolku.

KRAJSKÁ KONFERENCE EVVO, HORKA NAD MORAVOU 14. 11.

V úterý 14. 11. se pracovníci marketingového oddělení Pavel Javůrek, Lucie Skřípská a Helena Petrová zúčastnili Krajské konference EVVO, která proběhla v centru ekologických aktivit Sluňákov. Zde absolvovali workshop „Představení netopyřihó výzkumnického batůžku“ vedený Mgr. Evženem Tošenovským z České společnosti pro ochranu netopyřů, kde si vyzkoušeli detektoring na živých handicapovaných netopyřech. Zúčastnili se rovněž workshopu Ing. Pavla Sovy z Domu dětí a mládeže v Litovli na téma „Výukový program Minizoo pro děti“ a „Zvířátka doma i v přírodě“. Dalším přínosem konference bylo navázání kontaktu s pedagogy z krajských školských zařízení.

ZASEDÁNÍ ODBORNÝCH KOMISÍ UCSZOO

KOMISE PRO JELENY

V letech 2007–2021 tuto komisi vedl Jan Pluháček, poté její vedení předal Janu Markovi ze Zoo Praha. Bohužel následující rok Zoo Praha opustila Unii českých a slovenských zoo a Jan Marek tak nemohl komisi nadále vést. Proto jsme v roce 2023 společně s Janem Markem navrhli novou koordinátorku komise: Miroslavu Palackou ze Zoo Plzeň, která by po schválení všech nezbytných procedur měla komisi vést. Schvalovací proces však nebyl do konce roku 2023 ukončen, nicméně doufáme, že se tak stane na počátku roku následujícího a komise tak po tříleté přestávce obnoví svoji činnost.

KOMISE PRO VELBLOUDOVITÉ

V létě převzala vedení komise pro velbloudy, lamy a vzácné druhy domácích zvířat RNDr. Libuše Veselá. Protože v UCSZOO došlo k určitým změnám, komise pro kopytníky se nesešly a realizace samostatného setkání velbloudovitých byla pro většinu zahrad neekonomická. Oslovili jsme však ředitele všech zoo, aby nominovali z řad svých pracovníků velbloudáře, ze kterých se komise bude skládat. Dále jsme si vytvořili přehled o situaci v chovu velbloudů v rámci většiny českých a slovenských zoo. Zjistili jsme, kdo a v jakém počtu velbloudy a lamy na přelomu roku choval, kde se rodí a odchovávají mláďata, kdo má v chovu nějaké zdravotní nebo jiné problémy a jak v jednotlivých zoo krmí. V komisi se chceme zabývat i vzácnými druhy domácích zvířat v našich zoo.

Fyzicky se komise seje v prvním čtvrtletí roku 2024 spolu s některými dalšími komisemi pro chov kopytníků. Letos se nesešly ani komise pro žirafy, antilopy, jelenovité, horské kozy, ovce a koňovité lichokopytníky.

KOMISE PRO PLAZY A OBOJŽIVELNÍKY, PRAHA 18.-19. 1.

Jednání komise se za Zoo Olomouc zúčastnili Milan Kořínek, Pavel Javůrek, Filip Vařeka, Miroslav Vaverka, Kristýna Kumrová a Jan Kirner. Zasedání bylo zahájeno ve 13 hod. v přednáškovém sále Zoo Praha. Poté přišly na řadu příspěvky jednotlivých zahrad. I my jsme měli na této komisi příspěvek, a to o historii teraristiky v Zoo Olomouc, který odprezentoval Milan Kořínek.

Program komise:

Středa 18. 1.

- **20 let s želvou pavoukovitou (*Pyxis arachnoides brygoi*)**
(Michal Balcar, Zoo Brno)
- **Varan papuánský v Zoo Ostrava**
(Lucas Bono, Zoo Ostrava)
- **Terarijní novinky v Zooparku Zájезд**
(Daniel Kolečka, Zoopark Zájезд)
- **Nové druhy a expozice v Zoo Ostrava**
(Michal Fuglevič, Zoo Ostrava)
- **20 let samostatného úseku chovu plazů = rekordní počet rozmnožených druhů. Jsme schopni udržitelného chovu?**
(Petr Velenský, Zoo Praha)
- **EAZA RCP workshop for Crocodylians**
(Fabian Schmidt, Zoo Basilej)
- **Populační bioložka EAZA**
(Iva Martincová, Zoo Praha)
- **Unikátní extraembryonální struktura želvy *Stigmochelys pardalis* a její adaptivní funkce během embryonální diapauzy**
(Bára Straková, Agáta Horáčková, PiF UK)
- **Chov a odchov *Chersobius signatus***
(Ondřej Trávníček, Zoo Plzeň)
- **Parental rearing in African Dwarf crocodiles**
(Fabian Schmidt, Zoo Basilej)
- **60 let Akva Tera (Jiří Doxanský, Zoo Plzeň)**
- **Želva bahenní (*Emys orbicularis*)** (Michal Podhrázký, Zoo Dvůr Králové nad Labem)

Čtvrtek 19. 1.

- **Pancake Tortoises in different season at Ruaha National Park, Tanzania**
(Fabian Schmidt, Zoo Basilej)

Přednáška na Komisi pro plazy
/Our presentation on reptiles and amphibians committee/

- **Problémy s rozmnožováním krokodýla siamského (*Crocodylus siamensis*)**
(Jan Vašák, Zoo Jihlava)
- **Breeding the Caiman lizard at Basel Zoo**
(Fabian Schmidt, Zoo Basilej)
- **Změny v expozici Svět v podzemí**
(Aleš Zíka, Zoo Plzeň)
- **Nová expozice české herpetofauny v Zoo Brno** (Petr Šrámek, Zoo Brno)
- **Historie chovu plazů v Zoo Olomouc**
(Milan Kořínek, Zoo Olomouc)

KOMISE ZOOLOGICKO-LEGISLATIVNÍ, JIHLAVA 8. 3.

Za naši zoo se této komise účastnila Jitka Vokurková. Jednání komise řídila již nová vedoucí - Lenka Štursová. Sešli jsme se v hojném počtu. Na programu byla diskuze zaměřená na zajištění vedení komisí, kterou doposud vedli zaměstnanci zoologických zahrad, jež z UCSZOO vystoupili. Dalším bodem jednání bylo plynulé zajištění sběru dat pro ročenku UCSZOO. Posledním závazným bodem byla jednání u kulatých stolů k tématu „Budoucnost zájmových chovů v ČR“ svolávaných poslankyní Mgr. Ninou Novákovou.

STAVEBNÍ KOMISE, BOJNICE 28.- 30. 3.

V roce 2023 se konaly dvě setkání stavební komise, první proběhlo na Slovensku v Národním zoologickém zahradě Bojnice. Za naši zoologickou zahradu se této komise zúčastnili Ing. Radek Dvořák a Marek Navrátil. Na programu jednání bylo snižování energetické náročnosti provozu zahrad. Prezentace se týkaly fotovoltaických

systémů, rekuperací a vytápění prostorů zoologických zahrad. Proběhla komentovaná prohlídka nově zbudovaného pavilonu slonů.

SPOLEČNÉ ZASEDÁNÍ KOMISÍ PRO PRIMÁTY A KOČKY, JIHLAVA 18.–21. 4.

Jednání se za Zoo Olomouc zúčastnili Jitka Vokurková, Michal Trizma, Kateřina Šteckerová, Aneta Rakusová a Veronika Peterková. Zasedání letos probíhalo v zoologické zahradě v Jihlavě ve velmi přátelské atmosféře. Všechny čtyři jednací dny byly nabitě zajímavými prezentacemi, nechyběla ani prohlídka zoo. Všechny komise zpracovaly pro zúčastněné zoo sborníky plné zajímavých článků.

Program

Datum	Komise	Vedoucí komise
18. 4.	Giboni a lidoopi	Jana Pluháčková
19. 4.	Poloopice	Jitka Vokurková
	Starosvěštití primáti	Petra Bolechová
20. 4.	Malé kočky	Jiří Novák
	Velké kočky	Jan Vašák
21. 4.	Novosvěštití primáti	Lenka Václavová

KOMISE PRO POLOOPICE, PŘEHLED PREZENTACÍ:

- **Shrnutí chovu poloopice v UCSZOO** (Jitka Vokurková)
- **Novinky ze Zoo Ostrava** (Zuzana Gubová)
- **Sestavování samčí skupiny lemurů kاتا a zapojení dalších druhů rodu *Eulemur*** (Marcela Horkoličová, Anna Čermáková)
- **Zhoršený stav poloopičích taxonů v Zoo Jihlava** (Richard Viduna)
- **Jak nakrmit lemura rákosového** (Kristýna Rothová)
- **Chov rodu *Microcebus* v Zoo Plzeň s ohledem na kondici zvířat** (Kristýna Rothová)
- **Tým záchranného programu Kukang monitoruje outloně na Sumatře** (Lucie Čizrnáfová)
- **Prosimian news** (Petra Bolechová)
- **Co nového v Prosimian TAG** (Jitka Vokurková)

Foto z Komise pro primáty a kočky v Jihlavě /Committee for primates and cats in Jihlava/

- **Outloni BPG a chovná centra - online** (František Příbrský)

Všechny zoologické zahrady v UCSZOO obdržely během jednání sborník komise, do kterého přispěla většina institucí, jež poloopice chovají. Elektronická verze byla rozesílána společně s prezentacemi a dalšími materiály záhy po ukončení zasedání. Jednání komise pro poloopice se zúčastnilo 52 účastníků.

EKONOMICKÁ KOMISE, PLZEŇ 17.-19. 5.

Ve dnech 17.-19. 5. se v Zoologické a botanické zahradě města Plzně konala ekonomická komise spojená s valnou hromadou Unie českých a slovenských zoologických zahrad. Za naši zahradu se komise zúčastnily Otilie Pernecká, Jana Kešeláková a Markéta Steinerová. Ekonomická komise se věnovala problematice účtování podpory na veřejnou sbírku ze vstupného v souvislosti PAP, provozu prodejny suvenýrů ve vlastní režii, majetku a jeho oceňování a odpisů, dále směrnícím, e-shopu, pracovním oděvům, dotacím a dalším provozními tématům.

Setkání UCSZOO v Plzni /Meeting UCSZOO in Plzeň/

KOMISE PRO CHOV RYB, OLOMOUČ 3. 10.

Již 20. setkání Komise pro chov ryb proběhlo 3. října v konferenčním sále vstupní budovy Zoo Olomouc. Jednání absolvovalo 10 zástupců ze 7 zoologických zahrad a jeden host. Za naši zoo se zúčastnil Josef Drtil.

Všichni účastníci na úvod krátce prezentovali novinky ze svých zoo. Velká pozornost byla věnována odchovům. Zoo Olomouc se podělila o zkušenosti s odchovem mořských koničků a Zoo Ostrava prezentovala odchov sekernatek dlouhoploutvých (*Thoracocharax stellatus*). Byli jsme seznámeni s provozem tropické řeky v pavilonu Jedovatá Afrika v Zoo Dvůr Králové. Součástí programu byla i společná prohlídka zoo. Členové komise měli možnost navštívit všechny akvarijní expozice Zoo Olomouc, podívat se do jejich zázemí, seznámit se s provozem a s našimi chovatelskými zkušenostmi. Největší zájem byl o naše odchovy koničků kuda (*Hippocampus kuda*), klaunů očkátých (*Amphiprion ocellaris*) a různých druhů korálnatců.

Program komise:

- **Odchov koničků kuda (*Hippocampus kuda*)**
(Josef Drtil)
- **Provoz nových nádrží v Zoo Dvůr Králové nad Labem** (Pavel Kalus)
- **Odchov sekernatek dlouhoploutvých (*Thoracocharax stellatus*)**
(Kristýna Bendová)
- **Navštívené akvarijní expozice v EAZA**
(Lenka Štursová)
- **Chov stíhlic v mořských akváriích**
(Jiří Berka)

KOMISE IN SITU PROJEKTŮ A OCHRANY FAUNY ČR A SR, HORNÍ PĚNA 3.-4. 10.

Letošní zasedání Komise in situ projektů a ochrany fauny ČR a SR proběhlo ve dnech 3. a 4. 10. v Zoo Na Hrádečku. Za Zoo Olomouc se zúčastnila terénní zooložka Lucie Čizmářová, která je nově předsedkyní části komise zabývající se in situ projekty, ve funkci tak vystřídala Tomáše Ouhela ze Zoo Liberec. Komise se zúčastnilo více než 40 odborníků,

a to z ochrany české přírody, zahraničních in situ projektů nebo představitelé Agentury ochrany přírody ČR a Státního fondu životního prostředí. Během dvou dnů se uskutečnilo 15 přednášek, včetně 5 zahraničních, jež proběhly jak online, tak i prezenčně.

STAVEBNÍ KOMISE, PLZEŇ 18.-20. 10.

Druhé setkání stavební komise proběhlo v Zoologické a botanické zahradě Plzeň. Za naši zoologickou zahradu se komise zúčastnili Ing. Radek Dvořák a Marek Navrátil. Tématem setkání byl plán rozvoje zoo s důrazem na snižování energetické náročnosti provozu. Součástí programu byly prezentace plánů rozvoje plzeňské zahrady, zásobování a hospodaření s vodou, nových systémů ohradníků při využití nových komunikačních a technických prostředků.

KOMISE ZAHRADNICKÁ, OSTRAVA 24.-26. 10.

Jednání zahradnické komise, která probíhala v přednáškové místnosti Zoologické zahrady a botanického parku Ostrava, se za naši zoo zúčastnili Robert Nádvořník a Jan Březina.

Program:

- **Péče o zeleň v Zoo Ostrava s důrazem na nově budované expozice**
- **Prezentace realizací jednotlivých zahrad v uplynulém roce**
- **Ochrana rostlin, chemická i mechanická**
- **Problematika kácení dřevin v dnešní legislativě**

KOMISE PRO VÝŽIVU A CHOV MALÝCH SAVCŮ, BRNO 26.-27. 10.

Jednání komisí se za Zoo Olomouc zúčastnili Libuše Veselá, Eliška Veselá, Jitka Vokurková, Kateřina Šteckerová a Michal Trizma. Převážná část prezentací byla směřována na chov malých savců. Všechny prezentace byly velmi inspirativní a určitě některé zkušenosti z jiných zoo v brzké době využijeme i u nás. Kromě prezentace proběhl i workshop Petry Bolechové a Terezy Kosové Dubové se zaměřením na vytvoření krmné dávky pro nové zvíře, jež do

zoo přišlo. Počasí nám moc nepřálo, a tak prohlídka zoo proběhla jen zkráceně.

Program se týkal především malých savců a byl následující:

- **Představení a aktuality z EAZA Small Mammal a Monotreme & Marsupial TAGU** (Richard Viduna)
- **Krmení insektivorů – shrnutí z konference** (Petra Bolechová)
- **Krmná dávka mravenečníků čtyřprstých v Zoo Ústí nad Labem** (Jitka Nesvorová)
- **Změna kaší u drápkatých opic v Zoo Na Hrádečku** (Romana Albrechtová)
- **Problematika chovu viskačů a první úspěšný odchov tohoto druhu v Zoo Liberec** (Dorota Gremlicová)
- **Krmné dávky pro systy obecné v zoologických zahradách** (Markéta Jariabková)
- **Jak jsme k Rodenovi přišli** (Markéta Jariabková)
- **Výživa pand červených v zoo – předběžné výsledky výzkumu** (Dorota Gremlicová)
- **Pandy bez Mazurí** (Dorota Gremlicová)
- **Výživa *Hapalemurů* a změny sezónního krmení u *Eulemurů* v Zoo Plzeň** (Kristýna Rothová)
- **Jak se v současnosti krmí kaloni rodriguezští v Zoo Olomouc** (Kateřina Šteckerová)
- **Chov damanů rodu *Dendrohyrax* v Zoo Ostrava** (Tereza Kosová Dubová)
- **Klinická výživa drobných savců** (Kristýna Pouzar Pokrupová)
- **Chov bělozubek nejmenších v Zoo Ústí nad Labem** (Lukáš Ševcovic)
- **Problematika chovu a managementu populace gundi saharských s přihlédnutím k významnému vlivu výživy** (Richard Viduna)
- **Problematika výživy klokanů a klokánků** (Kristýna Rothová)
- **Příklad managementu populace neatraktivního, neviditelného a nevyhledávaného taxonu – EAZA Brush-tailed bettong EEP** (Richard Viduna)

Foto z Komise pro výživu v Brně
/Committee for nutrition in Brno/

Kateřina Šteckerová připravila velmi zajímavou prezentaci o kaloních rodriguezských v Zoo Olomouc. Pojednala v ní o způsobu chovu těchto zvířat v pavilonu po rekonstrukci a o jejich výživě. Dříve byli spolu s kaloni v expozici výřečci malí a lelkouni soví, kterým kaloni chodili na krmení pro ně nevhodné. Vyskytovaly se u nich zdravotní problémy ze zatučnění. V současné době dostávají velké množství listové zeleniny, ovoce a zeleninu v poměru 1:4, ovoce a zeleninu jako nápicky, okus a granule pro listožravé primáty a těší se dobrému zdraví. Velmi zajímavý byl workshop, který připravila Petra Bolechová a Tereza Kosová Dubová.

KOMISE MARKETINGOVÝCH A VZDĚLÁVACÍCH PRACOVNÍKŮ UCSZOO, BRNO 8.-10. 11.

Komise marketingových a vzdělávacích pracovníků UCSZOO v Zoo Brno se zúčastnili Mgr. Pavel Javůrek, Milan Kořínek, Lucie Skřípská a Mgr. Helena Petrová. Ve středu 8. 11. byl program zahájen prohlídkou zoo, odpoledne proběhly přednášky na téma klimatické změny či využívání marketingových nástrojů. Zoo Liberec uspořádala workshop, na kterém jsme měli možnost vyzkoušet si jejich nový EVP. Dále jsme se věnovali marketingovým novinám v jednotlivých zoo. Ve čtvrtek 9. 11. probíhala až do odpoledních hodin jednání a poté se celá komise přesunula na exkurzi na hrad Špilberk a do SVČ Hlídky. V pátek 10. 11. jsme absolvovali ještě dopolední část programu.

Program setkání:

Středa 8. 11.

- **Marketing v příspěvkových organizacích**
(Kateřina L. Brettschneiderová, VIDA)
- **Změny klimatu a jejich obraz ve veřejné debatě** (Ondráš Příbyla, faktaoklimatu.cz)
- **Vztahy s médii - tipy „z druhé strany“**
(Jan Tomandl, ČTK Brno)
- **Jak správně postavit VP zaměřený na klimatické změny**
(Alice Hudcová, Aleš Kočí, SEV DIVIZNA)

Čtvrtek 9. 11.

- **The importance of education and outreach activities in the Aquarium Piran**
(Manja Rogelja, Akvarij Piran)
- **Nový web UCSZOO**
(Andrea Klasová, Zoo Bojnice)
- **Management populací - zprávy z jednotlivých projektů**
- **Jak dál společně** (Šárka Nováková, Zoo Ostrava)
- **Karel Roden nekrmí zvířata v zoo**
(Isabela Okříňová, Zoo Hluboká)
- **Vietnamazing - nová kampaň EAZA**
(Veronika Máchová, Zoo Ostrava)
- **Ochrana přírody a finanční gramotnost**
(Andrea Klasová, Zoo Bojnice)
- **Změna nemusí být průšvih, ale příležitost**
(Tomáš Divílek, Zoo Zlín)
- **Education 4conservation**
(Standa Lhota, Zoo Ústí nad Labem)
- **Představení světa hendikepovaných živočichů prostřednictvím osvětových aktivit v paraZOO a záchranné stanici**
(Alena Konvalinová, paraZOO)
- **Shrnutí vzdělávacích aktivit v Zooparku Chomutov a moderní hmyzí hotely nejen v zoologických zahradách**
(Matěj Kynšt, Zoopark Chomutov)
- **Návštěvnost českých zoo v roce 2022 - hlavní faktory & sezónnost**
(Lukáš Nekolný, PíF UK)
- **Zoofanatika** (Martin Vobruba, Zoo Plzeň)
- **Exkurze v SEV Hlídka a prohlídka Špilberku**

Komise marketingových a vzdělávacích pracovníků
/Committee for marketing and education workers/

Pátek 10. 11.

- **Další blok programu**

KOMISE TRANSPORTNÍ, EVIDENČNÍ A ZOOLOGICKO-LEGISLATIVNÍ, KOSTELEC NAD ČERNÝMI LESY 14.-15. 11.

Jednání komisí se za Zoo Olomouc zúčastnili Jitka Vokurková a Josef Drtil. Tato tradiční akce, při které se setkávají tři komise najednou, se koná již delší dobu v Kostelci nad Černými lesy. I tentokrát jednání probíhalo přímo na zámku v krásných prostorách, které jsou ve vlastnictví ČZU. Transportní komise diskutovala problematiku transportů převážně mezi Anglií a Evropskou unií a pak některé novinky, které se transportů bezprostředně týkají. Během evidenční komise bylo diskutováno zpracovávání ročenky v nadcházejícím období. Naopak zoologicko-legislativní komise se zabývala hlavně plánovanou změnou zákona o zoologických zahradách a zajištěním práce komisím, které aktuálně nemají koordinátora. Jednání se účastnili i zástupci vedení UCSZOO, MŽP a AOPK.

Zpracovali:

*Dr. Ing. Radomír Habáň, RNDr. Libuše Veselá,
Ing. Jitka Vokurková, MVDr. Jan Kirner,
Mgr. Pavel Javůrek,
doc. RNDr. Jan Pluháček, Ph.D.,
Robert Nádvorník, DiS.,
Bc. Markéta Steinerová, DiS.,
Ing. Lucie Čižmářová*

ANNUAL REPORT 2023 ZOOLOGICAL GARDEN IN OLOMOUC, CZECH REPUBLIC

ZOOOLOMOUC

INTRODUCTION BY THE ZOO DIRECTOR

Dear friends,

Let me start this annual report by summarizing the past year. I consider 2023 as very successful year. Visitors did not neglect our zoo and supported us with their visit despite two years of intensive construction activity, which took place almost all over the zoo and partially limited visitors' access to roads and zoo tours. I was very pleased with the attendance figures as the figure stood at 381,818, which is almost 15,000 more visitors than in 2022. While this is not a record attendance, it is the highest figure in 16 years. In the past year, the zoo managed to invest EUR 2,212,211, which consists of three sources. The most significant investment was obtained from our founder in the amount of EUR 1,437,588. The contractor of the Engineering Networks - LB 2000, s.r.o., was paid a total of EUR 836,924 excluding VAT for the construction costs for the year 2023. And the amounts for Svatý Kopeček - Parking IDS project action in 2023 EUR 600,664 excluding VAT. The Zoo paid EUR 774,623 from its investment funds, while the sources for the other major investments - the "Green Roofs of the Giraffe Pavilion" and "Stormwater Management" projects came from grant programmes, under which we received a total of EUR 260,577 in 2023.

At the beginning of the visitor season, the first investment was completed and we started the operation of the last two stages of the Safari in Zoo Olomouc, namely Safari Australia and Arctic, thus concluding the safari train tour of the zoo across five continents. Subsequently, a new terrarium exhibit was opened at the exit of the zoo, which Plaček Pet Product s.r.o. helped us to install and equip with technologies of the Repti Planet brand.

This was followed by the opening of another construction on the giraffe pavilion, where the entire roof structure was removed and replaced with a new insulated reinforced concrete structure covered with an extensive green surface. The renovation of the catering facilities continued this year, in this case the stand at the bear enclosure, where an insulated facility with a higher hygiene standard was installed. The construction of new utilities, funded by the grantor, which began in the autumn of 2022, continued throughout the year and will be completed next spring. I consider this investment to be crucial for the subsequent development of the zoo, for the sake of the greater well-being of the animals and zoo staff. Outdated networks that can no longer perform their function must be replaced with new ones, and some of the networks in the zoo area have not yet been replaced, such as sewers, public lighting and low-current wiring. Another equally important investment by the founder was directed to the parking infrastructure at Svatý Kopeček. A traffic information system helps visitors to the zoo to navigate between the various car parks and to find available parking spaces. In the previous year, 266 cubs were born at our zoo, with the most notable offspring being the female Aardvark or North American Porcupine, Rodriguez Flying Fox, White-handed Gibbon, and Mesopotamian Fallow Deer. We can recall the first born cub of the year Black Wildebeest, which started the breeding season and Honey Badger closed it as the last cub of the year. During the year, we issued approximately 100 press releases, and I would like to thank the media for their great cooperation, which helped us to present the most important events that took place in Olomouc Zoo. I would like to thank especially my co-workers who ensure the daily operation of the zoo and have a great contribution to the success of our zoo. I would also like to thank visitors and sponsors for their goodwill and our founder, the Statutory City of Olomouc, headed by the Mayor Mgr. Miroslav Žbánek for financial support and cooperation in the development of our zoo and also to the Ministry of Environment for providing financial subsidy for breeding and animal nutrition. I believe that in the years to come we will maintain our position as one of the most important tourist destinations in the Czech Republic and the most visited tourist destination in our region.

*Dr. Ing. Radomír Habáň,
Director of Olomouc Zoo*

TABLE OF CONTENTS

INTRODUCTION BY THE ZOO DIRECTOR	190
INFORMATION ABOUT ZOO OLOMOUC	4
TELEPHONE AND CONTACT DIRECTORY OF THE OLOMOUC ZOO STAFF	5
BREEDING ACTIVITIES IN 2023	192
MAMMALS	192
CARNIVORES	192
JOINT BREEDING OF TWO BINTURONG CUBS	192
PRIMATES	192
UNGULATES	193
AFRICAN SAFARI AND AFRICAN UNGULATES	193
SAFARI EURASIA AND OTHER UNGULATES	193
NORDIC, MOUNTAIN AND OTHER UNGULATES ON THE WINTERING AREA	194
BREEDING BACTRIAN CAMELS	194
THE OTHER MAMMALS	194
THE AFRICAN PAVILION KALAHARI	195
REARING OF AARDVARK	195
BIRDS	195
FIRST-BREED BEARDED BARBET	196
FIRST LITTER VIOLET TURACO	196
FIRST NATURAL BREEDING OF EMUS IN ZOO OLOMOUC	196
SOUTHERN SCREAMER BREEDING AFTER THREE YEARS	196
TERRARIUMS	197
BREEDING OF AMPHIBIANS IN ZOO OLOMOUC IN 2023	197
BREEDING AND REARING OF OFFSPRING EMERALD COCKROACH WASP AND GIANT HELMETED KATYDID	197
NEW TERRARIUM EXHIBITION IN THE EXIT OF ZOO	197
AQUARIUMS	198
SPOTTED SEAHORSE BREEDING	198
VETERINARY CARE	198
SOLVING THE HEALTH PROBLEMS IN KANGAROOS	198
NUTRITION AND FEEDING	199
OTHER ACTIVITIES OF THE BREEDING DEPARTMENT	199
RESEARCH AND COOPERATION WITH STUDENTS	199
EEP	200

MANAGEMENT OF POPULATIONS	200
PUBLICATION ACTIVITY	200
COMPETITION THE REARING OF THE YEAR 2023	200
VOLUNTEERS AT OLOMOUC ZOO	200
SVOPAP TRAINING CENTRE	200
NATURE PROTECTION	200
HIPPO SPECIALIST GROUP IUCN SSC	201
THE KUKANG RESCUE PROGRAM AND TRENGGILING CONVERSATION PROGRAM	201
DERBIANUS CONSERVATION	202
INDICATIVE BOTANICAL SURVEY OF THE ZOO AREA	202
ZOO MARKETING	202
ZOO VISITORS IN 2023	202
MARKETING ACTIVITIES IN 2023	202
COOPERATION WITH THE MEDIA	203
EDUCATION IN THE ZOO	203
COOPERATION WITH THE HOUSE OF CHILDREN AND YOUTH OLOMOUC	203
COOPERATION WITH THE PRIMARY SCHOOL BRIDLÍČNÁ	203
SUBURBAN CAMPS	203
THE EXPERIENCE PROGRAMMES	203
VISITOR SERVICE AND SOUVENIRS	204
THE CALENDER OF EVENTS IN 2023	204
SPONSORS OF OLOMOUC ZOO	204
CATERING SERVICES	204
CONSTRUCTION, MAINTENANCE AND TRANSPORTATION	204
AREA OF FIRE PROTECTION AND WORK SAFETY	205
GARDENING	205
BASIC ECONOMIC DATA	205
CONFERENCES, SEMINARS AND MEETINGS OF EXPERT BOARDS OF THE UCSZOO IN 2023	205
THE ANNUAL REPORT 2023 - ENGLISH VERSION	190
OVERVIEW OF BRED ANIMAL SPECIES IN 2023	206
MAMMALS (MAMMALIA)	206
BIRDS (AVES)	210
REPTILES (REPTILIA)	213
AMPHIBIANS (AMPHIBIA)	215
FISH (PISCES)	215
CARTILAGINOUS FISHES (CHONDRICHTHYES)	217
INVERTEBRATES (EVERTEBRATA)	217
OVERVIEW OF PROTECTED ANIMAL SPECIES	220
INDEPENDENT AUDITOR'S REPORT	222

BREEDING ACTIVITIES IN 2023

PAGE 8

As of 31 December 2023, the Olomouc Zoological Garden kept a total of 387 species and 1,828 animals with a total registration value of 329,273.7 EUR. Compared to the values from the previous year, the number of species and animals kept increased slightly. In 2023, 266 young animals were bred in Olomouc Zoo.

Species and Individual Animals in the care of Olomouc ZOO as of December 31, 2023

	Species	Individuals	Loan	Price [EUR]
Mammals	96	711	103	249,401.7
Birds	54	271	35	52,639.5
Reptiles	39	113	13	8,144.3
Amphibians	9	56		453
Fish	81	205		3,997.4
Chondrichthyes	3	5		11,399.4
Invertebrates	105	467		3,238.5
Total	387	1 828	151	329,273.7

MAMMALS

PAGE 9

CARNIVORES

PAGE 9

The Coyotes have made a move to the Baribals enclosure this year. Next to the bear enclosure is the Hudson Wolves enclosure. One of the three groups of wolves that live in the zoo, visitors can observe them on the Eurasian Safari ride. The Binturongs managed to raise two cubs this year, they are a male and a female. The smaller felids have also been successful in breeding this year. Breeders were able to add two more new additions to the Amur Leopard Cats. There was no breeding in Siberian Tigers, although the male and female are together in

the enclosure. Amur Leopards live in a large wooded enclosure in the opposite part of the zoo. At the beginning of 2023, they were living in numbers of 1 male and 2 females. However, the younger female died this year from injuries. The cheetahs returned this year after a short hiatus. These were two brothers from Dvůr Králové Zoo. However, the harmonious coexistence was interrupted by urological problems of one of the brothers, who had to be euthanized due to deteriorating health. A counter was installed in the Red Pandas enclosure to allow us to work with the pandas as part of veterinary training. The Siberian weasels were moved from the backstage area to a modified outdoor exhibit.

JOINT BREEDING OF TWO BINTURONG CUBS

PAGE 14

In recent years, an unconventional group has been assembled at Binturong. A young female and her mother remained in the exhibit and a male from Faunia Park in Madrid was assigned to join them. The male was reared in the back yard for some time and after reaching the age of 2 years and weighing 15 kg was allowed to join the females. After the first release he mated both females, but the young disappeared after birth. The second release was again successful and both females cared for the cubs. The cubs were designated as male and female. Visitors can see them in the Carnivore pavilion.

PRIMATES

PAGE 16

From the new world monkeys, we breed various species of Tamarins, Marmosets and Owl monkeys in the Olomouc Zoo. Among them were also Goeldi's Tamarin. The female lived to be 25 years old in the zoo's care, which makes her a record holder, as small primates do not live to such an age even in zoos. Pygmy Marmosets are another species of Marmosets kept in the Olomouc Zoo. This year the cubs were born twice, but died due to bacterial infection.

In the South American pavilion, the Common Squirrel Monkey group grew by 4 youngsters. Old world monkeys bred in our zoo include Patas Monkey, Japanese Macaque and three species of Gibbons. In the macaque enclosure, the cubs from previous years have created a stir. In the case of the Patas Monkeys, a female who was raising a cub died. The cub was then well cared for by its grandmother. White-handed Gibbon delighted the keepers early in the year with the birth of a black coloured cub, this is a female. The Southern Yellow-cheeked Grested Gibbon is in the process of rearing the previous year's cubs. An interesting group of half-monkeys that we keep are Lemurs, of which we keep 4 species. The female Ring-tailed Lemur is rearing this summer's cubs without complications, but the breeding male died at a high age. The next cub born was a cub in Black and White Ruffed Lemurs.

UNGULATES

PAGE 23

AFRICAN SAFARI AND AFRICAN UNGULATES

PAGE 23

In 2023, a complete reconstruction of the roof of all parts of the wintering area for African animals was carried out. The African antelope season was extended until mid-November due to the construction work. The Rothschild's Giraffes, timid and cautious at first, became accustomed to the scaffolding and construction machinery and were able to walk around them calmly. The male giraffe, Michael, had developed his sex life, and by the turn of the year, the wintering site staff could tell that most of the giraffes were pregnant. Two giraffes that were probably at the most advanced stage of pregnancy were moved to the birthing box. At Gemsbok, 4 calves were successfully reared in 2023 - 1 male and 3 females. In Black Wildebeest, a 12-year-old female had to be euthanized this year as she became blind in one eye and the other Wildebeest attacked her.

Two females were pregnant this year. With the help of zookeepers, one calf was raised. On the African animal wintering grounds, we have two other attractive species, these are the Red River Hog and Chapman's Zebra. The two older female Red River Hogs are kept in the giraffe pavilion where they have a temporary enclosure under a viewing platform. The four zebra mares have the promise of a new barn right next to the paddock where they spend the summer season in a shared enclosure with the giraffes. As they are genetically very valuable, we would have liked to have bred foals from them even earlier, but unfortunately an adult stallion is not available now.

SAFARI EURASIA AND OTHER UNGULATES

PAGE 26

The rarest species of the Caprinae subfamily bred in our country is the West Caucasian Tur, whose EEP programme has been managed by Zoo Olomouc for a long time. In 2023, 9 out of 10 West Caucasian Turs were born. Olomouc's herd of 29 individuals is the largest in the world's zoos. In the Siberian Ibexes herd, 5 out of 8 kids were bred. In the following year we plan to include a new breeding male. Wild Goat is bred in two groups in our zoo. The larger and subspecies undifferentiated herd is bred on safari. It has produced 7 kids, 4 of which have been bred. The smaller herd belongs to the subspecies Cretan Wild Goat and has produced 4 young and all of them have been bred. The year 2023 was a turning point for the Vietnamese Sika Deers bred in Zoo Olomouc. In this year, Zoo Olomouc took over their European Breeding Programme (EEP) and the worldwide studbook, and thanks to the addition of 7 fawns, the Olomouc herd became the second largest in zoos worldwide with 26 individuals. Another very rare ungulate kept in the safari part of the Olomouc zoo is the Mesopotamian Fallow Deer. The development of our herd has long been limited by the lack of females in European zoos. In May, our only female gave birth to a young female, which we managed

to breed. At the same time another female arrived from Lisieux, France, so we are entering 2024 with 3 females. It should be noted that our herd is the only breeding herd of this endangered species in Czech zoos. They regularly breed in our zoo with European Bison. Both females bred their offspring and the herd reached a record number of nine individuals. In the very well breeding European Mouflon, 6 kids were born and reared. Reeve's Muntjac bred two females. The 2022 fawns have gone to other zoos.

NORDIC, MOUNTAIN AND OTHER UNGULATES ON THE WINTERING AREA

PAGE 29

Reindeer have successfully bred 4 calves this year. In autumn 10 females were admitted to the breeding male Snížek for the next season. The females kept in 2023 were not admitted, nor were females older and related to the male Snížek. In the group at Alpine Chamois, no kids were born in 2023. Alpine Chamois were moved to the backcountry due to fence reconstruction in their exhibit and shared an enclosure half with Markhor. After the modifications, the Alpine Chamois group was returned to their enclosure with 13 females and 1 new breeding male. The enclosure for Markhor also had to be modified. The breeding season was affected by the construction work during the renovation of the enclosure and therefore 4 kids were bred at Markhor. The enclosure was also reconstructed for Vicugna, which had to be moved to the backstage area and an older female had to be paired with an aggressive male. However, the aggressiveness died down in the hinterland and a male was born to the pair at the end of September. The male Alpaca, however, will not be allowed to join the herd until spring. The Bactrian Camels had 3 calves born this year in the rebuilt enclosure, which were raised with the help of zookeepers. Dromedary Camels has been joined by a young female who comes from a private farm in Holland.

BREEDING OF BACTRIAN CAMELS

PAGE 32

Bactrian Camels are doing well in their new enclosure. This is evidenced by the three calves that have been raised this year. The first calf was born in March to a female named Eliška, who is 29 years old and is also a geriatric arthritis patient. Because of the disease, she was injected with Tildren while pregnant. After a few weeks her condition was better. The calf is a female and was born with a birth weight of 35 kg. Eliška cared for the calf carefully. One week later, the female Tereza gave birth. This was her second birth and was slightly complicated by the birth weight of the calf, which was 48 kg. In April, female Masafi gave birth to her first cub. She gave birth to a male with a birth weight of 35.2 kg. The calves were measured and weighed regularly.

THE OTHER MAMMALS

PAGE 34

During the past year we had 4 Red Kangaroos joeys. During 2023, 2 females died, yet we still have one of the largest groups of Red Kangaroos in the ZIMS registered zoos. An Australian safari enclosure, which is train passable was opened in 2023. The enclosure of the Red Kangaroos is shared by the Parma Wallaby and Emu.

In the South American pavilion, we keep mostly animals of the Xenarthra order. The most interesting and largest representatives of this order that we keep in our zoo are two Giant Anteater, Southern Tamandua and Southern Two-toed Sloth. The Southern Tamanduas this year also raised a cub that will be placed in another institution next year.

This year, in cooperation with the Fortress of Knowledge, the ceiling in the Bat pavilion was renovated and 47 Rodriguez Flying Foxes were bred, including 10 new cubs. We also keep three species of rat-kangaroos (Rufous Rat-kangaroo, Long-nosed Potoroo, Brush-tailed Bettong) and Common Brush-tailed Possum.

We divided the large group of Indian Crested Porcupine into male and female. Several females left for Zoo Bratislava, three young were born and due to redundancy we decided to cull three males for research and teaching purposes.

THE AFRICAN PAVILION KALAHARI

PAGE 38

The key event of 2023 was the birth and successful breeding of the Aardvark cub. We had to move Common Rock Hyrax, who were causing minor injuries to Aardvark, out of their shared exhibit. Honey Badger was also born on the last day of 2023, and the breeding pair is kept with the cub in the backstage area. A young female born in 2022 has left our zoo and travelled to France.

REARING OF AARDVARK

PAGE 39

The long-awaited birth of the Aardvark cub took place on Easter 8th April at 2 pm. The female Nyota was treated before and after birth for a bacterial infection that had previously caused failures in the breeding. The young was viable and immediately tried to attach to its mother. From week 5 onwards, the mother was left with the cub overnight and after 3.5 months the male returned to the exhibit. At that time the cub weighed more than 20 kg and was determined to be a female.

BIRDS

PAGE 42

In 2023, we have successfully bred one third of the 55 species of birds. We had four first breeders for our zoo. They are four Emu chicks, four Turquoise-fronted Amazon chicks, two Violet Turaco chicks and one Bearded Barbet chick. A traditional, but certainly not commonplace, breeding was two Black Stork cubs. We brought three males and a female Waldrapp from Zoo Zurich, bringing the number of individuals in the flock to 13. With great effort, after three years, a female Southern

Screamer was bred. Two Southern Screamer eggs from the second brood were placed with adoptive parents in Ostrava Zoo, who managed to raise one chick. We are very happy about this cooperation. Five chicks, which are in great demand in zoos, were also raised for the second time in a row by Bar-headed Goose. We have built two large aviaries in the zoo's facilities for the Secretarybird and the Southern Ground Hornbill. One King Vulture egg was incubated in the Zoo Zlín hatchery, while the parents sat on the other egg independently. However, hatching did not occur in either case. The new species of birds are the critically endangered Edwards's Pheasant and the vulnerable Mrs. Hume's Pheasant. A female White-naped Crane died of chronic suppurative inflammation of the ovary and fallopian tube. We will continue to breed an all-male display group of this species. We have successfully mated a pair of Siberian Crane. Red-crowned Crane successfully bred one male. A laceration on the neck of the juvenile was successfully treated. The previous cubs from 2021 went to Prague Zoo, where they will fly to Itatiba Zoo in Brazil. A Red-legged Seriema cub bred in 2022 has found a new home in the Belgian zoo Pairi Daiza. Our new breeding female, on the other hand, came from Tiergarten Schönbrunn in Vienna. We have started breeding three new soft-toothed species. All are island endemics. They are the naturally extinct Socorro Dove from Socorro Island, the Luzon Bleeding-heart pair from the Philippine island of Luzon and the Sulawesi Ground Dove pair from the Indonesian island of Sulawesi. We recovered a flock of the rarest of the Agapornis – Black-cheeked Lovebird. Visitors had their first opportunity to see the endangered Sun Parakeet, in a shared aviary with the Scarlet Macaw. Sun Parakeet DNA samples were collected for genetic analysis under the auspices of EAZA. Nanday Parakeet had a very successful season. Five chicks were reared. The number of individuals in the flock increased to 19 and is one of the largest in Europe. We are happy about the female Black-headed Parrot. For the first time in the

history of Olomouc Zoo we managed to raise Violet Turaco, two chicks from two consecutive breedings. We got a young female Schallow's Turaco bred under her parents. Of the six Little Owl chicks raised, two were radio-tagged and released into the wild in cooperation with Zoo Zlín. Snowy Owl reared five chicks after a three-year break. Unfortunately, two of them died suddenly after weaning. One of the possible causes is the invasion of the blood parasite *Plasmodium* sp., which we found in the blood of two of the remaining individuals. The Boreal Owl became a new species in Olomouc Zoo. As a result of intra-pair aggression we lost a female African Grey Hornbill. Southern Ground Hornbill did not nest. Instead, the two 2021 chicks travelled to other European zoos and the breeding pair moved into a new aviary in the 15 x 12 x 4 m aviary. Both Silvery-cheeked Hornbill and Black Hornbill showed interest in the offered nesting cavities for the first time and were busy lining the nesting holes. After a hiatus of many years, we have started breeding Guianan Toucanet again. We hope to build on the rich historical success of their breeding. For the first time in 9 years of breeding, we were able to raise a Bearded Barbet pup.

FIRST-BREED BEARDED BARBET

PAGE 50

We have been breeding Bearded Barbet in two pairs since 2015. However, it was not until 2023 that we got the chance to breed them, closely following the provision of an outdoor aviary with the possibility of basking in the sun. The pair nested in a naturally carved cavity with a depth of 96 cm, where it was very difficult to control. On the 27th of July we heard the chick beeping but it was not until 11 August that we had a good opportunity to check with an endoscopic camera and found that we had one fully fledged chick. It left the cavity on the 3rd of September, was ringed and DNA analysis showed that it was a female. She will remain in our zoo, where she was paired with a similarly aged male during the fall.

FIRST LITTER VIOLET TURACO

PAGE 51

Violet Turaco has been bred by Zoo Olomouc since 2009, but it was not until 2023 that she was successfully bred. The first breeding produced only unfertilized eggs. The second breeding resulted in one male, which was weighed periodically to obtain data on the physiological growth curve. The third nesting of the turaco produced a young female. We supplemented the diet consisting of low-iron fruits and T16 granules for frugivorous birds with mealworms during the breeding season. Within the EEP, the male went to Kaunas Zoo and the female will go to Dvůr Králové nad Labem Zoo, where her mother comes from.

FIRST NATURAL BREEDING OF EMUS IN ZOO OLOMOUC

PAGE 53

In February, the male Emu incubated 11 eggs, which hatched 4 chicks on 21 and 24 April. Breeding was natural, the chicks were fed on dandelions and nettles sprinkled with calcium, and they ate pellets together with the male. All 4 chicks were successfully reared and DNA analysis revealed they were two males and two females.

SOUTHERN SCREAMER BREEDING AFTER THREE YEARS

PAGE 54

The first nesting of Southern Screamer was a failure, as were all the nestings since 2020. From the second nesting, we successfully raised two eggs under an adoptive parent pair at the Ostrava Zoo, which successfully raised one chick. The third nesting hatched two chicks in early September. Both were doing well and gaining weight, but on the 26th day of age we found one of the chicks on the ground hypothermic and unable to move properly. Despite intensive care, it died within a week from its injuries. The second chick was successfully reared with strict hygiene, varied and fresh food rations and plenty of exercise

and sunshine. The young female is thus another addition to these interesting South American birds after three years.

TERRARIUMS

PAGE 56

In 2023, organisational changes were made. Terrariums were affiliated from the Pavilion of Carnivores section to the bird's section under the leadership of MVDr. Jan Kirner. After the death of Pygmy Hippopotamus, its enclosure was rebuilt and African Spurred Tortoises were moved to it. In the case of the African Dwarf Crocodile, the zookeepers were forced to separate the 5 young ones from the female because of her aggressiveness. All of them are males. It was necessary to enlarge the terrarium at the Giraffe Pavilion to accommodate a young pair of Argentine Black and White Tegu, which have grown to an impressive size. The snake collection has also undergone exhibit changes. Honduran Milksnakes have moved into the new exhibit in the Giraffe Pavilion. Old Dumeril's Boa were moved from the exhibit to the backstage area. Other residents of the new exhibit are Amur Ratsnakes and a male Green Tree Python. The new terrarium exhibit in the east was inhabited by several species of frogs, which delighted the keepers by breeding. Of the insect rearing, the Giant Helmeted Katydid and Emerald Cockroach Wasp, the largest katydids in the world, were noteworthy.

BREEDING OF AMPHIBIANS IN ZOO OLOMOUC IN 2023

PAGE 59

Thanks to the new terrarium exhibition, we were able to expand our collection by several species of frogs. We managed to breed three of them. The White Spotted Reed Frog made it through the entire development in the aquaterrarium exhibit. Common Southeast Asian Tree Frogs created foam nests in the exhibit after simulating the rainy season. The hatched tadpoles were then transferred to backstage aquaria where they achieved metamorphosis into frogs. We are also pleased with the rear-

ing of Carvalho's Surinam Toad, which was accompanied by the greatest complications. However, even with these, we managed to tweak the methodology enough to have metamorphosed about 30 of these rarely bred aquatic frogs by the end of the year.

BREEDING AND REARING OF OFFSPRING EMERALD COCKROACH WASP AND GIANT HELMETED KATYDID

PAGE 61

Emerald Cockroach Wasp (*Ampulex compressa*) is kept in a new terrarium in the giraffe pavilion. They are characterized by an extremely interesting life cycle tied to certain genera of cockroaches, of which the wasps are parasitoids. Larval development takes place in the terrarium. Our wasp colony comes from the breeding of Budapest Zoo and Pilsen Zoo. During breeding in our zoo we found that the length of development and sex of the hatchlings is dependent on temperature and humidity. During the year 2023, we bred several generations of wasps. The second insect species worth mentioning are the Giant Helmeted Katydid (*Siliquofera grandis*). Rarely bred giant insects can be admired by visitors in the new terrarium exhibit in the exit of the zoo. At the end of the year, we celebrated the hatching of the first nymphs of these New Guinea katydids with perfect mimicry.

NEW TERRARIUM EXHIBITION IN THE EXIT OF THE ZOO

PAGE 63

On May 20, 2023, we officially opened the new terrarium exhibit in the exit of the zoo. Preparations began in 2022, when we received the terrariums and equipment as a sponsor, while other works were on the shoulders of the zoo's maintenance department, such as painting the exit area, making stands and wiring. In 2023, we set about furnishing the individual tanks and housing the animals. The species composition still changed slightly during the year.

AQUARIUMS

PAGE 65

The exhibition of aquariums in the Carnivores Pavilion is permanent and there was no need to intervene. Spotted Seahorse and Clown Anemonefish were successfully bred. A major intervention on the aquarium this year was the removal of overgrown coral colonies that were shading and limiting the growth of other corals. This treatment has brightened up the aquarium and made room for new, more colorful coral colonies to stick. The coral nursery also had an extremely successful year. 172 Anthozoa were bred in 52 species. The filtration system needed to have its cooling unit replaced after 11 years of operation. Regular replacements of filter media and equipment were carried out. Water samples are regularly sent to the Triton laboratory.

SPOTTED SEAHORSE BREEDING

PAGE 68

The Olomouc Zoo has successfully bred the endangered Spotted Seahorse. The Spotted Seahorse has been bred in the Olomouc zoo since 2022, but it was only this year that it was able to breed due to its high dietary specificity and demanding nature. After several experiments, it was found that newly hatched seahorses should be placed in a non-flowing tank with weak airing and fed with sea rotifers. From day 17 after hatching they were fed Brine Shrimp. Eventually, 30 of these endangered Seahorses were bred and the zoo hopes to make the breeding sustainable.

VETERINARY CARE

PAGE 70

In 2023, the veterinarian MVDr. Lenka Chrástíková and her colleagues had a number of interesting patients. A female Aardvark Nyota was preparing for delivery, when veterinary care focused on preventive examination of the female and reducing the risk of infection after and before delivery. The female was diagnosed with another pregnancy by sonographic exam-

ination later in the year. At Southern Tamandua, the pregnant female was moved from the exhibit to the backstage area to avoid complications during rearing and the calf was successfully reared. For the female Southern Two-toed Sloth, digestive problems were addressed and the feeding ration was changed after the affected pancreas was discovered. Injuries to the birds in the form of lacerations were addressed. Veterinary care was provided to the geriatric ponies and the older female Domestic Bactrian Camel. One of the newly arrived male cheetahs had to be euthanized due to kidney failure. The other brother was diagnosed with liver damage and is being treated.

SOLVING THE HEALTH PROBLEMS IN KANGAROOS

PAGE 74

Kangaroos are among the frequent patients in the veterinary office, this year they visited it 58 times in total – these were mainly infections in the oral cavity, abscesses on the neck, polyarthritis, pulled tooth, but also injuries due to fright – head injuries, hip injuries and lacerations. Thirty-eight swabs were taken from the oral and nasal cavities (the presence of *Bacteroides pyogenes*, *Peptostreptococcus canis*, *Fusobacterium necrophorum* and other microorganisms that are a common part of the oral microflora and only start to cause harm after entering the tissue, for example, through trauma). The kangaroo patients were treated with antibiotics, but long-term antibiotic treatment did not prove to be beneficial. 2 chronic patients died (the first from colic sepsis and lung infection with *Clostridium tertium* and the second from intestinal blockage by plant fibres with a piece of string), and although both were repeatedly and long-term treated with antibiotics, no liver or kidney damage was found. We do not underestimate the dangers of lumpy jaw disease, it has been found in 3 patients this year, and we have approached a number of foreign zoos, but each institution deals with the issue in its own way.

NUTRITION AND FEEDING

PAGE 76

The total cost of feeding the animals in 2023 was EUR 327,349. The value of food consumed per day was EUR 897. For the big cats, the frequency of feeding was reduced to twice a week – Monday and Thursday. The breeders and feeders are trying to create a situation like in the wild and the animals are benefiting from it. At the turn of 2022 and 2023, due to Brexit, there was a shortage of Mazuri pellets fed to primates, flying foxes, sloths, kangaroos, urzons and damans. For some primate species, the change in feed has taken more attention because they can be finicky. In clawed monkeys, there was a reduction in dietary carbohydrates. They are fed Faunahack porridge, fruit pellets and insect pellets. A dose of fruit is given twice a week. Special DK Leaf-eater pellets are also feed to kangaroos, sloths. Gibbons and flying foxes receive pellets for New and Old World primates. The basis of the diet of ungulates is high-quality roughage, which the ungulates receive all year round according to their own needs. If the weather is favorable they receive green feed. Alfalfa is very nutritious and is important not only for giraffes but also for growing and lactating animals. The alfalfa is harvested on Dvorský and Šlikova street, and it was also necessary to harvest from private owners. However, quality alfalfa hay has been a problem due to this year's rainy summer. A very important component of the giraffe, reindeer and ibex diet is the grazing, which was provided by the horticultural department. Due to the breeding of red pandas, bamboo had to be planted around the area. Most of the pelleted feed was supplied by Biokron, specifically several types of Biostan, the zoo's preferred brand. This year saw a modification of the Zoo A pellets, which are intended for giraffes and other gnawers. In the coming year, great consideration will be given to building immunity against coccidia in markers. Despite the large increase in fruit prices in 2023, the animals have not been deprived of anything. Most of the fruit/veg commodity

will be carrots. It is a very important component of the diet in ungulates. It is an important source of vitamins, shredded carrots moisten the pellet mix and can be used to give animals anti-parasitics, for example. Each week 700-800 kg of carrots were consumed. Kangaroos, of which there are around thirty in the herd, have a high requirement for leafy vegetables. For the kangaroos, this year bread and oatmeal were replaced by Lundi and Kasper Browser granules. Baribals are big consumers of fruit and vegetables. The plant component of their diet outweighs the animal component. Muskoxen feed on ZOO B granules and various vegetables such as celery, carrots, parsley and beetroot. To get rid of endoparasites, garlic has started to be added to the ration in various forms. Since 2008, reindeer have been fed a specific lichen-free ration.

OTHER ACTIVITIES OF THE BREEDING DEPARTMENT

PAGE 81

RESEARCH AND COOPERATION WITH STUDENTS

PAGE 82

In 2023, Zoo Olomouc began its own research activities on animal behaviour. The staff also prepared review articles for two scientific journals Applied Animal Behaviour Science and Animal Behaviour.

Furthermore, the Olomouc Zoological Garden cooperates in research with many universities and other institutions in the Czech Republic and other countries. Many students are working on their bachelor's, master's and doctoral theses in our zoo and some students gain practical experience during their internships here. The scientific staff of Zoo Olomouc directly trains students of all three levels of university studies.

EEP

PAGE 83

This year Zoo Olomouc took over the management of the Vietnamese Sika Deer studbook. WAZA has also been entrusted with the publication of the worldwide Vietnamese Sika Deer Studbook. The group of this ungulate in the local zoo is the second largest in the world. Zoo Olomouc runs 5 EEP programs – for West Caucasian Turs, Vietnamese Sika Deer, Rucervus, Hippopotamus and Baird's Tapir.

MANAGEMENT OF POPULATIONS

PAGE 85

In zoos, it is very important to work carefully with populations so that humanity does not lose species in the future. A key element in maintaining populations is the regular breeding of animals and the subsequent regular regulation of the population to make the situation in the zoo as close as possible to the situation in the wild. Communication with the public is essential in these processes. To this end, a meeting of the heads of the population management awareness projects with representatives of ministries and nature conservation agencies was held at the Olomouc Zoo.

PUBLICATION ACTIVITY

PAGE 85

The zoo has been publishing an annual report regularly since 1995. All departments and staff contribute to this document. In addition to the text, authentic photographs of zoo life can be found here. The zoo has also published the 24th issue of the Proceedings of the UCSZ00 (Union of Czech and Slovak Zoos) Expert Committee on Prosimidae. In 2023, the Olomouc Zoo published for the first time the studbook of the Vietnamese Sika Deer under the direction of local scientist doc. RNDr. Jan Pluháček, Ph.D.

COMPETITION THE REARING OF THE YEAR 2023

PAGE 87

The announcement of the results of the competition for the rearing of the Year – “White Elephant” 2022 took place on 11th May 2023 in the former Capuchin monastery in Fulnek. We also participated in the competition, but in the strong competition we were not awarded this time.

VOLUNTEERS AT OLOMOUC ZOO

PAGE 88

This year, we have worked with volunteer groups from banks, insurance companies, universities, municipalities and the region in the plant care department. Other volunteer events were mainly awareness-raising events where we received volunteers, which we record in our internal database. In total, 40 people were involved and helped at public events or with the preparation of pumpkins. Thanks to the DDM Olomouc (youth center), the Duha Rysi club and the Elementary School and Kindergarten Olomouc, Dvorského 33 from Svatý Kopeček for their cooperation with the pumpkin carving.

SVOPAP TRAINING CENTRE

PAGE 88

On 27–29 January, one part of the SVOPAP retraining course took place at the Olomouc Zoo. 15 students took part in the course. The lectures were focused on exotic animal nutrition, small mammal breeding and primate breeding.

NATURE PROTECTION

PAGE 89

Zoo Olomouc actively participates in animal protection projects, both abroad and locally on the zoo's territory. It is involved in various in-situ projects or manages them itself, such as the Hippo Specialist Group within the International Union for Conservation of Nature (IUCN SSC; HSG) or The Kukang Conservation Program or Trenggiling Conservation Program. This year, marketing staff again participated in

the Czech Ornithological Society's Bird Hour, which consists of counting birds at a selected bird feeder for one hour. During the winter, the birds are regularly fed at the zoo. Another event in which the zoo's staff is regularly involved is the preparation of birdhouses for the new breeding season. The spring event "Welcoming of Birdsong", which the zoo organised with the Czech Ornithological Society, was another interesting cooperation for nature conservation. The event included a demonstration of bird ringing and trapping with ornithologist Mgr. Jakub Vrána. Another bird trapping took place on 2 September during the "Day for Zoos". An interesting species observed in the zoo was, for example Eurasian Hoopoe. Maintenance work was started on the four pools created in 2021. The pools were partially grounded and the surroundings overgrown with brambles. This creates a refuge for wild amphibians and reptiles in the area. With the support of the Ministry of the Environment, an educational showcase with Czech frog species was created in the Giraffe Pavilion. In cooperation with the Department of Botany of Palacký University in Olomouc, a botanical survey was carried out in 2023. Similar goals, expanding the knowledge of organisms found in the zoo grounds, were set for the following year.

HIPPO SPECIALIST GROUP IUCN SSC

PAGE 92

Jan Pluháček, a researcher at Olomouc Zoo, has been the co-chair of the Hippo Specialist Group of the International Union for Conservation of Nature (IUCN SSC; HSG) since 2015. This group monitors, plans and coordinates conservation actions for both hippopotamus species in their home range, sub-Saharan Africa. As part of this work, it actively supports 8 projects related to hippo and hippopotamus conservation and research in Africa. The detailed activities of this group can be found on the official website www.hipposg.org. One of the main priorities of the HSG is the development of an Action Plan for the conservation

of the amphibian hippopotamus in West Africa. Therefore, in collaboration with the Centre Suisse de Recherches Scientifiques (CSRS) in Côte d'Ivoire, we are preparing a workshop to discuss the Action Plan.

THE KUKANG RESCUE PROGRAM AND TRENGGILING CONSERVATION PROGRAM

PAGE 93

In 2023, among many other activities, the biggest events were the completion of the construction of the new Kukang School at the Kukang Program Rescue Centre and the completion of a time-lapse documentary, The Kukang Movie, charting the work of the program from 2019–2021. Earlier in the year, Karolina Bystronska, a volunteer from Poland, visited the Kukang Centre and focused on teaching environmental education at the Kukang School. Now 66 children in 4 different age groups attend the school. Kukang School continues to participate in the international Conservation 4 Education project with 40 pupils. The Kukang team also delivered 10 lectures in government schools, mainly themed around wildlife conservation. A total of 772 children attended these lectures. As every year in the field area of the Kukang program, monitoring of nocturnal animals and installation of photo traps was carried out. For example, the team managed to record two Sunda Pangolin and even a Sumatran Tiger on the photo trap. In terms of conservation coffee production, the existing farmers from Kuta Male were joined by additional farmers from the even more remote village of Mburidi and 2 tonnes of coffee was purchased. As part of her training in the care of Pangolins, our colleague Lucie visited Taipei Zoo. Taipei Zoo also functions as a rescue station for wild animals and also successfully breeds Chinese Pangolin. As part of both the Kukang Program and the Trenggiling Program, the team has expanded to include an external Indonesian staff member who is helping to uncover illegal animal trafficking. More information about the programmes at: www.kukang.org and www.trenggiling.org

DERBIANUS CONSERVATION

PAGE 95

The Olomouc Zoological Garden is a member of the Derbianus Conservation organization, which focuses on the conservation of the western subspecies of the Derby antelope, which is critically endangered in the wild. The Day with the Antelope event was held as part of the Day for Zoos and visitors could purchase various promotional items with the Derby antelope motif. Proceeds from the event were used to implement projects for the Derbianus Conservation organization.

INDICATIVE BOTANICAL SURVEY OF THE ZOO AREA

PAGE 96

This year, a botanical survey was carried out in the zoo area under the direction of botanist Mgr. David Horák. 207 species of wild plants and 63 cultivated plants were found. For example, emphasis was placed on rare or disappearing plants, such as the large population of stinging nettle. Another interesting observation was the highlighting of vegetation in waterlogged areas, which will eventually serve an important educational function. The conclusion of this survey was a recommendation to find a compromise between vegetation elements in the zoo in the future, taking into account the educational importance and possibly supplementing the space for the animals with plants that evoke their natural habitats.

ZOO MARKETING

PAGE 104

ZOO VISITORS IN 2023

PAGE 104

In 2023, the Olomouc Zoo was visited by 381 818 visitors. The year 2023 was therefore the most successful in the last 16 years. The strongest months were the holiday months and the weakest months were January and February. The day with the highest number of visitors was Ghost Night (6 260 visitors), which took place on October 21.

MARKETING ACTIVITIES IN 2023

PAGE 106

The promotion of the zoo and related marketing activities in 2023 continued in the well-started mode of previous years. Overall visitor numbers were very positive, reaching 381 818 visitors. We worked with our website where total traffic reached 360 339. In May we launched a web based gaming app, Zoohra, which visitors can play on the premises, receiving a reward for correct completion. We didn't slack off on social media either. Safari became the main theme as 2023 marked the opening of its last two stages – Australia and the Arctic. Various forms of promotion were also related to this venture, and our supporters could find information about this news on bigboards, billboards, citilight showcases, radio and the Internet. Another novelty was the opening of a new terrarium exhibit in the exit of the zoo. We prepared new printed banners informing the visitor about the zoogeographical unit within the safari. We also replaced the printed banners at the kangaroo and under the baribal bears enclosure, and created new banners used to welcome visitors as they entered the zoo. We updated the maps in the premises, on the web and in printed form, made new signs on Darwinova and Radikovská Street, panels informing about online admission, parking fees, nursing corners, advertising stickers for the garbage and sweeping truck of TSMO and the Zoo Olomouc van, we also prepared spots for digital screens attracting to our events and videos about animal news in the zoo. Through radio and print media we presented upcoming events and attracted the public to visit them. We set about preparing graphics to secure the glass on the entrance building and also a terrarium-themed sticker for the zoo's automatic exit door. In the Bat Pavilion, we completed a model of the starry sky and an educational light panel. In collaboration with Radio Metro-pole, 7 podcasts were also produced. We also produced several printed materials – a children's booklet, another board game from the

“pairs” series, some animal postcards, the 2024 events programme, some paper bags, the annual report and calendars.

COOPERATION WITH THE MEDIA

PAGE 114

In 2023, 92 press releases were issued and several conferences were held. The whole year was without any case that would resonate in the media world for a long time. Cooperation with the media is made up of episodic events and is at a very good level. The cooperation with the zoo was commented positively by several media outlets, such as TV ZZIP Olomouc, Blesk newspaper, Olomouc.cz, Olomouc newspaper, Czech Press Office, Olomouc’s editorial office of MF DNES, Hanácká drbna and others.

EDUCATION IN THE ZOO

PAGE 120

As every year, several dozen educational programmes were implemented. A total of 127 guided tours and other programmes were held. Since last autumn, a pair of new educational programmes on the diet of farmed animals have been added. In 2023, there have been 15 of these programs. 508 workbooks have been sold. The range of programmes attracted 116 schools and educational establishments with 4 272 pupils. In addition to school groups, the programme was also provided to several other organisations or companies. Our education staff also participated in the Regional EVVO Conference held at the Sluňákov Environmental Activity Centre. Several public awareness events were also held. From them worth mentioning are: The Welcoming of Birdsong, the International Day of Biodiversity, the Kukang tour and the International Bat Night. During the summer holidays, the zoo staff organised the fifth year of suburban camps for 195 children. Thanks to a contribution from the Ministry of the Environment, a new educational element on the frogs of the Czech Republic could be created and research equipment was also purchased.

COOPERATION WITH THE HOUSE OF CHILDREN AND YOUTH OLOMOUC

PAGE 122

In 2023, the Olomouc Zoo continued its cooperation with the House of Children and Youth (HCY) in Olomouc. The Zoo club meets every Thursday at the zoo and in the autumn of 2023, 22 children attended the club. DDM Olomouc prepared a spring and autumn trail in the zoo, which focused on kangaroos and voles. In addition, the staff prepared a celebration of the Earth Day, which this year, unlike in previous years, was held in May in good weather on International Biodiversity Day.

COOPERATION WITH THE PRIMARY SCHOOL BŘIDLIČNÁ

PAGE 123

The Olomouc Zoo cooperates with many primary schools. Every year, the Břidličná primary school hosts the regional round of the Golden Leaf competition, in which the zoo staff participate as lecturers at the Amphibians and Reptiles station. In summer, Zoo Olomouc staff also attend the Summer Research School and the Breeder’s camp.

SUBURBAN CAMPS

PAGE 124

The suburban camps took place on the following dates: 10–14th July, 17th–21st July, 24th–28th July, 31st July – 4th August, 7th–11th August, 14th–18th August. A total of 195 children took part in these events. This year, the camp focused on superheroes, from which the children assembled a “zoo patrol” to save the zoo from the invasion of cunning foxes. The program was full of exercise, but also educational and creative activities.

THE EXPERIENCE PROGRAMMES

PAGE 127

We currently offer 2 types of experiential programmes: The morning spent as zookeeper is designed to introduce the work of a zoo veter-

inary nurse. This year 120 programmes were held with 222 participants. 149 vouchers were issued with a total value of EUR 20,607. Zoo through the back door programme is designed to introduce the facilities, the animals kept and the functioning and purpose of the zoo. There were 31 programmes attended by 133 people. 40 vouchers were issued for a total value of EUR 3,539.

VISITOR SERVICE AND SOUVENIRS

PAGE 129

The most discussed news was the new parking system on the entire Svatý Kopeček. Previously free parking spaces were charged for, and all parking lots were linked with information and wayfinding signs. The system went live at the start of the holiday season and was thus subjected to a heavy testing load, causing considerable problems for staff and visitors alike. The system will be fine-tuned by next season to everyone's satisfaction.

Sale of promotional and gift items

In the spring of 2023, a second machine for selling commemorative banknotes was put into operation at the reindeer. The banknotes are available in four types (panda, leopard, tiger, lion). In the souvenir shop at the ticket offices, new games, sports quick-drying towels with animal motifs, two new board games- another game from the "Pairs" series and a game called "Cubs and parents in Zoo Olomouc" were added.

THE CALENDER OF EVENTS IN 2023

PAGE 131

We organized many events in 2023. The most popular of them were Easter in zoo with 3 149 visitors, The Pre-Gathering Conference of Witches with 5 760 visitors, The International Day of Biodiversity, The Children's Weekend, The Day of Animal Records, The Day for Zoological Gardens, The Evening of Ghosts with 6 260 visitors, Zoo of lights and many others.

SPONSORS OF OLOMOUC ZOO

PAGE 145

Adoption is a way to support your favourite animal and at the same time surprise or delight your loved ones with a special gift. Currently, you can choose to adopt from a list of 114 species of animals. Sponsors have contributed a total of EUR 95,892 to the breeding and feeding of animals kept in our Olomouc zoo. Thank you for helping us fulfil the main mission of zoos with this form of support.

CATERING SERVICES

PAGE 150

The following facilities were available to visitors for refreshments this season:

The Lemurs Bistro, at the Goaties café, Under the tower restaurant, at the Lion's grill, Ice cream and pancakes near the Lanáček area and at the Bear's pizza.

They spent EUR 966,797 on refreshments. Costs increased to EUR 785,790, mainly due to an increase in goods turnover, raw material prices and investment in refurbishment. Profit after tax was EUR 75,009.

CONSTRUCTION, MAINTENANCE AND TRANSPORTATION

PAGE 156

In 2023, several important events took place in the Olomouc Zoo. The work on the reconstruction of the utilities continued successfully and will be completed in April 2024. From June to November 2023, construction work on the green roof system at the Giraffe Pavilion was underway and the shelter for storing materials and tools was enlarged. In cooperation with the founder, the Statutory City of Olomouc, a parking system has been launched in the form of 14 digital signs that will inform visitors about the occupancy of all five car parks. In 2023, the at the Bear's pizza and at the Lion's grill stands were also built and put into operation. 24 enclosures were equipped with heated drinking fountains.

AREA OF FIRE PROTECTION AND WORK SAFETY

PAGE 159

No fires were recorded in 2023. Regular inspections and reviews were carried out in the area of fire protection. Regular safety training for staff and managers took place. A total of 4 minor work accidents and one registered work accident were recorded.

GARDENING

PAGE 161

The whole year can be characterized by construction work, which continues until today. Some plantings were damaged by the work and had to be replanted temporarily or permanently. The main activity was the planting of the newly reconstructed pond in the central part of the zoo. Aquatic and wetland plants were planted there. The planting was complicated by bank slides due to heavy rains and excessive evaporation of water from the pond during hot summer days. At the end of the season it became apparent that there would be a leak in the circulation pump circuit. If the location of the leak cannot be pinpointed, a portion of the bank will need to be de-watered and repaired or new hoses laid. An "Asian garden" is being built in the area between the red macaque and Manchurian leopard enclosures. Continuation of the erosion control planting took place this time on the bank below the chamois enclosure. Vines were planted in the alley between the Carnivores Pavilion and the African wintering area. The forest nursery was weeded and pruned. An additional forest line was constructed. The slope below the Lanáček area was connected to the lines below the Eurasian Safari. In 2023, 141 m³ of firewood was sold for EUR 6,976.

BASIC ECONOMIC DATA

PAGE 164

Founder's funding for operation:

1,660,667.3 EUR

State funding (MŽP): 44,424.4 EUR

Transfers (funding for "Kata lemurs research centre and zoo entrance", "Safari Eurasia", "Leopard pavilion", "Info stands", electromobility): 18,606.1 EUR

Funding to investment project „Regulation of the surface water in Zoo Olomouc“ (MŽP): 103,120.9 EUR

Funding to investment project „Green roofs on Giraffe's pavilion“ (MŽP): 157,455.9 EUR

The operations of the Olomouc Zoological Garden in 2023 ended with a profit of EUR 86,996.1. The value of assets managed by the organization decreased by EUR 817,130.8, i. e. by 9.44 %. The value of fixed assets (fixed assets) decreased by EUR 262,750, i. e. by 3.93 % and the value of current assets decreased by EUR 554,380.7, i. e. by 28.05 %. The Olomouc Zoological Garden spent EUR 774,622.7 in 2023.

CONFERENCES, SEMINARS AND MEETINGS OF EXPERT BOARDS OF THE UNION OF CZECH AND SLOVAK ZOOS IN 2023

PAGE 181

Zoo Olomouc employees regularly participate in a number of professional conferences and workshops. The WAZA (World Association of Zoos and Aquariums) conference held in San Diego Zoo in the USA was attended by Radomír Habáň and Luděk Richter from our zoo. In mid-September, the annual conference of EAZA (European Association of Zoos and Aquaria) was held at Korkeasaari Zoo in Helsinki, Finland, and our zoologists Jitka Vokurková, Jan Pluháček, Lucie Čizmářová and Jan Kirner attended it. We also attended the annual general meeting of the Union of Czech and Slovak Zoological Gardens in Plzeň Zoo. Furthermore, we regularly participate in various professional seminars and meetings of professional committees of UCSZOO (Union of Czech and Slovak Zoos).

PŘEHLED CHOVANÝCH DRUHŮ ZVÍŘAT V ROCE 2023

SAVCI MAMMALIA

Název /Species/	Stav k 1. 1. /Status/	Příchod /Arrival/	Narození /Births/	Odchovy mláďat /Breed/	Odchod /Departure/	Jiné úbytky /Other decrease/	Úhyn /Death/	Stav k 31. 12. /Status/
Vačnatci - Marsupialia								
klokán parma <i>Macropus parma</i>	2.3 <i>RDB=NT</i>	1.1	0.2	0.2		0.1	1.0	2.5
klokán rudý <i>Osphranter rufus</i>	4.20 <i>ESB</i>		5.2	5.2	3.0		0.2	6.20
klokánek králikovitý <i>Bettongia penicillata</i>	1.2 <i>EEP,RDB=CR,CITES=I</i>							1.2
klokánek krysí <i>Potorous tridactylus</i>	0.1 <i>RDB=NT</i>	1.0					1.0	0.1
klokánek rudohnědý <i>Aepyprymnus rufescens</i>	2.0						1.0	1.0
kusu liščí <i>Trichosurus vulpecula</i>	1.1							1.1
vačice krysí <i>Monodelphis domestica</i>	2.1		1.0	1.0	1.0		1.0	1.1
Chudozubí - Xenarthra								
lenochod dvouprstý <i>Choloepus didactylus</i>	2.2 <i>ESB</i>							2.2
mravečnick čtyřprstý <i>Tamandua tetradactyla</i>	1.4 <i>ESB</i>		2.1	1.0	0.1		0.1	2.2
mravečnick velký <i>Myrmecophaga tridactyla</i>	2.1 <i>EEP,ISB,RDB=VU</i>				1.0			1.1
pásovec kulovitý <i>Tolypeutes matacus</i>	1.1 <i>RDB=NT</i>							1.1
pásovec štětinatý <i>ChaetophRACTUS villosus</i>	1.0							1.0
Hmyzožravci - Insectivora								
ježek bělobřichý <i>Atelerix albiventris</i>	0.1						0.1	
Letouni - Chiroptera								
kaloň rodriguezský <i>Pteropus rodricensis</i>	15.25 <i>EEP,ISB,RDB=CR</i>		5.5	5.5			1.2	19.28
listonos světý <i>Phyllostomus discolor</i>	12.9						2.0	10.9

Název /Species/	Stav k 1. 1. /Status/	Příchod /Arrival/	Narození /Births/	Odchovy mláďat /Breed/ /Departure/	Jiné úbytky /Other decrease/	Úhyn /Death/	Stav k 31. 12. /Status/
Primáti - Primates							
gibon lar <i>Hylobates lar</i>	2.2 EEP,RDB=EN,CITES=I		0.0.1	0.0.1	1.0		1.2.1
gibon zlatolící <i>Nomascus gabriellae</i>	2.4.1 EEP,RDB=EN,CITES=I				0.1		2.3.1
kalimiko <i>Callimico goeldii</i>	1.1 EEP,SB,RDB=VU,CITES=I					1.1	
kočkodan husarský <i>Erythrocebus patas</i>	2.5 EEP					0.1	2.4
kosman běločelý <i>Callithrix geoffroyi</i>	0.4 EEP						0.4
kosman stříbitý <i>Mico argentatus</i>	1.1 EEP			1.0		1.0	0.1
kosman zakrslý <i>Callithrix pygmaea pygmaea</i>	4.2			0.0.4			4.2
kotul veverovitý <i>Saimiri sciureus</i>	4.19 EEP		1.0.4	1.0.3	1.0	0.2	4.17.3
lemur běločelý <i>Eulemur albifrons</i>	2.3 RDB=EN,CITES=I		2.1	1.1	0.1		3.3
lemur černý <i>Eulemur macaco</i>	1.2 EEP,SB,RDB=VU,CITES=I				0.1		1.1
lemur kata <i>Lemur catta</i>	2.5 EEP,RDB=EN,CITES=I		0.2	0.2	1.0	1.0	0.7
lviček zlatý <i>Leontopithecus rosalia</i>	0.5 EEP,SB,RDB=EN,CITES=I						0.5
makak červenolící <i>Macaca fuscata</i>	11.15				1.0		10.15
mirikina bolivijská <i>Aotus azarai boliviensis</i>	1.1	1.0			1.0		1.1
outloň malý <i>Nycticebus pygmaeus</i>	1.0 EEP,RDB=VU,CITES=I	0.1					1.1
siamang <i>Hylobates syndactylus</i>	1.0 EEP,RDB=EN,CITES=I						1.0
tamarin bělovousý <i>Saguinus mystax</i>	1.0	0.1					1.1
tamarin vousatý <i>Saguinus imperator subgrisescens</i>	1.1 EEP	0.1		1.0.1		0.1	1.1
vari černobílý <i>Varecia variegata</i>	2.2 EEP,SB,RDB=CR,CITES=I		1.0	1.0	1.1		2.1
Šelmy - Carnivora							
baribal <i>Ursus americanus</i>	1.1						1.1
binturong <i>Arctictis binturong</i>	1.2 EEP,RDB=VU		1.1.4	1.1			2.3
fenek <i>Vulpes zerda</i>	1.1 EEP						1.1
gepard štíhlý <i>Acinonyx jubatus jubatus</i>	EEP,SB,RDB=VU,CITES=I	2.0				1.0	1.0
jaguár <i>Panthera onca</i>	0.1 EEP,RDB=NT,CITES=I						0.1

Název /Species/	Stav k 1. 1. /Status/	Příchod /Arrival/	Narození /Births/	Odchovy mláďat /Breed/	Odchod /Departure/	Jiné úbytky /Other decrease/	Úhyn /Death/	Stav k 31. 12. /Status/
jagúar – černá forma <i>Panthera onca</i>	1.0 EEP,RDB=NT,CITES=I							1.0
kočka evropská <i>Felis silvestris silvestris</i>	0.2 CROH=KOH						0.1	0.1
kočka krátkouchá <i>Prionailurus bengalensis euptilurus</i>	1.2		2.0	2.0	0.1			3.1
kojot <i>Canis latrans</i>	1.1							1.1
kolonok <i>Mustela sibirica</i>	1.1							1.1
lev berberský <i>Panthera leo leo</i>	1.2 EEP,RDB=VU							1.2
levhart mandžuský <i>Panthera pardus orientalis</i>	1.2 EEP,ISB,RDB=CR,CITES=I						0.1	1.1
mangusta liščí <i>Cynictis penicillata</i>	2.1						1.0	1.1
mangusta tmavá <i>Crossarchus obscurus</i>	0.1						0.1	
mangusta trpasličí <i>Helogale parvula</i>	1.1	1.0					1.0	1.1
medojed <i>Mellivora capensis</i>	2.3		0.0.1	0.0.1	0.1			2.2.1
mýval severní <i>Procyon lotor</i>	0.2							0.2
nosál červený <i>Nasua nasua</i>	0.1					0.1		
ocelot slaništní <i>Leopardus geoffroyi</i>	3.1 EEP,CITES=I				2.0			1.1
panda červená <i>Ailurus fulgens</i>	1.1 ISB,RDB=EN,CITES=I							1.1
rys karpatský <i>Lynx lynx carpathicus</i>	1.1 ESB,CROH=SOH							1.1
serval <i>Leptailurus serval</i>	1.1							1.1
surikata <i>Suricata suricatta</i>	9.2						0.1	9.1
tygr ussurijský <i>Panthera tigris altaica</i>	1.1 EEP,ISB,RDB=EN,CITES=I							1.1
vlk Hudsonův <i>Canis lupus hudsonicus</i>	9.6 EEP,CROH=KOH,CITES=I						1.0	8.6
Damani - Hyracoidea								
daman skalní <i>Procavia capensis</i>	4.1 ESB		0.1	0.1	3.0			1.2
Lichokopytníci - Perissodactyla								
kůň domácí – minipony <i>Equus caballus</i>	1.1							1.1
kůň domácí – shetlandský pony <i>Equus caballus</i>	2.3							2.3
osel domácí – zakrstý <i>Equus asinus</i>	0.1							0.1

Název /Species/	Stav k 1. 1. /Status/	Příchod /Arrival/	Narození /Births/	Odchovy mláďat /Breed/	Odchod /Departure/	Jiné úbytky /Other decrease/	Úhyn /Death/	Stav k 31. 12. /Status/
zebra Chapmanova <i>Equus quagga chapmanni</i>	0.4 RDB=NT							0.4
Hrabáči - Tubulidentata								
hrabáč kapský <i>Orycteropus afer</i>	1.1 ESB		0.1	0.1				1.2
Sudokopytníci - Artiodactyla								
adax <i>Addax nasomaculatus</i>	0.5 EEP,ISB,RDB=CR,CITES=I							0.5
alpaka <i>Vicugna pacos</i>	1.13	1.0	3.4	2.4	0.3		0.2	4.12
daněk mezopotámský <i>Dama mesopotamica</i>	2.1 EEP,ISB,RDB=EN,CITES=I	0.1	0.1	0.1				2.3
hrošík liberijský <i>Choeropsis liberiensis</i>	0.1 EEP,ISB,RDB=EN					0.1		
kamzik alpský <i>Rupicapra rupicapra rupicapra</i>	2.4 EEP				1.2		0.1	1.1
kamzik horský <i>Rupicapra rupicapra</i>	2.12 EEP				2.0			0.12
koza bezoárová <i>Capra aegagrus</i>	1.7 EEP,RDB=NT		2.3	2.2			0.3	3.6
koza domácí <i>Capra hircus</i>	2.48		25.17	25.17	26.3	1.1	0.4	0.57
koza domácí - burská <i>Capra hircus</i>	0.1							0.1
koza krétská <i>Capra hircus cretica</i>	3.5		2.2	2.2				5.7
kozorožec kavkazský <i>Capra caucasica</i>	10.17 EEP,RDB=EN		3.7	3.6	5.1		0.1	8.21
kozorožec sibiřský <i>Capra sibirica</i>	4.10	1.0	3.5	2.3	4.2		0.2	3.9
markhur <i>Capra falconeri</i>	5.17 RDB=NT,CITES=I		10.5	4.0	4.3		0.2	5.12
muflon <i>Ovis aries musimon</i>	1.6.6		0.0.6	0.0.3	0.0.9		0.1	1.5
muntžak malý <i>Muntiacus reevesi</i>	2.3 EEP		0.2	0.2	1.1		1.0	0.4
oryx jihoafrický <i>Oryx gazella</i>	5.15		4.5	1.3	4.0			2.18
ovce domácí - valašská <i>Ovis aries aries</i>	0.2							0.2
pakůň běloocasý <i>Connochaetes gnou</i>	1.6		0.2	0.1	0.1	0.1		1.5
pižmoň grónský <i>Ovibos moschatus wardi</i>	1.1 EEP,ISB							1.1
sika vietnamský <i>Cervus nippon pseudaxis</i>	4.15 EEP,ISB		3.5	2.5				6.20
sob <i>Rangifer tarandus</i>	2.21 RDB=VU		5.3	2.2	1.1			3.22
šětkoun kamerunský <i>Potamochoerus pictus</i>	0.2 EEP							0.2

Název /Species/	Stav k 1. 1. /Status/	Příchod /Arrival/	Narození /Births/	Odchovy mláďat /Breed/	Odchod /Departure/	Jiné úbytky /Other decrease/	Úhyn /Death/	Stav k 31. 12. /Status/
velbloud dvouhrbý - domácí <i>Camelus bactrianus</i>	1.4		1.2	1.2				2.6
velbloud jednohrbý <i>Camelus dromedarius</i>	1.1	0.1						1.2
vikuňa <i>Vicugna vicugna</i>	2.1 <i>EEP,SB,CITES=I</i>		1.0	1.0				3.1
zubr <i>Bison bonasus</i>	4.4 <i>EEP,SB,RDB=VU</i>		1.1	1.1	1.0			4.5
žirafa Rothschildova <i>Giraffa camelopardalis camelopardalis</i>	2.9 <i>EEP,RDB=VU</i>							2.9

Hlodavci - Rodentia

dikobraz srstnatonosý <i>Hystrix indica</i>	4.9		1.1.1	1.1.1	0.5	1.0	0.2	4.3.1
mara slaništní <i>Dolichotis salinicola</i>	5.3		2.0.1	2.0	5.2			2.1
morče divoké <i>Cavia aperea</i>	0.3.5					0.0.2		0.3.3
morče domácí - cuy <i>Cavia porcellus</i>	1.6							1.6
myš zebrovaná <i>Lemniscomys barbarus</i>		0.0.14						0.0.14
myška drobná <i>Micromys minutus</i>	0.0.2						0.0.2	
pískomil bledý <i>Gerbillus perpallidus</i>	0.2.13				0.0.6		0.0.2	0.2.5
pískomil křečkovitý <i>Pachyuromys duprasi</i>	0.0.3						0.0.1	0.0.2
psoun preriový <i>Cynomys ludovicianus</i>	0.1.32		0.0.15	0.0.15	0.0.15			0.1.32
urzon kanadský <i>Erethizon dorsatum</i>	2.3	0.2	0.1	0.1				2.6
veverka kapská <i>Xerus inauris</i>	1.0						1.0	

PTÁCI - AVES

Název /Species/	Stav k 1. 1. /Status/	Příchod /Arrival/	Narození /Births/	Odchovy mláďat /Breed/	Odchod /Departure/	Jiné úbytky /Other decrease/	Úhyn /Death/	Stav k 31. 12. /Status/
Nanduové - Rheiformes								
nandu pampový <i>Rhea americana</i>	2.1.1 <i>RDB=NT</i>	1.2			0.0.1		1.1	2.2
Kasuárové - Casuariiformes								
emu hnědý <i>Dromaius novaehollandiae</i>	1.2		1.2.1	1.2.1	1.1.1			1.3
Brodiví - Ciconiiformes								
čáp černý <i>Ciconia nigra</i>	1.1 <i>ESB,CROH=SOH</i>		1.1.1	1.1	1.0			1.2

Název /Species/	Stav k 1. 1. /Status/	Příchod /Arrival/	Narození /Births/	Odchovy mláďat /Breed/	Odchod /Departure/	Jiné úbytky /Other decrease/	Úhyn /Death/	Stav k 31. 12. /Status/
ibis skalní <i>Geronticus eremita</i>	3.6 <i>EEP,RDB=CR,CITES=I</i>	3.1						6.7
Plameňáci - Phoenicopteriformes								
plameňák růžový <i>Phoenicopus roseus</i>	27.29	4.2					1.3	30.28
Vrbozobí - Anseriformes								
čája obojková <i>Chauna torquata</i>	2.2		0.1.7	0.1				2.3
husa malá <i>Anser erythropus</i>	1.2 <i>EEP,RDB=VU</i>							1.2
husa tibetská <i>Anser indicus</i>	2.2		0.0.6	0.0.5	0.0.5			2.2
husice rezavá <i>Tadorna ferruginea</i>	3.2							3.2
husička dvoubarvá <i>Dendrocygna bicolor</i>	0.7					0.1	0.1	0.5
kachnička karolinská <i>Aix sponsa</i>	1.1						0.1	1.0
kachnička mandarinská <i>Aix galericulata</i>	6.3.2	1.2	0.0.7		2.0	0.0.1	0.0.1	5.5
Dravci - Falconiformes								
hadílov pisař <i>Sagittarius serpentarius</i>	1.1 <i>ESB,RDB=VU</i>							1.1
kondor havranovitý <i>Coragyps atratus</i>	1.0							1.0
kondor královský <i>Sarcoramphus papa</i>	1.1 <i>ESB</i>							1.1
Hrabaví - Galliformes								
bažant Edwardsův <i>Lophura edwardsi</i>	<i>EEP,ISB,RDB=CR,CITES=I</i>	1.1						1.1
bažant Humeově <i>Syrnaticus humiae</i>	<i>RDB=NT,CITES=I</i>	0.1						0.1
bažant královský <i>Syrnaticus reevesii</i>	1.3 <i>RDB=VU</i>		1.1	1.1	1.2	0.1		1.1
bažant stříbrný <i>Lophura nychthemera</i>	1.1.2		3.1	3.1	1.1.2	1.1		2.0
bažant Wallichův <i>Catreus wallichii</i>	1.1.1 <i>RDB=VU,CITES=I</i>		3.3	3.3		0.0.1		4.4
kur bankvský <i>Gallus gallus</i>	1.2							1.2
páv korunkatý <i>Pavo cristatus</i>	4.8.1	1.0	0.5	0.5	0.2			5.11.1
Krátkokřídlí - Gruiformes								
jeřáb bělošíjí <i>Grus vipio</i>	3.1 <i>EEP,ISB,RDB=VU,CITES=I</i>						0.1	3.0
jeřáb bílý <i>Grus leucogeranus</i>	1.1 <i>EEP,ISB,RDB=CR,CITES=I</i>							1.1
jeřáb mandžuský <i>Grus japonensis</i>	2.2 <i>EEP,ISB,RDB=EN,CITES=I</i>		1.0.1	1.0	1.1			2.1

Název /Species/	Stav k 1. 1. /Status/	Příchod /Arrival/	Narození /Births/	Odchovy mláďát /Breed/	Odchod /Departure/	Jiné úbytky /Other decrease/	Úhyn /Death/	Stav k 31. 12. /Status/
jeřáb panenský <i>Anthropoides virgo</i>	1.1	0.0.2			0.0.1		0.0.1	1.1
seriema rudozobá <i>Cariama cristata</i>	2.0	0.1			1.0			1.1
Měkkozobí - Columbiformes								
holub celebeský <i>Gallinolumba tristigmata</i>		1.1						1.1
holub krvavý <i>Gallinolumba luzonica</i>	ESB,RDB=NT	1.1						1.1
hrdlička damarská <i>Streptopelia capicola</i>	0.2				0.2			
hrdlička sokorská <i>Zenaida graysoni</i>	EEP,RDB=EW	1.0						1.0
Papoušci - Psittaciformes								
agapornis hnědohlavý <i>Agapornis nigrigenis</i>	0.0.9 RDB=VU	5.4	0.0.1	0.0.1			0.0.1	5.4.9
agapornis růžovohlavý <i>Agapornis lilianae</i>	0.0.11 RDB=NT		0.0.3	0.0.3	0.0.13		0.0.1	
amazoňan modročelý <i>Amazona aestiva</i>	2.1		1.3	1.3	1.0			2.4
ara arakanga <i>Ara macao</i>	1.1 CITES=I							1.1
ara ararauna <i>Ara ararauna</i>	0.2							0.2
ara vojenský <i>Ara militaris mexicana</i>	2.1 ESB,RDB=VU,CITES=I						1.0	1.1
aratinga sluneční <i>Aratinga solstitialis</i>	2.2 RDB=EN						1.0	1.2
nandej černohlavý <i>Nandayus nenday</i>	6.9	1.0	1.4	1.4	1.0		0.1	7.12
papoušek černotemenný <i>Pionites melanocephala</i>	1.1		1.0	1.0	1.0			1.1
papoušek šupinkový <i>Pionus maximiliani</i>	1.1						1.1	
Kukačky - Cuculiformes								
banánovec obecný <i>Musophaga violacea</i>	1.1 ESB		1.1	1.1	1.0			1.2
turako Schalowův <i>Tauraco schalowi</i>	1.1	0.1			0.1			1.1
Sovy - Strigiformes								
sova pálená <i>Tyto alba</i>	3.3 CROH=SOH				1.0		0.1	2.2
sovice sněžní <i>Nyctea scandiaca</i>	2.2 EEP,RDB=VU		1.2.2	1.2				3.4
sýc rousný <i>Aegolius funereus</i>	CROH=SOH	1.1						1.1
sýček obecný <i>Athene noctua</i>	4.4 CROH=SOH		4.2.2	3.1	3.0		4.2	0.3

Název /Species/	Stav k 1. 1. /Status/	Příchod /Arrival/	Narození /Births/	Odchovy mláďat /Breed/	Odchod /Departure/	Jiné úbytky /Other decrease/	Úhyn /Death/	Stav k 31. 12. /Status/
výr velký <i>Bubo bubo</i>	1.0 CROH=OH							1.0
výreček malý <i>Otus scops</i>	0.1 EEP,CROH=KOH							0.1
Srostoprstí - Coraciiformes								
toko Deckenův <i>Tockus deckeni</i>	1.1 EEP							1.1
toko šedý <i>Tockus nasutus</i>	1.2						0.1	1.1
zoborožec kaferský <i>Bucorvus leadbeateri</i>	2.2 EEP,RDB=VU				1.1			1.1
zoborožec šedolící <i>Ceratogymna brevis</i>	2.2 EEP							2.2
zoborožec tmavý <i>Anthracoeros malayanus</i>	1.1 EEP,RDB=NT							1.1
Šplhavci - Piciformes								
arassari zlatolící <i>Selenidera piperivora</i>		2.1			1.0			1.1
vousák senegalský <i>Lybius dubius</i>	2.2	1.0	0.1	0.1			1.0	2.3
Pěvci - Passeriformes								
kraska červenozobá <i>Urocissa erythrorhyncha</i>	1.1	0.1						1.2
křivka obecná <i>Loxia curvirostra</i>	0.1.1						0.1.1	

PLAZI - REPTILIA

Název /Species/	Stav k 1. 1. /Status/	Příchod /Arrival/	Narození /Births/	Odchovy mláďat /Breed/	Odchod /Departure/	Jiné úbytky /Other decrease/	Úhyn /Death/	Stav k 31. 12. /Status/
Želvy - Chelonia								
kajmanka dravá <i>Chelydra serpentina</i>	1.2							1.2
želva bahenní <i>Emys orbicularis</i>	1.3.4 EEP,CROH=KOH,RDB=NT							1.3.4
želva ostruhatá <i>Centrochelys sulcata</i>	3.1 RDB=VU							3.1
želva skalní <i>Malacochersus tornieri</i>	0.1 EEP,RDB=VU,CITES=I							0.1
želva stepní <i>Testudo horsfieldii</i>	1.2 RDB=VU							1.2
želva tuniská <i>Testudo graeca nabeulensis</i>	3.1 RDB=VU							3.1
želva zelenavá <i>Testudo hermanni</i>	1.2 RDB=NT							1.2

Název /Species/	Stav k 1. 1. /Status/	Příchod /Arrival/	Narození /Births/	Odchovy mláďat /Breed/ /	Odchod /Departure/ /	Jiné úbytky /Other decrease/ /	Úhyn /Death/ /	Stav k 31. 12. /Status/
Krokodýli - <i>Crocodylia</i>								
krokodýl čelnatý <i>Osteoleaemus tetraspis tetraspis</i>	5.1 <i>ESB,RDB=VU,CITES=I</i>				2.0			3.1
Šupinatí - <i>Squamata</i>								
agama límcová <i>Chlamydosaurus kingii</i>	2.1				1.0			1.1
bazilišek zelený <i>Basiliscus plumifrons</i>	0.1						0.1	
blavor žlutý <i>Pseudopus apodus</i>	0.1	0.0.4						0.1.4
dasie smaragdová <i>Dasia smaragdinum</i>	1.3							1.3
felzuma <i>Phelsuma grandis</i>	0.3	2.0	1.1.5	1.1.4	1.1		0.1	2.2.4
gekon obrovský <i>Gekko gecko</i>	4.2		0.4.5	0.4.4	2.4		1.0	1.2.4
gekon prstýnkový <i>Tarentola annularis</i>	0.0.5			0.0.3			0.0.3	0.0.5
gekon širokoprstý <i>Ptyodactylus hasselquistii</i>	1.1		0.0.1			0.1		1.0
hroznýš Dumerilův <i>Acrantophis dumerili</i>	0.2 <i>RDB=VU,CITES=I</i>							0.2
hroznýš královský <i>Boa constrictor</i>	1.0	0.1						1.1
chameleon pardálí <i>Furcifer pardalis</i>	1.0						1.0	
ještěrka paví <i>Timon pater</i>	1.2							1.2
ještěrka <i>Gastropholis prasina</i>	1.1 <i>RDB=NT</i>						0.1	1.0
ještěrkovec obrovský <i>Gerrhosaurus validus</i>	0.0.4							0.0.4
ještěrkovec žlutohrdlý <i>Gerrhosaurus flavigularis</i>	1.2							1.2
kobřík kapský <i>Aspideleaps lubricus</i>	1.2.2						0.1	1.1.2
korálovka mexická <i>Lampropeltis mexicana</i>		0.0.1						0.0.1
korálovka sedlatá honduraská <i>Lampropeltis triangulum hondurensis</i>		0.0.2						0.0.2
korovec jedovatý <i>Heloderma suspectum suspectum</i>	3.0 <i>EEP,RDB=NT</i>							3.0
krajta zelená <i>Morelia viridis</i>	0.1	1.0						1.1
leguán zelený <i>Iguana iguana</i>	1.1							1.1
leguánek modrý <i>Sceloporus cyanogenys</i>	1.2						0.2	1.0
paredura ozdobná <i>Paroedura pictus</i>	0.0.1				0.0.1			

Název /Species/	Stav k 1. 1. /Status/	Příchod /Arrival/	Narození /Births/	Odchovy mláďat /Breed/	Odchod /Departure/	Jiné úbytky /Other decrease/	Úhyn /Death/	Stav k 31. 12. /Status/
scink dlouhonohý <i>Eumeces schneideri</i>	1.2							1.2
štíhlavka Ravergierova <i>Hemorrhois ravergieri</i>	0.0.4							0.0.4
teju pruhovaný <i>Salvator merianae</i>	1.2						0.1	1.1
tilikva obrovská <i>Tiliqua gigas</i>	1.0							1.0
užovka amurská <i>Elaphe schrencki</i>	2.0	0.1			1.0			1.1
užovka červená <i>Pantherophis guttatus</i>	0.1							0.1
užovka domácí <i>Boaedon fuliginosus</i>	1.1							1.1
užovka ostronosá <i>Gonyosoma oxycephalum</i>	1.1							1.1
užovka tenkoocasá <i>Orthriophis taeniurus</i>	1.0							1.0
varan Mertensův <i>Varanus mertensi</i>	1.1							1.1
varan stepní <i>Varanus exanthematicus</i>		1.0						1.0

OBOŽIVELNÍCI AMPHIBIA

Název /Species/	Stav k 1. 1. /Status/	Stav k 31. 12. /Status/
Žáby - Anura		
hrabátka drsná <i>Pyxicephalus adspersus</i>		0.0.1
létavka obecná <i>Polypedates leucomystax</i>	0.0.2	0.0.20
létavka ušatá <i>Polypedates otilophus</i>		0.0.10
pípa Carvalhoova <i>Pipa carvalhoi</i>		0.0.4
rákosnička běloskvrnná <i>Heterixalus alboguttatus</i>	0.0.10	0.0.8
rohátka Cranwellova <i>Ceratophrys cranwelli</i>	0.0.1	0.1
ropucha coloradská <i>Inciilius alvarius</i>	0.2	0.2
rosnička včelí <i>Trachycephalus resinifictrix</i>	0.0.3	0.0.9
Ocasatí - Caudata		
trnočolek bradavčitý <i>Tylototriton verrucosus</i>	0.0.2	0.0.1

RYBY PISCES

Název /Species/	Stav k 1. 1. /Status/	Stav k 31. 12. /Status/
Trnoblíží - Characiformes		
metynis rostlinožravý <i>Metynnis hypsauchen</i>	0.0.15	0.0.12
piraňa Nattererova <i>Pygocentrus nattereri</i>	0.0.8	0.0.8
Sumci - Siluriformes		
anténovec mramorovaný <i>Leiarius marmoratus</i>	0.0.1	0.0.1
glyptoper velkoplotvý <i>Glyptoperichthys gibbiceps</i>	0.0.4	0.0.4
Pilonoši - Beryciformes		
pruhatec královský <i>Sargocentron diadema</i>	0.0.1	0.0.1
Volnoostní - Gasterosteiformes		
jehla pruhovaná <i>Dunckerocampus dactylophorus</i>	RDB=DD	0.0.2
koniček kuda <i>Hippocampus kuda</i>	0.0.15 RDB=VU	0.0.15

Název /Species/	Stav k 1. 1. /Status/	Stav k 31. 12. /Status/
Ostnoploutví - Perciformes		
bičonoš zobanovitý <i>Zanclus canescens</i>	0.0.1	0.0.1
bodlok bahamský <i>Acanthurus bariene</i>	0.0.1	0.0.1
bodlok běloprsý <i>Acanthurus leucosternon</i>	0.0.1	0.0.2
bodlok bezrohý <i>Naso lituratus</i>	0.0.1	0.0.1
bodlok Desjardinův <i>Zebrasoma desjardini</i>	0.0.2	0.0.2
bodlok dvouskvrnný <i>Ctenochaetus binotatus</i>	0.0.1	0.0.1
bodlok fialový <i>Zebrasoma xanthurum</i>	0.0.1	0.0.1
bodlok hnědý <i>Zebrasoma scopas</i>	0.0.1	0.0.1
bodlok japonský <i>Acanthurus japonicus</i>	1.0	1.0
bodlok krátkorohý <i>Naso brevirostris</i>	0.0.1	0.0.1
bodlok maskovaný <i>Acanthurus pyroferus</i>	0.0.1	0.0.1
bodlok modropáskovaný <i>Acanthurus blochii</i>	0.0.2	0.0.2
bodlok modrý <i>Acanthurus coeruleus</i>	0.0.1	0.0.1
bodlok olivový <i>Acanthurus olivaceus</i>	0.0.1	0.0.1
bodlok pestrý <i>Paracanthurus hepatus</i>	0.0.4	0.0.4
bodlok plachtonoš <i>Zebrasoma veliferum</i>	0.0.3	0.0.3
bodlok proužkovaný <i>Acanthurus lineatus</i>	0.0.1	0.0.1
bodlok příčnopruhý <i>Acanthurus triostegus</i>	0.0.1	0.0.1
bodlok půvabný <i>Naso elegans</i>	0.0.1	0.0.1
bodlok rudomořský <i>Acanthurus sohal</i>	0.0.1	0.0.1
bodlok Tennentův <i>Acanthurus tennentii</i>	0.0.1	0.0.1
bodlok tominský <i>Ctenochaetus tominiensis</i>	0.0.3	0.0.3
bodlok zlatolemý <i>Acanthurus nigricans</i>	0.0.1	0.0.1
bodlok žlutý <i>Zebrasoma flavescens</i>	0.0.7	0.0.6
cichlida jednooká <i>Cichla monoculus</i>	0.0.3	0.0.1

Název /Species/	Stav k 1. 1. /Status/	Stav k 31. 12. /Status/
hlaváč hnědopruhý <i>Amblygobius phalaena</i>		0.0.2
hlaváč modropásý <i>Valenciennea strigata</i>	0.0.2	0.0.2
hlaváč okinawský <i>Gobiodon okinawae</i>	0.0.1	0.0.1
chiápal žlutoocasý <i>Caesio cuning</i>	0.0.1 <i>RDB=DD</i>	0.0.1
chrochtal prasečí <i>Anisotremus virginicus</i>	0.0.1	0.0.1
kanic modroskvrnný <i>Cephalopholis miniata</i>	0.0.1	0.0.1
kanic tečkovaný <i>Cromileptes altivelis</i>	0.0.1 <i>RDB=VU</i>	0.0.1
klaun Allardův <i>Amphiprion allardi</i>	0.0.1	0.0.1
klaun Clarkův <i>Amphiprion clarkii</i>	0.0.1	0.0.1
klaun očkátý <i>Amphiprion ocellaris</i>	0.0.11	0.0.11
klaun sametový <i>Premnas biaculeatus</i>	0.0.2	0.0.2
klaun sedlatý <i>Amphiprion ephippium</i>	0.0.3	0.0.3
klaun tmavý <i>Amphiprion melanopus</i>	0.0.1	0.0.1
klaun uzdičkatý <i>Amphiprion frenatus</i>	0.0.1	0.0.1
kliпка hrotcová <i>Heniochus acuminatus</i>	0.0.4	0.0.4
kliпка Kleinova <i>Chaetodon kleinii</i>	0.0.2	0.0.3
kliпка pyramidová <i>Hemitaenichthys polylepis</i>	0.0.1	0.0.1
kliпка skvrnitá <i>Chaetodon guttatissimus</i>	0.0.1	0.0.1
komorník běloocasý <i>Dascyllus aruanus</i>	0.0.4	0.0.4
komorník černoocasý <i>Dascyllus melanurus</i>	0.0.3	0.0.3
komorník síťovaný <i>Dascyllus reticulatus</i>	0.0.1	0.0.1
komorník třískvrnný <i>Dascyllus trimaculatus</i>	0.0.1	0.0.1
králíčkovec liščí <i>Siganus vulpinus</i>	0.0.1	0.0.1
králíčkovec modropruhý <i>Siganus puellus</i>	0.0.2	0.0.2
oblohav vysokoploutvý <i>Callopleziops altivelis</i>	0.0.1	0.0.1

Název /Species/	Stav k 1. 1. /Status/	Stav k 31. 12. /Status/
parmavec skvělý <i>Pterapogon kauderni</i>	0.0.4 RDB=EN	0.0.3
perllovka skvrnitá <i>Hemichromis elongatus</i>	0.0.18	0.0.18
ploskozubec dvoubarvý <i>Cetoscarus bicolor</i>	0.0.1	0.0.1
pomčik dřavý <i>Centropyge tibicen</i>	0.0.1	0.0.1
pomčik citrónový <i>Centropyge flavissima</i>	0.0.1	0.0.1
pomčik dvoubarevný <i>Centropyge bicolor</i>	0.0.1	0.0.1
pomčik korálový <i>Centropyge bispinosus</i>	0.0.1	0.0.1
pomec indický <i>Apolemichthys xanthurus</i>	0.0.1	0.0.1
pomec paví <i>Pygoplites diacanthus</i>	0.0.1	0.0.1
pomec skvělý <i>Pomacanthus navarchus</i>	0.0.1	0.0.1
pyskoun Dianin <i>Bodianus diana</i>	0.0.1	0.0.1
pyskoun rozpílený <i>Labroides dimidiatus</i>	0.0.9	0.0.7
pyskoun šestiprhý <i>Pseudocheilinus hexataenia</i>	0.0.2	0.0.1
sapín zelený <i>Chromis viridis</i>	0.0.8	0.0.4
sapínek Talbotův <i>Chrysiptera talboti</i>	0.0.5	0.0.3
sapínek zlatoocasý <i>Chrysiptera parasema</i>	0.0.14	0.0.14
sapínek žlutomodrý <i>Chrysiptera hemiclypea</i>	0.0.2	0.0.2
sapínovec královský <i>Pictichromis paccagnellae</i>	0.0.1	0.0.1
slizoun pruhovaný <i>Salarias fasciatus</i>	0.0.2	0.0.1
špičatník zlatopásý <i>Pentapodus aureofasciatus</i>	0.0.1	0.0.1
štetičkovec dlouhohlavý <i>Oxycirrhites typus</i>	0.0.1	0.0.1
vřeténka mandarínská <i>Synchiropus splendidus</i>	0.0.4	0.0.3
zobec obecný <i>Chelmon rostratus</i>	0.0.2	0.0.2
Čliverzubci - Tetraodontiformes		
havýš rohatý <i>Lactoria cornuta</i>	0.0.1	0.0.1

PARYBY CHONDRICHTHYES

Název /Species/	Stav k 1. 1. /Status/	Stav k 31. 12. /Status/
--------------------	-----------------------------	-------------------------------

Malotlamci - Orectolobiformes

žralůček okatý <i>Hemiscyllium ocellatum</i>	1.0	1.0
---	-----	-----

Žralouni - Carcharhiniformes

žralok černoploutvý <i>Carcharhinus melanopterus</i>	0.2 ESB,RDB=NT	0.2
---	-------------------	-----

Rejnoci - Rajiformes

siba atlantská <i>Rhinoptera bonasus</i>	2.0 RDB=NT	2.0
---	---------------	-----

BEZOBRATLÍ EVERTEBRATA

Název /Species/	Stav k 1. 1. /Status/	Stav k 31. 12. /Status/
--------------------	-----------------------------	-------------------------------

Žahavci - Cnidaria

stolon <i>Coelogorgia</i> sp.	2	1
větevník <i>Acropora tumida</i>	2 RDB=DD	2
větevník <i>Acropora elegans</i>	1 RDB=VU	1
rifovník <i>Acanthastrea</i> sp.	1	1
laločnick <i>Pinnigorgia</i> sp.	4	4
pórovník <i>Pocillopora</i> sp.	1	1
houbovník <i>Fungia</i> sp.	1	1
dírkovník <i>Porites</i> sp.	1	1
rohovitka <i>Gorgonia</i> sp.	2	2
laločnice <i>Sarcophyton</i> sp.	1	3
laločnice <i>Simularia</i> sp.	2	2
útesovník <i>Favia</i> sp.	1	1

Název /Species/	Stav k 1. 1. /Status/	Stav k 31. 12. /Status/
montipóra <i>Montipora</i> sp.	1	1
montipóra <i>Montipora confusa</i>	2 RDB=NT	2
sasankovec <i>Zoanthus</i> sp.	3	4
turbinatka <i>Nemanzophyllia</i> sp.	1 RDB=VU	1
turbinatka <i>Euphyllia</i> sp.	10	5
korálovník <i>Discosoma</i> sp.	3	6
větevnik útlý <i>Acropora tenuis</i>	3 RDB=NT	3
laločnick šedý <i>Anthelia glauca</i>	2	1
merulína plochá <i>Merulina ampliata</i>	1	1
korálovník juma <i>Ricordea yuma</i>	2	2
pórovník uhlédný <i>Seriatopora calendrum</i>	1	1
korálovník ušatý <i>Rhodactis mussoides</i>	1	1
sasanka tečkovaná <i>Phymanthus crucifer</i>	1	1
montipóra písčitá <i>Montipora capricornis</i>	2 RDB=VU	2
papírník lékařský <i>Pectinia paeonia</i>	1 RDB=NT	1
houbovnik lupenitý <i>Pavona decussata</i>	2 RDB=VU	2
dendrofyta vousatá <i>Duncanopsammia axifuga</i>	1 RDB=NT	1
okulína kuželovitá <i>Galaxea fascicularis</i>	1 RDB=NT	1
pórovník bodlinatý <i>Seriatopora hystrix</i>	2	2
útesovnik pichlavý <i>Hydnophora exesa</i>	3 RDB=NT	3
sasanka čtyřbarevná <i>Entacmaea quadricolor</i>	10	10
houbovnik kaktusový <i>Pavona cactus</i>	5 RDB=VU	5
větevnik proměnlivý <i>Acropora valida</i>	3	3
laločnick žlábkovaný <i>Capnella imbricata</i>	2	1
pórovník různotvarý <i>Stylophora pistillata</i>	2 RDB=NT	2

Název /Species/	Stav k 1. 1. /Status/	Stav k 31. 12. /Status/
montipóra prstovitá <i>Montipora digitata</i>	3	2
útesovnik vidličnatý <i>Caulastraea furcata</i>	5	5
útesovnik rozvětvený <i>Hydnophora rigida</i>	1	1
dendrofyta listovitá <i>Turbinaria mesenterina</i>	1 RDB=VU	1
sasanka čtyřbarevná – red <i>Entacmaea quadricolor</i>	7	7
větevnik <i>Acropora</i> sp.	1	1
větevnik <i>Acropora yongei</i>	1	1
rífovník <i>Lobophyllia</i> sp.	1	1
pórovník <i>Seriatopora</i> sp.	1	1
pórovník <i>Stylophora subseriata</i>	1	1
trsovník <i>Menella</i> sp.	1	1
laločnice <i>Sinularia notanda</i>	1	1
laločnice <i>Cladiella</i> sp.	1	1
laločnice <i>Lobophytum</i> sp.	2	2
sasankovec <i>Palythoa</i> sp.	1	1
turbinatka <i>Physogyra</i> sp.	1	1
turbinatka <i>Euphyllia paraancora</i>	1 RDB=VU	1
korálovník <i>Actinodiscus</i> sp.	3	3
korálovník <i>Ricordea</i> sp.	1	1
stolon zelený <i>Clavularia viridis</i>	1	1
laločnice dura <i>Sinularia dura</i>	1	1
laločnice měkká <i>Sinularia mollis</i>	1	1
houbovnik obecný <i>Fungia fungites</i>	1 RDB=NT	1
dírkovník obecný <i>Porites porites</i>	1	1
útesovnik bodavý <i>Echinopora lamellosa</i>	1	1
korálnatec modrý <i>Heliopora coerulea</i>	1 RDB=VU	1

Název /Species/	Stav k 1. 1. /Status/	Stav k 31. 12. /Status/
sasanka velkolepá <i>Heteractis magnifica</i>	1	1
turbinatka hladká <i>Euphyllia glabrescens</i>	1 RDB=NT	1
rohovitka svazčitá <i>Rumphella aggregata</i>	1	1
laločnice elastická <i>Sarcophyton glaucum</i>	1	1
laločnice houbovitá <i>Sarcophyton ehrenbergi</i>	1	1
laločnice hvězdnatá <i>Sinularia asterolobata</i>	1	1
útesovník plástvový <i>Favia fava</i>	1	1
houbovník chorošovitý <i>Pachyseris rugosa</i>	1 RDB=VU	1
stolon <i>Pachyclavularia</i> sp.		2

Členovci - Arthropoda

kobylika <i>Siliquofera grandis</i>		16
strašilka <i>Phasma gigas</i>		1
šváb sýčivý <i>Gromphadorhina portentosa</i>	20	20
zlatohlávek <i>Pachnoda trimaculata</i>		20
šváb americký <i>Periplaneta americana</i>		100
šváb australský <i>Periplaneta australasiae</i>		50
strašilka ostruhatá <i>Eurycantha calcarata</i>	6	4
zákeřnice dvojtečná <i>Platymeris biguttata</i>	11	21
zlatohlávek konžský <i>Pachnoda marginata</i>	12	12
krevetka <i>Lysmata boggei</i>	5	1
pakobylika <i>Phaenopharos khaoyaiensis</i>		4
štír jedovatý <i>Tityus stigmurus</i>	3	2
sklípkan myší <i>Pterinochilus murinus</i>	1	1
cvrček jeskynní <i>Phaeophilacris bredoides</i>	5	15
strašilka ďábelská <i>Peruphasma schultei</i>	5	2
krevetka pruhovaná <i>Lysmata amboinensis</i>	7	3

Název /Species/	Stav k 1. 1. /Status/	Stav k 31. 12. /Status/
sklípkan parahybský <i>Lasiodora parahybana</i>	1	1
strašilka australská <i>Extatosoma tiaratum</i>		5
mnohonozka <i>Telodeinopus aoutii</i>		10
žirafík smaragdový <i>Ampulex compressa</i>	4	9
krab <i>Geosesarma hagen</i>	3	3
veleštír trnitý <i>Heterometrus spinifer</i>	11	6
kudlanka malajská <i>Deroplatys dessicata</i>	3	1

Ostnokožci - Echinodermata

ježovka <i>Diadema</i> sp.	5	5
ježovka diadémová <i>Diadema setosum</i>	8	8
ježovka Mathaeova <i>Echinometra mathaei</i>	1	1
ježovka pruhovaná <i>Echinothrix calamaris</i>	1	1
hvězdice Linckova <i>Protoreaster linckii</i>	4	4
hvězdice páskovaná <i>Archaster typicus</i>	1	3
hvězdice strukovitá <i>Pentaceraster mammillatus</i>	2	2
hvězdice hranatá <i>Archaster angulatus</i>	1	1
hvězdice uzlovitá <i>Protoreaster nodosus</i>	2	2
ježovka proměnlivá <i>Lytechinus variegatus</i>	1	1

Zpracovala:
Ing. Jitka Vokurková

PŘEHLED CHRÁNĚNÝCH DRUHŮ ŽIVOČICHŮ

CITES – Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin. Taxony jsou podle stupně ohrožení rozděleny do tří skupin:

- **CITES I** – zahrnuje na 500 druhů živočichů a 300 druhů rostlin, které jsou bezprostředně ohroženy vyhubením. Mezinárodní obchod s těmito druhy je zakázán; povoluje se jen výjimečně.
- **CITES II** – zahrnuje na 4 000 druhů živočichů a 25 000 druhů rostlin, které by mohly být ohroženy, pokud by mezinárodní obchod s nimi nebyl regulován.
- **CITES III** – zahrnuje 220 druhů živočichů a 8 taxonů rostlin. Jedná se o druhy, které jsou ohroženy mezinárodním obchodem pouze v určitých zemích a jsou chráněny na návrh těchto zemí.

RDB – Kategorie IUCN „Red List of Threatened Species“ (tzv. „Červená kniha“ nebo také „Červený seznam ohrožených druhů“). Lze jej nalézt na webové adrese www.iucnredlist.org.

- **NE** – nevyhodnocený druh (*not evaluated*)
- **DD** – málo informací o daném druhu (*data deficient*)
- **LC** – druh není ohrožený (*least concern*)
- **NT** – druh blízky ohrožení (*near threatened*)
- **VU** – zranitelný druh (*vulnerable*)
- **EN** – ohrožený druh (*endangered*)
- **CR** – kriticky ohrožený druh (*critically endangered*)
- **EW** – druh vyhubený ve volné přírodě (*extinct in the wild*)
- **EX** – vyhubený druh (*extinct*)

ČR-OH – Chov ohrožených druhů chráněných v České republice podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Tyto druhy se dále rozdělují na:

- **KOH** – kriticky ohrožené druhy
- **SOH** – silně ohrožené druhy
- **OH** – ohrožené druhy

EEP – Chov ohrožených druhů zařazených do evropských záchranných programů.

ISB – Chov ohrožených druhů zařazených do mezinárodních plemenných knih.

ESB – Chov ohrožených druhů zařazených do evropských plemenných knih.

GFond – Chov vzácných a vymírajících plemen domácích zvířat za účelem záchrany jejich jedinečných genofondů.

V roce 2023 jsme chovali 55 druhů zařazených do evropských záchranných programů, 19 druhů zařazených do mezinárodních plemenných knih, 14 druhů zařazených do evropských plemenných knih, které se postupně mění na EEP, 3 druhy chráněné v ČR a zařazené mezi druhy kriticky ohrožené, 5 druhů patřící mezi silně ohrožené a 1 ohrožený druh. Ze seznamu CITES jsme chovali 93 druhy. Jako vzácná a vymírající plemena domácích zvířat za účelem záchrany jejich genofondů chováme pouze jediný druh, a sice ovce valašky v počtu 0,2.

Přehled počtů chráněných druhů živočichů

		Druhů						Kusů					
		Savci	Ptáci	Plazi	Obojživelníci	Ryby	Parbyby	Savci	Ptáci	Plazi	Obojživelníci	Ryby	Parbyby
CITES	I	20	9	2	0	0	0	78	36	6	0	0	0
	II	22	21	14	0	0	0	194	144	44	0	0	0
	III	3	2	0	0	0	0	12	8	0	0	0	0
	Celkem	45	32	16	0	0	0	284	188	50	0	0	0
RDB	NT	8	5	4	0	0	2	42	9	15	0	0	4
	VU	10	9	5	0	2	0	58	47	17	0	16	
	EN	10	2	0	0	1	0	67	6	0	0	3	0
	CR	5	3	1	0	0	0	60	17	1	0	0	0
	EW	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Ochrana v ČR	OH	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
	SOH	1	4	0	0	0	0	2	12	0	0	0	0
	KDH	1	1	1	0	0	0	1	1	8	0	0	0
	Celkem	2	6	1	0	0	0	3	14	8	0	0	0
EEP		39	13	3	0	0	0	284	45	12	0	0	0
ISB		15	4	0	0	0	0	117	10	0	0	0	0
ESB		6	6	1	0	0	1	42	14	4	0	0	2

Zpracovali:
Ing. Jitka Vokurková, MVDr. Jan Kirner

AUDIT TEAM, s.r.o.

Jeremenkova 1211/40b, Hodolany, 779 00 Olomouc

IČ: 294 53 411

ZPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDITORA

pro

zřizovatele a statutární orgán účetní jednotky Zoologická zahrada Olomouc, příspěvková organizace

Výrok auditora

Provedli jsme audit přiložené účetní závěrky účetní jednotky **Zoologická zahrada Olomouc, příspěvková organizace** sestavené na základě českých účetních předpisů, která se skládá z rozvahy, výkazu zisku a ztráty, přehledu o peněžních tocích, přehledu o změnách vlastního kapitálu za rok končící **31.12.2023** a přílohy této účetní závěrky, která obsahuje popis použitých podstatných účetních metod a další vysvětlující informace. Údaje o účetní jednotce **Zoologická zahrada Olomouc, příspěvková organizace** jsou uvedeny na úvodní straně přílohy účetní závěrky.

Podle našeho názoru účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv a pasiv účetní jednotky **Zoologická zahrada Olomouc, příspěvková organizace** k **31.12.2023** a nákladů a výnosů a výsledku jejího hospodaření a peněžních toků za rok končící **31.12.2023** v souladu s českými účetními předpisy.

Základ pro výrok

Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech a standardy Komory auditorů České republiky pro audit, kterými jsou mezinárodní standardy pro audit (ISA) případně doplněné a upravené souvisejícími aplikačními doložkami. Naše odpovědnost stanovená těmito předpisy je podrobněji popsána v oddílu Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky. V souladu se zákonem o auditorech a Etickým kodexem přijatým Komorou auditorů České republiky jsme na účetní jednotce nezávislí a splnili jsme i další etické povinnosti vyplývající z uvedených předpisů. Domníváme se, že důkazní informace, které jsme shromáždili, poskytují dostatečný a vhodný základ pro vyjádření našeho výroku.

Odpovědnost statutárního orgánu účetní jednotky za účetní závěrku

Statutární orgán účetní jednotky **Zoologická zahrada Olomouc, příspěvková organizace**, odpovídá za sestavení účetní závěrky podávající věrný a poctivý obraz v souladu s českými účetními předpisy a za takový vnitřní kontrolní systém, který považuje za nezbytný pro sestavení účetní závěrky tak, aby neobsahovala významné (materiální) nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou.

Při sestavování účetní závěrky je statutární orgán účetní jednotky povinen posoudit, zda je účetní jednotka schopna nepřetržitě trvat, a pokud je to relevantní, popsat v příloze účetní závěrky záležitosti týkající se jejího nepřetržitého trvání a použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky, s výjimkou případů, kdy statutární orgán plánuje zrušení účetní jednotky nebo ukončení její činnosti, resp. kdy nemá jinou reálnou možnost, než tak učinit.

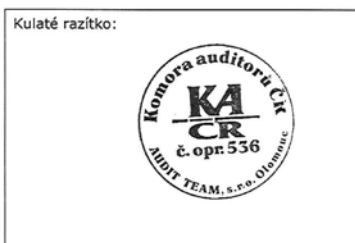
Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky

Naším cílem je získat přiměřenou jistotu, že účetní závěrka jako celek neobsahuje významnou (materiální) nesprávnost způsobenou podvodem nebo chybou a vydat zprávu auditora obsahující náš výrok. Přiměřená míra jistoty je velká míra jistoty, nicméně není zárukou, že audit provedený v souladu s výše uvedenými předpisy ve všech případech v účetní závěrce odhalí případnou existující významnou (materiální) nesprávnost. Nesprávnosti mohou vznikat v důsledku podvodů nebo chyb a považují se za významné (materiální), pokud lze reálně předpokládat, že by jednotlivě nebo v souhrnu mohly ovlivnit ekonomická rozhodnutí, která uživatelé účetní závěrky na jejím základě přijmou.

Při provádění auditu v souladu s výše uvedenými předpisy je naší povinností uplatňovat během celého auditu odborný úsudek a zachovávat profesní skepticismus. Dále je naší povinností:

- Identifikovat a vyhodnotit rizika významné (materiální) nesprávnosti účetní závěrky způsobené podvodem nebo chybou, navrhnout a provést auditorské postupy reagující na tato rizika a získat dostatečné a vhodné důkazní informace, abychom na jejich základě mohli vyjádřit výrok. Riziko, že neodhalíme významnou (materiální) nesprávnost, k níž došlo v důsledku podvodu, je větší než riziko neodhalení významné (materiální) nesprávnosti způsobené chybou, protože součástí podvodu mohou být tajné dohody (koluze), falšování, úmyslná opomenutí, nepravdivá prohlášení nebo obcházení vnitřních kontrol.
- Seznámit se s vnitřním kontrolním systémem účetní jednotky relevantním pro audit v takovém rozsahu, abychom mohli navrhnout auditorské postupy vhodné s ohledem na dané okolnosti, nikoli abychom mohli vyjádřit názor na účinnost vnitřního kontrolního systému.
- Posoudit vhodnost použitých účetních pravidel, přiměřenost provedených účetních odhadů a informace, které v této souvislosti statutární orgán účetní jednotky uvedl v příloze účetní závěrky.
- Posoudit vhodnost použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky statutárním orgánem a to, zda s ohledem na shromážděné důkazní informace existuje významná (materiální) nejistota vyplývající z událostí nebo podmínek, které mohou významně zpochybnit schopnost účetní jednotky trvat nepřetržitě. Jestliže dojdeme k závěru, že taková významná (materiální) nejistota existuje, je naší povinností upozornit v naší zprávě na informace uvedené v této souvislosti v příloze účetní závěrky, a pokud tyto informace nejsou dostatečné, vyjádřit modifikovaný výrok. Naše závěry týkající se schopnosti účetní jednotky trvat nepřetržitě vycházejí z důkazních informací, které jsme získali do data naší zprávy. Nicméně budoucí události nebo podmínky mohou vést k tomu, že účetní jednotka ztratí schopnost trvat nepřetržitě.
- Vyhodnotit celkovou prezentaci, členění a obsah účetní závěrky, včetně přílohy, a dále to, zda účetní závěrka zobrazuje podkladové transakce a události způsobem, který vede k věrnému zobrazení.

Naší povinností je informovat statutární orgán mimo jiné o plánovaném rozsahu a načasování auditu a o významných zjištěních, která jsme v jeho průběhu učinili, včetně zjištěných významných nedostatků ve vnitřním kontrolním systému.

AUDIT TEAM, s.r.o.
Jeremenkova 1211/408
779 00 Olomouc - Hodolany
(č. opr. auditorské společnosti 536)

.....
Ing. Marek Prachař
Podpis auditora odpovědného za vypracování
zprávy jménem společnosti AUDIT TEAM, s.r.o.
(č. opr. auditora 2267)

